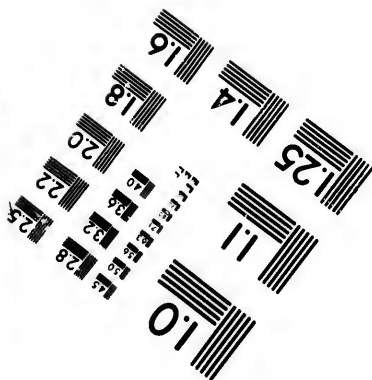
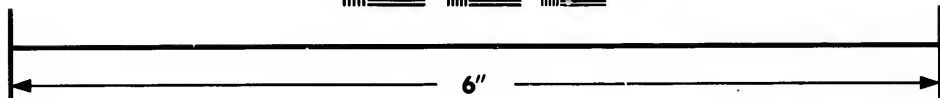
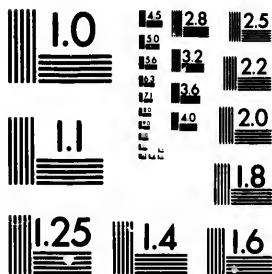

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1984

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

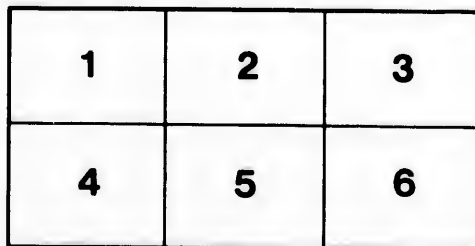
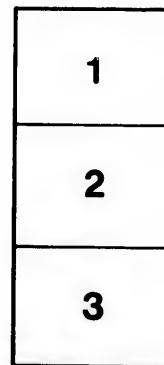
University of British Columbia Library

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

University of British Columbia Library

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
difier
ne
page

ata

elure,
à

2X

Bea

Vahls Missionssbibliotek.

Bengt Anell

1/3. 1952

Georg Vancouver's

Opdagelses Reise

i de

nordlige Dele af Sydhavet

og

langs med de vestlige Kyster af Amerika

fra 1790 til 1795.

oversat af

Br. Juul,

Alumnus paa Valpenderghs Collegium.

Kjøbenhavn. 1799.

Trykt paa Boghandler N. Goldins Forlag
hos Boas Brännich.

DUBLET
Statsbiblioteket
i Aarhus

Handwritten text, possibly a title or header, written in a cursive script. The text is partially obscured by a dark smudge or ink blot.

5r. 2
anden
paa til
Cook h
de hidti
funder
som bla
Sund,
fremdele
paa det
dere, so
for Bag
Vahre a
anseelige

STATSBIBLIOTEKET

AARHUS.

Indledning.

Hr. Vankouwer ledsagede den berømte Cook paa hans anden og tredie Rejse omkring Verden, og tjente her paa til 1790 paa den engelske Flaade i Vestindien. Cook havde paa sin sidste Rejse omkring Verden besøgt de hidtil ubekjendte nordvestlige Kyster af Amerika, og fundet adskillige Indløb, Havbugter og Havne, saar som blandt andre Cooks Indløb, Prinds Vilhelms Sund, Havnen Murska o. s. v. Han bemærkede fremdeles, at de af ham befarede Kyster vare rige paa det fineste Pelsværk, især paa sorte Svedodere, som man i China gjør saameget af, og at man for Vaggeteller kunde tilvudske sig disse og andre Vahre af Indbyggerne. Cooks Fartøjer bragte et anseeligt Forraad deraf til Canton, og Chineserne

vare saa begjerlige efter disse Skind, at de betalte et eneste med hundrede og tyve Piaſtere, og opvejede endogſaa de Vildes afgrukne Pelsklæder med Penge. Han og hans Eqpage erholdt for Odderſkind, ſom de blot blandt andre Kariteter havde taget med fra hiint Land, eller tiltudſket ſig for Knapper, Coraller og andre Ubetydeligheder, og ſom for ſtørſte Delen vare forbrævede paa Rejſen, over to tuſinde Pund Sterling.

Efterreeningen om en nye Handelsgreen paa en hidtil ubekjendt Kyſt, ſom i China, hvor Europæerne have ſaa lidet at afførte, fandt Liebhabere, opmuntrede ſnart engelliſke Kjøbmænd til at beſøge hine Kyſter. Men fra Begyndelſen vovede de ikke at ſende Skibe lige fra Engeland derhen. Det første Skib, ſom afſejlede til Nucka, blev 1785 udruſtet i China under Captain Hannah, og Rejſen var ſaa heldig, at det 1786 bragte ſex hundrede hele Skind, og en Mængde forſkaarne Pelsſtykker til Canton. Prisen for de hele Skind var fra ti til tresindstyve Piaſtre for Stykker, og hele Ladningen blev udbragt til tyve tuſinde Piaſtre. Derpaa fulgte ſnart andre Skibe fra Makac, BOMBAY og Bengalen, ſom ſnart bragte mere ſnart min-

dre P
der fr
forſhr
Skibe
amerika
gave ſig
deres L

D
gſentagn
Cook itt
ubekjend
Dunkelh
og Near
begyndre
menhæng
have fun
Gjennem
ſom Kulde
amerika,
i Hudſon

*) See
Berli
**) See
219,

dre Pelsverk tilbage til China *). Overhovedet vare der fra 1785 til 1789, i hvilke Aar Spanierne forstyrrede denne Handel, ved at borttage adskillige Skibe i Nutka, storren engelske, portugisiske og amerikanske Skibe, foruden Spanierne selv, som gave sig af med denne Handel, de skik i Canton for deres Ladninger 252,979 Piasire.

Disse og andre Handelsflibe opdagede da paa deres gjentagne Rejser flere Havne, Indløb og Øer, som Cook ikke havde seet, og gjennem disse streg denne ubekjendte Kyst efterhaanden frem af dens gamle Dunkelhed. Nogle af hine Søfarende, især Dixon og Neaves besøgte 1787 denne Kyst **), og begyndte at tvivle om, at der var noget fast sammenhengende Land i denne Verdens Deel, de vilde have fundet mange store og smaa Øer her, brede Gjenneløb, og overhovedet mangehaande Sunde, som skulde strække sig dybt ind i det inderste af Nordamerika, og maaskee tabe sig i de Chanadiske Søer eller i Hudsons-Bay. Ved deres Beretning blev altsaa

A 2

*) See Dixon's og Fortlocks Rejser omkring Verden. Berlin 1790 Side 9 Indledningen, og Side 280.

**) See mine nye Viedrag, Leipzig 1791 8 Deel Side 219, 9 Deel fra Side 3 til 137.

Haabet fornyet, at gjennemsele Amerika paa de nordlige Kyster, og omsider at kunne opdage den sialænge forjævet søgte nordvestlige Gjennemfart. Derfor blev ogsaa af Søefarere og Geographer de fabelagtige Svætogter igjen trukne frem af deres Mærke, ved hvilke De Fuca 1592 og De Fonte 1640 troede at have fundet dette Stræde, og de af dem fundne Der, Sunde og Gjennemløb lode sig igjen tilshyne paa de nyere Kartter over disse Kyster.

Da dette store af Spanierne igjen befarede Rum fra 30 til 60 Grader nordlig Brede, langt fra ikke tilstrækkelig var undersøgt, og alle hidtil derhen sendte Skibe mere havde befattet sig med Handelen, end med Opdagelser, saa kunde det Problem, om der mellem Spaniernes nordligste Colonier (præsidios) og de russiske Anlæg paa Alascha og Codiak var en sammenhængende, af intet Gjennemløb afbrudt Kyst eller et Behav, ikke løses uden ved de nøjsommeligeste Undersøgelser. Spanierne, opvakte ved Russernes Opdagelse af Chamshatka, vare allerede 1775 bestjeftegede med disse Undersøgelser *). Ogsaa blev formeldt Esferretninger om de nye engelske Opdagelser Malepina 1789 udsendt fra Cadix med 2 Corvetter

*) Wallas's nye nordiske Biedrag, 1ste, 2den og 3die Deel.

for at
Verden
været
i Mad
at han
nemløb
1792,
Bande,
meddeel
ger, so
saa den
sin Død
kring B
Verdens
Brede e
des Fran
dre Opd
Deel af
ling, saa
for eller
Og
at ubvid
Besigtig
teening

for at undersøge de nordvestlige Kyster af den nye Verden. Men da han allerede i enduel Kar har været hæset, saa ligger hans Rejse endnu utrykt i Madrit, og vi vide kun af andre Efterretninger, at han fra 59 til 61 Grader forgesøves søgte Gjenne- nemløb til det Atlantiske Hav. Hr. Vancouver fandt 1792, da han i lige Hensigt sejlede omkring i disse Bunde, andre til denne Flaade hørende Skibe. De meddeelte ham uden Tilbageholdenhed deres Erfaringer, som iligemaade gjendrive hiin Hypothese. Og saa den ulykkelige la Perouse, der rimeligvis fandt sin Død paa Bølgerne, havde ved sin Sejlads omkring Verden den Commission, at udforske denne Verdens Kant. Han fandt vel 58° 37' nordlig Brede en fortræffelig Havn, som han kaldte Port des Francais; men da der vare ham overdragne andre Opdagelser og han blot kunde anvende en liden Deel af sin Tid paa de nordvestlige Kysters Besøgning, saa er formedelst hans Rejse ikke meget vundet for eller imod den nordvestlige Gjennemfart.

Ogsaa den engelske Regjering bestuete 1789, at udvide Jordkundskaben ved denne Kysts nærmere Besigtigelse, og da den strax derpaa erholdt Efterretning om, at Spanierne havde taget alle engelske

Anlæg, Nutka Sundet, tilligemed de der handlende Skibe i Vestaa, blev Hr. Vancouver 1790 sendt dithen med 2 Skibe, Discovery og Cahtham, og da Stridighederne imidlertid ved en Convention vare bialagte mellem Hofferne i Madrid og London, fik han tillige den Commission, igjen at tage Nutka i Besiddelse tilligemed nogle nærliggende Havne. Skibene vare tilstrækkelig forsynede med alle Fornødenheder til Mandskabets Underholdning, og til at vinde de Vildes Venskab. Discoverys Equipage bestod af 100 og Cahthams af 45 Personer; begge havde allehaande Astronomiske Instrumenter om Bord, for at anstille rigtige Observationer, ogsaa gav man dem 4 trepundige Feldtstykker med, for desto bedre, at kunne forsvare Mandskabet til Lands mod de Vildes Andfald. Den egentlige Rejse varede fra 4 Februari 1791 til 13 September 1795. Hr. Vancouver kom vel lykkelig tilbage, men overlevede ikke Udgaven af sin farefulde Rejse, han døde 1798, midt under Udarbejdelsen af hans Rejsebeskrivelse, som han fuldendte til Midten af den 3die Deel.

Det hele Verk er egentlig bestemt for Søfarende, ovenralt hvor han kunde ankre eller lande, blev Længden og Bredden bestemt, og nyttige Erfar

ringer
Hoved
lige
han d
bugt,
have
og hv
og, M.
utrætt
største
beviist
ikke ar
smaa
Charlo
ere ad
ster ere
ninger,
af han
for Læ
forstær
melfer
velse
Sund,
Sø. M.

ringet samlede for hans Efterfølgere. Men da hans
 Hovedforretning bestod i at undersøge den nordvest-
 lige Kyst fra 30 til 60 Grader nordlig Brede, og
 han derfor ikke blot maatte undersøge enhver Hav-
 bugt, men endogsaa enhver Tunge, som kunde
 have noget mueligt Udsende til en Gjennemfart,
 og hvor dette ikke gik an med Skibe, da med Baade
 og Mandskab, saa opfyldte disse maassommelige, med
 utrættet Standhaftighed, fortsatte Undersøgelser den
 største Deel af Verket. Hr. Vancouver har vel dert
 beviist, at i den af ham befarede Strækning er det
 ikke at tænke paa nogen Gjennemfart, at de store og
 smaa Der ikke ved store Havstrækninger, men,
 Charlotte-Herne undtagne, ved Sunde og Stræder
 ere adskilte fra det faste Land, og at det sidste Ry-
 ster ere bedækkede med sammenhængende Bjergstræk-
 ninger, der hindre al Gjennemfart. Men Detaillen
 af hans mangfoldige Erfaringer er vist nok trættende
 for Læseren. Udgiveren kan ogsaa af egen Erfaring
 forstikke, at de saa ofte forbedrede Steds Bestem-
 melser i andre Søfarendes Beregninger, Beskri-
 velse over enhver enkelt Krumning, Forbjerg og
 Sund, Angivelsen af Magnet-Naalens Afvigelse,
 Sø-Vhrens Gang, og det iagttagede dybe og grun-

bede, snarere gjøre Overfligten over det Hele vanstellig end let. Han vil derfor efter sine Forsjengeres Exempel forbigaae alle blot for Sæfarendes samlede Erfaringer, og her især fremsætte saadanne Efterretninger, som kunde være interessante og vigtige til Kundskab om Folk og Lande. Da Hr. Vancouver fremdeles paa sine Reiser for største Delen besøgte saadanne Lande, som ved andre Sæfarendes vare mere eller mindre bekjendte, og han imidlertid indsamlede nærmere Erfaring derom, og optegnede det i sin Dagbog, som andre forbigif, saa skal der i det følgende tages Hensyn derpaa. Originalens hele Titel er: a Voyage of Discovery to the Pacific Ocean and round the World undertaken by his Majestys Command principally with a view to ascertain the Existence of any navigable Communication between the North Pacific et Northathlanthic Ocean and performed in the years 1790-1795 in the Discovery et Chatham under the Command of Cap. Georg Vancouver, Lond. 1798. 1ste Deel har 432 Sider, 2den D. 405, 3die 515 stor Oktav, tillige med et Foliobind af 15 for største Delen specielle Kartter over de nordamerikanske Ryster og deres Udsende.

Beg
 lode d
 28 M
 Comm
 thon,
 den s
 Han
 ikke f
 dem,
 af en
 de den
 Mund
 hvor
 res D
 lidt p
 og for
 varede
 og alle
 søen,
 søge e

Forste Afdeling.

Begge Skibene, Discovery og Casham, forlode den 1 April 1791 Canalen, og naaede den 28 Reden af St. Croix paa Tenerifa. Begge de Commanderende, Hr. Bancouber og Hr. Broughton, gjorde strax derpaa deres Overtagning hos den spanske Gouverneur paa de Canariske Der. Han modtog dem høflig, men beklagede, at han ikke formedelst Stedets Uffelhed kunde beværte dem, men desto venstabeligere bleve de modtagne af en irlandsk Kjøbmand. Den 8 Maj forlode de denne Havn, som havde skaffet dem nogle faa Mund-Propioner, og naaede den 10 Juli Cap, hvor Skibene kastede Anker i Simons Bay. Deres Ophold der, for at oprette det Tab de havde lidt paa Lougverk, Raster og Skibsplanker, og for at indtage Forraad til en længere Rejse, varede netop i 4 Uger, ogsaa her toge de flere Faar og allehaande Foraringer til Debeboerne i Sydsøen. Herpaa besluttede Hr. Bancouber at besøge en Deel af den sydvestlige Kyst af nye Hols

land, nemlig Stregen under 35 Grader sydlig Brede, som paa Kartet har Navn af Løvenland, formodentligen af et hollandsk Skid, som 1622 kom hertil. Paa denne Tour skulde ogsaa Den Amsterdam og St. Poul undersøges, hvis Beliggenhed endnu ikke er fuldkommen bestemt; da man ikke veed, hvilken af begge der er nordlig og hvilken der er sydlig, eller om ikke maaskee en tredie horer med til denne Gruppe. Men formedelsk Taage og Storm blev Undersøgelsen af deres Beliggenhed hindret.

Den 4 Sept. viiste Fortoningerne af nye Holland sig, og et Forbjerg $35^{\circ} 3'$ sydlig Brede, der blev kaldt Cap Chatham. Landet havde et sørgeligt Udseende, nær ved Søensiden hævede sig Høje i en lang Række, som langt fra saae forbrændte ud, og Grunden bestod af hvid Sand, her og der blandet med Steen, det indvendige Land var bevoxet med høje Træer. Omfider fandt man under $35^{\circ} 5'$ sydlig Brede en rummelig Havn, som under Titel af Georg den IIIes Sund blev taget i Besiddelse. Landet omkring samme var bevoxet med Græs og Urter, og overalt viiste der sig betydeligere Skove, end tilforn. Efterat Skibene havde ankret, blev Landet videre undersøgt, og man fandt i et Kradt et Slags Bye, som de Wilde havde forladt, der bestod af omtrent 20 elendige Hytter. De havde Formen af en halv gjennemskaaen Bifube, og vare maaskee 3 Fod høje, og $4\frac{1}{2}$ brede, sammensættede af

tyn
stuf
sam
Dee
stør
bræn
læng
størst
Riv
Bug
men
fac
sterie
samm
Mege
af dis
til Ba
Fiske
Træer
desto
Ting
Indby

bene e
fandt
nævnt
Erfari
ning,
adspre
fældet

tynde Riis og Grene, hvoraf de stærkeste vare stufne i Jorden, for at holde det Hele fast og sammen. Løv og Straae bedækkede den øverste Deel, for at holde Regnen ude, men nogle vare større og bredere. Foran dem alle havde der brændt Ild, men efter al Uaseelse vare de forlængst forladte af deres Beboere. I en af de største Hytter bleve der efterladte Koraller, Guld, Rind, Spejle og Medallier. I de forskjellige Bugter af Havnen bliste der sig sorte Svaner; men de vare alt for flye til at lade sig fælde; saa traf man her Levingerne af forfaldne Fiske- og Anstalter, 8 til 9 Tommer høje, elendig sammensatte af løse Stene, Stofke og Træblokke. Meget Fordeel kunde Indbyggerne ikke lobe sig af disse, da deres Højde ikke var forholdsmaessig til Vandet, og der kunde kun fanges meget smaa Fiske deri. Man anmærkede ogsaa, at der i Træerne vare indhuggede Affatser eller Trin, for desto bedre at kunne klattre op i dem. Disse to Ting tilligemed Hytterne ere de eeneste Spor af Indbyggere.

Fra den hele sydvestlige Kyst besejlede Skibene en Strækning af 15 Sømile, men længere sandt man ingen Bugt eller Havn, den forhen nævnte Georg den IIIes Sund undtagen. Vores Erfaring gjendrev tildeels Dampiers Formodning, at denne Kyst for største Deelen bestod af adspredte Øgrupper. Havde dette været Tilfældet, eller havde Landet været gennemskåret

af store Kloder eller Habbugter, saa havde vi maattet see Flydebrænde eller andre Landprodukter svømme omkring paa Havet. Ej heller bemærkede vi ved Hytterne noget Spor af Vaade, eller det mindste Tegns til, at Indvaanerne havde vovet sig i Vandet. Overhovedet havde det Land, vi saae, stor Lighed med Strækningen i Nærheden af det gode Haabs Fjorberg; forresten syntes Jordsmøndets Bestanddele især at være Korallebygninger. Ikke blot langs med Kysten saae man overalt en Mængde Koraller, saaledes at man med Synkebløye altid bragte Stykker af disse Oceanets Dyrebbygninger op, men vi fandt endogsaa Koraller langs med de Bjerge, vi besteg. Vi bemærkede det samme paa det skaldede Bjerg (Bald Head) paa den sydvæstlige Side af Haven, hvilket man kunde see fra Stranden paa 12 til 14 Søemile. Her viiste Korallerne sig i deres oprindelige Gestalt paa en flad Grund, hvor der overalt havde sig Koralgrene, fra $\frac{1}{2}$ til 5 Tommer i Omfang, og ofte 4 Fod over Sandet. Paa denne med Koraller opfyldte Plads, laae der Muslinger i spær Mængde, hvoraf mange vel vare løsbare, men lige saamange i deres naturlige Bessaffenhed hængende ved Korallerne. Korallerne selv lode sig let rive løs, men Grenene nær ved Overfladen, eller under samme, kunde man kun med Nøje brække fra den stenede Grund.

ger
stor
vip
paa
alle
har
Gr
Kan
sær
Por

tilli
tabe
best
ter,
lige
paa

her
tag
vef
ner
død
Lan
vi
Ca
Fou
saa
fald

I de nederste Grunde vare hele Strækninger bedækkede med en aaggeragtig fugtig Overflorpe, eller med en mørkebrun Sump, som vippede som et løst Dække, naar man trindte derpaa. Vandet strømmede ud af denne Sump paa alle Kanter. Deslige Sumper fandt man ogsaa hængende ved Fjeldspidserne, og gjenneim saadan Grund flyde Strømmene, og antage af den deres Farve. Blandt Væksterne var Gummi-Planten særdeles hyppig, af det Slags, som findes ved Port Jackson.

Bild Selerie var her i Mængde, og tjente tilligemed Havfenniken, de eneste spiselige Vegetabilier, til Soud til deres Kjødspiser. Skovene bestode i Særdeleshed af høje Palmetræer, Myrter, som ved at brændes lugte særdeles behagelige, og af Sølotræer, ligesom de, der findes paa Cap.

For tilkommende Søfarende bleve hist og her ved Strandbredden Viinranker, som vare medtagne fra Cap, plantede, og mangehaande Havfrøer, Mandel, Citron- og Pomerants-Kjerner udsaaede. Af firefødede Dyr saae vi blot en død Kanguru, men friske Excrementer beviiste, Landet nærede store græsædende Dyr. Saalænge vi lagerede ved Kysten, legede Hvalfiskene og Sælhundene uden Frygt omkring vore Skibe. Foruden de forhen nævnte Boliger, vare der ogsaa fundne nogle andre, men endnu mere forfaldne og uden Beboere, paa en anden Plads. I

dens Naboelag vare der mange store Træer udhulede, saaledes at de ligeledes kunde tjene til Boliger. I Stedet for Jldsteder tjente Stene, som laae i Midten af Træet, paa, hvilke Sporene af Jlden endnu vare mærkelige. Af Huusgeraad eller Vaaben fandt man ingen Levninger, nogle affskallede Stofke undtagne, som maaskee havde tjent dem til Spyde. Kjendmærkerne af en foregaaende stor Jldbrand viiste sig overalt. Paa mange Strog var der intet Spor af Grummiplanten at finde, og overalt mærkede man paa Bæjterne, at de havde lidt af Flammen. I Skoven vare Grenene paa de højeste Træer forbrændte i Spidsen, men intet var ganske gaaet ud. Vel havde de yppige Vegetationer udslettet alle Spor af Branden; men ved nøjere at undersøge Grunden, fandt man overalt halv forbrændte Grene og Træer, hvorfor de usle, let antændelige Hytter havde lidt mindre af Jlden, det kunde vi ligesaalidet udfinde, som Aarsagerne til denne store Brand.

Den 23 October 1791 forlod vi denne Ryst, og saae strax derpaa van Diemens Land i en Afstand af omtrent 12 Søemile, og naaede den 2 Novemb. Duskybay paa nye Zeeland, hvor vi tænkte at forsyne os med Planter, Skibstømmer og Levnetsmidler. Da vi vilde sejle herfra til den fette Havn (facile harbour) oversaldt os en skrækkelig Storm, som vi dog undgik med nogen Skade paa Masten og Lougverk. Denne

af
faren
bedste
flodig
Vi fa
hvora

til D
27° 3
et Lan
unden
derfor
det vi
nogle
de var
imod
lande
Slags
dentlig
Skiber
vores
han v
Sinds
baufel
blev p
snart i
redes
stedse.
om har
retning

af Cook allerede beskrevne Havn er for de Søefarende, som vilde sejle Sunden paa, en af de bedste Forfriskningspladser. Fiske ere her i Overflodighed, og alt til Skibe nødvendigt Tømmer. Vi fandt ogsaa her adskillige Planter og Dyrter, hvoraf vi medtog Prøver.

Da vi sejlede fra nye Zeeland, stod Rejsen til Othakeiti. Paa Vejen derhen saae vi under $27^{\circ} 36'$ sydlig Brede og $215^{\circ} 58'$ østlig Længde et Land, til hvilket Skibene styrede, fordi det laa uden for de sydsøfarendes almindelige Vej, og derfor ikke var bemærket af vore Forgængere. I det vi laa omtrent en Sømiil fra Kysten, roede nogle Canoer fulde af Folk hen imod os, men de vare ikke at bevæge til at gaae om Bord, derimod gave de ved Tegns tilkjende, at vi skulde lande paa Den. Folkene paa Fartøjerne fik alle Slags Foræringer, der behagede dem overordentlig. Derved bleve flere bevægede til at komme Skibet nærmere. Omfider bovede en Mand paa vores Begjering at bestige Skibet. Saasnart han var om Bord, zittrede han af voldsomme Sindsbewæggelser og Frygt. Beundring og Forbauselse diiste sig i hans Blik, omendstjondt han blev paa det venstabeligste imodtaget. Men saasnart man forærede ham en Jerumejsel, opklaredes hans Ansigtstræk, men ængstelig blev han stedse. Dog underrettede han sine Landsmænd om hans gode Modtagelse, og paa denne Underretning kom snart flere af dem om Bord. De

syntes alle at kjende Jernredskabernes Fortrin, og reve os dem uden Omstændigheder af Hænderne, dog uddelede de igjen nogle Medesnorer, Fiskeangler og andre Ubetydeligheder, blot som Foræringer, men ikke som Ludskvare for det bekomne eller forventende. Jerntøj, Spejle, Korraller og andet Legetøj tildrog sig vel fra Begyndelsen deres Opmærksomhed; men de erfarede ikke saa hasti, at vi overflødig vare forsynede med Jern, førend de afviiste alle andre Foræringer, og forlangte kun Jern. Vi kunde slet ikke bevæge dem til at modtage nogle Medailler.

Nysgjerrighed synes allene at have foranlediget deres Besøg, i det de for største Delen vare ubebøbnede, og hverken havde Levnetsmidler eller andre Artikler med sig. Nogle Spyd tilligemed 2 usle Stynger bleve vi rigtig nok vaer i et Par af deres Canoer, men vi fik dem uden Modsigelse til Foræring. Vi bleve nogen Tid liggende ved denne Øe, for at erfare dens Navn, saavel som ogsaa om der vare andre i Nærheden deraf. Deres Sprog var det sædvanlige paa Sydøererne, dog syntes det at være en Dialect af Sproget paa Venstedsøerne. Sandvichinsfulaneren Tovereru, som vi havde taget med fra England, var os til megen liden Nytte ved Samtaler med disse Folk. Han var kommet særdeles ung hjemme fra, og havde saa ganske glemt sit Modersmaal, at han ikke bedre end vi kunde forstaae Indvaanerne. Alle deres Svar paa vore Spørgs-

maale
 os om
 med a
 de vi
 Sparo
 hvorfo
 ninger
 Kloster
 barhed
 ogsaa
 men P
 Strøg f
 af 6 ho
 ethvert
 givet m
 Bjergsp
 vi Folke
 udgjorde
 holdte f
 en Mæn
 Boevæle
 slutte fra
 Tid forsa
 idelig pa
 pille boe
 inde i La
 Da
 mindste 3

maale vare bejaende, og naar vi vilde erkjendige os om Gens Raad, saa afbrøde de os bestandig med at bede os om at komme i Land. Dog havde vi tilsidst Aarsag til at troe, at Den vedde Opvar, og deres Konge eller Overhoveds Historie, hvorefter vi ogsaa kaldte den Opvar.

Den bestod af høje stejle Bjerge, og Labningerne mellem disse syntes snarere at være store Kløfter, end Dale, hvis Udseende røbede Frugtbarhed, Overflodighed og Kultur. Der vorte ogsaa mange Slags Planter og Naaletræer, men Pisang og andre Buxter af det tropiske Strøg syntes ikke at ville vore der. Spidserne af 6 høje Bjerge viiste sig som Kæstninger. Paa ethvert af dem saae man et Slags Træhuus omgivet med Pallisader, som løbe langs ned ad Bjergspidsen. I alle disse Kæstninger mærkede vi Folket i en bestandig Bevægelse, som om de udgjorde Besætningen. De Bygninger, som vi holdte for Træhuse, vare store nok til at rumme en Mængde Mennesker, og de vare de eneste Boepæle, vi havde seet. Men naar man skulde slutte fra den Mængde Canoer, som i en kort Tid forsamlede sig om os, saa vare Indbyggerne idelig paa Vandet, og derfor syntes de hellere at ville boe langs med Kysterne, end paa Bjergene inde i Landet.

Omkring vore Skibe roede bestandig i det mindste 30 enkelte og dobbelte Canoer. De enkelte

havde paa den ene Side Udlægger, og lige saadan Gestaft, som paa Selskabs-Verne, men var særdeles smalle, dog net byggede. Store Træer synes ikke at ville voxer paa Den; thi de brede Planker, vi bleve vaer i deres Kartsjer, holdt neppe 12 Tommer i Bredden. De dobbelte Baade kunde rumme 25 til 30 Mand. Forresten synes Den at være frugtbar, Indbyggerne vare af middelmaadig Størrelse og ved godt Huld, deres Haar var kort affkaaren, og naar man undtager en Guirlande omkring Hosterne, vare de ganske nøgne, men ikke tatoverte paa Huden. Alle de, som kom til Skibet, gjorde sig stor Umage for at overtale os til at komme i Land, og naar de forlode os, vilde de ved Haanden trække os i deres Baade. Herfra naaede vi i 7 Dage Othaheti.

Anden Afdeling.

Siden vores Afsejling fra nye Zeeland havde Stormvejr skildt Chatham fra os, men vi fandt ham igjen i Bajen ved Matavaj. Indbyggerne kom os snart i Møde med Sviin og Frugter fra Landet. Da Skibene maatte opholde sig her nogen Tid, saa blev det besluttet, at forordne selskaber for begge Skibes Mandskab, for at undgaae al Lejlighed til at rage i Strid med de Indbyggerne.

fødte:
Ludsk
dre U
Korall
skulde
delsper
og and
maatte
førend
Lladel
Bord s
ham an
eller mis
passende
Endnu
noget fra
byggerne
Da
end Hot
Der, ud
deres Be
under 48
Knights
Chatham
Landingen
ved Stra
ved Tegn
te forstaa
hinanden.
foræringe

fødte: Ingen Officeer eller Coemand maatte i
 Ludshandel for Vaaben, Othagestift Løj og an-
 dre Ubetjdeligheder overlade Indbyggerne Jern,
 Koraller og deslige Ting, at disse Artikler ikke
 skulde falde i Prisen. Da der vare ansatte Hans-
 dels personer, som skulde indtudske Forfriskninger
 og andre Fortsdenheder fra Indvaanerne, saa
 maatte ingen anden give sig af med denne Handel,
 førend der af den øverst Commanderende gives
 Tilladelse dertil. Enhver Mand skal saavel om
 Bord som i Land give nøje Agt paa, at intet
 ham anbetroet Vaaben eller Redskab borttages,
 eller mistes, da Skaden, foruden en til Tabet
 passende Straf, bliver trukket af hans Sold.
 Endnu haardere bliver den straffet, som stjæler
 noget fra Skibet, for at borttudske det til Ind-
 byggerne.

Da Chatham havde taget en anden Vej,
 end Hovedskibet, fandt han nogle forskellige
 Øer, uden derfor at kunne bestemme mere end
 deres Beliggenhed. Saaledes fandt han en Ø
 under $48^{\circ} 15'$ sydlig Bredder, som fik Navn af
 Knights-Øen. En anden under $43^{\circ} 49'$ kaldet
 Chathams-Øen, blev nøjere undersøgt. Ved
 Landingen fandt Mandskabet nogle Indbyggere
 ved Strandbredden, som de ved et højt Skrig,
 ved Tegn og Ord gave deres fredelige Hensigter
 at forstaae, men uden at kunne forklare sig for
 hinanden. De gjorde Indbyggerne allehaande
 Forøringer, som de med Begjerlighed modtog,

uden derfor at byde dem noget igjen. Mange af dem bleve stidende paa en Steenklippe i Nærheden, men talte stedse med de Fremmede. De som stode omkring os betragtede os særdeles nøje, vinkede ad os, for at faae os til at gaae med i Træerne, hvor rimeligviis deres Boliger vare, og søgte endogsaa virkelig at trække nogle af os derhen; men da mange af de Vilde vare bebøvnede med lange Spyd, og Stedet i Tilfælde af Angreb ikke var os beqvemt til Forsvar, saa trak vi os tilbage af deres Selskab. Imidlertid laandede vi paa et andet Sted, for at betragte deres Baade. Derpaa toge vi med den sædvanlige Højtidelighed Den i Besiddelse, gave den Navnet Catham, naglede en Blyeplade fast paa et Træ med Indskrift: naar og hvorledes vores Fartøjer vare komne hertil, og skjulte i en Boustelte nær ved dette Træ, en skriftlig Efterretning om vores Nærværelse, og Indskriften var i det latinske Sprog.

Deres Baade havde Formen af de sædvanlige Skubkarre, som man har slaaet Fodderne af, og i Brede tage de fra den bageste mod den forreste Deel bestandig af. Materialierne bestod af en let, Bambusrøret liig, Substans, kun med den Forskjel, at den ikke var huul. Bunden var flad, hele Fartøjet 8 til 9 Fod lang, 18 Tommer bred og 2 Fod dyb. De syntes kun at bruges til Fiskerie blandt Stjærene ved Kysterne. De kunde kun rumme 2 til 3 Personer, og var

faa ler
eller s

dannede
Grene
derved.

Lejreste

Træern

nye Zee

og fora

Tudst h

saldt de

Førarin

glve os

os af de

skind fou

hos ham

ikke igje

beviiste d

rers For

bort, sa

en gamm

pede med

lod sig s

derpaa g

som vi a

det samm

og vare

andre B

Daandtag

Mange
 e i Nær-
 de. De
 es nøje,
 ae med i
 vare, og
 f os der-
 evæbnede
 e af An-
 saa traf
 ertid lan-
 agte deres
 øbvanlige
 den Navn
 ft paa et
 edes vore
 i en Bou-
 Esterret-
 ribten var
 de sædbant
 Fødderne
 e mod den
 rne bestode
 kans, kun
 l. Bunden
 lang, 18
 ntes kun a
 d Kysterne
 t, og var

saar lette, at 2 Mand magelig kunde bære dem eller sætte dem paa Land.

Vi saae ingen Understof, og de større Træer dannede her og der ordentlige Buegange, i det Grenene vare nedbrødede, og unge Træer plantede derved. Disse Buegange havde først tjent til Lejresteder. I det vi vandrede omkring imellem Træerne, stødte vi paa nogle Wilde, som vi paa nye Zeelands Maade hilsende ved at bevære Næsen, og forærede mange Smaaeting. Om Bytte og Ludsk havde de ikke det ringeste Begreb, og det faldt dem ikke engang ind, at gjengælde vore Foræringer. Kun een af disse bevægede vi til at give os et gammelt Spyd. Vi søgte at tilstudske os af den samme hans Klædning, af Søbjørneskind for et Spejl, hvilket opvakte saa stor Fryd hos ham, at han strax løb bort dermed, og kom ikke igjen for at fuldende Ludskhandelen. Vi beviste de øvrige ved et Skud vores Skydegeværers Fortrin; alle forfærdedes derover, og løb bort, saasnart vi kom dem nærmere, undtagen en gammel Mand, som svingede sit Spyd, stam- pede med Fødderne, og syntes at true os. Han lod sig snart formilde ved Kjærtegn, og strax derpaa gav han en anden Wild adskillige Stene, som vi ansaae for at være Patu:paths, eller det samme som nye Zeelændernes Strids-Oxer, og vare indsovte i en Matte. Ligeledes gave andre Wilde deres ofte 10 Fod lange, og ved Haandtaget tilfskaarene Spyd til de bag ved staa-

ende, saasnart vi blot pegede paa disse Vaaben. Da vi ikke kunde udrette noget hos dem, gjorde vi Tegn til at ville gaae til deres Hytter, for der at spise og drikke, men de syntes ikke at forstaae os, og viiste sig som hidtil venlige. Vi gik altsaa videre, ledsagede af flere Wilde, og vores Baad roede langs med Strandbreden, ikke langt fra os, for i Tilfælde af et uformodet Overfald, at understøtte os. Da vi under deres Gelejde gik videre frem, samlede de store Stokke, og den Mand, som bar Stenene, satte sig fast paa et Stæde. Da disse Rustninger ikke behagede os, vendte vi pludselig om, men de Wilde vendte sig til en Fld, som just der var antændt, dog bleve der 14 Mand hos os. Vi vare omtrent 9 Personer, vi gabe nøje Agt paa alt, og vogtede os omhyggelig for hvad der kunde fornærme vore Ledsgere. De forsynede sig imidlertid med Kniver, og bleve særdeles højroste, da vi nærmede os til vores Baad, og gjorde Mine til at omringe os. En Mand gik med truende Mine og opbragt Mafyn løs paa os, men blev holdt tilbage fra videre Fiendtligheder ved en Bøsse, som vi holdte imod ham. Vi lod derpaa Baaden komme nærmere, men førend vi kunde stige i den, angrebe de Wilde os virkelig, saaledes, at vi maatte flyde paa dem. Nu løbe de vel tilbage, men een af dem faldt dødelig saaret til Jorden. De Wilde, vi saae, vare undersætsige, stærke og tillige fjodfyldte, deres Haar, som nogle af dem bar

langt, samme Farver den uden reenlig det indres Sk beklædt nægne, Hofstern og istede baand Oberst de, men troede, derholdn
 Othaherj med for Folkene i de Udtry de oprig Men et kunde see sig et St at vi ikke om Bord kunde hi gode For

Waaben.
 , gjorde
 tter, for
 ke at for-
 Vi gif
 og vores
 ikke langt
 Oversald,
 s Selejde
 e, og den
 ast paa et
 agede os,
 vendte sig
 dog bleve
 ent 9 Per-
 bogtede os
 rme vore
 med Knip-
 vi nærmede
 til at om-
 e Mine og
 holdt til-
 Bøsse, som
 haden kom
 lige i den
 des, at vi
 vel tilbage,
 til Jorden
 stærke og
 dem har

langt, var beegfort; de unge Menneffer bar det
 sammenflettet, og prydet med sorte og hvide
 Farver. Deres Farve er mørkebrun, og Hud-
 den uden al Udsmykning, ogsaa synes de at være
 reenlige. Sølhunde, eller Sæbjørneffind, med
 det indvendige vendt ud ad, hang ned ad fra de-
 res Skuldre, ogsaa vare nogle paa denne Maade
 beklædte med Matter. Andre derimod gif ganske
 nøgne, og bare blot en liden Matte omkring
 Hosterne. Deres Dren vare ikke gjennemborede,
 og isteden for alle Prydelsler, bare de nogle Hals-
 baand af Perlemors Skaller. Fisk var der i
 Overflodighed ved Kysten, og Fugle i stor Mæng-
 de, men de vare aldeles ikke bange, hvorfor vi
 troede, at Indbyggerne havde deres meste Un-
 derholdning af Fisk og Sædyr.

Saasnart vi havde faaet Sigte paa Den
 Othagesti, omringede en Mængde Canoer, ladte
 med forskjellige af Landets Producter, vort Skib.
 Folkene i Baadene trængte sig med de meest leben-
 de Udtryk af Fryd, over vores Ankomst, og med
 de oprigtigste Venstabs Beviiisninger om Bord.
 Men et Par blandt dem, som man tydeligen
 kunde see, vare af højere Stand, og som tilegnede
 sig et Slags Autoritet, bade os meget indstændig,
 des, at vi ikke vilde taale at saa stor en Mængde kom
 om Bord, da vi kun, ved at holde dem derfra,
 kunde hindre dem fra at begaae Træserier, og
 stærke og villige forebygge alt, som kunde forstyrre den
 gode Forstaaelse, hvilken de meget ængstelig søn-

skede at vedligeholde. Vi fulgte dette gode Raad, og fandt ej heller nogen Vandfælighed ved at sætte det i Verk, da vi blot behøvede at bede dem at vandre tilbage i deres Baade. Til min store Bedrøvelse erfarede jeg, at mange af mine Venner, som jeg fandt her i Maret 1777, forlængst vare døde, og Du tilligemed hans Hæder, Brødre og Søstre, ligesom ogsaa Potaru og hans Familie, vare de eneste Overhoveder af mit foruds Betsendtskab, som endnu levede. Du var ikke engang her, men havde ombyttet Othabjeiti med sin nye erhvervede Ejendom Punro, eller som Juddbyggerne sædvanligen kalde hiin Oe, Morea, og overladt sin ældste Søn Herredsmet over denne, og de nær hos liggende Øer. Denne unge Konge havde ogsaa antaget Navnet Du, og min gamle Ven kaldte jeg nu Pomurrey. Hr. Broughon havde faaet nogle Forærringer af den unge Du, tilligemed en Indbydelse at besøge ham paa Matavai. Jeg var vel ikke indbudet med, men da de Indsødte gabe mig at forstaae, at mit Besøg vilde blive meget vel optaget, besluttede jeg uden Betænkning at ledsage Hr. Broughon, efterat Skibet vedbørlig var gjort fast, og vi havde udseet os et beqvem Sted ved Stranden til at opslaae vore Telter paa.

Det Bud, som var sendt afsted for at mælde Du vores Ankomst, kom strax tilbage med en liden Griis og med et Pisangblad, som et Fædsels tegn for mig, hvilket han ledsagede med en Lyd

ansfni
Lilbud
bragte
Flod,
man sa
ning,
og bad
saa str
at brin
Side C
unge L
blev ha
klædt n
Smykk
Da vi
bad han
havde
Vard
bleve b
af den
D
inde, f
jeg mig
som i d
thon ti
Begynd
Gang,
nem,
ganske
i vores

anskningstale over vores Ankomst, og med et
 Tilbud af alle Forfriskelser, som Landet frem-
 bragte. Vi gik derpaa op ad Stranden til den
 Flod; hvor vi ventede at finde Kongen; men
 man sagde os at den unge Fyrste tog i Betæk-
 ning, at komme Fremmede i Møde over Floden,
 og bad os derfor at gaae til ham, hvilket vi ogsaa
 strax udførte, da en Canoe laae færdig for
 at bringe os over. Hundrede Skridt paa hiin
 Side Strandbredden gik Audiensen for sig. Den
 unge Otu var en Dreng paa 9 til 10 Aar. Han
 blev baaret paa Skuldrene af en Mand, og var
 klædt med et Stykke rødt engelsk Klæde, og havde
 Smykker af Duefjedre hængende over Skuldrene.
 Da vi vare komne omtrent 8 Skridt nær ham,
 bad han os at staae stille, og de Forøringer vi
 havde medbragt, og hvis Mangfoldighed og
 Værd opvakte Tilskuernes højeste Beundring,
 bleve betragtede med Fuld og mærk Ligegyldighed
 af den unge Fyrste.

Da jeg ikke havde Sproget tilstrækkelig
 inde, for tilbørlig at kunne udtrykke mig, udbad
 jeg mig en vis underordnet Hovedmands Hjælp,
 som i denne Forretning havde været Hr. Broug-
 thon til megen Tjeneste. Denne gjorde sig fra
 Begyndelsen megen Umage for at hjælpe mig paa
 Gang, men da han maaskee fandt mig mindre
 nem, end han havde ventet, paatog han sig
 ogsaa og aldeles en Talers Embede, og lovede
 i vores Navn fredeligt og venstabeligt Sindelag,

og udbad sig Levnetsmidler med saa mægen Klogskab, som om han paa det næjeste havde været bekendt med vore Ønsker og Fordringer. Kongen forholdt sig ved denne Beslighed lige som vi. Han selv talte kun saa Ord, og en Mand, der stod ved Siden af ham, førte Ordet i hans Sted. Efterat der nu fra begge Sider var lovet Ven-skab og Enighed, overrakte man Kongen vore Foræringes Stokkeviis, som efter fuldbyrdede Ceremonier rystede os særdeles hjertelig ved Haanden, hvorved hans Nalyn paa engang opklare-des, og han modtog os særdeles venstabelig og godmodig. Han sagde os, at hans Fader var paa Morea, og bad, at jeg maatte sende et Bud affted, for at lade ham hente; thi da Deboerne vare særdeles vante til at udstrøe falske Nygter, saa vilde Pomurren (den fordums Oru) ikke troe, at jeg var kommen, naar han ikke saae nogle af vores Koff.

Han føjede hertil, at dersom vi sejlede uden at have hilset hans Fader, saa vilde han ikke allene blive særdeles bedrøvet, men tillige meget vreed. Da alle andre sagde det samme, og jeg desuden langtes meget efter at see en gammel Ven igjen, der fordum havde viist sig saa trofast mod os, saa lovede jeg at opfylde den unge Konges Begjering. Hos alle dem, som vi her saae, mærkede vi de umiskjendeligste Tegn paa Fryd, og en uendelig Beredvillighed til at ville behage os, som forpligtede os til den varmeste Taknemmelig-

hed.
Løj,
hvorp
tagels
med g
frisk

læg,
dre S
besørge
de ame
ges en
ration
faldede
Kronon
været g
lig skul
forbedr
ende al
vendinge

og Men
for at
man sa
Konge
Lods.

i det n
den, b
meget f

hed. Ogsaa erholdt enhver af os Foræringer af Løj, et stort Sviin og nogle Frugter og Bexter, hvorpaa vi særdeles fornøjede over vores Modtagelse gif om Bord igjen. Min første Hensigt med Landningen i Othajeiti, var blot at tage frisk Vand og nogle Levnetsmidler ind.

Imidlertid fandt jeg efter modnere Overlæg, at jeg ikke lettelig skulde have fundet et bedre Sted at overvintre paa, hvor jeg tillige kunde besørge det nødvendige Arbejde til vores Togt, til de amerikanske Kyster. Tilgemaade skulde der bygges en liden Baad til Catham og en Hovedreparation foretages med Rutteren, og det i Duskybay fældede Træ skulde sauges til Planter, vores Kronometer, som allerede en Tid lang ikke havde været ganske paalideligt, skulde rettes, og endelig skulde al Takkel og Lougverk fra Grunden af forbedres. Jeg besluttede derfor, her at fuldende alle disse Forretninger, og uddeelte de nødvendige Ordre hertil.

J Følge mit Løfte, bleve de Herrer Mudge og Menzies om Lørdagen affendte til Morea, for at hente Pomurrey. Matuaro, der, som man sagde os, under Otus Overherredømme var Konge paa Huahajne, paatog sig at være deres Lods.

Den følgende Søndag var den første Dag i det nye Aar 1792, og for at højtideligholde den, blev der til enhver af vore Folk uddeelt saa meget fersk Svinekjød og Kofinbudding, som han

kunde spise, tilligemed en dobbelt Portion Grog, for at drikke deres Venners og Kjerefters Skaal i Engeland. Synderligt nok var det, at en Artillerist om Bord paa Discovery var den eneste gifte Mand i det hele Selskab.

Om Mandagen bleve Teltene og Observatoriet opslagne ved Stranden, da Vejret hertil var meget gunstigt, og en Vagt af Søsoldater og et Par Feltstykker tjente til vores Bedækning. Mængden af Tilskuere faldt os vel fra Begyndelsen til Besværlighed i vore Forretninger, men da vi havde affstukket en Streg paa Jorden, for at betegne det Rum, som vi vilde have, saa vovede ingen sig derover.

De blandt dem, som vi antog, til at være os behjælpelige ved Udlodsnngen af vores Korraad, udviiiste den samvittighedsfuldste Troeskab, og syntes ved et Par Koraller at være rigelig belønnede for deres Umage.

Henimod Middag kom Hr. Mudge tilbage med min gamle Ven Pomurrey, som vi ved hans Ankomst lode salutere med fire Kanoner fra ethvert Skib, som syntes at være ham særdeles behageligt. I hans Selskab befandt sig ogsaa Matuaro Mahov, Underkongen paa Morea. Denne havde en tærende Sygdom, som havde forvandlet ham til en ombankende Beenrad, og og gjort, at han ikke kunde rejse sig selv op uden Hjælp. Han blev sat om Bord i en Stoel, og af sex Personer baaret ned i Kahytten, hvor man

label
være
en M
sig er
strax
var t
Om
hans
Søse

Erdr
alle b
Hjer.
at vi
Desue
lig Be
foræri
jeg gj
ikke he
Men
deres

tænkte
bade d
dem t
affted.
hvad j
nogle
stemte
noje at

lavede ham et Leje tilrette. Der maatte virkelig
 være en overordentlig Grund, som kunde bevæge
 en Mand i denne Tilstand, til endnu at paatage
 sig en saadan Rejse. Pomurrey gjenkjendte mig
 strax, dog gjentog han ofte, at jeg imidlertid
 var voxet meget, og blevet særdeles gammel.
 Om Eftermiddagen kom begge hans Koner og
 hans yngste Søster. De første vare Mahovs
 Søstere og den sidste hans Kone.

Damerne bleve ledsagede af begge Kongens
 Brødre, og mange Hovedsmænd og andre, og
 alle bragte de mig Foræringer af Løj, Eviin,
 Hjer-Creature og Frugter i saadan en Mængde,
 at vi neppe vidste, hvor vi skulde gjøre af det.
 Desusgtet vare de os, som Tegn paa en hjerte-
 lig Velkomst særdeles behagelige. Valget af Gjen-
 foræringer satte mig i nogen Forlegenhed, fordi
 jeg gjerne vilde tilfredsstille enhver Smag, og
 ikke heller vilde staae neden for dem i Genereusitet.
 Men heldigviis lykkedes det mig, at overtræffe
 deres varmeste Forventninger.

Da Pomurrey og Mahov med deres Koner
 tænkte paa, at tilbringe Natten om Bord, saa
 bade de mig, at jeg ikke offentlig vilde forevise de
 dem tiltænkte Foræringer, inden Mængden tog
 afsked. Ogsaa i det Tilfælde, at jeg blev adspurgt,
 hvad jeg vilde forære dem, skulde jeg blot nævne
 nogle Artikler. Blandt de for Pomurrey be-
 stemte Ting vare to Ører. Disse bad han mig
 nøje at holde skjult, og for endog blot at forebygge

Mistanken, skjulte han dem hos mig, og lod dem ligge der flere Dage, indtil han sendte den ældste af begge sine Koner, for at afhente dem. Grunden til denne Hemmelighed var os uforklarlig.

Blandt de forskjellige Underhovedsmænd, som besøgte os, var ogsaa Ponna, Commandanten over Matavaj. Denne medbragte et Billede af Capitain Cook, som Hr. Webber i Maret 1777 havde tegnet; dette Billede bliver stedse bevaret i Commandantens Huus i Matavaj, og har givet Anledning til offentlige Krøniker. Paa Bagsiden deraf stod skrevet, at Pandore havde forladt denne Ø i Maret 1791.

Til Middag spiste et talrigt Selskab af de fornemste Beboere om Bord, som formedelst den store Varme i Vejret, ikke var nogen behagelig Omstændighed. Ved denne Lejlighed fik Por arrens og Mahovs Koner Tilladelse til at sidde til Bords med, hvilket intet Steds var sædvanligt, og maaskee ikke tilladt nogen Kone foruden disse paa hele Øen. Under Maaltidet var det os især paafaldende, at de alle gjorde sig saa megen Umage for, at efterabe vores Sæder og Manerer, ligesom vi ogsaa forundredes over den forfærdelige Begjærlighed, med hvilken de nøde vores berusende Drikkebare.

Især drak Pomurren i og efter Maaltidet en heel Flaske Brændeviin uden al Vand. Følgen deraf var, at han fik høftige Convulsioner,

hvor
foreto
med
gnide
snart
Sovn
Førløst
herpaa
Druff
Intet
tjene si
gere,
Bebrej
Tio; er
hadde
Broder
sig selv
og Bræ
Overbe
hagelige
fejl, fo
ikke mer
Glas
deles of
Drucker
viin, B
alle de
tikler dr
L
les var

hvorved fire Mennesker maatte holde ham, som foretog den paa Otahjeiti sædvanlige Operation med ham, nemlig med Hænderne: at trykke og gnide Kjødet paa Livet og Ledemoderne. Saa snart Krampen holdt op, faldt han i en dyb Svov, og vaagnede efter omtrent en Times Forløb ganske ædrue og frisk. Jeg gjorde hans herpaa Forestillinger, for at overbevise ham om Drukkens Skadelighed; men han svarede mig Intet andet end Naanon: et Udtryk, som de betjener sig af, for at tilkjendegive noget behageligt, end Musik og deilige, og gjorde mig den Bebrejdelse, at jeg var en Onier og ingen Tio, Tio; en Talemaade, som de for kort Tid siden havde indført, for derved at betegne en lystig Broder. Jeg besluttede derpaa at lade ham raade sig selv, og befalede, at give ham saa megen Rum og Brændeviin, som han vilde forlange, i den fulde Overbeviisning, at han snart vilde føle de ubehagelige Virkninger deraf. Jeg tog heller ikke fejl, førend Ugen var til Ende, forlangte han ikke mere Brændeviin, men lod sig nøje med nogle Glas Viin til og efter Maden; hvorved han særdeles ofte gjentog: at alt, hvad jeg havde sagt om Drukkens Skadelighed, var fuldkommen sandt. Brændeviin, Viin og Sukker gjalt desuagtet meget hos alle de Fornemme, og man kunde med disse Artikler drive en betydelig Handel.

Luften vedblev endnu stedse, at være særdeles varm, og Termometret stod de fleste Tider

mellem 83 og 86 Grader. Mine kongelige Gje-
ster vare endnu stedse med en talrig Mængde Led-
sagere om Bord, og begyndte at blive os til
Byrde, og til min store Bedrøvelse erfarede jeg,
at de havde den Hensigt, at blive paa Skibet,
indtil de vendte tilbage til Korea. For at fore-
bygge dette, tog jeg min Tilflugt til en liben
List, og tilkjendegav Pomurrey, at min Nær-
relse nu vilde være nødvendig ved Observatoriet,
og at jeg altsaa maatte spise i Land, men at jeg
skulde besørge Middagsmaaltid og en tilstrækkelig
Portion Brændeviin for ham og hans Venner om
Bord. Dette foranledige en Naadslagning blandt
dem, og da jeg var i Begreb med at forlade
Skibet, sagde han mig, at dersom jeg efter
Bordet vilde afhente ham, saa vilde han med sit
hele Selskab komme i Land, hvorhos han tillige
bad, at man ved denne Landing vilde hilse ham
med Kanonerne, hvilket ogsaa skeete om Af-
tenen.

Vores kongelige Gjester toge deres Qvar-
teer i et usfelt Huus, som udtrykkelig til den
Ende var bragt til Venus Spidsen, hvor før
vore Telte stod. Den følgende Morgen besøgte
Pomurrey os, og betragtede med stor Nygjer-
righed og Beundring vore Folkes forskjellige Ar-
bejder. Fortrinlig tildrog sig et stort Træ, som
var skaaret i Bræder, hans Opmærksomhed.
Han sagde, det var ikke mueligt, at vi paa en
gang kunde bruge saa mange Bræder, og at vi

udento
vi kun
bad ha
ham et
tre For
deels ik
ogsaa a
gen Tid
rejse la
murrey
at man
stor Raf
Træ til
vilde læg
var saa
meget m
verd. les
og maad
Ma
og et Be
aa blev
soel. De
venne o
Stand,
nde meg
e faae p
Bin
u til No
en Regn

udentvivt snart vilde komme til et Sted, hvor vi kunde indtage nye Brændesorraad. Derfor bad han mig at give Ordre til, at der blev gjort ham en Kasse, sex Fod lang, fire Fod bred og tre Fod høj. Jeg undskyldte mig vel, at vi deels ikke kunde undvære saamange Bræder, deels ogsaa at vores Sommermænd ikke havde saa megen Tid tilovers, men at jeg vilde før vores Afreise lade ham gjøre en liden Kasse. Men Pomurray lod sig ikke saa let afvise, han meente, at man ikke behøvede mere Tid til at gjøre en stor Kasse, end en liden, og han vilde lægge Træ til den øverste og underste Bund, naar jeg vilde lægge det øvrige til. Med et Ord, han var saa paatrængende, at jeg endelig, uagtet meget mod min Villie, da jeg havde Bræderne erdvælet nødvendig, og ikke kunde undvære Folkene, og maatte føje ham.

Mahov gjorde os, hvor svag han end var, og et Besøg i Land, men da han ikke kunde gaae, saa blev han baaret omkring i et Slags Bæreskoel. Desuden besøgte ogsaa mange andre Foræmme os, og en Mængde Deboere af ringere Stand, som alle opførte sig vel, og syntes at lide megen Fornøjelse i det nye Skuespil, som de saae paa vores Arbejdere.

Binden, som hidtil havde været østlig, gik nu til Norden, og forårsagede, formeddelt med en Regn, en saa hæftig Brænding, og en saa

stormende Søgang i Bugten, at al Forbindelse med Landet havde ophørt, dersom ikke de gode, hjertige Beboere havde trodset Bølgerne's Raserie, og daglig svømmet om Bord til os med Cokusnødder, Brødsfrugter og andre Forfriskninger.

Den femte havde vi nordvest Vind; som i disse Egne er meget stormende, Søen brød derved med saa megen Hefstighed paa Landet, at de Steder, paa hvilke vore Benner befandt sig, bleve affkaarne fra Landet, og omgivne med Vand. Vi begyndte nu ogsaa at blive bekymrede for vores Skibes Sikkerhed, og kastede endnu det store Anker fra Discoveren. Ved Strandkanten skulde Bølgerne saa højt op, at vi maatte rykke Observatoriet flere Skridt tilbage.

Den siette blev endelig Vejret roeligt igjen, hvorpaa jeg gik i Land til Frokost, og erfarede, at Otu begge de sidste Dage havde ladet sig bære omkring ved vore Telte. Da han nærmede sig igjen, vilde jeg nøde ham til at komme ind i Hovedteltet, og bad ham gaae om Bord paa Skibet. Men han afflog begge Indbydelsler, og gav mig at forstaae, at dersom han gik i Teltet eller om Bord, saa torde hverken hans Fader eller Moder eller nogen anden af Dens Beboere komme der mere, og saa maatte alt, hvoraf han enten havde spist eller drukket, om det endog var vore Huusgeraad, sønderslaaes. Da den unge Kong opholdt sig den største Deel af Dagen i Nærhed af vores Telt, spurgde jeg hans Fader ved Bo

det,
hvorp
for,
og sø
kunde
paa bl
Cokus
uddruk
Pomur
spurgt,
og da
verdagen
den kon
Mahov
rey med
os til vo
meldte
alt, og
Den.
De
ens Fad
net Hap
net om
hadde me
Produkte
sig der
re, Uru
jøre den
Sammen

bindelse
de god-
s Kase-
med Co-
fninger.
, som i
d derved
, at de
andt sig,
ione med
bekymrede
ede endnu
Strand-
vi maatte
ge.
eligt igjen,
g erfarede
det sig bær-
nærmede sig
e ind i Ho-
paa Skibet
og gav mig
ket eller om
er eller Mo-
poere kom-
nf han ente-
dog var vo-
unge Kong-
n i Nærhed
der ved Bo-

det, om jeg vel torde sende ham et Glas Viin, hvorpaa han svarede mig, at det stod mig frit for, om jeg vilde have Glasset sønderslaaet, og søjede det Spørgsmaal til: om jeg vel kunde undvære meget af deilige Ting. Herpaa blev der sendt Viin til den unge Konge i en Cokusskal, som strax, efterat Kongen havde uddruffet Vinen, blev knust og kastet i Havet. Pomurrey havde allerede tidlig og gjentagne Gange spurgt, om vi intet Fyrverkerie havde om Bord, og da vi besvarede dette med Ja, saa blev Løverbdagen fastsat til denne Forlystelse, hvorpaa den kongelige Familie skulde ledsage den døende Mahov tilbage til Morea, og da vilde Pomurrey med sine Koner komme tilbage, og blive hos os til vores Afreise. Underretningen om forommeldte Fyrverk blev omhyggelig udbredt overalt, og Budskab sendt dermed til enhver Kant af Den.

Den spvende meldte man mig, at Pomurreys Fader, som hidtil var bekendt under Navnet Happi, og som nu kaldte sig Laom, var kommet om Bord paa Discovery fra Morea, og havde medbragt et heelt Fartøj, ladt med Landets Produkter, til Foræring for mig. Jeg begav mig derpaa med Pomurrey og begge hans Brendre, Urriphiah, og Bheitua om Bord, for at gjøre den gamle Herre min Opvartning. Denne Sammenkomst var særdeles rørende. Med den

største Deeltagelse mærkede jeg den hjerteligste
 Æmhed, med hvilken disse tre Sønner omarmede
 deres gamle ærværdige Fader, som formædelst
 den inderlige Bevægelse, med hvilken han imod-
 tog deres barnlige Kjertegn, loffede Taarerne
 ud af ethvert Øje. Da dette Udbrud af den
 skjønneste Følelse, som havde gjort det meest sær-
 dede Folk Vere, nogenledes var forbi, bragte
 jeg Taom en Gjenfocæring for det, som han havde
 bragt mig, og dertil havde jeg søjet nogle Styk-
 ker for hans Kone, som endnu levede i Norea,
 hvilket foraarsagede ham en overmaade stor Glæ-
 de, og syntes at forhøje hele Foræringens Værdi
 i hans Øjne.

Nogle af Prindsesserne selskabede os nu og
 saa, og da Pomurrey endnu ikke havde besøgt
 Hr. Broughthon, begave vi os alle om Bord paa
 Catham. Ved denne Lejlighed vare Foræringens
 igjen nødvendige, og omendstjændt jeg troede
 at Hr. Broughthon var meget gavmild, saa for-
 kom det dog ikke vore Gjester saaledes; imidlertid
 lod de sig dog nøje, da jeg forklarede dem
 at der om Bord paa det lidet Skib, ikke var sa-
 stort et Forraad af othæjstiske Ynglings-Artikler
 som paa det større, og saaledes begave de sig
 tilfreds i Land.

Strax efter vores Ankomst til Teltene, sad
 jeg et Skuespil, som var meget forskjelligt fra
 tre Søners Sammenkomst med deres ærværdige
 Fader. Man meldte os nemlig, at Du næst vore

mede
 digt,
 Griis
 og den
 Saafne
 gamle
 sin Sø
 Knæ,
 danighe
 Drefry
 monie sy
 unge Ko
 mange S
 Dog ma
 af Opdr
 om og ba
 nøje, at
 her med
 med den
 herstede
 voderlig
 Sædskend
 stidelig
 Værdighe
 To
 lige, be
 Broder
 Skuldren
 S
 vore

jerteligste mede sig. Ved denne Leilighed var det nødvendigt, at Farfaderen hylkede sin Sønnese. En Griis og et Pisangblad blev strax bragt frem, og den gode Gamle blottede sig lige til Belter. Saa snart Du lod sig see ved Teltene, gif den gamle Første, vakkende under Aarenes Byrde, sin Sønnese i Møde, og tilkjendegav paa sine Knæ, ved at overrække hine Tegn, sin Underdanighed, som skeete med en Blanding af dyb Værfrygt og faderlig Omhed. Men denne Ceremonie syntes kun at gjøre lidet Indtryk paa den unge Konge, som betragtede sin Farfaders ydmyge Stilling med fuldkommen Ligegyldighed.

Dog maae man snarere udele denne Opførsel af Opdragelsens Indflydelse, end af Mangel paa om og barnlig Kærlighed. Jeg erindrer mig ganske Bort og barne, at Pomurray, da jeg forrige Gang var Foræringes her med Capitain Cook, behandlede sin Broder med den samme kolde Ligegyldighed; uagtet der og, saa forherkede blandt dem saa stor en Enighed og s; invidlerbroderlig Omhed, som man kan finde blandt arede dem Sædskende. Det synes altsaa, som om dette ikke var saasjittidelige Væsen hørte med til den kongelige og-Artikler Værdighed.

To andre kongelige Børn, en Dreng og en pige, besøgte os i Dag, hvilke, ligesom deres Broder Du, bieve baarne af en Mand paa helligt fra Skuldrene. Ogsaa havde den samme Omstændigheds ærværdighed Sted hos dem, at de ikke torde komme at Du næll vore Boeliger: Disse Børn; og en Datter

endnu, som vare blevne i Morea, havde Pomurrey alet alle med sin ældste Sone, som vi for Eftertiden vilde kalde Dronning-Roderen. Med den sidste, som man kaldte Fier-re-te, havde han ingen Børn. Drengen var nogle Aar yngre end Otu, og var erklæret Første af Tarabay under sin Broders Otus Overherredømme. Han saavel som hans liden Søster, som syntes at være 2 til 3 Aar gammel, bleve behandlede med særdeles Agtelse.

Til Middag havde vi et talrigt Selskab af den kongelige Familie og andre Fornemme til Bords i Teltene, og derefter bade de, at Heaven Britarne eller de engelske Forlystelser maatte tage deres Begyndelse. Pomurrey bad os ogsaa, at vi vilde lade Skibskanonerne løsne, saavel som Feldtskytterne til Lands, og at Sæfoldsatern maatte exercere og fyre. Dette blev ham tilstaaet, og Virkningerne af Trepundigerne, som vare rettede efter en Steen i Havet, opfyldte den omgivende Mængde med Forfærdelse, Skræk og Beundring. Men da Kanonerne vare affyrede tre Gange efter hinanden med temmelig Hurtighed, overvejede Pomurrens Frygt ganske hans Nysgjerrighed, og han trængte forskjellige Gange Atirara! for at tilkjendegive, at han ikke forlangte det mere.

Genimod Altsenen vare vi særdeles heldige at afbrænde vort Fyrverkerie, som ogsaa i Slags var fortrinligt, og særdeles vel vedlig

hold
ring
færd
dem
Slag
om
han
det
Den
hende
fler
afbræ
alle
endtes
sig ho
til den
de fæ
nøjse
Kroko
fulde
gaaen
den u
Da v
lade
skaffes
dem
steed.

os i

holdt. En utallig Mængde af de Indfødte omringede os ved denne Lejlighed, og deres Forsættelse og Forundring var saa stor, som om denne havde været den første Forestilling af dette Slags her til Lands. Jeg anmodede Pomurren om selv at legge Haand derpaa med, men da han var i Begreb med at gjøre det, forkød Modet ham pludselig, og han kaldte paa sin yngste Kone, og bad, at vi vilde anvise hende det. Denne var ogsaa meget mindre frygtsom, end hendes Mand, og med nogen Hjælp brændte hun fler forskellige Raketter af. Efterat vi nu havde afbrændt en betydelig Mængde Fyrverkerier af alle Slags, tilligemed mange Bandsraketter, endtes Høstidelighederne, og de Indfødte begave sig høist tilfredse, og i den bedste Orden tilbage til deres Boeliger, dog var det sjensynligt, at de fleste ikke havde føelt mindre Skrak end Fornøjelse. Pomurren og hans Kone og Søster toge Krokost hos os den følgende Morgen, og vare fulde af Glæde og Taknemmelighed for den foregaaende Altings Fornøjelser. Ogsaa indfandt den unge Konge og hans Søster sig ved Teltene. Da vores førstelige Gæster havde i Sinde at forlade os paa nogle Dage, maatte der atter anskaffes Korøringer, og da vi havde overleveret dem disse, toge de alle særdeles fornøjede Afsted.

Det ugunstige Vejrlygt havde hidtil hindret os i alle vores Forretninger, nu begyndte vi

altsaa med dobbelt Jær igjen. I det jeg nu just var i fuld Arbejde paa Observatoriet, anmeldte man mig Potataus Ankomst, som havde forudsendt en prægtig Foræring af Sviin, Frugter, Soj og Mætter. Jeg havde lært at kjende denne Befalingemand særdeles nøje, ved mit forrige Ophold paa denne Ø, og vi erindrede os alt, saasnart vi såe hinanden, dog afdvang saavel hans som hans Kones Oprigtighed mig endnu engang den ydmygende Anmærkning, at jeg var bleven forfærdelig gammel. Han beklagede meget, at han ikke var kommet tidlig nok, for at tage Deel i den foregående Dags Skuespil, og dette bevægede mig til at love ham, at saasnart Pomurrey kom tilbage, vilde vi endnu engang lade vore Konster see.

Potatau, der nu kaldte sig Hidie, lød sig til at gæste mig tilligemed sin Kone og Søster om Bord. Blandt de Foræringer, som jeg gjorde min gamle Ven, var ogsaa en Øre, i hvilken hans Søster, som tilegnede sig en Deel af den af mig givne Foræring, forelskede sig saa ganske, at Hidie var nødt til at bruge Magt, for at forhindre, at hun ikke skulde fravende ham den. Imidlertid tilfredsstillede et lidet Tillæg til den hende gjorte Foræring omfider denne Dame.

Boreds forskjellige Forretninger havde nu alle god Fremgang, kun manglede det os paa Ildebrand, da alle Træer her vare af frugtbringende Art. Da vi meldte denne Omstændighed

for Ur-
han sig
andre a
end St
tingelse
dem to
hertil,
billig.

W
Sævan
Bund v
eil at l
Landet,
paatog
at lade
rense der
kommen
Domisti
Pa
tes fra e
lig gjern
vore Ba
Folk da
piste for
os i Telt
ilskaae,
det saa r
nstandig
Hi
foræring

nu just
 anmeldte
 de for-
 frugter,
 de denne
 forrige
 os alt,
 g. saavel
 g. endnu
 jeg var
 ge de me-
 , for at
 spil, og
 saasnart
 a engang
 ., Udsa-
 om Bord.
 orde: min
 lken hans
 n af mig
 anstke, at
 or at for-
 ham den.
 eg til den
 Dame.
 havde nu
 et os paa
 frugtbrin-
 standighed

for Uriphla, den forrige Konges Broder, paatog han sig tilligemed sin Broder Wheatua og et Par andre af de Fornemmere, at skaffe os mere Brænde, end Skibene kunde rumme, under den eneste Betingelse, at vi til denne Forretning skulde levere dem to Oxer, da de ikke vilde bruge deres egne hertil, en Betingelse, som vi ogsaa fandt saare billig.

Ved det foregaaende stormende Vejr var Sæevandet trængt saa langt op i Floden, at dens Vand var bleven ganske salt, og dette tvang os til at lade fylde vore Vandfade en Miil inde i Landet, lige over for Uriphias Boepæl. Denne paatog sig saa ofte, som det var nødvendigt, at lade Fadene fylde og tømme igjen, for ret at rense dem, og saaledes bleve de flere Dage i fuldkommen Sikkerhed under Opsigt af hans troe Domistiker.

Pomurreys Afreise med sin Familie udsattes fra en Dag til en anden, fordi Mahoy inderlig gjerne ønskede, at blive sendt hjem i en af vore Baade, hvilket ikke lod sig gjøre, da vore Folk vare saa meget beskjæftigede. Imidlertid viste for største Delen hele Selskabet daglig med os i Teltene, og til deres Berømmelse maane man tilstaae, at deres udvortes Opførelse havde vundet saa meget i Giinhed, at de opførte sig ganske anstændig ved Bordet.

Hidtil havde jeg kun faaet nogle ubetydelige Foræringer i Levnetsmidler af Pomurrey, som

ofte nok beklagede, at han endnu ikke havde været i Stand til, at vise sig taknemmelig for alt, hvad han havde erholdt. Endelig kom han med en stor Mængde Foræringer til Teltene; for an ham gik tre Mænd, som hver bar en Parti eller Sørgekledning, (den kostbareste Foræring paa denne Øe) de svrige vare ladte med Fjer, Fjer Creaturer og Frugter, og bragte nogle meget store Sbiin, hvilket alt tilsammen udgjorde en meget anseelig og prægtig Foræring. Denne Dag spiste Pomurrey og hans Kone med os, og toge derpaa Afsked for at sejle til Oparri, hvor de ventede at treffe Maho, som allerede i Morgen tidlig var afreist til Morea. Om nogle Dage lovede de at komme igjen, saasnart de havde ledsaget deres syge Ven hjem, da de erfarede af os, at vores Afreise snart vilde skee.

Den trettende gik Hr. Broughton, Hr. Menzies og adskillige Officerer fra Discovery og Edinham i Land, for at besøge de Egne vestlig om Oparri, og, da ogsaa de fleste af de befalede paa Den havde forladt os, for endnu at undersøge hvad der for vores Afreise kunde være os behøveligt; men Egnen her omkring synes pludselig forvandet til en Øst.

Den fjortende om Morgenen tidlig fik jeg Bud fra Pomurrey, der meldte mig Mahos Død, som gjorde hans Rejse nødvendig til Morea. Denne arme Lidende havde ved sit Ophold her udstaaet saa meget, at man iftedet for

bedrø
ham
den fi
han b
Gang
stool f
boede
blik,
Dager
Solhe
roe om
at vill
Han d
hele gi
vaa en
tes at
at swa
den fo
Pomur
afholde
dig slæ
alle for
egen B
dømme
skende
at jeg d
for at t
Men t
bede, a

bedrøves over hans Død, meget mere ønskede ham Lykke dertil, saa meget mere, som man tog den forunderlige Maade i Betænkning, hvorpaa han blev behandlet. Ræsten enhver Aften og to Gange om Natten blev han bragt paa sin Bærestoel fra den Pyndt, hvor den kongelige Familie boede til Teltet, hvor han blev lagt ned et Øjeblik, og derpaa blev baaret tilbage igjen. Om Dagen besøgte han ligeledes i den brændende Solhede Teltene, eller lod sig i den stærkeste Regnroe omkring Skibene, og engang paastod han, at ville tilbringe Natten om Bord paa Catham. Han drak meget gjerne Thee, og ønskede i det hele gjerne, at alt hvad han nød, blev tilberedt paa engelsk Maade. Denne Behandling syntes at befordre hans Død, og syntes saa lidet at svare til den øvrige store Omhed, som hele den kongelige Familie, og fremfor alle andre Pomurrey udviiste mod ham, at jeg ikke kunde afholde mig fra at spørge, hvorfor man bestandsig slæbte ham fra et Sted til et andet, hvorpaa alle forsikkrede, at det ganske skeete efter hans egen Befaling, hvilket, saavidt jeg kunde bedømme, var en Følge af den blandt dem herskende Overtroe.

Jeg overdrog Budet at melde Pomurrey, at jeg den følgende Dag vilde komme til Djarri, for at være med ved den Udsædes Liigbegjængelse. Men han lod mig meget tidlig om Søndagen bede, at jeg ikke vilde komme før Tirsdag, da

saa det Forbud vilde være ophævet, hvormed
 Distriktet af Sparri saa længe var belagt, og
 formedelt hvilket alt Fællesskab mellem Ind-
 vaanerne i denne Egn og den øvrige Deel af Den
 imidlertid maatte ophøre. Dette Forbud blev
 almindelig bekendtgjort ved omplantede Fahner
 paa de forskjellige Fodstier; ingen Canoe torde
 roe langs med Strandbredden, ingen torde gjøre
 Ild paa, og alt dette tilsammentaget frembragte
 en vis Høitidelighed, som vidnede om den dybe
 Bedrøvelse over denne Magthavers Død, og om
 hans store Anseelse. Dagen tilforn havde man
 mærket i hele Distriktet af Sparri talrige Ild-
 steder, og ogsaa disse, sagde man os, vare reli-
 giøse Stikke, som havde Hensyn paa Mahovs
 Død. Rimeligviis benyttede ogsaa Indvaanerne
 sig af denne Lejlighed, for at tilberede Spise for
 den Tid, i hvilken Forbudet varede.

Da vi nu havde et særdeles rigt Forraad
 paa Levnetsmidler, gav jeg Enhver Tilladelse til
 at indtudske Mærkværdigheder, saavel af Natu-
 ren som af Konsten, hvilket hidindtil af oven-
 meldte Grund var forbudt.

Imedens nogle af vore Folk vare borte,
 foresaldt intet Mærkværdigt hos os, jeg medde-
 ler derfor nogle Omstændigheder af deres liden
 Rejse, som de ved deres Tilbagekomst fortalte
 mig.

Hr. Broughton og hans Selskab satte sig
 i en Canoe, som tilhørte Moray, Førsten af

Uliete-
 Kone
 de, f
 Førend
 Moray
 tale Ca
 Jorden
 en simp
 Bunde
 der dem
 stædevar
 saa de f
 besøgt f
 (Georg)
 tog. I
 han Mor
 alt omfr
 Ting isæ
 kjendtska
 Wenner
 komne f
 usforstaae
 Moray,
 murreys
 ning af
 Selskab
 toge vi n
 et Budsk
 (vejen), f
 laae ved

vormed
 at, og
 a Ind-
 af Den
 ud blev
 Fahner
 de torde
 de gjøre
 ubragte
 den dybe
 og om
 vde man
 ige Jld-
 are reli-
 Mahoos
 oanerne
 Spise for
 Forraad
 adelse til
 af Natu-
 af oven-
 re borte,
 g medde-
 res liden
 fortalte
 fatte sig
 forsten af

Ulietea, som de tilligemed Wheitua og hans
 Kone ledsagede til Oparri. Undervejs landede
 de, for at besøge Moray af Taputaputaea.
 Før end de nærmede sig det hellige Sted, bad
 Moray dem at staa stille, indtil han havde til-
 talt Eatua. Til den Ende satte han sig paa
 Jorden, og begyndte forved en Forhøjning med
 en simpel tilskaaen Kjepe, paa hvilken hang et
 Bundt Løj og nogle røde Fjedere, at bede. Un-
 der denne Tiltale nævnedes han to Gange alle Til-
 stædeværende Engælnderes Navne, ligesom ogsaa
 de forskjellige Skibs-Capitainers, som havde
 besøgt Den, tilligemed Kinnie Gorge (Kong
 Georg) og Britarne; hvilke sidste han ofte gjens-
 tog. Da denne Ceremonie var til Ende tillod
 han Moray at træde nærmere, og førte ham over-
 alt omkring, hvorved han forklarede ham enhver
 Ting især. Han syntes ogsaa at have nøje Be-
 kjendtskab med alle deres Religjonsstikke, og vore
 Venner beklagede kun, at deres særdeles ufuld-
 komne Kundskab i Sproget gjorde det meeste
 uforstaaeligt for dem. Efterat de havde forladt
 Moray, kom de til Urriphias Bolig, Hr. Po-
 murreys Broder, som var omgivet med en Plant-
 ning af Uba, og hvor han beværte et anseeligt
 Selskab af vore Venner fra Malavai. Her ind-
 toge vi nogle Forfriskninger, og fik strax derpaa
 et Budskab fra Wheitua (som var gaaet i For-
 vejen), for at indbyde dem til hans Huus, som
 laa ved Strandbredden. For ved samme var en

Plantage af Sukkerrør og Pitang blandet in-
lem hinanden, og ganske nærved omslyngedes
Huset af nogle smaae indenlandske vellugtende
Bæxter.

Hele Egnen der omkring var omgivet med
et nydelig flættet Gjerde af Bambusrør, og gjen-
nemskåret med skønne Fodstier af alle Directio-
ner, som tilsammen havde en behagelig Virkning
paa Djet, og gav et særdeles fordeelagtigt Be-
greb om Ejeren's Kliid og Smag. Bheitua
hadde meget omhyggelig sørget for en god Be-
værtning, et heelt Sviin var stegt, og mange
andre Spiser tillavede. Bygningen var stor og
lustrig, og nogle i Midten toers igjennemtrukne
Linier forsikrede dem om den ene Halvdeels roe-
lige Besiddelse, og hindrede den sammensløbne
nysgjerrige Mængde fra at forstyrre dem i Ny-
delsen af deres Maaltid. Om Eftermiddagen
fik de et Besøg af Urriphia og nogle af hans
Selskab. Han mærkede, at det ikke var urime-
ligt, at nogle af de Indsødte kunde føre sig Kør-
sternes og de øverste Befalingsmænds Fraværelse
til Nytte, og i Nærheden af Skibene og Teltene
opføre sig utilbørlig, derfor anmodede han Hr.
Broughton, at bede mig i hans Navn, at tage
de fem følgende Befalingsmænd i vores Selskab
om Bord og i Land, hvis Ansæelse vilde være det
kraftigste Middel til at forebygge alle Pobelens
Uordener. Disse Befalningsmænd hedde Peno
Matapa og Moerri af Matavai, og Taiuah og

Urrehea
blev aff

8

phiah,
at skaff
vedligeh
Landsm
huuslige
ikke min
belse. D
Venner
nie, at
Skuldre
da han i
saa gif
paa ham.
Foræring
ilede han
fulde la
vores La
lige Vær
Land i
belse og
igt, for
il sammu
varede,
Urriphia
Strøm a
bredte sig
fra Cano

Arreheah af Hepino. Matiapa, som var tilstede, blev affærdiget med et Budskab til mig.

Fra vores tidligste Bekjendtskab med Urriphiah, havde han bestandig været betænkt paa, at skaffe os alle muelige Behageligheder, og at vedligeholde en god Forstaaelse mellem os og hans Landsmænd, og selv affjernet fra os, og i hans huuslige Kredses stille Roelighed viiste han sig ikke mindre ivrig for denne roesværdige Bestræbelse. Ogsaa den unge Konge Otu bæarede vores Venner med et Besøg; den sædvanlige Ceremonie, at nemlig alle tilstedeværende blottede deres Skuldre, tilkjendegav hans Nærværelse. Men da han ikke heller torde passere Wheitua's Gjerde, saa gif de samlede ud til Stranden for at hilse paa ham. Efterat han her havde modtaget nogle Foræringer af Smykker og andre deslige Ting, ilede han sin Fader Pomurrey i Røde, som kulde lande ved Morai. Mod Aftenen besøgte vores Landsmænd i Selskab med deres venstabelige Vært den kongelige Familie, som var steget Land i Nærheden ved den. Den store Bedrøvelse og Sorg, som viiste sig i Pomurrey's Ansigt, foranledigede et Spørgsmaal om Ursagen til samme, og da han med halv qvalt Stemme varede, at Matuara Mahov var død, brød Urriphiah ved den sørgelige Esterretning ud i en Strøm af Taarer, og en dyb Sørgelighed ubredte sig over hele Selskabet. I nogen Afstand fra Canoen saae man ogsaa Dronning-Moderen

og nogle andre Bøer svømme i Taarer, og ud-
 søge af et Bunt nogle Sølhunde-Lænder, med
 hvilke de her til Lands plejede at saare sig, for
 at lægge deres Bedrøvelse for Dagen. Saasnart
 enhver havde forsynet sig med saadant et Smær-
 terefskab, begave de sig i stille Bedrøvelse til de
 nær liggende Buske. Den anden Morgen saae
 man en Canoe med en Himmel eller et Dæffel
 spændt over, som langsom og højtidelig kom frem
 fra Vesten, og førte den Udsødes Liig til Morai.

Da vore Landsmænd ved denne Lejlighed
 meget ønskede at faae Pomurray i Tale, og af
 ham faae Tilladelse til at være tilstede ved Be-
 gravelses-Ceremonierne, sagde man dem, at han
 var gaaet til Morai, men at han slet ikke vilde
 tage i Betænkning at tilstøde dem denne Begjæ-
 ring. De gif derpaa videre med de andre: nær
 ved en liden Flod, som flyder forbi Urriphias
 Bolig, traf de Dronning-Moderen og Mahods
 Enke, som begge svømmede i Taarer, og saarede i
 den hæftigste Paroxysme af Smerte-Hovedet med
 de Sølhunde-Lænder, som de den foregaaende
 Dag havde taget med sig. Enken havde oven-
 paa Isen et lidet skaaret Sted, som var ganske
 blodigt, og viiste aabenbare Spoer af Virknin-
 gerne, som hendes Fortvibelse havde havt. Døve Sud
 Engælenderne frygtede for, at Fremmede kunde
 være disse Fruentimmer til Byrde, toge de Af-
 skeed og begave sig til Morai, hvor Præsterne
 allerede havde begyndt deres Højtidelighed. Her

hvor M
 tiende g
 liden T
 dagtige
 Pomurr
 Bonner,
 trent ti
 Ei, som
 delig Ber
 lig, ind
 ertid un
 fore
 ed
 i Wan
 en, for
 ort.
 p
 Bonner,
 en, og
 Tone.
 olle, va
 rede næ
 ges, h
 temme
 ndsmænd
 onnen,
 Gud
 lader
 skellige
 Orste D
 Her

og ud hvor Pomurrey, Urriphiah og andre flere stillende gave deres Tilladelse, satte de sig med saaliden Tummel, som mueligt, ned blandt den andægtige Forsamling. Fem Præster sadde foran Pomurrey, og fremsagde i en syngende Tone Bonner, med Ansigtet vendt mod Otu. Om trent ti Skridt fra denne sidste holdt een et Bundt Ei, som figurlig indhyllede Eatua, (en almindelig Benævnelse paa deres Guder). Mahovs tiig, indviklet i engelsk rødt Klæde, laae imidlertid under Skjærmtaget af en Canoe, hvis fore var truffet lidet op paa Landet, nær ved Baa. Kun et eneste Mennekte, som stod i Vand til Beltestedet, var bleven ved Baa, ikke vilde den, for at forebygge, at den ikke skulde drive sine Begreb. Præsterne fortsatte endnu stedse deres andre: nær Bonner, ved hvilke de undertiden havde Stemm-Urriphias ten, og derpaa endte den i en særdeles skjærende Mahovs Tone. Den, der havde den første Præstes saarede i Holle, var vores Ven Mowrie, og hans Bon boedet med rede næsten en halv Time længere, end de svoregaaendes, hvorved en anden med en særdeles skarp havde ovenstemme nu og da faldt ind. Saavidt vores var ganske endsmænd her og der kunde forstaae noget af af Wirkningen, syntes de deri paa en vis Maade at have. Døve Gubdommen til Regnskab, hvorfor han mede kunde lade Matuara Mahov bære, da dog Dens toge de Afstjellige Frugter endnu vare i fuld Kraft, og Præsterne første Overflodighed.

D

Omfider rejste hele Forsaalingen sig, og drog Vestlig langs med Stranden, ledsaget af Canoen med Liget, indtil Mundingen af den liden Flod, hvor de tre Damer endnu stedse lode deres Jammer have frit Lob, der, saasnart de ainede Canoen, forvandlede sig til et højt Klageskrig, hvorved de satte Søhunds Tænderne i saa frygtelig Bevægelse, at Blodet snart blandede sig med deres Taarer. Canoen satte nu op af Floden til det Sted, hvor Ceremonierne som skulde gaae for sig med den Afdødes Liig, og udfordrede en saadan Grad af Hemmelighed, at Fremmede, under ingen Betingelse, kunde faa Tilladelse til at være tilstede derved. Som Væderlag for denne Vægring, lovede Pomurre dem, at de maatte være tilstede ved Ligets Bættelse den følgende Dag, og bad dem derhos meget indstændig, at de ikke nu maatte gaae ter Toget. Da man havde Marsag til at føre mode, at Legemet nu skulde balsameres, saa klagede vore Venner meget, at denne Leilighed var dem berøvet, til at faae saa videværdige maaskee nyttige Kundskaber. Efter gjentagne men fejlslagne Forsøg, at bevæge Pomurrens Fasthed, fortsatte de deres Vej nogle Mile stien paa, henimod denne Førstes Boelag, so laae meget behagelig ved Strandbredden, og stod i to bekvemme nyelig indrettede Hus. Haade, blev de underholdte med en Dands eller Heiva, røbede meget slibrige Sæder, af et Antal meget un-

Niger.
 en ung
 morede
 seerlig,
 Da En
 for en f
 gerne si
 end til
 smaa Fo
 Kjellige
 sig, ho
 Sjæstebu
 Her
 Hu
 Rængde
 Anrettet.
 og da de
 et drikke
 Sult
 med Hoffi
 Drik, og
 det Forr
 ikke dere
 hjitst Bo
 De at lat
 For
 Underne,
 der. M

fig, og
 sagnet af
 den li
 edse lode
 snart de
 jte Klage
 xnderne
 art blan
 atte nu o
 emonierne
 ødes Liig
 lighed, a
 kunde saa

Piger. Ved en vis Deel af Dandsen traadte en ung Karl af de spillende Personer frem, og mørede det indfødte Publikum paa en meget pudseerlig, men tillige meget uanstændig Maade. Da Engellænderne imidlertid yttrede deres Afstye for en saa forargelig Opførsel, saa blottede Pigerne sig i det følgende af Dandsen ikke længere end til Beltestedet. Efter at vi havde uddeelt nogle smaa Forøringer, gik de tilbage igien igiennem forskjellige Plantager til en vis Befalingsmands Boerlig, hvor Wheatua havde anrettet et prægtigt Sjæstebud for dem.

Henimod Aften vendte de tilbage til Wheatua's Hus, og i hele Opbarri mærkede man en Pomurrekængde Jld, som om et stort Sjæstebud blev Ligets Banrettet. De spiste imidlertid som sædvanlig, og da de efter Maaltidet bade deres gode Værtinde gaae og drikke et Glas Brog med dem paa deres Venneres Sundhed i Britarne, saa afflog han det med en god Høflighed, hvor gjerne han end nød denne Leilighed til at anmærkede, at de selv kun havde et ubetydeligt Forraad, og at han derfor hellere vilde gientagne ikke deres Venners Skaal i Britarne i en Othapomurrekængde Bolle Uva, hvilken han ogsaa strax befale Mile Ude at lave.

Boelig, so
 bden, og
 Huse. Haade, da der var lagt Forbud paa alle Karer Heiva, Her. Men da de havde i Sinde at gaae Landal meget un

For Dagens Anbrud meldte man Engellænderne, at de ikke kunde reise tilbage i deres Huse. Haade, da der var lagt Forbud paa alle Karer Heiva, Her. Men da de havde i Sinde at gaae Landal meget un

vejs tilbage, saa var dette dem meget ligegyldigt, og de bade Wheatua blot, at forskaffe dem en god Frokost, førend de tiltraadte Marschen. Men han undskyldte sig med, at det var forbuden at antænde Ild, og at han derfor ikke torde lade lave noget i sit Huus. Dog lovede han dem, at skaffe dem Forfriskninger undervejs, saasnart de havde forladt Distriktet af Oparri. Ledsagede af deres gode Bert og hans Kone tiltraadte de altsaa Rejsen, fulde af Taknemmelighed over den godmodige Modtagelse, som de allevegne havde fundet.

Ved deres Ankomst til Floden bade de, at man vilde vise dem Morai, hvor Levingerne Mahov den forrige Dag var bragt. Man viiste dem Vejen derhen, men da de blot vare komne et lidet Stykke frem paa samme, kom der et Bud for at bede dem vende om igjen. De beraabte sig da paa Pomurreys Lovter, og omsider sendte Wheatua efter lang Overlæg en eneste Indfødt med dem, som han gav meget bestemte Ordre. Dette Menneske, som ved ethvert Skridt havde gjorde fremad, syntes meget angstelig og forsigtig, fulgte begge Engellænderne. De vare ikke komne langt, førend alting omkring dem røbede den dybeste Eensomhed og det højtideligste Stilstand. Alle Huse vare forladte, og, et par Hunde undtagne, var der ikke en levende Skabning at se indtil de kom til Morai, hvor man mærkede en Mand i et lidet Huus, som rimeligviis var

dette f
 Wejvis
 Mahov
 Dagen
 geledes
 stedet m
 get besy
 vet med
 udslod s
 len, for
 genhed,
 Bestaffen
 Efter at
 til deres
 den unge
 et eneste
 givet med
 Brændfer
 Paa hiin
 at strække
 reffelig
 Efter den
 Stranden
 dem meger
 Indfødt
 m, hvor
 eels ved
 sed at bør
 klæder i
 viste de

dette hellige Steds Bevogtere. Disse udsurgte
 Rejviseren meget nøje, og sagde ham derpaa, at
 Mahoos Legeme var bragt til Morai, hvor det
 Dagen tilforn havde været, og sat Pomurrey li-
 geleedes var der. De besaae herpaa Begravelses-
 stedet meget flygtig, som heller ikke fremviiste no-
 get besynderligt. Pladsen var ved Enden omgi-
 vet med en stor udhugget Steen, af hvilken der
 udflod smaa Vandfald, hvis melancolske Mas-
 sen, forbunden med Morais vilde og øde Belig-
 genhed, gav dette Sted ganske den højtidelige
 Beskaffenhed, som dets Bestemmelse udfordrede.
 Efter at vores Landsmand vare vendte tilbage
 til deres øvrige Selskabsbrødre, kom de forbi
 den unge Kong Otus Boelig. Denne bestod i
 et eneste Huus af middelmaadig Størrelse, om-
 givet med et Træskatitværk, og laae lige paa
 Grændserne af Distriktet Oparri og Matavai.
 Paa hiin Side af samme syntes det Forbud ikke
 at strække sig; thi de fandt strax derpaa en for-
 treffelig Frokost, som Wheatua havde besørget.
 Efter denne vendte de sig tilbage til Teltene ved
 Stranden. Deres liden Udflugt havde skaffet
 dem megen Fryd, og de havde alle Marsag til at rose
 de Indsødte, som bestandig kappedes med hinanden
 om, hvo der skulde vise dem de fleeste Villigheder,
 deels ved at bære dem over de smaae Bække; deels
 ved at bære deres Pakker, deels ved at tage deres
 Klæder i den stærke Heede, hvorved de ikke
 mistede den mindste Bagatel, hvormeget de end

ogsaa havde med sig, og hvor stor end disse Tinges Værdie var i deres Ledfagerses Øjne.

Jeg føjer nu nogle Bemærkninger til, se n angaae deres religiøse Behandlinger af deres Døde. Den Hovedforretning, som derved drives med saa megen Hemmelighed og Højtidelighed, er Indvoldenes Udtagelse. Disse Mennesker have den Troe, at Indvoldene ere Kælskerens umiddelbare Redskaber, hvor de første Indtryk modtages, og ved hvilke alle Sjælens Forretninger udføres. Det er derfor meget rimeligt, at disse Dele, som nærmest beslagtede med Menneskets udødelige og aandige Deel, fortrinlig holdes i Ære. Jeg har ofte stridet med dem om denne Punkt, og søgt at bevise dem, at alle intellectueller Forretninger have deres Sæde i Hovedet. Men de hørte stedse paa mig med Smil, og gjorde mig den Indvending, at der vare mange Mennesker, som vare farlig saared paa Hjerneskallen og andre Dele af Hovedet, og dog havde de faaet deres Helbred igjen som til forn. Men naar engang Indvoldene vare beslagdede, maatte den Syge døe uden al Redning. For fremdeles at understøtte deres Mening, anførte de endnu, at Frygt og andre store Sindsbewægelser nærmest virkede paa Indvoldene, og forarsagede Ubehagelighed og andre Tilfælde.

Tidlig om Morgenen den syttende havde et Besøg af den unge Konge, og nogle af de Følgenemste paa Sparri. Man havde fort fort

grebet
Ford
faldne
Delinq
værelse
at tilde
man ska
gemlig
D
Pomurre
til Spar
eller som
Ma
at vi vild
shre nogle
Stykke re
Man sagd
af de Ko
vise Mah
Whibey le
Saa
Pomurrey
Kone og
mærkede
Kummere
som dog i
deres store
Det hører
alle deres
eftige, u

grebet to Karle, som havde staaet en Hat om Bord paa Discovery, og da der ogsaa vare forefaldne andre smaae Tyverier ved Teltene, lod jeg Delinquenterne bringe i Land, for der i Overvarelse af deres Befalingsmænd og Landsmænd at tildele dem deres Straf, som bestod deri, at man skar dem i Hovedet, og gav dem en let legemlig Kædselse.

Derefter bragte man mig et Budskab fra Pomurrei, ved hvilket han bad om mit Selskab til Oparri, hvor han skulde sørge over Mahov, eller som det i deres Sprog kaldtes, Thuehak.

Man gav mig at forstaae, at man ønskede, at vi vilde forsynne os med Patroner, for at afsyre nogle Salver, og at jeg vilde medbringe et Stykke rødt Klæde til Foræring for den Afsdøde.

Man sagde mig ogsaa, at der vilde være mange af de Kornemsker i Naboelaget tilstede, for at vise Mahov den sidste Ere. Hr. Broughton og Whibey ledsagede mig.

Saa snart vi landede, førte man os til en af Pomurreys Boliger, hvor vi fandt ham, hans Kone og Søster beredte til at modtage os. Bemærkede man hos dem endnu nogle lette Spor af Kummeren over Tabet af en Beslægtet; men det kom dog ikke den nær, som jeg havde ventet af deres store Omhyggelighed og Omhed for Mahov. Det hører til disse gode Menneskers Karakter, at alle deres Uttringer fra Begyndelsen ere meget bestige, men tabe sig snart og forsvinde aldeles.

Liget blev nu lagt paa den Tapapan, som man udtryffeligt i denne Hensigt havde oprejst en Fjerding Vej østlig fra den store Morai, og syntes i den sidste Tidspunkt at høre til Indbalsameringen, som Capitain Cook beskriver i Anledning af en vis Ti's Død. Legemet blev udsat i Coleur, og da Døffelet, i det vi nærmede os, blev taget deraf, saa syntes det at være i en høj Grad forraadnet. Huden glindsede klar af Rødt-Rød-Olie, og var, som man sagde os, parfumeret stærk med vellugtende Træ. Da man bevagede Armene og Benene, vare Ledemodene fuldkommen bøjelige. De høist ubehagelige Udbunsninger lode rimeligviis formode, at hele Massen inden en kort Tid ganske vilde opløses; dersom man imidlertid kan forlade sig paa de Indfødtes Forsikringer, som ogsaa bekræftes ved Ti's Legemes Tilstand, som jeg selv kan bevidne, saa er det endnu ikke afgjort; thi Pomurren forsikrede os, at Liget skulde blive en Maaned paa dette Sted. Deryaa maatte der vel gaa en Maaned med, for at føre det omkring i nogle af de vestlige Distrikter, og atter en Maaned for at bringe det til Tierabu, og tilsidst til Morea, for der at bisættes i Forsædrenes Familie-Begravelse. Nogle Maaneder efter Ankomsten dertil begyndte Legemet efterhaanden at raadne, men dog saa uformærkt, at atter nogle Maaneder kunde forgaae, inden Liget ganske vilde være opløst.

er vist
betænke
mest
Marstid
tets, I
de Mid
sane Lei
staber o
ikke vor
M
det Svo
Stykke
strax bre
ver bleve
raabe:
Mahov!
Liget ble
svøbt.
lod os ik
lig; vi b
af Wheit
paa vend
æring af
In
ringe Fre
ning, at
anvise os
Dette gj
nu havde

Maaden at bevare menneskelige Legemer er vist nok særdeles mærkværdig, især naar man betænker, at det skeer under et brændende Himmelfreds Indflydelse, undertiden i den regnsfulde Nærstid, og af et Folk, som slet ikke kender Sættets, Urters, og andre Forraadnessen modstaaende Midlers Egenheder. Vi søffede derfor at faae Leilighed, til at indsamle os nærmere Kundskaber om deres Fremgangsmaade, men vi naaede ikke vores Hensigt.

Mandskabet i vores Baad maatte nu trække det Svøb op, som omgav Tapapau. Det røde Stykke Klæde overleverede man Enken, som strax brebde det over Liget, hvorpaa nogle Salver bleve affyrede, og jeg blev anmodet at udraabe: Tera no oeah Mahov! det er: for Dig Mahov! strax derpaa begyndte det at regne, og Liget blev omhyggeligen bragt under Tag og indsvøbt. Det døde Legemes utaafelige Stank tillod os ikke at blive i Pomurreys nuværende Boelig; vi begave os derfor til et sjønt nyt Huus af Wheituas, hvor vi spist til Middag, og derpaa vendte tilbage med to store Sviin, en Foræring af Mahovs Enke, til Matava.

Imidlertid havde vores Benner gjort saaringe Fremgang med deres Ører i Brændehugning, at jeg den 18de maatte bede Urriphia at anvise os nogle Træer, som vi selv kunde hugge. Dette gjorde han med Wheituas Hjælp strax, og nu havde vi et tilstrækkeligt Antal Eble, og Brød

frugt-Træer til alle vore Fornødenheder. De Dyr, som vi til denne Forretning havde laant de Indfødte, bleve tilbage fordrede, og uden Omstændigheder afleverede. Da nu Sorgen over Mahov var til Ende, fik vi et Besøg af Damerne i den Kongelige Familie, som efter Borden vendte tilbage igjen til Sparri. Den følgende Morgen indfandt det hele talrige Selskab sig igjen i det bedste Lune hos os, og da den følgende Søndag var fastsat til vores Afreise, saa bestemte vi Loverdags Aften til et andet Fyrverkerie; af hvilket vore Venner alle i Forvejen lovede sig megen Fornøjelse.

Fredeag Morgen bragte vores Venner os en Mængde Foræringer af Sviin, Fjerkreaturer, Urter og Frugter om Bord. Alle havde hidtil opført sig upaaklagelig, og yttrede nu en stor Bedrøvelse ved vores forestaaende Reise, da der paa engang rejste sig noget, som forstyrrede denne skjønne Eenighed, og var os alle meget ubehageligt. Det var nemlig en Sæt, hvori Dr. Broughton havde en Mængde Vask, som hemmelig var borttaget af et Telt. Men Mistanken faldt strax paa Noerri, som havde tilbudt sig at hugge Brænde, men siden den første Dag hverken var kommet med noget, og havde ej heller leveret Dren tilbage. Denne Mistanke meddeelte jeg Urriphia, tilligemed Efterretning om Tyveriet, og jeg mærkede tydelig paa ham, at han allerede i Forvejen var underrettet derom, ligesom han

ogsaa
Dren.
til Whe
færdele
havde b
Wheitu
rede til
ter bort
modede,
allene,
var for
Det viist
tidligere
altsaa ri
Urr
Lejr anor
at lægge
Højtidelig
at saalen
ønskede je
som muel
sjaalne
jeg gribe
Moderen
mig, at
komme ti
retagende
Her
menterne
og paa de

ogsaa strax lovede at opsoge saavel Søkken som Øren. Dog raadede han mig, at henvende mig til *Wheitua*, deels fordi han var *Hr. Broughtons* særdeles Ven, deels fordi han troede, at man havde bragt Linnedet til en Kant i Landet, hvor *Wheituas* Indflydelse var særdeles stor. Allerede tilforn vare der komne nogle enkelte Skjorter bort fra *Koffene* af *Teltene*, men da vi formode, at de Indfødte her ikke havde Skylden allene, saa lod vi det gaae hen; men dette Tab var for alvorligt, til at taale det uden Anke. Det viiste sig tydelig, at de Magthavende vare tidligere underrettede om *Tyveriet* end vi, og det altsaa rimeligviis var udført efter deres Anlæg.

Urriphia havde i Nærheden af vores Liden Lejr anordnet en Heiva, for at more os. For at lægge min Utifredshed for Dagen, lod jeg Højtideligheden affige, og erklærede *Urriphia*, at saalænge hans Folk opførte sig saa troeløse, ønskede jeg at have saa liden Omgang med dem, som muligt, og saa søjede jeg til, at dersom de stjaalne Artikler ikke bleve bragte tilbage, maatte jeg gribe til andre Forholds-Regler. *Dronning Moderen*, som var i Besøg hos mig, meldte mig, at *Pomurrey* den følgende Morgen vilde komme til *Teltene*, og jeg udsatte derfor alle Forretagender til hans Ankomst.

Henimod Aften bleve *Kronometerne*, *Instru-*menterne og mange svære Sager sendte om Bord, og paa det at intet nyt *Tyverie* skulde forefalde,

satte vi flere Skildvagter, og jeg gav Befaling, strax at skyde Enhver, som blev grebet i Sjerningen, dog maatte dette under intet Paaskud skee, naar ingen Officer var tilstede, eller ikke udtrykelig gav Befaling dertil. Den følgende Morgen, da jeg begav mig om Bord, havde jeg en nye, endnu større Uergrelse end Vaskens Borttagelse, i det jeg erfarede, at Lanvereru, sødt paa Sandwich-Øerne, var bortløbet. Vi frygtede allerede længe herfor, men dog vilde jeg ikke indspærre ham uden tilstrækkeligt Beviis. En Kiærligheds-Forskaelse med en Datter af Poonos, Hovedsmand paa Matavai, var Anledningen til hans Flugt. Denne havde han bortsdølet al sin Formue paa, der ikke var ubetydelig, da man i Engelland overflødigen havde forsynet ham med alt, hvortil endnu kom mange Foræringer, som han der havde faaet, og meget andet, som han uden Betænkning havde frataget sine Bordkammerater, vore Constabler.

Lanvereru var et ungt Menneske af indskrænkede Evner, og en knarvurren og høist egenfindig Karakter, og omendstjont hans Stand i hans Fædreneland var saa ringe, at vi umuelig kunde love os store Fordeele af hans Indfyndelse, saa var hans Exempel dog i dette Tilfælde saa vigtigt, at vi nodvendig maatte paastaae hans Udlevering, at ikke vore egne Folk maatte falde paa den Tanke, at jeg ikke havde Indfyndelse nok hos Magthaverne til at bevirke saadant, og saa

lebes I
Stiben
Pomur
synes
des at
klarings
vereru
vilde br
at skaffe
gemaade
Whetitua
partemen
Po
relse af
mænd,
give Tyr
siden den
Lingenes
alvorlig
Pomurre
hed og K
Mabnet
jeg forsto
om, at
Denne va
tua tilh
havde an
ling besta
havde ma
Tyberiet

ledes ledes til at gjøre Forsøg paa at løbe fra Skibene. Da jeg kom i Land igjen, fandt jeg Pomurrey og hans Koner ved Teltene, som alle syntes at være fuldkommen underrettede, saaledes at der ikke syntes at behøves nogen stor Forklaring. Pomurrey lovede højtidelig, at Sauereru skulde blive udleveret, og at han ogsaa vilde bruge alle optænkelige Forholdsregler, for at skaffe Vasken igjen, dog raadede han mig illegemaade at henvende mig i dette Tilfælde til Wheitua, da det henhørte til hans særdeles Departement.

Pomurrey spurgte mig endnu i Overbærelse af et meget talrigt Selskab af hans Landsmænd, om jeg den Aften, efter mit Løfte, vilde give Fyrverkerie, som jeg afflog, da det, som siden den Tid var forefalden, ganske forandrede Tingenes Stilling. Herpaa begyndte en meget alvorlig Strid blandt de tre Brødre, i hvilken Pomurrey bebreidede Wheitua en stor Ligegyldighed og Kulde i Venkskab. Under Striden blev Navnet Urreheah meget ofte nævnet, og saavidt jeg forstod deraf, syntes Pomurrey overbeviist om, at denne var en Hovedperson i Lyberiet. Denne var en Underbefalingsmand paa et Wheitua tilhørende Distrikt, hvilken Urriphia især havde anbefalet, og som i Følge denne anbefaling bestandig havde været ved Teltene. Ogsaa havde man mærket, at der i den samme Nat, da Lyberiet stekte, et Menneske, der var anbefa-

let os som Medhjælper ved Kongningen, havde tilbragt Natten tilligemed Urriphia nær ved Teltene. Denne Karl blev snart skaffet frem, men da han blev tilspurgt, anklagede han Urriphia som Tyv, og da han erfarede Tyveriet, var han undløbet af Frygt. Da det uagtet hans Forsvar endnu var høist rimeligt, at han i det mindste var medskyldig, lod jeg, til Afskrækkelse legge en Strikke om hans Hals, og sendte ham om Bord paa Skibet, hvor han skulde lægges i Lænker, med den Forsikring, at han, dersom det linnede Tøj ikke fandtes, sikkerlig skulde blive hængt.

Da Tyven efter al Rimelighed var bekjendt, erklærede jeg for den Kongelige Familie, at der vare bestemte meget anseelige Foraringer for dem og de øvrige Magthavere, men at ikke den eneste Artikel deraf skulde afgives, dersom ikke Taverer og Vasken blev udleveret. Herpaa begyndte de igjen med den Forsikring, at alt skulde skaffes tilveje.

Vi benyttede os af denne Eftermiddag, for at bringe vore Redskaber om Bord, saaledes at der nu kun blev den store Telt og Canonerne i Land. Under denne Forretning snege alle hovederne sig bort derfra, alle Canonerne ved Stranden forsvandt, og selv Husene paa hvide Side Floden, som havde været fulde af Menner, blev nu tomme og øde. Man berettede os snart, at hele Folket var forskrækket

forbi j
en Kar
med at
allerede
saa gab
som en
for dog
hoveder
Brought
Flodder
delig Sk
Hestelse
Dronnin
havde sel
vores bes
lige Leilig
Men nu
at hun ha
desaarsag
Eftermid
denne Ef
give sig
Øverste o
hiiin Side
men dog
hun sagde
Pomurrey
des Skyl
Samtale
Pomurrey

havde
 ed Zel-
 , men
 rriphia
 var han
 s For-
 et mind-
 else leg-
 ham om
 s i Læn-
 som det
 de blive
 bekjendt,
 , at der
 r for dem
 en eneste
 e Lauve-
 begyndte
 de skaffes
 ddag, for
 aledeſ at
 nonerne i
 alle Over-
 erner ved
 paa hiin
 af Menne-
 Man beret-
 forſkrækket

fordi jeg var opbragt mod dem. Iſær var der
 en Karl, ved Navn Baba, særdeles beſjæftiget
 med at bringe os denne Efterretning, og da han
 allerede af flere Narſager syntes mig miſtænkelig,
 ſaa gav jeg Befalning at anholde ſaavel ham,
 ſom en eneſte endnu tilbagebleven Canoe, for
 for dog at have noget i vores Magt, ifald Over-
 hovederne virkelig ſkulde have forladt os. Hr.
 Broughton, ſom nu kom tilbage fra hiin Side
 Flodbredden, ſagde mig, at Matau eller almin-
 delig Stræk var den egentlige Folge af Babas
 Hefteſe, og at de formodede, at jeg ogſaa holdt
 Dronning Moderen faſt. Denne gode Dame
 havde ſels i hendes Gemahls Graværelſe været
 vores beſtandige Selſkaberinde, og ved alle mueli-
 ge Leiligheder ſøgt at efterligne vores Sæder.
 Men nu havde hun drevet ſin Høſſighed ſaavidt,
 at hun havde drukkert et Par Glas formeget, og
 deſaarsag havde hun ſovet den ſtorſte Deel af
 Eftermiddagen i Teltet. Saasnart jeg erfarede
 denne Efterretning, bad jeg hende ſtrax at be-
 gibe ſig til Pomurrey, ſom med mange af de
 Overſte og en ſtor Mængde Folk beſandt ſig paa
 hiin Side Floden. Hun var vel villig hertil,
 men dog meget mod hendes Tilbøjelighed, i det
 hun ſagde, at hun meget vel vidſte, at jeg var
 paa hiin Pomurreys Ven, og at det derfor var hen-
 des Skyldighed at komme til mig. Denne
 Samtale foreſaldt ved Flodbredden, medens
 Pomurrey og de Indfødte beſkyldte mig for, at

jeg med Magt holdt hans Kone tilbage, hvilket
 hun med stor Heflighed modsaad. Men Folket
 paastod, at jeg havde afrettet hende, hvad hun
 maatte sige, da jeg forstod Sproget godt. Nu
 drev jeg i, er paa, at hun maatte gaae over Flo-
 den, hvilket hun ogsaa omsider gjorde, og blev
 modtaget under de stærste Glædesyttringer. Hun
 forsikrede nu Pomurrey, at jeg endnu stedse var
 hans Ven, og ønskede meget gjerne at tale med
 ham om det Forefaldne, hvorpaa han ogsaa
 strax vilde gaae over Floden, men blev holdt til-
 bage af Folket. Efter gjentagne Forskringer om
 Venskab, og den meest uindskrænkede Frihed for
 hans Person, rev han sig løs fra dem, som vilde
 holde ham, og kom over til mig, trods Mæng-
 dens almindelige Knurren. Dog lagde denne sig
 snart, hvorpaa hans Koner fulgte hans Exem-
 pel. Saasnart han saae Baba, forsikrede han,
 at denne var uskyldig, og bad at løslade ham,
 hvilket jeg ogsaa uden Betænking gjorde, for
 at vise ham min Taknemmelighed for den For-
 trolighed, han havde havt til mig. Vores Gjør-
 ster syntes nu at være ganske beroeligede, og til-
 bragte Aftenen hos os, og sov i vores Telt,
 men skildtes ad den følgende Morgen, for, efter
 vort Forlangende, at opsoge Flygtningen og det
 Dortsiaalne.

Det var for mig en frænkende Omstændig-
 hed, at der netop skulde indtræffe saadant et
 ubehageligt Tilfælde kort før vor Afreise, efter

en uafbrudt
 indtrufn
 alle øvrigt
 D
 ene nær
 bliv i 2
 qvemmer
 Overhov
 havde lad
 med sin
 Bord, fo
 falde at
 Han synt
 og forsikkr
 saasnart h
 Damerne
 om Bord t
 tid vilde g
 berrettes o
 Anliggende
 maatte bli
 Med denne
 reds, og
 m Muelig
 eres Mod
 auvereru
 Riddagen

en uafbrudt god Forfaaelse i tre Uger, da dette Indtrufne Tilfælde truede at opholde os, uagtet alt øvrigt til Rejsen var færdigt.

Da nu alle vore Forretninger paa denne ene nær vare til Ende, lod jeg blot vort Telt blive i Land, tilligemed en Vaagt, for desto beqvemmere at vedligeholde Communicationen med Overhovederne. *Wheitua*, som hidtil slet ikke havde ladet sig see, kom efter vores Anmodning med sin Kone til os, og vi toge ham med om Bord, for at beholde ham som Gidsel, i Tilfælde at *Tauvereru* ikke skulde blive udleveret. Han syntes imidlertid ubekymret om denne Punkt, og forsikrede, at hans Broder vilde bringe ham, saasnart han traf ham. Om Mandagen kom Damerne af den kongelige Familie iligemaade om Bord til os, og da *Hr. Broughton* imidlertid vilde gaae i Land med *Wheitua*, for at undersøges om, hvorledes det stod til med vore Anliggender, saa tilkjendegave vi dem, at de maatte blive hos os, indtil vores kom tilbage. Med denne Indretning syntes de fuldkommen tilfreds, og af den Lyssighed, hvormed de søgtes om Telt, og Mueligheden af en Rejse til Engelland, og for, efter deres Modtagelse der, slattede jeg mig til, at *Tauvereru* allerede maatte være fundet. Om Riddagen kom ogsaa *Hr. Broughton* tilligemed omstændige tre kongelige Brødre, *Tauvereru* og en heel Maadant bestaaende af Canoer, som vare ladte med allehaande G

Levnetmidler, som Forøringer fra vore Venner, i saadan en Oversfødighed, at der ikke var Rum til alt om Bord, og at mange Canoer maatte gaae tilbage med fuld Ladning.

Pomurrey og Uripphia anmærkede, da de udliveredede Savereru, at de nu havde gjort deres, og det tilkom Wheatua at sørge for Bassen, hvilket han ogsaa paa nye lovede, dersom jeg vilde udsætte vores Afrejse blot til den følgende Morgen; men jeg troede kun lidet paa hans Forsikring, og havde ikke ladet mig opholde noget Døgn blik derved, dersom Vinden havde været god.

De Forøringer, som Potatou og mange Hovedsmænd fra de langt fraliggende Distrikter, svarede ganske til deres Forventninger, og de skildte sig om Aftenen fra os, med aabenbar Bedrøvelse, som endnu meget forhøjedes derved, at der ikke blev noget af Fyrverkeriet. Lyst til Hornjelsler er hos dette Folk saa umaadelig, at Intet i Verden kunde have foraarsaget dem en saaledeligere Krænkelse, og da de beklagede sig derover for mig, saa sagde jeg dem, at det var mig kjært, at de sølede sig krænkede, da jeg haabede, at dette som en helbredende Lære vilde virke paa dem for Fremtiden, og lære dem at være rejseligere i deres Opførsel mod Fremmede.

Pomurrey og hans Koner bleve Nattemiddel over hos os, og uagtet vi den følgende Morgen den 24de endnu Intet hørte om den bortstaaende Basse, saa besluttede jeg, da Vinden var g

stig, a
steere
hans K
sked m
ger, m
nu ogsa
og den f
melse,
Intet sk
vilde ska
lertid ov
Magt at
dog vilde
udviiste
Levnetm
bekommet
mildhed
selv fik ha
ham beste
dene, hv
Jeg
ville vente
S
værende
var
mange sa
hvor jeg s

sig, at seile uden at faae Løjet, hvilket ogsaa
 skeere Kl. 10 om Formiddagen. Pomurren og
 hans Koner ledsagede os et Stykke, og toge Af-
 skeed med os, tilfredse med de bekomne Forærin-
 ger, under Canonernes Torden. Bheitua var
 nu ogsaa kommet om Bord med Hr. Broughton,
 og den sidste ønskede at vide min endelige Bestem-
 melse, da jeg stedse havde erklæret, at Bheitua
 Intet skulde have til Foræring, naar han ikke
 vilde skaffe det bortkomne Linned. Da jeg imid-
 lertid overlagde, at det maaskee ikke stod i hans
 Magt at fyldestgjøre os i denne Punkt, og det
 dog vilde være ubilligt, slet ikke at gjengjelde hans
 udbiiske Gjestfrihed, og de mange Foræringer af
 Levnetmidler, for hvilke han endnu Intet havde
 bekommet, saa bevilgede jeg at belønne hans Gæ-
 mildhed paa en passende Maade. Men af mig
 selv fik han Intet, da jeg derimod viiste ham de
 umaadelige bestemte Foræringer, som og ansførte Grun-
 aget dem edene, hvorfor de bleve holdte tilbage.
 Jeg seer forud, at den videbegjærlige Læser
 vil vente mange nye Efterretninger om Indbyg-
 gernes Sæder, Skikke og Levemaade af vort nu
 virke paa en Ophold i dette mærkværdige Land; men
 det vilde være rebeels var vort Ophold kun kort, deels hindrede
 mange sammenslødende Omstændigheder os fra at
 blive Ratsamle de forønskede Efterretninger. Hvad vi i
 ende Morgentid i Almindelighed kunde iagttage, det
 bortstaaer jeg her kortelig til.

Hvor stor den Erfrygt er, som dette Folk nærer for deres Beherskers Navn, det have allerede andre anmærket. Dog viistes endnu ikke den Gang noget Spor til hvor høj en Grad denne Ugtelse ved visse Lejligheder bliver drevet. Der opstod nemlig ved Otus Ansættelse til Maro en væsentlig Forandring i Landets Sprog, som især viiste sig i de fornemste Magthaveres ejendommelige Navne, men ogsaa foruden disse strakte sig i det mindste til halvtredstindstyve af de almindeligste Ord i det daglige Liv, som bleve saa forandrede, at de ikke havde den ringeste Lighed med de forhen brugte Talemaader.

Dette nye Sprog maae enhver Indvaaner lære, og enhver Forsømmelse heri bliver meget alvorlig anseet. Dog tillode de til vores Behagelighed, at man i Omgang med os beholdt de gamle Udtryk, omendskjøndt Pomurre ofte plejede at sætte mig i Rette, naar jeg tjente mig af dem. Han sagde sædvantlig, at jeg vidste, at det var Uret, og at jeg derfor ikke bør gjøre det. Skulde denne forunderlige Forandring blive almindelig paa Syd-Søe Herne, saa vil det gjøre Fremmedes Omgang med Indbygger overordentlig vanskelig. Men det synes, at de nye Indretning kun indskrænker sig til den De-Grubbe; thi hvorledes kunde man ellers skelne klare Ligheden i Sprogene blandt de forskjellige Folkeslag i Sydsean.

I
 Ting fo
 søg. A
 og Mah
 rea, i
 Hjendes
 ter bleve
 ter og B
 gen Mø
 et Offer
 som ikke
 hvor det
 en Tyr.
 en Skade
 uduelig,
 kan ventes
 Mid
 murrey D
 med hans
 Dame har
 beelagtige
 aa vil jeg
 hendes og
 akter.
 Dro
 ned en sæ
 er personl
 en noget
 veralt saa
 endes høje

I Dens politiske Forfatning havde mange Ting forandret sig siden Capitain Cooks sidste Besøg. Mange Krige vare førte mellem Pomurrey og Maheine, den oprørste Hovedsmand paa Morea, i hvilke Pomurrey en lang Tid sølte sin Fiendes Overmagt, hvorved hans egne Distrikter bleve meget medtagne. De fleste Dyr, Planter og Vexter, som Capitain Cook med saa megen Nøje og Omhyggelighed bragte hid, bleve et Offer for disse Udelæggelser. Alt det Qvæg, som ikke havde Horn, blev bragt til Morea, hvor det endnu er, og bestaaer af fem Ræer: og en Tyr. Ulykkeligviis havde denne sidste faaet en Skade i Lænderne, som gjorde ham aldeles uduelig, saaledes at der uden fremmed Hjælp ikke kan ventes videre Formering.

Midt under disse Fiendtligheder ægtede Pomurrey Dronning-Moderen, en nøje Beslægtet med hans værste Fiende, Maheine. Da denne Dame har havt en meget væsentlig Deel i de fordeeltlige Forandringer i Pomurreys Regjering, saa vil jeg her meddele nogle Ord til at skildre hendes og hendes Søsters og Slægtningers Karakterer.

Dronning Moderen besidder, uagtet hun med en særdeles mandlig Bygning ganske mangler personlig Skjønhed, dog i hendes hele Væsen noget saa tækkeligt og nedsladende, og viser overalt saa fine Sæder, at man strax kan kjende hendes høje Stand. Derhos mærkede man og:

faa en ædel Ugenyttighed i hendes Dvsførel mod Enhver, at man derover glemte alle hendes personlige Mangler.

Hendes Søster Kier-reste var vel flommere i hendes Udvortes, men derimod' saae man ikke hos hende noget Spor af den Mand og de fortreffelige Sjæls Egenstaber, der udmærkede Dronning-Moderen. Hun var meget mere Folk-sky og forlegen, og manglede ganske Bærdighed og Anstand. Denne Dame var nu ganske offentlig Pomurreys Efferinde, men derimod gav han i mange Tilfælde af Raadslagning Dronning-Moderen Fortrinnet, ligesom han ogsaa bestandig behandlede hende med stor Agtelse, hvorimod hun ikke lod sig mærke med den ringeste Jaloussie over hans partiske Kjerlighed mod hendes yngre Søster.

Begge disse Damers høje Stand gav dem Fortrinnet for alle øvrige Fruentimmer, i det de ikke allene toge Deel i alle Landets Lystigheder; men endogsaa torde spise med os i Mandfolks Selskab, uden derfor at udsætte sig for nogen Ubehagelighed.

Begge disse Fruentimmer vare, tillige med den afdøde Mahov, Mahaines Søsterbørn, og hans eneste nær Beslægtede, og den almindelige Familie-Kolighed blev igjen bragt i Rigthighed mellem begge Partier, da Mahov ægtede Pomurreys yngste Søster.

Da
som blev
mynderst
blev som

Da
Side, o
men har
som kaldt

Da
saa kaldt
bygget ha
domme,

alle hans
paa Den,
holdt sig
vi, at D

at han be
i at fortæl
dige Ting,

beflaget;
nye Seela
terlod hos

i Halsen,
I den sid
os flere P

Unde, h
som ankre
havde me
Sa
Dtaha da

Mahoo efterlod kun en umyndig Datter, som blev betroet til Sødskendebarnet Otus Formynderskab i Faderens Sted. Men Pomurrey blev som Regent i egentlig Besiddelse af Magten.

Du er, i Følge Herkomstens paa Moderens Side, ogsaa øverste Regent over Den Hicahaine, men har dog under sin Skjæts en egen Konge, som kalder sig Matuaro.

Da den bekjendte Omai døde uden Børn, saa faldt hans Huus, som Capitain Cook havde bygget ham, de til ham indkjøbte Land: Ejendomme, den Hest, som endnu er levende, og alle hans europæiske Esterladenstaber til Kongen paa Den, Matuaro, som ogsaa bestandig opholdt sig i Omais Boelig. Af denne erfarede vi, at Omai havde været almindelig elsket, og at han bestandig havde fundet megen Fornøjelse i at fortælle sine Rejser, og beskrive de mærkelige Ting, han havde seet. Han døde almindelig beklaget; hans Død blev, ligesom ved begge de nye Seelandske Dreng, som Capitain Cook efterlod hos ham, foranlediget af en stærk Hævelse i Halsen, en Sygdom, som dræber langsom. I den sidste Tid af vores Ophold her viiste man os flere Personer, som vare behæftede med dette Onde, hvilket, som de sagde, et spansk Skib, som ankrede ved den sydlige Punt af Otahaiti, havde medbragt.

Saa snart Mauri, Konge af Ulietea, og Otaha dør, faaer Du, som Arving efter Far:

moderen, ogsaa Oberherredømmet over denne De. Den nu værende Konge synes at elske ham meget, og at være stolt af, at han skal følge ham i Regjeringen. Han plejede ogsaa at sige, at nu vare der to Førster Mah ta Tarta, som bogstavelig betyder at æde Mennesker, men saa snart han døde, vilde der kun være en Konge, nemlig Otu. Den egentlige Betydning af disse Ord betyder imidlertid blot dem, hvis Stand og Oberherredømme berettiger dem til at have Forsædet ved Menneske-Ofringer, en Rettighed, som for nærværende Tid kun tilkommer Maur og Otu.

Uagtet dette den unge Otus vidtsøftige Herredømme, nærrede hans Beslægtede dog endmange ærgjerrige Hensigter med at udvide hans Rige, og især at underkaste ham Herne Bolabolala, Maurua og Tapi.

For desto lettere at udrette dette, bade de mig, at være dem behjælpelige i at gjøre en Landgang paa hiine Her. Men da de saae, at jeg ikke vilde befatte mig med deslige Forretninger, bade de mig blot, at jeg vilde give dem nogle Skydegeværer og Munitiion. Nogle Bøffer og Pistoler havde de allerede faaet af andre og ansaae sig nu, da de vare i Besiddelse af samme me, for uovervindelige. Men jeg var ikke Stand til at kunne undvære deslige Ting, og gav blot Pomurrey nogen Munitiion.

Jeg
Den, ud
Karakter,
den havde
paa Stah
betragtede
Menneske
han megen
Grad af la
var det, h
Vægt, og
Higen efter
fabt. Ho

han, at de
æggende
me. Der
agende.
vare bedre
naale ang
blev
jegif, hvor
lade sig
P
rigste Bev
lige st
adstil
p
at holde
modtagt

denne
 ke han
 l følge
 at sig
 a, som
 en saa
 Konge
 af disse
 tand og
 ove For
 etlighed
 : Maur
 ftige Her
 og endnu
 ide hans
 e Bolabo
 agende. I
 are bedre
 alle hans
 Spørgs
 bade den
 ale angik
 nyttige og
 vigtige
 Gjenstænder.
 Der
 en Land
 ore blev
 han ogsaa
 hele Dage
 i vore
 Arbejds
 e, at jeg
 elte, og
 betragte
 de alt paa
 det nøjeste,
 som for
 retninger
 egik, hvor
 hos han
 idelig afbrød
 Arbejderne,
 for
 dem nogle
 lade sig
 give For
 klaring
 over deres
 Forret
 Bøffer og
 inger. Paa
 sin Uegenny
 ttighed gav
 han de ty
 ore Skibe
 ftigste Be
 viser, i det
 han, da jeg,
 rørt af hans
 lse af sam
 edse lige
 store Ven
 skab, endnu
 ved Afstæ
 den ud
 var ikke
 gte ad
 stillige
 betydelige
 Foræringer
 til ham,
 Ting, og
 røb mig
 pludselig
 ved Armen,
 for at faa
 mig
 at holde
 op, yttrede
 sin store
 Tilfreds
 hed over
 t modtagne,
 og anmærkede,
 at jeg endnu
 kom

til at besøge mange andre Lande, hvor disse Ting havde stor Værdie, og at jeg derfor maatte indskrænke min Gæmildhed. Hvorvidt den kongelige Familie i alle deres foregaaende Handlinger havde ladet sig beherske af denne uegennyttige Grundfætning, er ikke saa let at bestemme. Saa meget er imidlertid vist, at de gjorde sig megen Umage, for at vedligeholde vores Vare i Værdie, og at de ved deres Exempel fastsatte Prisen paa en Dyr til tre store Eelvin, som skulde veje fra hundrede til to hundrede Pund. Ogsaa ad varede de os bestandig, naar de saae, at vi vare i Begreb med at betale noget for overdrevent. I vores Handel vare Dyr det kostbareste, der næst rødt Klæde, og alle Slags europæisk Lin ned, Siile, Knive, Fiskekroge; og Spejle og Saxe hos Damerne. Som havde kun en ringe Værdie, og Ting der tjente til blot Prydelser bleve betragtede med Ligegyldighed, røde Fied undtagne, som rimeligviis vilde have god sætning.

De forskjellige europæiske Redskaber og alle havde dre Vare ere allerede blevne disse Deboere saamange mundværlige til deres Nytte og Bequemmeligheder. at jeg med Capitain Cook ikke uden Medlidens kan tænke paa den sørgelige Stilling, i hvilke disse gode Mennecker vilde komme, dersom D gang med Europæerne paa engang gandske skuler og saa g ophøre. Efterat de havde lært at kjende de europæiske Redskabers større Fuldkommenhed be. Da j

se Ting Brugbarhed, ere de blevne meget efterlaone i at
 te ind- forfærdige deres eget Lands Verktøj og Redska-
 fonge ber, og have næsten glemt disse, som vi tydelig
 dlinger kunde see af de, saa, som de salbøde os. De
 nyttige vare meget slet forarbejdede, for at sælges som
 . Saa Merkværdigheder. Ej heller tvivler jeg paa, at
 g megen jo et ringe Tilvæxt til deres nu værende Forraad
 i Vær af europæiske Klæde, snart vilde bringe dem til,
 e Prisen ganske at opgive Forarbejdelsen af hjemmegjort
 ulde vej Løj af Norbær-Papiir, som de allerede forsømme
 gfaa ad meget, og i Henseende til denne og mange an-
 t vi vare dre Levnets-Fornødenheder stole paa europæiske
 rdrevent. Skibes tilfældige Besøg.

ste, der Hvor væsentlige Fornødenheder vore Jern-
 øviff Lin-Bare og Løjer ere blevne for dem, er klart der
 Spejle og, at disse Artikler, uagtet Europæernes hyp-
 s en ringe Besej, ikke ere faldne i Prisen, men tvært-
 Prydelssmod stegne, da man derfor leverede os Levnets-
 de Fiedridler og Forfriskninger i største Overflodighed.
 e god Vi nedsaltede Svinekjød paa sex Kade, og kunde
 ave saaet et tidobbelt større Forraad, dersom vi
 ber og ikke havde manglet Salt. Men desuden toge vi
 boere saamange lesende Sviin, tilligen med Frugter og
 mmelige Dexter med os, som vi nogenledes kunde bjerge
 Redlidenhaa Skibene, og som tilsammen var ty hundrede
 i hvilkeroent lettere end i Capitain Cooks Tid.

dersom Vi I disse Deboers krigerste Operationer vare
 andske skuler og saa gaaet digtige Forandringer for sig, den-
 ende de Se nemlig, at de havde affaaffet alle deres Krigs-
 menhed tte. Da jeg spurgte Urriphia om Aarsagen her-

til, sagde han, at de havde fundet, at de store Maskiner, især naar Vinden var heftig, vare særdeles ubequemme. Desaarfsag betjente de sig nu til alle deres Foretagender af de sædvanlige Baade af et større Slags, i hvilke de om Natten og i stærk Taage lode sig sætte i Land paa fiendelig Grund. Man har, og for en Deel med stor Høje, skrevet meget til Roes for den qvindelige Slægts Skjønhed paa disse Øer. Jeg forundrede mig derved ikke lidet, da jeg ved mit nu værende Ophold mærkede en paafaldende Forandring i denne Punkt. De Indfødte tilstaae selv aabenlyst og hjertig denne Forandring, og tilskrive de fordævelige Sygdomme den, som Europæerne have bragt ind imellem dem, og som have bortrevet mange af deres skønneste Fruentimmer i deres færeste Ungdoms-Blomster. Skjønheden er under dette Himmelfrog, især hos Fruentimmerne meget forgjængelig; lig Creolerne i Vestindien udbifler deres Skjønhed sig meget tidlig, men afblomstrer ogsaa meget hurtigt.

Den nu værende overordentlige Mangel paa qvindelige Skjønheder paa disse Øer var saaa meget mere paafaldende, som saamange af Mandkabet paa Skibet Bounty, som under Capitain Bligh skulde bringe Brødsfrugttræer fra Otahiti til de engelske Sukker-Øer, kunde opofre Sjæfænder af denne Art deres Fædreland, deres Ære og deres Liv. Nogle af disse Koner, som havde Børn efter dem, saae vi ofte, og det v

os ubeg
kunde fo
glemme i
diffe Kon
ler nogen

Hv
Creaturer
gjorde mi
jeg kunde
Gase fra
nogle Wi
godt an,
rants-Træ
Naturen e
teriget, at
nogen Prii
ogsaa kund
mede Vert
beller gif
blev ikke b
lke er feed
leve de for
eg endnu
fterlade p
Indbygger

os ubegribeligt, hvorledes saadanne Skabninger kunde forlede Engellænderne til, saa gandske at glemme deres Pligter; ej heller var der blandt disse Koner en eneste, som var af høj Stand eller nogen Anseelse.

Hvorledes det havde sig med de fremmede Creaturer her, har jeg allerede anmærket. Det gjorde mig ondt, at jeg intet Slags havde, som jeg kunde lade blive tilbage, et Par Stæds og en Gase fra Cap undtagne. Desuden plantede vi nogle Viinranker, som paa Skibet vare slaaet godt an, tilligemed nogle Citron- og Pomme-rants-Træer, og en Mængde Frø-Urter. Men Naturen er her saa rund med sine Gaver af Planteriget, at de Indfødte ikke mere synes at sætte nogen Priis paa Formerelsen deraf, som man ogsaa kunde slutte sig til af de smaa med fremmede Dexter besatte Pladsers usle Tilstand. Ej heller gif det bedre med Gederne, deres Melk blev ikke benyttet, og da ogsaa disse Dyrs Kjød ikke er feedt nok efter Stahajsternes Smag, saa leve de forsømte og sjældne. Desuagtet bragte jeg endnu nogle tilsammen, som jeg tænkte at fterlade paa Sandwich-Øerne, dersom jeg fandt Indbyggerne tilbøjeligere til at rygte dem.

Tredie Afdeling.

Ophold paa Ovhæhi.

Efterat vore Venner havde forladt os Tirsdag Morgen, styrede vi vor Kours Norden paa, og havde næsten gandske Vindstille, der kun tillod os at komme meget langsom afsted. Den tolvte Februar passerede vi Linien, og efter en lykkelig Fart øjned vi 1ste Marts Kysten af Ovhæhi.

Den Forordning, som forbød Mandskab at indlade sig i Handel eller næjere Omgang med de Vilde, blev nu paa nye forelæst paa Skibet da en nøie Jagttagelse af disse Forskrifter af saa væsentlig Vigtighed for vort Ophold

Den anden, da vi nærmede os Kysten, saakke forstod vidt Vinden tillod det, kom der forskjellige Hjælp af vnoer fra Landet, ladte med nogle smaa Svæver siden sig og allehaande Krugter. Blandt de sidste var nogle fortræffelige Vand-Meloner. Men de Indre amerikæ fødte gjorde uhyre Fordringer for deres Forfri som under ninger, og det syntes dem meget ligegyldigt, øgt flere vi vilde handle med dem eller ikke.

Den tredie havde vi et Besøg af Tianden at om hvilken der tales i Hr. Mears Rejsebesævelse, som om en Mand af stor Anseelse, modtogte ham med den Agtelse, vi troede at skynde her. hans Stand, og han spurgte med megen Interesse om sine fordums Venner og Bekjendtskab, med

Efterat
skyndte
hans Til
holdt sig
ne mang

ligemed
terat han
imellem d
var Kong
sydlige D

Da
at fejle til
delse at m
med sine K
ham. Ef
Mears Rej

et Skib

Tiann

Efterat disse Hofligheds-Betviisninger vare forbi, skyndte han sig at tilkjendegive os, at han siden hans Tilbagekomst fra China bestandig havde opholdt sig paa denne De, hvor der vare forefaldne mange haarde Kampe. Men han havde tilligemed Tamah-Mahah beholdt Sejeren, og efterat han havde sludt sin Fjende, var Den deelt imellem dem begge, saaledes at Tamah-Mahah var Konge i de tre nordlige og Tianna i de tre sydlige Distrikter.

Da han fik at vide, at vi havde i Sindsandskab at sejle til den anden De, bad han om Tilladelse at maatte ledsage os, og sove om Bord paa et Skib med sine Koner og Følge, som jeg gjerne tillod ham. Efter dette Overhoveds Skildring i Hr. Mearns Rejse, undrede det mig ikke lidet, at han ogsaa saakke forstod et Ord Engelsk. Dog kunde vi ved Hjelp af vores Sprogkundskab let forstaae, at paa Siden siden sidste Høst intet Skib havde været her, og at den sidste vagen at der kort før Høsten havde været tre til fire amerikanske Brigantiner og et andet Skib, som var forfriet under Anførsel af Capitain Colnet havde be- gaaet flere Der. Ej heller var det umueligt, at der ogsaa et Skib kunde laande paa en af de andre Der, og at man fik saadant at vide paa Oshaihi.

Denne Efterretning betog mig alt Haab, om at vi kunde sætte det Forraads-Skib, som jeg vist ventede at finde at ligge her.

Da Tianna betragtede alt, som gik for sig om den anden De, med stor Opmærksomhed, og Antallet af

vort Mandſkab syntes at ſætte ham i den yberſte Magt. og Forundring. Om Uſtenen underholdt han ſig end ſyntes meget med Tauereru, og om Ratten kom han lag, ſaa flere Gange op paa Dækket, for at ſaae Antal om ſin egen let af Folket at vide, ſom havde Dag. nye Tilſtand

Tiannas Følgeſkab ſkulde ved denne Lejlighed være meget talrigt, og deels om Bord paa de bad jeg en Discovery, deels paa Catham, ſeje med. Han havde foræ Boepæl var noget Norden for Karra Rakua, og an ikke ag da hans Folk om Eftermiddagen ſkulde komme det Partie om Bord, ſaa opholdt vi os i Nærheden af den de meeſt ne Egn. Et Bud, ſom efter al Udſeende ikke Da E var af ringe Stand, blev ſendt i Land, for da gav jeg beſørge de nødvendige Anſialter til Indſkibning og ham me Dog førend dette kom tilbage, havde Tiannanker og G adſkillige Gange raadſørt ſig med dem, ſom var ande Urter omkring ham, hvorpaa der blev beſluttet, ikke mueligſted at rejſe med os til Ottovaj. Men derimod ven for to det hans Mening, at Tauereru kunde gjøre havde ſaaet ſærdeles vigtige Tjenester, og da han lovede ham Eftermid et anſeeligt Etabliſſement, ſaa holdt jeg det ſig gjorde ſi raadeligt, for denne Gang at lade ham blive død med det at jeg ved min Tilbagekomſt den følgende Vinter det ham kunde bedømme, hvorledes man ſiden vores Tid med fire rejſe havde behandlet ham. En anden Bevægelse dog, hvo grund til denne Beſlutning var ogſaa, at de Bevæhrer vererens Kæde-De, Morotoi, befandt ſig i en ſaaavel har get urolig Tilſtand, fordi begge Kongerne ſtændigſte b Den, Woahu og Ottovaj, ſom havde en Krig ſe afſlagne mod Osheih, havde der ſammentrukket deres h

yderste Magt. Med hvormegen Begjerlighed Lauvereru
 han sig end syntes at ville benytte sig af Liannas For-
 vor han lag, saa syntes han dog ogsaa at visle meget
 Antal om sin egen og sin Ejendoms Sikkerhed i denne
 nye Tilstand, og bad mig derfor indstændig, at
 jeg skulle hjemme de saa Klæder, som han endnu ejede, og
 ord på ord bad jeg ellers siden vores Afreise fra Oracheit
 d. Han havde foræret ham, indtil min Tilbagekomst; da
 atua, og han ikke agtede at tage noget med sig, uden et
 de kom med det Partie Handels-Artikler, for at kunne skaffe
 en af dem de meest trængende Fornødenheder.

rende ift Da Lianna allerede havde adskillige Geder,
 o, for da gav jeg ham ingen flere, derimod glædede
 Kibningens ham meget ved at forære ham nogle Biin-
 de Liannens og Mandelskud, og en Samling af alle,
 som var gode Urtefrøe, som han lovede at opelske med
 tattet, i sin mueligste Omhyggelighed. Efterat han des-
 derimod ven for to smaa Sviin, som han forærede os,
 og gjøre havde faaet en anseelig Erstatning, saa tog han
 lovede ha Eftermiddagen tilligemed Lauvereru Afsted.
 jeg det nu gjorde sig vel megen Umage for at synes til-
 m blivedes med det, han havde faaet, ej heller smig-
 ende Vind det ham lidet ved Bortfarten at blive salute-
 et vores med fire Kanoner, men desuagtet mærkede
 den Bevægelse dog, hvor sølelig den fejlslagne Forhaabning
 a, at de Bevæhrer og Munitiou krænkede ham, hvor-
 sig i en saavel han, som de øvrige Indfødte på det
 ongerne stændigste bade; men deslige Anmodninger bleve
 e en Krig se afslagne af mig.

8

et deres h

Vores Rejse-Fælde Louvereru overleverede jeg et Brev til Capitainen paa det Forraads-Skib, som var bestemt til vores Tjeneste, hoori jeg meldte ham min Rejse fra Ooheih i tilligemed den Efterretning, at jeg nu vilde sejle til de øvrige Der i dette Archipelagus, og derfra lige til Kysterne af Amerika, hoorhen jeg bad ham følge mig.

I det vi derpaa med sagte Vind sejlede lang henad Kysten, forundredes vi ikke lidet, da vi fra en stor Canoe raadte til os paa fordærvet Engelsk: hvo vi vare, fra hvilke Lande vi kom, og bade høflig om Tilladelse til at komme om Bord. Da dette var tilfæet, blev det udfundet, den som talte var et ungt Menneske født paa Tobat, ved Navn Tavelma, som med Hr. J. A. Mahah-grain, Capitain paa et amerikansk med Velsbeldt Skib, havde gjort en Rejse til Amerika og der opholdt sig i syv Maaneder.

Hans nu værende Herre var Hovedsmanden ved Navn Cahomotu, af stor Anseelse næsten Tianna lig. Denne Hovedsmand fik mig at erfare, at man mig skrev, og han overleverede mig et spanskt Brev, tilligemed en engelsk Oversættelse deraf fra Chaluppen Prince Royal, dateret March 1791; (rimeligviis borttaget i Rutka) og datter undertegned Emanuel Kimper. Deri bleve anbefalede alle Fremmede paa det trykkeligste af Hr. Kimper, som de havde

saar stor
motu for
hvilke ha
git ham f
nt han ikk
Munition
Bord, hv
Istenen u
ræstede de
eder ikke t
an fortalt
el rime m
Sejervindin
an tilfod
en nægtebe
Ja, Mahah
hoi paa
Mahah.

Den
er den sydl
homotu f
at erfare
agthavend
getabilier
de de omh
atter forsø
homotu
duktur,
le skjenne

vere de
 ds Skib,
 ori jeg
 ned. Den
 e svrige
 til Ky
 m følg
 de lang
 da ma
 vrbet G
 i kom,
 om Bor
 undet,
 ot paa
 Hr. Ja-
 d Pelsve
 Amerik
 saaa stor Venfkab og Opmærksomhed. Cahob-
 motu forærede mig tre Njonne store Eviin, for
 hvilke han blev meget rigelia belønnet, men det
 gif ham som Tianna, han var særdeles uilfreds,
 at han ikke i Stedet havde faaet Skydegeværer og
 Munition. Han udbad sig Tilladelse at sove om
 Bord, hvilket jeg ogsaa gjerne tillod ham. Om
 Aftenen underholdt vi os med ham, og han be-
 kræftede de forriges Udsagn, at der i nogle Maas-
 eder ikke var ankommet noget Skib. Men hvad
 han fortalte om Tianna selv, lader sig ikke ret
 vel rime med dennes Udsagn. Mod Tiannas
 Bejervindinger havde han Intet at indvende, og
 han tilstod ham gjerne hans krigeriske Bedrifter,
 men nægtede, at han havde lige Anseelse med La-
 hr. Ja-Mahah, i det der kun var en eneste Ari-
 hoi paa hele Oshichi, og denne var Tamas-
 Amerik Mahah.

Den følgende Morgen befandt vi os hen-
 vedsmærker den sydlige Spidse af Toka-paha Bay, hvor
 Anseelse hoomotu boede. Det var os særdeles behage-
 ligt at erfare, med hvilken Begjerlighed alle de
 erede mig agthavende, som besøgte os, spurgte efter de
 Overført getabilier, som vi havde bragt med, og som,
 Interet Maar de omhyggelig bleve opelskede, betydelig
 (ka) og datter forøge deres Dignomme i denne Deel.
 eri bleve hoomotu var ikke mindre begjerlig efter disse
 erhoved dukter, og glædede sig hjertelig, da han fik
 paa det alle Njonne Pomerants-Planter, og en Pakke
 e havde

Haugefrøe, hvortil jeg endnu søjede en Gød med dens Rid. Han syntes ganske henrykt over disse Kosibarheder, og lovede at vaage derover med den yderste Omhu. Tarehua, som hellere lod sig falde Tak, havde som Betjent ledsaget Hr. Ingram, men var nu befordret til en Oversæters Embede i dette Overhoveds Tjeneste, og forrettede sit Embede ret godt. Han ønskede meget at blive om Bord, og at gjøre Rejsen med, og da han var en klog og virksom Karl, og kunde være mig nyttig, saa tog jeg ham gjerne i Tjeneste. Hans Herre var ogsaa villig dertil, og uagtet han ugjerne mistede ham, saae han dog af Venskab paa Taks Fordeel i Fremtiden. Et det første Terat vi havde saluteret Cahomotu med fire Kanonier, tog han meget rørende Afseed med Tolk, og skildtes fra os med de venstabeligste Forsikringer.

Herfra sejlede vi nu til Den Boahu, som kom paa Vejen derhen ved den sydlige Odde ved Den Kanai. Nogle Indbaanere paa samme Egnen kom i deres Canøer fra Landet, som det syntes blot for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed; de medbragte Intet til Salg, en Omstændighed som af deres Des øde og ufrugtbare Udseende let lader sig forklare.

Den niende om Morgenen ankrede vi paa den sydlige Side det sydlige Forbjerg ved Den Boahu i en Bugt, som de Indfødte kaldte Wheiti. Her begyndte vore Tommermænd strax nogle

bendige
fra Land
os et sp
især best
ner. De
lige i dere
af Anseels
belse at fo
roelig, na
De
Tjeneretnin
illigemed
et et Tog
det skeet
Kandfald fra
der havde i
det ring
orraad af
de Bestaffe
berne os at
Egnen dy
klende i B
lette, der
være vel
boeres ti
regaaende
og fiendt
Tølessen
Ordene
sme, syn

d med
 er disse
 er med
 ere lod
 get Hr.
 overfæ
 ste, og
 fede me
 ien med
 og kunde
 ne i L
 ertil, og
 e han do
 den. Et
 d fire
 d med s
 afkabelig
 Boahu,
 bde for
 a samme
 det synte
 righed; l
 stændigh
 re Udsee
 regnaende
 krede vi
 Den Boa
 ste Bheiti
 ax nogle

vendlige Skibs-Reparationer. Nogle Deboere kom
 fra Landet strax efter vores Ankomst, og bragte
 os et sparsomt Forraad af Forfriskninger, som
 især bestode i Vand og fortreffelige Moskato-Melo-
 ner. Disse Folk vare usædvanlig sadte og takke-
 lige i deres Opførsel, uagtet der Ingen af dem var
 af Anseelse, Ingen af dem vovede foruden Tilla-
 belse at komme om Bord, og Enhver forholdt sig
 roelig, naar vi nægtede ham denne Tilladelse.
 De bekræftede den paa Ovheihis bekomme-
 lige Efterretning, at deres Konge og den paa Utovai
 alligemed deres fornemste Krigere havde foreta-
 get et Tog til Morotoi og Movie, dog sagde de,
 for at afværge et fiendeligt
 fra Ovheihis, som Tianna og andre For-
 i Sinds. Denne Efterretning gjorde
 det ringe Antal af Mennesker, deres ringe
 Forraad af Levnetsmidler, og deres Canoers
 Beskaffenhed begribelig. Ellers syntes Lands-
 kabet at være talrige, store og i god Stand,
 inde i Landet var behagelig af-
 som tillige med den
 ved Stranden, syntes
 disse
 som særdeles uro-
 fra deres Krigeres Fraværelse,
 den kjendelige Overlegenhed.
 den militaire Tugt paa vore
 at gjøre et overordentlig stærkt

Indryk paa alle dem, som vi tillode at komme
om Bord, og som bestandig havde en stor Frygt
for vore Skudegeværer. Denne Frygt viste
sig tydelig, da Mandskabet trak op, for at be-
sætte Posterne paa Skibet, da Indianerne alle
sammen i mueligste Hast roede til Lands, og kun
efter megen Overtalelse tode sig bevæge til
komme igjen.

Vores nye Skibs-Kammerat Jak blev
nu meget nyttig, i det han paatog sig at skildre
os for sine Landsmænd i et meget frygteligt Lyd
Han ophøjede vores Magt, foregede vort Antal
og bekendtgjorde dem, at vi ikke vare Kjsbmænd
som de hidtil havde seet, men mægtige Kriger
som tilhorte Kong Georg. Intet Under at disse
Taler for en lang Tid satte Beboerne i Frygt
Stræk. Da der imidlertid ikke kunde komme
noget ondt deraf, saa tillode vi Jak at blive
med sine Lovtaler, og i det mindste var Skylden
ikke hans, dersom de ikke alle fattede et højt
greb om os.

Efter at vi havde kalfatret vort Dækfanger, som
forefattede jeg mig at foretage endnu nogle and
mindre Reparationer, ifald vi her kunde f
Forraad af godt Vand, som allene manglede
thi alle andre Levnetsmidler vare os, da vi
vel vare forsynede paa Otahjeiti, og da
Skibsfelskabet var frisk, temmelig undværlig
land i en

Til den Ende gik jeg med to velbemandede, og to
og bevæbnede Baade i Land. De Indsødte

komme toge os særdeles roelige; to Mænd, som vare
 Frygtede, og bedøvede med Stofke, holdt de saa Tilskuere i
 et viiste arbejdigt Afstand. Disse gjorde jeg nogle smaa
 at beforøring, og bad dem at vise os Vand, hvor
 rne alle paa de viste os nogle nær ved værende salte Væld
 og kun ved Stranden. Men da vi forfastede disse, gave
 e til os at forstaae, at der var godt Vand i Over-
 flodighed noget derfra, og tilbøde sig at føre os
 f blev os derhen. Da de alle syntes saa venstabelige, og
 at Skildre vi vare saa mange og saa vel bedøvede, saa tog
 elligt Lykke og ikke i Betænkning at modtage dette Forslag.
 rt Antallet Efter at vi altsaa havde ladet vore Vaade lægge
 søbmænd under god Bedækning, saa begave vi os paa Vejen
 Krigere med vore Vejvisere.

er at disse De førte os først nordlig gjennem en Lands-
 Frygtede til en udmærket skjon indrettet Dam, der
 de kommtrent var tolv Fod bred, og paa enhver Side
 t blive forsynet med en Groft. Strax derpaa øjnedes
 r Skjolder en stor Slette, som for største Delen var ud-
 et højt Dykket i uregelmæssige Afdelinger. Lave Steen-
 berder omgave disse særdeles vel dyrkede Afde-
 rt Dækkinger, som vare beplantede med Arum, eller
 nogle andarsvulster, og stode snart mere snart mindre
 kunde fæder Vandet. Ingen Mark var ganske tør, og
 anglede da nogle stod Vandet tre, ja sex til syv Tom-
 , da vi var højt. Denne Dam førte os en Miil bort fra
 og da Stranden, og ved Enden fandt vi det belovede
 værlige Land i en liden Flod, som var fem til sex Fod
 elsbemandet, og to til tre Fod dyb, som løb saa sagte,
 indfødte men den næsten ikke syntes at bevæge sig. Vandet

var fortræffeligt, men Vejen for lang og stenet,
 til uden al for stor Stæde at rulle vore Hæde der-
 hen. Dette bevægede mig til at foreslaae vore
 Besøgere, at de Indsødte maatte skaffe os Vand
 om Bord i deres dertil indrettede Kurve, hvor-
 for jeg lovede at ville belønne dem vel. Dette
 Forslag blev strax meddeelt Naboerne, og disse
 lovede os Dagen derpaa et rigeligt Forraad.
 Ved Enden af Dammen gif den Fodstie, som
 forenede de forskjellige Beplantninger, og var
 saa liden og smaa, at kun een Person kunde gaae
 der paa Gangen. Desuagtet loffede de Ind-
 sødtes venkabelige Tjenstfærdighed os til at for-
 længe vores Spaseregang gjennem Plantningerne.
 da vi fandt dem meget behagelige. Landet var
 overalt flittig dyrket, især med Arums-Urter og
 overalt saar man en Mængde vilde Fugle, især
 af Aune-Slægten, som havde en fortræffelig
 Smag. De nedhængende Bjerge, som man saad, som
 i nogen Afstand, syntes stenede og ufrugtbare
 og i de mellemliggende Dale, som overalt varde man os
 beboede, vorte skønne store Træer, ligesom vateresserede
 Sletterne allehaande Jordfrugter, som især tjær, man ti
 Indvaanerne til Underholdning. Grunden syntes
 vel at være temmelig frugtbar, men dog syntes
 kunde den ingenlunde sættes i Ligning med de bedste
 paa Maravai og andre Egne af Orabeiti i Heilke der va-
 seende til yppige Vegetationer. I Waahu maan anden
 den arme Indianer saabel ved Plantning sa
 Indsamling, næsten bestandig gaae i Sump og begge vo-

Morabs
 rette Soe

Sletter

uden de

den største

Rødder,

Brodfrugt

hølsdige D

Behageligt

nes Beboer

Forskjel, s

saa at ud

Ved vores

Beskab og

Enhver stra

ødenheder

sødte os in

fortræffelig

forfriskning

som m

eest dannet

og i de

man os

vateresserede

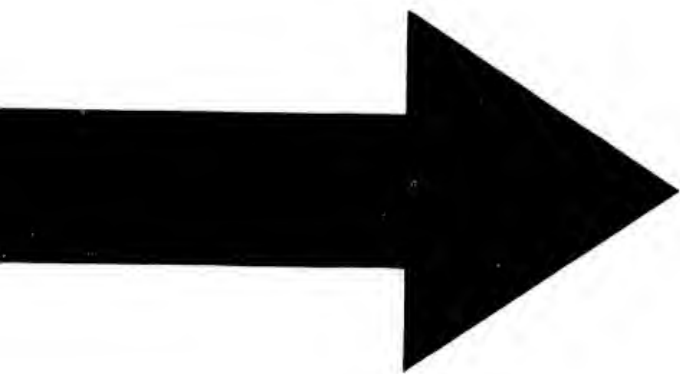
man ti

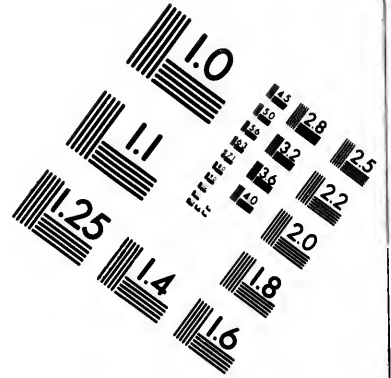
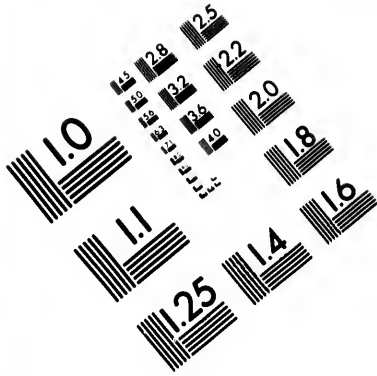
anden

Dog m

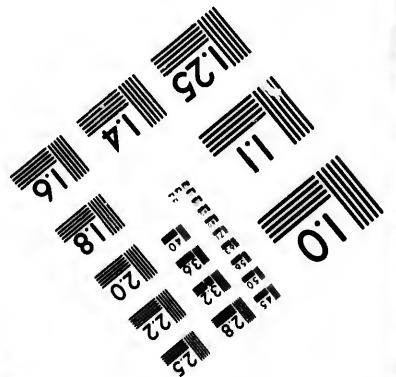
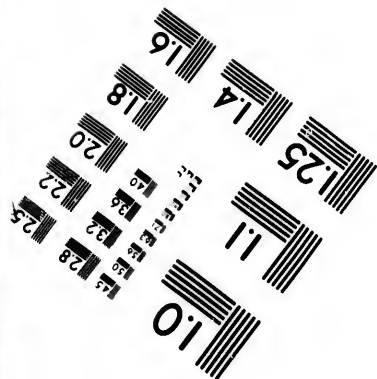
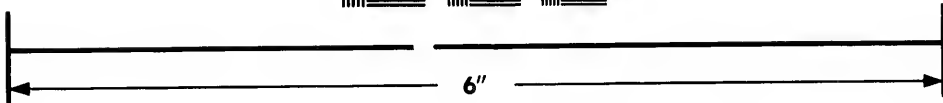
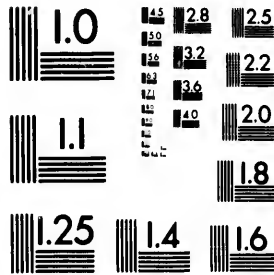
stenet, Morads til Velte, Stedet, og udholde den lod-
 rette Soels brændende Straaler. Paa Otahetti
 Stetter derimod frembringer Grunden frievillig,
 uden de lykkelige Beboeres Arbejde eller Møje,
 den største Overflodighed af spiselige Frugter og
 Rodder, i det hele Skove af høje Skygefulde
 Brodfrugttræer, Palme og Vebetræer give disse
 og disse hældige Beboere den behageligste Kjølighed, en
 Behagelighed, hvis Nydelse er Sandwichs Der-
 og vares Beboere ganske ubekjendt. Men just denne
 nde gaar Forskiel, som udmærkede Grunden, syntes og-
 de Indpaa at udtrykke sig i Indbyggernes Karakter.
 il at fore Ved vores Landning paa Otahetti fraalede os
 ningerne Venkab og Fryd fra ethvert Ansyn i Næde.
 andet var Enhver stræbte at forekomme vore Ønsker og For-
 Urter og ødenheder med den venkabeligste Omhu. Man
 gte, især lodte os ind i ethvert Huus for at modtage
 ortræffelig forfriskninger, og overalt herskede en Gjestfri-
 man saad, som man nu forgjæves vilde søge blandt de
 frugtbarste dannede Folk. I Waatu derimod, betrag-
 overalt varde man os med Kulde og Ligegyldighed. Man
 gesom pateresserede sig ikke for at tilfredsstille vore Øn-
 n især tjener, man tilbød os ingen forfriskning, og Ingen
 unden syndte os ind i sin Hytte. Deres fremmede Hof-
 men dighed syntes blot at hidrøre fra det Ønske, at
 ng med delligeholde god Forstaaelse med Fremmede, hos
 hejti i Heilke der var meget at vinde, og som man ikke
 oahu maan anden Waade kunde faae.
 atning se Dog maae jeg med Taknemmelighed erindre
 i Sump og begge vore Besøiseres Gjestfrieled, som, da

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.5 2.8
1.8 3.2
2.2 3.6
2.5 4.0
3.0 4.5
3.6 5.0
4.5 5.6
5.6 6.3
6.3 7.1
7.1 8.0
8.0 9.0
9.0 10.0
10.0 11.2
11.2 12.5
12.5 14.0
14.0 16.0
16.0 18.0
18.0 20.0
20.0 22.5
22.5 25.0
25.0 28.0
28.0 31.5
31.5 36.0
36.0 40.0
40.0 45.0
45.0 50.0
50.0 56.0
56.0 63.0
63.0 71.0
71.0 80.0
80.0 90.0
90.0 100.0

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

vi kom tilbage til Stranden, havde ladet anrette hver et Sviin, og en Mangde Rødder til vores Beværtning. Men da det allerede var sildigt, maatte vi aflaae deres indstændige Bønner, hvor paa de vare. saa tjenstfærdige, at de bragte det tillavede Maaltid i vore Baade. Jeg gav enhver af dem en væssende Belønning og gjentog min indstændige Bøn, at de den følgende vilde sørge for vort Vand-Forraad. De saa Deboere i vort Raabeskab bragte os, hvor tjenstfærdige de endog vare, saa lidet Vand, at jeg strax besluttede at sejle til Attovai, hvor jeg vidste, at vi kunde faae denne for os saa nødvendige Artikel i Overflodighed. Efter at vi altsaa om Formiddagen havde sat vores Loug og Takkelværk i Stand, gik vi i Selskab med Catham, som imidlertid var ankommen, under Sejl og styrede Vesten paa.

Da jeg inderlig ønskede, at give den Offramme i Gælder, som commandeerde vort Forraads Skib, der var saa Underretning om vore Bevægelser, og her vænden for en af vore Samlingspladser, saa vovede jeg, at vore sig betroe en af de Indfødte, som syntes mig særdels værdig og hengiven, et Brev med den Befaling, at han, saasnart Skibet lod sig see i Bugten, skulde have overleveret Brevet, hvorfor jeg lovede ham en særskilt og anseelig Belønning, hvilken han ogsaa lovede at redelig at fortjene.

Den følgende Morgen tidlig, befandt om vi tillod os i Sigte af Den Attovai, og ankrede strax ved vort Vand paa i Whymoa Bay. Strax derpaa kom ogsaa

nogle a
lige saa
men var
hine.

D
i Land,
at lande
viste os
Indbygg

En
strax at f
vilde bliv

treffelige
eller Indv
me, et for
folkene og
og fra diff

anrette
 i vores
 fiddigt,
 r, hvor
 agte det
 enhver
 tog min
 ide sørge
 re i vort
 de endog
 uttede at
 vi kunde
 i i Over
 middagen
 Stand, gi
 lertid var
 en paa
 den Offi
 ds: Skib
 og her va
 ede jeg,
 mig særde
 falning,
 gten, skul
 de ham
 gfaa love
 ang.
 befandt
 de strax
 kom ogs

nogle af de Indsødte om Bord, som teede sig lige saa underdanige, som Beboerne paa Voatu, men vare bedre forsynede med Levnetsmidler end hine.

Om Eftermiddagen gif vi med flere Baade i Land, Brændningen var maadelig og tillod os at lande uden stor Møje. De saa Indvaanere viste os den samme fremmede Høflighed, som Indbyggerne paa Voatu.

En Mand, ved Navn Retua paatog sig strax at holde Orden, og da han hørte, at vi vilde blive her nogle Dage, lod han tvende fortreffelige Huse til vort Brug belægge med tabid, eller Indvaanerne forbyde at betjene sig af samme, et for Officerene, og det andet for Arbejdsfolkene og Bagten. Fra Floden indtil Husene, og fra disse indtil Stranden, lod han Væle nedstrømme i Jorden, og betegnede os derved et Rum, der var saa vidtløstigt, som vi kunde bruge det, og her vandt jeg for hvilket Ingen uden vores Tilladelse tør træde ind. Denne Forretning blev udført af mig særdeels Mand, hvis Autoritet de tilstedeværende Folk syntes at respektere, omendstjondt de ikke syntes at have nogen stor Rang. Jeg forærede dem alle en Adskilligt for deres Umage, og en Lidsffhandel i Levnetsmidler og Brænde blev snart bragt i Gang. Og saa skaffede nogle af de Indsødte, som vi tillode at komme inden for vores Grænse, os strax deore Vandfade fra og til Baadene, og holdte sig kom ogs

ved nogle Søen og Glasforaller rigelig beskønnede derfor.

Da vi ikke behøvede at frygte for noget Afbræk i den gode Forstaaelse, og Vejret var ualmindelig tilløkkende, saa gjorde jeg en Spadseregang med nogle af dem paa Skibet, og nogle af de Indfødte langs med Floden. Det lave Land fra Foden af Bjerget til henimod Søekysten, fandt jeg næsten af samme Slags, som paa Boatu, dyrket med Arums Rødder, blandet med nogle Sukker-Rør af meget kaad Vært, og søde Kartofler. De første vare plantede paa tørre Steder, de sidste i Agerrenden og Rum mellem Markerne, der vare saa smalle, at neppe en Kreaturens Hov havde Plads at gaa derpaa, hvilket gjorde dem særdeles ubequemme. Rimeligviis gjorde Sjældenheden af god Jordbund denne Sparommelighed med Rum nødvendig. Bjergstrædede bragt ningerne fra disse Plantninger af til hentmod Stovene, et Rum, der udgjorde i det mindste det halve af hele Øen, frembragte intet andet end grovt højt Græs af den tornefulde Grund som syntes at have lidt af Jdens Virkning og derfor at være ganske ufrugtbar. Da de dyrkede Landstrækninger laae betydelig højere end Overfladen af Vandet, saa var det vanskeligt at lade dem gribe, hvorledes de desuagtet paa saa lige Maade kunde være fugtige. Fra Bjergene neget mere end ingen Kilder, og sæt endogsaa, at de havde haft Vand i deres Væld, saa vare dog Bjerge

oberalt
det ikke
gerne.

ved Fod
Stene v

og saae
canske Ud

dere fort,
paa en C

Maade,
Havejord

Floden,
videre ind

med Siden
4 Fods

Bandledni
denne sidste

ens Duelt
der vanded

Bed

den Fo

Arbejde

lade den

meret

serget

Bjerget

oberalt saa gjennemboede med Huller, at Van-
 det ikke lettelig kunde komme til Arum-Plantnin-
 gerne. Disse Nabninger og Huller saae man især
 ved Foden af Bjerget, hvor de i sonderhuagede
 Stene vare anbragte omkring de dyrkede Jorde,
 og saae fuldkommen ud til at have lidt ved Vul-
 caniske Udbrud i de allerældste Tider. Da vi gik vi-
 dere fort, blev vores Opmærksomhed fæstet oberalt
 paa en Gjenstand, som ovlasse al Tvivl om den
 Naade, paa hvilken de Indfødte vandre deres
 Havejorder. Et højt, stejlt Bjerghævede sig af
 Gloden, og skulde have hindret os fra at trænge
 videre ind i Landet, dersom ikke Indbyggerne
 ved Siden af Bjerget havde opført en Muur af
 24 Fods Højde, hvilken tjente dem saavel til
 Vandledning, som til Vej ind i Landet. Ober-
 enne Spanne sidste blev Vandet med stor Røjsommelig-
 heds bragt hid fra en lang Afstand, og deres Hæ-
 der henimod vandede dermed. Denne Muur beviste lige-
 meget mindst Ophinderens Forstand, som Bygmeste-
 rets andetens Duellighed, og var Naalet for vores Van-
 de Grundring.

Ved min Tilbagekomst til Stranden havde
 jeg den Fornøjelse at finde Alt i god Orden, og
 end Over Arbejderne og de med Handelen beskæftigede,
 var det meget beqvemt, holdt jeg det for raadeligt
 saa lige at lade dem ganske og aldeles blive i Land, saa
 der ingen Grund var til at lade dem forlade Landet,
 at de havde sørget for deres Sikkerhed.

Her var det, som paa Woahu, vi saabede ved Modtagelsen hin hiertelige, uhytiede Venstabelighed, hvormed vore othagejstige Venner kom os imøde. Men desto styggere skal denne Kulde af mod den Beredvillighed, ja endog Beredvillighed, med hvilken Mændene faldede deres Koners Gudsbeviisninger, som ogsaa den hele Mangel paa Tilbageholdenhed, med hvilken disse, uden al Undtagelse, gavede sig til Priis for Enhver, uden ringeste Omstændigheder. Rimeligvis var derfor denne Tsjelsksheden en Følge af deres idelige Omgang i nogle Aar med de utæmmelige Vellystlinger af flere europæiske Nationer.

Saa vel i Woatu, som her, gav man os at forstaae, at der opholdte sig Engellænder paa den. En af disse, en ung Knægt paa 17 Aar, ved Navn Rowbotton, kom ombord til os i en stor dobbelt Canoe. Han fortalte os, han var født i Derbyshire, og havde forladt England for omtrent 5 Aar siden med en til China bestemt Indiefarer, men siden efter var han kommet med paa et Skib, som i Nord-Amerika vilde indtænke et Pelsværk for China. Hans Patron, Jofles Kenrik, som commanderede Brigantinen Lad Washington, havde selv ladet ham blive tilbage med to andre paa Dunchow, for at samle de bedste og Perler, hvorfor de fik 8 Daler maanedlig Løn. Lady Washington havde forladt denne De afvigte Oktober, for at afsætte Pelsværk i China, og derpaa at sejle til Boston,

tilbringe
lige Kys
bet affe
træet og
sammen,
I
hoveder,
Folk paa
begge For
fornjede,
fra Konge
munoi (en
denne og d
ide, at
graværelse
est besøge
bud, for
længe ha
besøg, hv
ke som
inddelag.
Vore
for sig
de, side
blevne
paa Dunchow, for at samle de bedste og Perler, hvorfor de fik 8 Daler maanedlig Løn. Lady Washington havde forladt denne De afvigte Oktober, for at afsætte Pelsværk i China, og derpaa at sejle til Boston,

tilbringe den følgende Vinter paa de Nordvestlige Kyster af Amerika. Om Høsten skulde Stiber afhente disse Folk, og tillige tage Sanelstræet og saa mange Perler, som de havde skrabet sammen, ind.

J Roubottoms Selskab kom tvende Overhoveder, hvilke han anbefalede os som nyttige Folk paa Attovai og Onchov. Vi gjorde dem begge Foræringer, over hvilke de syntes meget fornøjede, og meldte os, at de havde Befaling fra Kongen, eller rigtigtre, fra Prindsen Tarunoi (en Dreng og ældste Søn af Kongen over denne og de nærhos liggende Der), at lade os vide, at Prindsen og Regenten, der i Kongens Gældender forvarelse forestod Regjeringen, vilde som snarest besøge os. Herved affærdigede vi strax et Bud, for at bede ham, da vi ikke vilde opholde os længe her, snart at unde os den Ære af hans Besøg, hvorhos jeg tillige sendte Prindsen en stor Gave som Foræring, til Tegn paa mit fredelige Indelag.

Vores Landsmand advarede os at være særdeles forsigtige og agtpaagivende mod Deboerne, da de, siden et Kartojs Borttagelse paa Osheishi, bleve meget forvovne, og havde gjort nye Forsøg paa at kape en Brigantine i Movie.

Begge Overhovederne, tilligemed de øvrige Overhoveder, bekræftede Efterretningen om denne uheldige Handling, og yttrede deres Afsligt for at gjenløse det Landfælskabs Ord, som paa een eneste Mand

nær alle vare ihjelslagne. De erklærede Lianna for Opfinder af Planen, og Ophavsmand for Blødbadet, men forsikrede eftertrykkelig, at Kong Laco ikke havde vidst noget af Anslaget mod Brigantinen, som allene havde været et Bert af Indvaanerne paa Mòvie. Jeg spurgte derpaa, hvilken Modtagelse Lianna kunde have lovet sig, om han havde ledsaget os fra Ovheih herhid? Alle forfærdedes over, at han havde villet vove sig, og forsikrede, at man vilde have dræbt ham, saasnart han var kommet i Land, som den uforsønlige Fjende.

Ru gif jeg i Land med Hr. Broughton og begge Cheferne og den unge Engellander. Den sidste gjorde os meget god Tjeneste som Tolk, og forsikrede de Indfødte vores fredelige Hensigter, og viiste dem, hvilke Fordele de kunde love sig af vort Besøg. Vores Handel og alle vore Forretninger vare i den bedste Gang; og jeg satte mig derpaa med nogle andre i en dobbelt Cano for at undersøge Floden. Denne deelte sig i trent en halv Mil fra dens Udløb, i 2 Arme af hvilke den nordligste syntes at være sejlbare, hvor den var bredest. Dog kunde vi ikke engang her komme mere, end omtrent 500 Skridt paa hvilken Side af den Muur, som vi den forrige Dag saae. Her gif vi derpaa i Land, og tilfaldet os tilbage til Stranden; og bleve undersøgt af Fruentimmernes frække Paatrængenhed end mere opbragte, end den foregaaende Dag.

Den følgende Morgen bragte Romethifeti, af de toende Overhoveder, fire forskjellige Afsender fra Kapitainerne paa ligesaa mange Handelsstæder, som nyelig havde besøgt Dem, med sig, og forebiste dem. I den første af Kapitain Colbets, blev denne Første anbefalet alle efterfølgende Fremmede, men de tre andre indeholdte en Anviisning til største Forsigtighed i Omgang med disse Deboere, uagtet deres tilsyneladende Redelighed. Jeg sagde Romethifeti, at disse Papirer, som de beholdt meget til hans Roes, og indpræntede dem, bestandig at vise dem til Capitainen paa hvert Sted, som kom hertil, hvilket han ogsaa gjorde, og udbad sig, at maatte blive om Bord i et Par Uger, for vores Afreise.

Da nu Forbedringerne paa Dækket ombord i Discovery vare i Stand, saa sendte jeg vores Kommander ombord paa Chatam, for der at foretage de samme Forretninger.

Den 22de, samme Dag, skil vi endnu en Gang fra Lady Washington tilbageblevne Folk at se i 2de Arm. Men hans Optrin var ikke saaledes beskaffen, at han kunde gjøre noget gunstigt Indtryk. Han havde ganske efterlignet Deboernes Klædestrid og, eller rigtigere deres Røgenhed, og bar sin forrige Dre eller sit Bælte med mindre Anstændighed, og til Fode Indsøde, ligesom hans Hud ogsaa kunde se lidet holdere, end deres. Han syntes ikke at gøre sig lidet tilgode af sin Overgang til Wild-
 Dag.

hed, og sagde mig, at det var ham overdraget for at g
at spørge mig, hvorlænge vi endnu vilde blive Relig, l
og om vores Hensigter vare fredelige? hvorpa reise ma
jeg svarede, at jeg vilde afsejle, saasnart for Hr. s
havde faaet et tilstrækkeligt Vand-Forraad, Post, og
at jeg gjerne ønskede at tale med Prindsen og E mandede
moh, eller den som var i hans Sted, men om Bræ
jeg ikke vilde holde mig op derefter. Til Bedrøt ile han
paa min venstabelige Stemning bad jeg ham Ford med
overlevere Prindsen et Stykke rød Klæde. He rolighede
med begav han sig til Prindsen, og forskred ygte.
at denne tilligemeg Enemoh og et talrigt Føl, som h
vilde besøge os Dagen derpaa til Middag. de os an

Da Vejret var meget behageligt, gjoon, hvor
jeg mig en Spadsferetour langs med Stranden s meget n
og da jeg kom tilbage, mærkede jeg overalt n til disse
Bjergene fra en meget betydelig Højde lige i dybeste
Strandbredden en Rængde Ild, som forureb Handel
gede mig noget, da jeg vel vidste, at dette Den a
alle vilde Folk var et Signal til at sammenkød, og de
de langt bortliggende Indbyggere, naar na kunde af
skulde udføres.

Bed Stranden spurgte jeg Komotiketi Befaling
andre Fornemme om Anledningen til denne Dagen, s
og de svarede mig, at det blot skeete for at b. Bræ
kjendegive Prindsens Ankomst, andre sagde Hr. Puge
imod, at det allene skeete for at opbrænde U Folkene ik
tet. Disse forskjellige Beretninger tjente ikk Baaben
at berolige mig. Brændingen var overorden de, at d
stærk, og flere Omstændigheder stodte sam

for at gjøre vores Arbeiders Indskibning van-
 delig, ligesom jeg ei heller ved en pludselig Af-
 reise maatte ræbe min Frygt. Jeg besalede der-
 for Hr. Puget, at være agtpaagivende paa sin
 Post, og meldte ham, at jeg vilde lade to be-
 mandede Baade krydse saa nær Strandbredden,
 men om Brændingen tillod det, for i Nøds-Fald
 til Bedrøvelse af ham til Hjælp. Herpaa begav jeg mig om
 med den Trost, at om der end opstod nogle
 Uroligheder, saa var der dog ingen Fare at be-
 tro. Om Natten begave de Overhoveder
 sig, som havde deres Mattequarteer i Nærheden
 af de us anviiste Boliger, oftere ned til Stran-
 den, hvor vores Baade laae for Anker, og syntes
 meget nysgjerrige, for at erfare Anledning
 til disse Forholdsregler, i øvrigt blev alt i
 den dybeste Ro, og den følgende Morgen
 fortsat som tilforn.

Den tolvte havde vi faaet vort Vandfor-
 samlingssted, og de saa Svin og Frugter, som Land-
 naar kunde afgive, vare om Bord. Da nu alle
 de Forretninger her vare fuldendte, saa gav
 Befaling, at indskibe vores Folk om Efter-
 middagen, for den følgende Dag at sejle til On-
 den. Brændingen var imidlertid frygtelig stærk,
 og Hr. Puget lod mig forestille, at han frygtede,
 at Folkene ikke uden Fare kunde komme med de
 Baaben til Baadene. Da jeg imidlertid
 overordede, at denne Fare kunde undgaaes ved Hjælp
 af de sam-

af en af de Indfødtes Canoe, af hvilken vi stedse
 havde betjent os, for at komme fra Baadene
 Land, saa bad jeg ham at gjøre sit Bedste, til
 at forlade Landet, da Prindsens bestandige Ude-
 blivelse og Ilben paa Bjergene ikke syntes at be-
 tyde noget godt. Henimod Aften kom Baaden
 tilbage, som havde opholdt sig for at tage en til
 Casham hørende Mand med, der var løbet fra
 Selskabet, og som den dog maatte lade i Sted
 ten. Hr. Puget havde, for iverksatte Indskud-
 ningen, anskaffet sig en stor dobbelt Canoe, med
 som ulovkeligt ved første Overfart gik i Styk
 ter. Dog kom formedelst Mandskabets Bestre-
 belse paa Baaden ingen til Skade, omendstund
 flere blandt dem ikke kunde svømme. Og saa gik
 ved denne Lejlighed et Par Flinter, Oer, og
 deslige Ting til Grunde. Imidlertid blev den
 en Flindt opfisket igjen. Noget Sager, som
 horte Officererne, kunde ikke uden den største
 for at mistes tages med, fordi Folkene efterat man
 Canoens Fortiis formedelst Brændingen maatte
 svømme til Baaden. Imidlertid vare der nogle
 Baaden, og en kostbar Jagerflint: med to
 som man havde betroet Motivileti, der er
 rede sig for Tabu, og som en Engellander
 Lady Washington gav de største Forsikringer
 at han troelig og redelig vilde bevare dem. En
 ovennævnte Engellander, nemlig Williams, har
 de bragt en Undskyldning fra Prindsen og Reg-
 ten, at de ikke efter deres Lovte endnu vare

Komme,
 hed; m
 følgende
 troede de
 blev meg
 ge, at
 Ohya.

Jeg
 or at hen
 sin Vel
 regenten
 em til at

Saa
 nemoh ha
 Børnen
 abaværelse
 unge derfra
 sjod, og
 raringer
 terat man
 berrettede
 ger, som
 elig bleve
 de den st
 de fiske o
 n. Efter
 Enemoh
 om Bor
 person va
 unge D

vi fødte komme, hvortil Marsagen især laae i deres Træt-
 adene Hed; men at de uden al Tvivl vilde komme den
 ofte, til følgende Morgen. Jeg tilstaaer, at jeg kun
 ige Ud troede dette Løfte meget lidt, og at jeg derfor
 es at blev meget behagelig overrasket, da man lod mig
 Baaden se, at Prindsen og Regenten vare ankomne til
 age en til Bhyva.

Jeg affærdigede strax Hr. Puget i Land,
 de i Stil for at hente de tilbageblevne Sager, og anvende
 e Indskil sin Veltalenhed, for at forstke Prindsen og
 noe, me Regenten vores venstabelige Sindelag, og bevæge
 ik i Sty em til at komme om Bord.

Saa snart han kom til Landet, modtog
 nemoh ham, en bedaget Mand, Formynder
 ogsaa de Børnene af Kongen Laco, og Regent i hans
 Dyer, vabærelse, med den største Hosflighed. Ikke
 blev dengt derfra sad den unge Prinds paa en Mand
 er, som kjod, og modtog med temmelig Fornøjelse de
 største Bæringer, som Hr. Puget overleverede ham.
 olkene efterat man havde aftalt Besøget paa Skibene,
 gen maad berrettede Hr. Puget sig om de tilbageblevne
 re der nooger, som til stor Betsømmelse for de Indfødte
 med to Løelig bleve udleverede, hvortil man endnu
 der end de den største Deel af de Redskaber, som de
 ellander de fiske op, da vi vare forulykkede med Ca-
 kringer. n. Efterat alt var bragt til Baadene, meldte
 dem. De Enemoh, at man var færdig til at føre
 liams, h om Bord. Enemoh svarede, at han for
 en og Reg Person var villig, tilligemed Prindsen og et
 nu vare er ungt Overhoved af Prindsens Alder, og

som var hans bestandige Selskaber, at gaae om Bord, men at han blev hindret derfra ved de øvrige Ober, søder og nogle Damer. Alle disse forlangte, at nogle af vores Folk skulde blive i Land som Gidsler, medens vi om Bord paa Skibet nød den Ære af dette høje Besøg. Det blev altsaa besluttet, at de Herrer Mauby og Sheridan i Følge dette Forlangende saalænge skulde blive i Land, hvorover alle yttrede deres Tilfredshed og Enemoh begar sig med nogle af sit Følgeskaraaen Baaden, men den unge Prinds og hans Venner skulde først gaae om Bord, naar Enemoh kom i Land igjen, fordi de ikke begge kunde være bortfra Den.

Da Enemoh kom om Bord, foregav han at han havde kjendt mig, og erindrede mig meget vel, fra den Tid jeg havde været paa Atoloi med Capitain Cook; han tilføjede for at hielde min Huskommelse, at han havde været tilstedeværende da jeg forærede Teco en Lok af mit Haar, og at Kongen siden bestandig havde bevaret og baaret hos sig, og at han ved denne Lejlighed havde bedet sig et lignende Erindringsstegn af mig, som jeg havde fundet for godt at afflaae det. Det var meget mueligt, at denne liden Omstændighed da kan have tildraget sig, men den var allerede gaaet ud af min Huskommelse.

Enemoh bragte mig en Foræring af Sviiin, og en Mængde Matter og Tøj, som strax bestræbte mig for at gjengjelde paa en

gaae om stændig Raade, men til min ikke ringe Forun-
 a ved de bring fandt jeg, at min Gjenforæring hverken
 alle disse opvakte Tilfredshed eller Fornøjelse. Da jeg
 e blive spurgte om Aarsagen dertil, tilstod Enemoh strax
 paa Skib oprigtig, at min Foræring havde været meget
 Det blev liberal, men at han gjerne vilde give det altsamt
 og Sherif men bort for en Blinde eller en Pistol. Denne
 lde blive Begjerlighed efter disse Morder-Redskaber var al-
 tilfredsheds mindelig herskende her, og jeg befandt mig ofte
 at Folge en ikke ringe Forlegenhed, hvorledes jeg uden
 hans Bistand fornærme, skulde aflaae saa indstændige Bøn-
 nemoh for ner, som jeg dog ikke uden Skade for Menne-
 e være bor seligheden kunde indvillige. Denne Gang hjalp
 jeg mig ved den Omstændighed, at de hidtil kun
 regat havde haft at gjøre med Handels-Skibe. Jeg
 de mig sagde ham altsaa, at vort Skib og alt hvad det
 t paa Altsid beholdt tilhørte Kong Georg, som havde for-
 for at hieldet at udlevere Geværer, Pistoler og nogle an-
 eret tilstede Artikler. Herpaa fordrede han Krudt og
 Haar, Sæugler, og da jeg sagde ham, at disse Ting
 t og baare indbegrebne med under Forbudet, saa taug
 ved havde en en Tidlang stille, og syntes at falde i dybe
 af mig, tanker. Omfider, da han formodentlig havde
 det. Herlagt, at al Paatrængen vilde være forgjebes,
 Omstændede han sig pludselig igien, og paatog lige
 den var da hurtig sin Munterhed, som han ved mit Af-
 g havde tabt den. Han rystede mig stærkt i
 æring af hander, og sagde, at Vaabnene og Munitio
 Esj, somre Tabu, og at han maatte tilstaae, at min
 e paa en væring havde været meget anseelig, og at han

havde Aarsag til at være tilfreds. Han bad mig indskændig, at tage tvende Deboere med til Onchob, hvor de vilde gjøre god Tjeneste, og tog efter al Ansende Uffleed meget tilfreds med sit Besøg, og højlig fornøjet over Canonernes, med hvilke man hilste ham.

Han begav sig derpaa i Hr. Pugets Selskab om Bord paa Catham, hvor han ligeledes blev venstabelig modtaget, og vendte tilbage med mange Forøringer. Uagtet alle Fremmedes store Tilfredshed med deres Besøg hos os, saa erfarede Hr. Puget dog til sin store Forundring, at den unge Prinds og hans Ven ikke vilde komme om Bord. Da man trængte paa ham, for at faae Aarsagen at vide til hans saa pludselig forandrede Beslutning, forsikkrede Enemoh efter et langt Ophold, at man formodede at begge de Herrer, der vare blevne i Land som Gidsler, vilde gaae om Bord med, da de vare komne ned paa Stranden. Denne Bidsfarelse blev dem snart forebetaget, og Prindsen tilligemed hans unge Selskaber vare lige saa villige til at gaae om Bord som de før syntes uvillige, formedelt Regentens Gjenbetænkneligheder.

Den unge Prindses Opførsel, som omtrængende syntes at være tolv Aar gammel, behagede os meget. Hans Mene var meget overmaade meget. Hans Mene var meget i Erkjendelighed og venlig, og havde aldeles Intet af den uvormede Raahed med sig, som characteriserede de tvende Deboere. Heri, som ogsaa i hans hurtige Bet, saa

tekræft
hej.

hvilket
fulde
det han
hilsede
Mæsen.

ham M
sig om i
le og G
have ven

delige,
vilde væ
Derhos i
den, i d

botton el
for at sp
villade, at
sætte sig
vored

Sint tage
Borhyntes lar
Gjen
have vend

end i
Men da d
Erkjendeli
svormed
Bet, saa

Han habte med til næste, og med anonerne, gete Selv ligeledes tilbage med medes stor saa erfarbring, lde komn an, for ndselig for den, i det han hvert Øjeblik vendte sig til Row- og efter borron eller Williams, som havde ledsaget ham, egge de for at spørge dem, om det var anstændigt og til- bles, vil lade, at erkjendte sig om dette eller hiint, at ue ned m fattede sig ned eller gaae her eller der? Det var dem snarere vores Middagstid, og Zapuhej undlod ikke s unge Ent tage Deel i vort Maaltid, imedens Prindsen e om forlyntes langt meer at fornøje sig over de mange t Regentens Sjensstænder, der omgave ham, og vilde ave vendt særdeles tilfreds tilbage i Landet, om som omtræng end ikke havde tilbude ham noget videre. behagede Men da det var billigt, at vi vilde ham nogen meget mærkjendtlighed for den Omhu og Redelighed, t af den vilvorned han havde udleveret ikke allene vore be- ede de sværkede Ting, men endogsaa dem, vi havde tri- s hurtige Bet, saa forærede jeg Prindsen en dobbelt Sam-

ling af alle Koftharheder, som jeg havde givet
 Enemoh, tilligemed nogle andre Ting, som især
 syntes at tiltrække sig hans Opmærksomhed, hvor
 iblandt ogsaa var en Quantitet Rum, i hvilken
 vore Deboere ikke fandt mindre Smag; end Oa-
 hejterne. Hans Ven forærede jeg ligeledes en
 Deel, og enhver af hans Folge fik en liden Gave,
 hvorved de paa den behageligste Maade bleve
 overraskede, da de slet ikke havde ventet deslige
 Ting. Men vore Landsmænd, som stedsse vare
 om Prindsen, overdroge vi at indprænte alle Ind-
 vaanerne, at vores Gavnildhed kom eené og al-
 lene af Prindsens høfslige, fredelige og redelige
 Opsætsel, og at jeg, dersom Prindsen og hans
 Følge vilde blive om Bord indtil det var mørkt,
 saa vilde jeg endnu ydermere moroe dem med en
 Fyrverkerie. Men Prindsen vilde nødvendig-
 gaae i Land, og lovede med Enemohs Tilladelse
 at komme igjen. Han bad mig at blive endnu
 nogle Dage, at han kunde gjengjelde vores Høf-
 lighed med nogle Svinn og Krugter, at hvil-
 der endelig maatte være kommen et Forraad
 Stranden, efter hans Foranstaltning. Men
 dette sidste maatte jeg afflaae ham, fordi at
 vore Forretninger her vare til Ende, og jeg
 stede at komme til Dinchow, for at indtage
 stort Forraad af Damsødder, som ikke vare
 faae her.

Efterat Prindsen ogsaa havde besøgt Giffé Debo-
 eham, tog han i Land igjen med Hr. Puggen unge

hvor man overalt modtog ham med store Glædes-
 pyntinger. Prindsen blev strax af en Mand baa-
 ret paa Skuldrerne til det Huus, der var over-
 ladt vore Officerer, hvorhen Enemoh strax for-
 søjede sig, og hvor alle viiste deres Tilfredshed
 og Taknemmelighed for den unge Prindses gode
 Modtagelse. Hr. Puget tøvede endnu noget,
 men da det belovede Forraad imidlertid ikke an-
 kom, og den unge Prinds havde anmærket, at
 han gandske beqvemt vilde kunne see Fyrverkeriet
 fra Landet, saa begav han sig bort, og tog om
 Bord igjen.

Saasnart det blev mørkt, lod jeg nogle
 Vand- og Luft-Raketter stige op, som af den
 unge Prinds og af en talrig Mængde Tilskuere i
 Landet bleve ventede med megen Begjærighed.

Jeg vilde handle meget uretfærdig mod disse
 Folk, dersom jeg ikke gav dem det Vidnesbyrd,
 at deres Opførsel var aldeles forskjellig fra den,
 som jeg havde ventet efter andre Reissendes Be-
 retninger. Desuagtet maae man ikke troe, at
 thiine Efterretninger vare ugrundede. Det er

meget mere naturligt, at der have været Fornær-
 melser paa begge Sider, og de Indsødtes For-
 ring, at have Gidsler medens deres Forstor
 vare fraværende, syntes at bevise, at man ikke
 ledse har omgaaedes redelig med dem.

De tre Engellændere, som opholdt sig blant
 Giffé Deboere, og bestandig levede i Selskab med
 Hr. Pugets unge Prinds, havde, uagtet de stode i amer-

effanst Tjeneste, indtaget ham saa ganske til Fordeel for den engelske Nation, og denne Fortjærlighed viiste sig saa tydelig, at han havde antaget Madnet Kong Georg, og tog os saabensom sine Landsmænd det særdeles ilde op, naar de kaldte ham ved hans virkelige Navn Samueri.

Foruden de forskjellige Handels-Artikler, som jeg forærede denne haabefulde Ungling, gav jeg ham ogsaa en Sjed og en Buk, og to Sjes, til hvilke Hr. Broughton endaa føjede en tredie, og vi haabede de vare af forskjellig Art. Desuden havde han ogsaa et Faar og en Væder, som vare i fortræffelig Stand, hvilken Capitain Colnet havde foræret ham. Disse havde lemmet, men Lammet var uheldigviis dræbt af en Hund.

Da jeg tilforn var her med Capitain Cook, var det sæddantigt, at de Ringere kastede sig i Støvet for de Fornemmere. Men dette mærkede jeg nu Intet til. Det eneste udvortes Kjendtegn paa Prindsens Magt var en Livvagt af tredive Mand, som overalt ledsagede ham og den kongelige Familie, og vare bevæbnede med Jernkøller. Disse havde ogsaa tretten Blinde, samt menbundne i tre Knipper, og nogle Kallebasser med Munition. Om denne Omstændighed underrættede man os i Forvejen, at et saa truende Optog ikke skulde indgyde os Mistanke. I sigt rigt saae man aldrig nogen Indvaaner bevæbnet med mindre de medbragte Vaadnene til Salg.

D
di med
tage et
paa Cat
B
Den. C
meente v
Westen,
res Damm
herhid.
lige Følge
den sexten
da Døtten
ejlede vi
of America
Det
en Sang
og meget r
lot søges
varere i Ho
aa de
andsødte ti
Munition,
nde Waab
de for in
Product
i at bru
er Vre.
rnødenhet
n Tianna

Den fjortende om Morgenen tidlig sejlede vi med gunstig Vind til Onchov, for der at indtage et Forraad af Yamrødder, medens Dækket paa Catham blev gjort i Stand.

Vi kastede Anker ved den sydlige Spnit af Den. En af Deboerne om Bord paa vores Skib meente vel, at vi skulde have seilet længere mod Vesten, fordi Deboerne ellers maatte bringe deres Yamrødder og andre Produkter saa lang Vej herhid. Men vi mærkede dog ingen ufordeelagtige Følger af denne Beliggenhed, da vi allerede den sextende havde indkjøbt et rigt Forraad, og da Dækket paa Catham ogsaa var i Stand, saa sejlede vi hentimod Aften til den nordvestlige Kyst af America.

Det Forraad paa Levnetsmidler, som vi den Gang fik paa Sandwich Øerne, var unægtelig meget ringe; men Ursagen dertil maae ikke blot søges i den virkelige Mangel derpaa; men i Marerets Handlens utilgivelige Fremgangsmaade, der have besøgt disse Øer, og vænt de indfødte til bestandig at faae Skydegeværer og Munition, som Betaling. Efter disse ødelæggende Waaben ere nu Indvaanerne saa begjerlige, de for ingen anden Artikel vilde borttudste deres Producter. Ogsaa have de faaet en Færdighed i at bruge samme, som vilde gjøre en Europerer Vre. Den første Anledning til denne nye Nødsendhed er kommet af de Skydegeværer, som Lianna indførte fra China, og hvilke han

især har at talke for sin nu værende Magt. Hans Exempel har hos ethvert anseeligt Overhoved opflammet en umættelig Begjerlighed efter Herredømmet, hvilken, som jeg af gode Grunde kan formode, blev vedligeholdt ved europæiske Handelsmands Kunstgreb, for at faae Værdien af deres ødelæggende Handelsartikler til at stige der ved. Hvor daarligt dette Forstaaende er, vil man inden en kort Tid spore, da ethvert Skib, som blandt dets Handels-Varee ikke medbringer Geværer, maae i Henseende til dets Proviantering søle meget ufordeelagtige Følger deraf. Men endnu meget betæneligere er den Omstændighed, at de Indfødte i Fremtiden vil gjøre hyppigere Anfald paa de til dem kommende Skibe, naar de først engang er lykkedes dem, og den Overvægt, som vores Skib-geværer bestandig havde givet over dem, vil ved denne upolitiske Handling være ganske tabt.

De ødelæggende indvortes Krige, som kunde aabne uafstadelig herse blandt dem, synes ogsaa alle rede at have haft en stor Indflydelse paa Folkemængden, da der ved vores Ankomst lod sig see et ulige mindre Antal af Indfødte ved Strandene, og end vi ellers ved lignende Lejligheder plejede at see. Ej heller kan man formode, at den Sædvane, da der see europæiske Skibe, formindster Rødgjerrighed den, da Enhvers ubændige Begjerlighed, efter at besidde vore Vare, endnu stedse maatte lokke dem, der havde noget at tudse bort.

F
 fjøndt
 dog kun
 at være
 Landsby
 og 1779
 tilforn s
 heller var
 havde kje
 og ved na
 færreste v
 derimod b
 For
 jeg endnu
 rikanerne
 bygge.
 jeg, at de
 at der ved
 til Indien,
 unde aabn
 delshandel
 at se a nye
 En
 alde
 da der
 Sande
 det d
 for
 træ

Hans
rhoved
Herre
de fan
e Han-
dien af
ige der-
er; vil
t Skib,
dbringer
robiant
af. Men
ndighed,
hyppigere
naar de
overvagt,
de givet,
pling var

J, Dhytite mærkede vi især, at omend-
kjendt Flækken var stor nok, saa indeholdt den
dog kun saa Indbyggere, og flere Huse syntes
at være ganske tomme. Ogsaa i Whymea var
Landshyen to Trediedele mindre end i Maret 1778
og 1779, og paa de Steder, hvor de fleste Huse
tilforn stode, voxte nu Græs og Ukrudt. Ej
heller var der af alle de Overhoveder, som vi da
havde kjendt, en eneste levende uden Lama-mahah,
og ved nærmere Efterspørgsel erfarede vi, at de
førreste vare døde en naturlig Død, men de fleste
derimod blevne i disse ulykkelige Fejder.

Børend jeg tager Afsked fra denne De, vil
jeg endnu kortelig nævne de Fordele, som Amer-
kanerne vente sig af Handelen med disse Ind-
byggere. Af Robottom og William erfarede
jeg, at deres Capitain havde fattet den Idee,
at der ved at udsæres Sandeltræe fra disse Øer
til Indien, hvor samme betales overmaade dyrt,
som naaende aabnes en fordeelagtig Handelsgreen. Paa
og saa alle Indværelshandelen var Gevinsten uhyre, og man ven-
paa Folkede, at ikke mindre end tyve Skibe skulde affeje
lod sig se fra nye England. For disse skulde de bære Om-
Stranden og samle adskillige Ladninger Sandeltræe,
ejede at se vilket aldeles ikke kunde have nogen Vanffeligi-
rdvane, og, da der paa Bjergene af Attovai og Oshihii
ogjerrig hore Sandeltræer i Mængde. Dog kunde vi ikke
d, efter at se det dertil, at man bragte os nogle Blade
atte Isotraf, for at bestemme Slægten. Ogsaa synes
atte Træe kun saare lidet at stemme overeens

med Beskrivelsen om det kostbare indiske Sandeltræ, som sælges efter Vægten.

De Perler, jeg saae, vare kun i ringe Antal, og af tre forskellige Slags, hvide, gule og blyefarvede. De hvide vare flatte, af uregelmæssig Dannelselse, og kun lidet skønne. Men de gule og blyefarvede vare bedre dannede, og saae skønnere ud. Kendrich maatte uden al Tvivl love sig store Fordele af denne Handel; thi ellers vilde han vist ikke holde tre Mand beskæftiget i Cold saa lang Tid, og derhos have lovet dem en anseelig Belønning, naar de tjente ham frø. Dog synes Planen til det hele Værk kun at have været et Øjeblikks Sag, efterdi han fattede denne Beslutning, efterat hans Brigantine allerede havde lettet Anker for Onchov og satte de tre Mand i Land der, som ifølge dette kort Tidrum vare temmelig maadelig forsynede med Klæder. Disse vare nu temmelig afflidte og jeg gav dem nogle andre, som kunde holde længere. For ogsaa at gjøre deres Stilling behageligere og tillige skaffe dem mere Anseelse i Deboerne. Dine, forsynede jeg dem med allehaande Redskaber og Handelsartikler, tilligemed Papiir, Papir og Blæk til Tidfordriv, og alle Slags Sædfrøe, saavel som nogle smukke Citroner og Pommerants, Stammer.

Undersø
rika var
pendte de
haamegen
ichBoerne
age Forf
Diffe Ryst
fos. K
om Wear
er kaldte
Bugte
ancouwer
seilede de
træde til
Nord se
sigt indt
til Sønd
esidios,
ifornien.
eller Coc
ibe og Bæ
er alle Hat
indtil
aledes ble
ssen her b

Fjerde Afdeling.

Undersøgelsen af den nordvestlige Kyst af Ame-
 rika var Hovedsiemedet for vor Reise. Vi an-
 vendte derfor al vor Tid til dette Forretagende,
 saamegen undtagen, som vi tilbragte paa Sand-
 ichsoerne eller de spanske Colonier med at ind-
 tage Forfriskninger og istandsætte vore Fartøier.
 Disse Kyster bleve til tre forskjellige Tider besøgte
 1808. Første Gang seilede vi ind i det Stræde,
 som Neares efter den formeentlige spanske Opda-
 gelse kaldte Fucas Stræde, beseilede alle de Sun-
 der, Bugter og Bander, der adskille den store
 Bancecouvers, og Quadraxø fra det faste Land,
 seilede derpaa gjennem Dronning Charlottes
 Stræde til Nutka. Paa den anden Reise blev
 den Nord for Bancecouversøen liggende Kyst un-
 dersøgt indtil $56^{\circ} 20'$; derpaa vendte Skibene
 til Sønden og lagde til Land ved de spanske
 Besiddelser, som siden 1769 fandtes oven for
 Californien. Den sidste Reise gik til Cooksø-
 eller Cooksindløb, dette blev, saa langt som
 Søen og Både kunde komme, undersøgt, og der-
 ved alle Havbugter, Havne og formeentlige Ind-
 løb indtil Port Conclusion $56^{\circ} 14'$ N. Br.
 saaledes blev denne Havn kaldet, fordi Under-
 søgelsen her blev tilendebragt.

Den 17 Martz 1792 forlode Skibene Sandvichsøerne, og fik den 17 April 1792 Rypsten af den nye Verden $39^{\circ} 27'$ i Sigte. Landet havde et yndigt Udseende. Bjerge og Høie, begroede med anseelige Træer, hævdede sig op over hinanden fra Strandbredden af. Vi seilede mod Norden langs ad Kysten, ofte kun i en Søemils Afstand fra samme. Under $40^{\circ} 19'$ lod Cap Mendicino sig tilsynne, og kort derpaa roede nogle Indfødte mod os i Baade. De viste i deres Udvortes intet Raat, og havde meer Udseende af Europæere. Deres Hud var olivenfarvet, og efter Deboernes Skik i Sydhavet be- tegnet med Punkter. Med Indvaanerne af Nuvæ- ren havde de ingen Lighed, endog deres Språke var ganske forskjelligt. De havde som hine be- smurt sig med Farver, bare i deres Næser med, og Dren Zirater af Been, og vare klædte i Kapper af Flod og Bjørne-Skind, foruden endnu andre Dyrenemfart, Skind. Deres Baade vare udhulede af en overlig Ha- stamme, kunde rumme otte Personer, og havde en Discovery Skiffelsen af et Trug. Efter Jern og Glasforal- vare de meget begjerlige, og i Handelen saa de sig liges, at de stedse overlode deres Varer til de første Kjøber, om end andre bød dem mere derfor. Om at modtage Foræringer havde de aldeles ingen Begreb, og naar Jern, Medailler og andre guldne Udbetydeligheder bleve dem tilbudne, vilde de stædes klage i Mangel af andre Tuffbarer bortgibe deres Skind, og de faldt i Forundring over, at vi ikke bød dem mere Varer

Skibene
 792 Kv
 . Lav
 og Hoi
 , op over
 ilede med
 Sæmiils
 lod Cap
 oedenog
 iste i de
 meer Ud
 ar oliven
 dhavet b
 rne af Nu
 res Spro
 om hine b
 s Ræser
 med, og i
 denne Tid
 blev enhver
 Bugt, Viig
 i Ræ
 eller Flod,
 hvor vi blot
 kunde formode
 en Sjens
 andre Dy
 nemfart,
 undersøgt.
 Vi kastede
 Anker i en
 ypp
 e af en
 lberlig
 Havn 48 ° 7' N. Br.,
 og kaldte den
 Port
 , og havde
 Discovery.
 Indvaanernes
 forfaldne
 Boliger
 Glasforal
 lignede dem
 i Rutka. De
 vare uden
 Tvivl for
 delen saa
 ldt for lang
 Tid siden, og
 foruden nogle
 Hjer
 arer til
 feskaller
 af Menne
 sker, fandt
 vi intet
 videre i
 mere der
 hem. Men
 fra andre
 Egne ankom
 snart Vilde,
 de aldeles
 er forstode
 nogle Ord
 af Sproget
 i Rutka, og
 eller og an
 gnedede de
 derværende
 Indbyggere.
 De vare li
 vilde de st
 ltedes Klædte
 i Dyreskind,
 men syntes
 ikke at
 ve deres
 Se Peltsværk,
 og ombyttede
 deres Vaaben
 med
 at vi ikke
 dre Varer. Saasnart
 vi viiste dem
 et Stykke

Robber, tilbøde de os derfor 2 Horn fra 6 til 7 Mar, og bestræbte sig meget for at slutte denne Handel. Men man tog ikke imod dem. Disse Folk havde lidt meget af Kopperne, efter hvad deres Arviiste, og mange havde i denne Sygdom mistet et Øje.

I Eggen af Havnen Discovery voxte de sædvanlige amerikanske Træer, men af Planter, der kunde bruges til Føde, ikkun Sæfennikel (Critmum), Kræsturt (Sedum telephium) og nogle Arter af Visker og vilde Urter. Efter Indvaanernes Klædebragt at slutte, gaves her ingen Havoddere. Af andre Dyr saae vi her forte Bjørne, vilde Hunde, Kaniner, Egern og Skunken (Viverra mephris), der gav en utaalig Stank fra sig. Ved vor første Ankomst bleve vi saa mange Sæfugle vaer, at vi deraf lovede os fuld Forraad til vort Kjøkken; men de vare saa flye og flygtige, at vi sjelden kunde naae dem med vore Skydegevaerer. Vandene vare heller ikke fiskerige, og foruden nogle Glyndre, Brasen, Aborrer, Sæforeller og andre Fiske, blev der kun saa fanget.

De Indbyggere, som vi undertiden foresandt, syntes ingen faste Boliger at have, men at vanke om fra et Sted til et andet. Dette beviste ogsaa deres forladte Huse, der bestode af krydsvis opstillede Stykker Træ eller Lægter hvorover der var hængt Matter. Dog syntes Landet forhen at have været mere beboet; thi en

hver
de run
Kryds
paa fl
ler og
Mang
dentlig
over I
ind i C
med de
Planke
i Træer
og inde
fyldt me
rede til
Steder
meget fl
lig oph
get var
Ilden fo
denne Pl
skaller, i
mere eller
Pa
vi paa fl
rolige pa
Baade til
Deel Hur
vore Hve
tene han

hoer af de forladte Byer eller Opholdssteder kun-
 de rumme alle de Indbyggere, som vi ved vor
 Krydsen i disse Bandede mødte. Vi fandt ogsaa
 paa flere Steder, nær ved Kysten, Hjerneskal-
 ler og Menneskebeen ligge omkring i Mængde.
 Mange andre halv forraadnede Liig vare i or-
 dentlige Canoer hængte op i Træerne, 12 Fod
 over Jorden, og andre Baade vare slæbte dybt
 ind i Skoven. I disse laae 4 indtil 7 Beenrade
 med deres sønderbrudte Waaben, og en bred
 Planke tildækkede denne Grav. Ogsaa hang der
 i Træerne Kurve, hvori der var lagt døde Børn,
 og indeholdte desuden en firkantet Kasse, der var
 fyldt med en hvid Deig, som Indbyggerne tilbe-
 rede til Føde af Sarannaroden. Paa andre
 Steder fandt vi store Huler, hvori Eigene vare
 meget slet begravede, og tillige en Canoe med tre
 Liig ophængt imellem Træerne, og i Naboelau-
 get var en stor Plads afbrændt, hvilket de af
 Ilden fortærede Træestammer tilkjendegave. Paa
 denne Plads laae rundt om Knokler og Hjerne-
 skaller, i det mindste af 24 Personer, der vare
 mere eller mindre forbrændte.

Paa vor videre Fart i dette Stræde sådte
 vi paa flere Hobe af Indbyggere, der enten bleve
 rolige paa Landet, eller nærmode sig i deres
 Baade til Skibene. Noogle af disse havde en stor
 Deel Hunde hos sig, hvilke vare noget større end
 vore Hvehund, og klippede ganske glat. Paa
 rene hang sammen som Uld, hvilken de Wilde

forstode at spinde, som deres uldne Klædestykker viiste. Dog vare disse alt for fine, till at de kunde være forarbejdede af denne haaragtige Uld allene. De maatte altsaa have erholdt dette Produkt af et andet og ubekjendt Dyr. Men derom kunde vi ingen Efterretning indhente. Dyret syntes, formædlest Mængden af deres uldne Løier, af være meget hyppigt i dette Land.

Næsten to Maaneder havde vi seilet omkring i Vandene af Lucasstrædet, uden at finde et Gjennemløb. Da vi endelig toge vor Vej mod Norden, bleve vi til vor Forundring to Skibe vaer, der førte spanske Klag. De hørte til Malispinas Flaade, som den gang befandt sig ved de Philippinske Øer. Denne Chef havde i forrige Aar ligeledes undersøgt disse Egne, og begge de Fartøier, hvilke vi nu så, skulde videre efterforske de formodede Øer i dette Hav. De forreviste os et Kort over deres allerede gjorte Opdagelser, og vi saae deraf med Misfornøielse, at Spanierne havde befaret netop de samme Havne, Fjorberge og Bugter, som vi, og vare tildeels komne videre. Vi bleve af Cheserne, Don Galiano og Baldes meget høflig modtagne, og erfarede af dem, at Hr. Quadra med tre Fregatter og en Brig ventede os i Nutka, for at bringe Forretningerne ved Ustrædelserne til Ende. Efterat vi havde meddeelt hinanden vore Opdagelser, gik vor Rejse videre. Længere imod Norden fandt vi i de os nærmest liggende Skov

en ubet
forhen
smaa Ø
ge, virg
nabist
vort Na
havde se
Land gif
saa at vi
endelig a
de stødte
vare fors
Esemile
bye, hvis
bragte Sj
og modtog
De forstod
ikke at væ
eii, eller
Besøg ma
gede ham.
ede af ha
get hersked
ikke var u
Bye
benfor er
har den b
af ranke
lige Ga
ræhusen

bestycker
 at de
 rige Ud
 dt dette
 Men
 te. Dy
 es uldne
 id.
 omkring
 finde et
 Bei mod
 to Skibe
 e til Ma
 sig ved de
 i forrige
 begge de
 videre ef
 De for
 hjorte Dy
 fornøielse
 nime Hav
 g vare til
 ferne, Don
 tagne, og
 d tre Fre
 ka, for at
 til Ende
 ore Opda
 ggerne imod
 nde Skov

en ubetydelig Forskjellighed af Træer, ligesom
 forhen, men de voxte ikke saa frodig. Paa de
 smaa Der, vi seilede forbi, grønnedes smaa Ee
 ge, virginisk Enebærtræe, Weimouthsgran, ca
 nadisk Hylde og sort Birk. Ogsaa viiste sig i
 vort Riboelaug flere Hvalfiske, end vi hidindtil
 havde seet. Vor Cours i Nærheden af det faste
 Land gik mellem Der og Skjær imod Nordvest,
 saa at vi kunde haabe, gjennem alle disse Bugter
 endelig at komme ind i Sydhavet. I disse Ban
 de stødte vi paa flere af de Vildes Canoer, der
 vare forsynede med Skydegeværer. Omtrent 32
 Søemile fra Cap Mudge kom vi til en stor Lands
 bye, hvis Beboere besøgte os i stort Antal. De
 bragte skønne Odderskind i Mængde til Salg,
 og modtog derfor Kobberplader og blaat Lsi.
 De forstode Sproget i Nutka, men det syntes
 ikke at være almindelig brugeligt hos dem. Ty
 tii, eller deres Overhoved, modtog af os ved sit
 Besøg mangfoldige Foræringer, der meget beha
 gede ham. Hans Navn var, saavidt vi mær
 kede af hans Tale, Cheslakis, men i Riboelau
 get herlede mægtige Overhoveder, som han dog
 ikke var underkastet.

Byen laae paa Skraaningen af et Bjerg,
 ovenfor en yndig Bæk. Imod Nordenvindene
 var den beskyttet af det høiere Bjerg og en Skov
 af ranke Fyrretræer. Husene, 35 i Tallet, stode
 paa lige Gader. De havde samme Form, som
 Træhusene i Nutka, men vare mindre, af fir

Kantet Udseende, og opførte af stærke Planter, som igjen vare fastgjorte til collossalske paa forskjellige Maade udskaarne Træstammer. Uvøddigen vare de malede med alleslags Farver, Figurer og Menneskeansigter. Hos de sidste var Munden saa stor, at den tjente Beboerne til Indgang. Disse Huse vare ikke saa sunde, som de i Rutka, og flere Familier boede tilsammen i dem, men deres Sovesteder vare adskilte fra hinanden. I Almindelighed syntes disse Wilde at iagttage mere Sædelighed end de i Rutka. Af Kvinder gaves der et stort Antal iblandt dem, og paa mangfoldige Maader vare de sysselsatte, nogle med Huusholdningen, andre med at forfærdige Klæder af Bark og andre Produkter, dog fandt jeg til min Fortræd ikke hos dem de forhen omtalte uldne Tøier. Deres Matter og Kurve ere saa konstigen og tæt sammensflettede, at de ligesom Leerkar holde Vandet inde.

Ligesom i den civiliserede Verden. Undersøgelsen af andre Menneskers Indretninger og Syssel steds er forbundet med Omkostninger, saaledes kan saadanne Efterforskninger hos raare Folkslag heller ikke foretages uden Opoffelse. Om Foraringer bleve vi ogsaa i et hvert Huus anmodede af de kvindelige Beboere. Vel havde vi tilstrækkelig forsynet os med Glasforaller, Bjelker og andre Smaating, men formedelst de mange Fordringer vare vore Lommer, saavel som vore Pakker, hastigen udrømmede. Til sidst bleve vi

med en i
melagtig
Cheslakis
Men San
formedelst
nerer. I
hoer af os
ring. I
merne at b
Forundrin
es Hænde
Kilde og a
avde i Ha
liste os di
ive deres
indre fand
age til vor
eve ledsag
I adst
2 til 3 F
re spanke
hvilke af
de havde
ske Artikle
deraf, a
ede didhen
Skind ble
et af disse
andelen u
tilhandl

med en ikke uharmonisk Sang modtagne ten gamle melagtig Høvdings Huus, hvilken de andre, selv Chelakis, behandlede med udmærket Agtelse. Men Sangerne opførte sig derved som ægte Wilde, formedelst deres plumpe Bevægelser og raare Mærker. Da Sangen var til Ende, modtog enhver af os en Strimmel Havodderkind til Forering. Vi troede herpaa ogsaa af Fruentimmerne at blive hilset med en Sang, men til vor Forundring saae vi i de os talrig omgivende Wildes Hænder Synet tilspidsede med Jern, Kæller, Knive og andre Waaben, hvilke de ikke forhen havde i Hænderne. Det var uueligt, at de hilste os disse Krigsredskaber, for at tilkjendegive deres Rigdom eller Overmagt; ikke desto mindre fandt vi det fornødent, at begive os til og Kurve til vore Kartotier, hvorhen vi af flere Wilde at de leve ledsagede.

I adskillige af de Huse, vi besøgte, fandt 2 til 3 Klinger, der efter Form og Udseende og Synet spaniske. Chelakis allene havde i sit Huus, hvilke alle vare rene og godt holdte i Stand. De havde erhholdet disse saavel som andre europæiske Artikler af Spanierne i Nutka; sluttede deraf, at de vaa vore Spørgsmaal steds havde videt didhen, og tillige lode os forstaae, at der, Hjelpe Skind bleve der bedre betalte end af os. Antallet af disse Wilde beløb sig omtrent til 500, og som vore handelen vare de temmelig erfarne. Vore blev vi tilhandlede sig af dem næsten 200 Havodder,

Skind; men de, som havde været tidligere i denne Egn, forsikrede, at Skindene nu vare blevne 100 pro Cent dyrere, i Forhold til den forhen værende Priis. Enten var denne Kyst overladt med europæiske Varer, eller og havde Gjerrighed den hos saa mange hertil ankomne Pelshandlere af forskjellige Nationer, der stedse overbøde hinanden, formindsket Værdien af de hidindtil saa ibrig søgte Artikler. Jern blev ikke engang modtaget af dem, og, da vi af gode Grunde ikke vilde borttuffe Skydegeværer, saa tilhandlede de sig ikkun Kobberplader og blaat Tøi. Glasfæraller og Legetøi modtog de vel som Foræringer, men i Tuskhandel vare saadanne Bagateller af lidet Værdie.

Efter en lang Omkrydsen mellem Den Skjær og farlige Klipper, kom vi endelig 51 45' N. Br. mod Nordvest ind i et Stræde, som vi tabte sig i Sydhavet, og for en Deel var besøgt af tidligere Skibe, i hvis Dagbøger det havde været faaet Navnene Dronning Charlotte og Fiskhugersund. Førend vi forlode dette Stræde, stødte vi paa et Skib, som førte brittisk Flag. Det var Briggen Venus fra Bengalen, som under Captain Shepherd havde forladt Nutka formædelsedsdyre Priis, hvori Skindene vare, og haabede nu i det af os gennemsejlede Stræde, eller Landene indad mod det Indere af Landet, at gjøre en bedre Handel. Vi erfarede af Hr. Shepherd at Spanierne i Nutka ventede os med megen

længsel
ster og
il. W
en over
Skibets
f de Vi
Den vide
tsaa op
paa d
tydelige

Den 28
foruden
on Juan
mmande
nien.
eren spii
d, og de
mange,
e i Lan
nderende
nye W
ffe vare
Maqu

e i denne
 e blevne
 n forhen
 overladet
 Gjerrighe
 shandlere
 rbsde hin
 vindtil saa
 gang mod
 runde ifte
 andlede de
 Glaske
 Foræring
 ateller af

vængsel. Proviantfibtet Dødalus, der var sendt
 fter os fra Engelland, var ogsaa ankommen der-
 til. Men dette Skib havde lidt et stort Tab, da
 en sverst Kommanderende Lieutenant Hergest,
 Skibets Astronom og en Matros vare ihjelslagne
 af de Wilde paa Woahu, en af Sandwichsøerne.
 Den videre Undersøgelse af den nordlige Kyst blev
 ogsaa opgivet, for at seile til Nutka, efterat
 vi paa det næste havde undersøgt et temmelig
 tydeligt Landstrøg fra $39^{\circ} 5'$ indtil $52^{\circ} 18'$.

Glaske
 Foræring
 ateller af

mellem De
 endelig 51
 Stræde, for
 el var besøg
 er det hav
 og Fiskhu
 ede, stødte
 g. Det v
 under Ca
 Form: delst
 og haab
 e, eller l
 bet, at g
 hr. Sheph
 med me

Femte Afdeling.

Den 28 August 1792 naaede vi Nutka, hvor
 foruden andre Fartstier traf et spansk Skib under
 on Juan Franco de la Bodega y Quadra, sverst
 mmanderende i Havnen St. Blas og dem i Kali-
 nien. Efter indbyrdes Complimenter og Sa-
 luten spiste Hr. Quadra Frokost hos os om-
 k. og de fleste Officerer paa vore Skibe, eller
 mange, som andre Forretninger tillode at
 g. i Land, bleve af den spanske sverst Kom-
 manderende indbudne til Taffels, og vi fandt hos
 de nye Berter en Overflødighed af Spiser, som
 ikke vare vante til, eller her kunde have væn-
 Raquinna, et Overhoved for de Wilde i

Raboelaug af Nutka, spiste med, men var meget stød over, at vore Officerer, der ikke kjendte hans Vigtighed i denne Egn, havde undladet at bede ham ombord. Vi søgte vel ved Foræring at forsonde ham, men neppe havde han overvundet det udtømmende nogle Glas, før han begyndte megen at beklage, at Spanierne maatte forlade ham Raboelaug. Vi skulde efter hans Mening snarere blive tvungne til at overlade Nutka til en anden Nation, og han og hans Folk skulde da bedst den digen blive plaget og foruroiligt af nye Oberherer. Hr. Quadra søgte at berolige ham, og restillede ham, at hans Befyringer vare ugrundede, hvorpaa han blev rolig. Vi saae her hvor stor Lillid Spanierne havde vundet hos Vilde, hvilken de ogsaa ved deres gode Opførelse tilstrækkelig beviiste.

Efterat vi havde indrettet vort Observatorium, og alle Hænder vare sysselsatte med at bringe vore Skibe og Baade igjen i den tilbragte Stand, toge Forhandlingerne om at aftræde Havnen til Storbritanien sin Begyndelse. Hr. Quadra meldte os skriftlig, at han siden sin Komst til Nutka i April 1792 havde udsendt under sin Befaling staaende Skibe, for at undersøge de nordvestlige Kyster, bestemme Grændserne for de Distrikter, der skulde aftrædes, og hente Efterretninger om alt det, som havde draget sig sammentreds for Borttagelsen af de bedste Skibe i Nutka. Videre bemærkede han,

et spanske Hof havde anvendt store Summer paa
 at anlagge St. Blas, der skulde tjene de nord-
 lige Colonier til Understøttelse. Nutka havde
 Spanierne allerede seet under Don Martinez 1774
 og 1775, og taget Landet 2 Grader Syd og 6
 Grader Nord for denne Havn i Besiddelse. Da
 her ikke havde fundet noget Spor af en tidli-
 gere Bemægtigelse eller Colonie, kunde ingen
 adønmme dem Ret til dette Landstrøg. Denne
 Summe Don Martinez løb den 5 May 1789 ind
 i Havnen Nutka, besatte den til Indvaanernes
 Glæde, og befæstede den, uden at den por-
 tugiske Kommandant over Iphigenia havde det
 mindste derimod at erindre. Han maatte fore-
 vise Don Martinez sine Papirer, ligesom ogsaa
 de amerikanske Skibe Columbia og
 Washington maatte gjøre, og, da den spanske
 først Kommanderende fandt Udtryk i den for-
 Capitains Skibsbreve, der ikke behagede ham,
 hans Skib anholdet, men efter tilbørlig
 erklaring igjen givet fri. Ikke længe derefter
 de to engelske Skonere, America og Princess
 ind i Nutka, og reiste igjen efter en me-
 god Modtagelse uhindret bort. Capitain
 net vovede ikke i Begyndelsen med Skibet Ar-
 aut at løbe ind i Nutka, men efter et Besøg
 Spanierne forsvandt hans Frygt. Men da
 de ikke vilde blot handle i Nutka, men sætte
 fast sammesteds, for at lægge Grunden til et
 elft Factorie, saa blev hans Skib borttaget

og bragt til Havnen St. Blas. Af samme Aars Ratione
 sag havde ogsaa Princes Royal maattet seilningers
 derhen. dens Tild

Dette var, efter Quadras Angivelse, Saa skuld
 gen med alle dens Omstændigheder. Meares at drive
 havde meget overdrevet Tildragelsen af 1789. Stræde.
 Indføde, og Bilagene, der vare tilføiede han Cap
 Skrivelse, vilde bevise, at Meares ikke eie Boar, h
 nogen anden Bolig i Nutka, end en elendig Hægge Mar
 te, hvoraf der, ved Spaniernes Ankomst, int Ryf. D
 Spor meer var tilbage. Colnet havde intet La afgjort m
 kjøbt af Hovederne for de nærgrandsende Wils 8 Octobe
 i St. Blas havde han nydt af muelig Udmærkelida Blan
 og hans Folk havde i al den Tid, de maatte verdraget
 holde sig her, beholdet den samme Sold som og Tilbeha
 spanske Matroser. Da hans Skib siden sk den 16 C
 blev givet ham tilbage, havde han i Nutka til bestidelse.
 fket sig en Mængde Skind. Strædet de

Alle disse Omstændigheder tilsammentagen for sa
 havde Spanierne intet videre at udlevere, ei rive fri H
 ler nogen tilføiet Skade at erstatte. Men stat disse
 han vilde borttrydde alt, hvad der kunde være Hr. S
 Hinder for en fast og varig Fred, saa vilde han, en spanske
 den at skade Spaniernes retmæssige Fordringer, are Lønning
 gjen indrømme Engellænderne deres Huse, Bygningen af h
 ger og Haver, og begive sig med sit Mandskab Afreise,
 Fucasstrædet. Dog maatte Nutka forblive gelfer, e
 nordligste spanske Colonie, og her vilde mortil han
 trække Grændselinien for den omtvistede Krey. Pa
 Den længere mod Norden liggende kunde bogen af vo

omme Nationer fælleds beseile for Handels og Forfrist-
 tter seilningers Skyld, men ingen maatte uden den an-
 dens Tilladelse sætte sig ned sammesteds. Og
 else, saa skulde Engellænderne forpligte sig til, ikke
 at drive nogen Handel Sonden for de Fuca-
 789. Stræde.

Capitain Vancouver erklærede derimod i sit
 Svar, han havde ingen Fuldmagt at bestemme
 begge Nationers gjensidige Rettigheder paa denne
 Kyst. Denne Strid var allerede for længe siden
 afgjort mellem begge Hoffer ved Conventionen af
 8 October 1790, og ved Brevet fra Grev Flo-
 rida Blanca af 12 May 1791. Ham var det
 overdraget, at tage Bygningerne, Landgodserne
 og Tilbehør, saavel i Nutka (St. Lorenzo), som
 den 16 Søemile derfra liggende Havn Cox i
 Besiddelse. Ikke heller holdt han Landene ved
 Strædet de Fuca for udelukkende spansk Eiendom,
 hvor begge Nationer kunde
 drive fri Handel. Spanien havde og først 1792
 sat disse Kyster.

Hr. Vancouvers Svar syntes at overbevise
 en spansk Chef, og denne forsikrede, at saa-
 snart Tømmerfolkene vare færdige med Repara-
 tuse, Bygningen af hans Skib, vilde han enten oppebie
 Mandskab Afreise, for at følge os paa vore sydlige Op-
 forblive og eller ledsage os til en spansk Havn,
 der vilde indtil han foreslog os St. Francisco eller Mont-
 reux. Paa det Spørgsmaal, om vi vilde lade
 kunde begen af vort Mandskab blive tilbage i Nutka,

gave vi ham til Svar, at Befalingsmanden paa Dødalus var bestemt dertil, i hvis Forvaring vi desuden vilde antroede dette Skibs Ladning, hvilket vi ikke ganske kunde indtage. Hr. Quadra befalede derfor at rømme Magazinerne, og foreslog os at besee de forskjellige Bygninger, der vare bestemte til vort tilkommende Brug. En ganske nye Bagerovn var opført for vor Skyld, Husene vare alle reparerede, og Gartnerne sydførelse med at bringe Haverne i Orden. Fjerntilværelse, især Høns og Kalkuner, fandtes der en Mængde af, ogsaa Hornkvæg og Sviin. Disse skulde, undtagen hvad de spanske Skibe behøvede til deres Reise, samtlig blive tilbage; da vi desuden ogsaa vilde lade nogle Geder blive der, saafundtes vor Colonie i Nutka at være tilstrækkelig forsynet med Nødvendigheder. Vi lod ogsaa aleredet Dødalus løffe.

Spanierne behandlede os paa den høfligste Maade. Begge Cheferne, Hr. Vancouver og Brongthon, tiligemed Officererne, spiste næst daglig hos den spanske Kommandant. De søgte ogsaa at sætte os i Vndest hos de Indfødte, og for at lerte den venkfabelige Omgang for Frelstiden, besluttede man at aflægge et Besøg hos den forhen omtalte Maquinna, der boede i Tættehei 8, 7 Sæmile fra Nutka. Vore og de spanske Baade toge saa mange af vore og de spanske Officerer ind, som de kunde rumme, og vi naaede de Tættehei endnu samme Dag, som vi afrejste

Maquinna
hans S
Besøg.
hvor vi,
af os, sy
lig ankom
rummelig
net med I
ning Maq
mange Ce
hans Eien
af hende s
Dob Beslæ
f Skabnin
igt og fin
æsten hvii
alder hende
ke ubehag
jorde hende
lodtoget de
et herligt M
aude besø
atte sig m
led indrøn
shævet, u
es krigerst
bnet med
rigsredska
angen til
arle forsy

Maquinna modtog os med megen Venlighed, og hans Stolthed var ikke lidet smigret ved vort Besøg. Han førte os gjennem hele Landsbyen, hvor vi, formedelst de Foræringer, man ventede af os, syntes at være velkomne Gæster. Endelig ankom vi til Maquinnas Bolig, et meget rummeligt Huus, men endnu ikke overalt forsynet med Tag. Her sad paa en Slags Forhøring Maquinnas Datter, som fort tilforn med mange Ceremonier var erklæret for Arving af hans Eiendomme og Herredamme. Ved Siden af hende sad Maquinnas tre Koner og en talrig Hob Betslægtede. Den unge Princesse var lidet af Skabning, men tyk; hun havde et rundt Ansigt og fine Træk. Hendes Huud var reen og hvid, og omendskjont man just ikke kunde kalde hende smuk, saa var hendes Anstand dog ikke ubehagelig. De Foræringer, som man gjorde hendes Fader og de øvrige Tilstædesværende, modtog de med den største Glæde. Derpaa blev et herligt Maaltid anrettet, hvilket Hr. Quadra havde besørget. Maquinna og hans Datter sad ved Bords, og den øverste Plads blev indrømmet Prinsessen. Da Tasselet var afhævet, underholdt Maquinna os med de Wilkes krigerske Evolutioner. Et Dusin af dem, beklædt med Klinte, og udrustet med alle deres krigsredskaber, stillede sig i god Orden ved Indgangen til Huset. Atten andre meget stærke Mænd var forsynede med Spyd; der vare 16 til 18

Fod lange, og havde lange, meget polerede Jern-
pigger, gjorde forskellige Bevægelser til Angreb,
og begge Parter istemmede deres Krigsfange.
Efterat disse Dvælsere vare tilendebragte, gjorde
man vor Befalingsmand en Foræring af to Dvæ-
derffind, Krigerne nedlagde deres Vaaben, og
forlystede os med en Maskedands, hvorved Ma-
quinna udmærkede sig paa den latterligste Maade.
Ligeledes søgte vi paa vor Maade at underholde
dem. Forskellige Sange istemmedes, der fandt
megen Behag hos de Wilde, vore Trommer og
Piber lode sig høre, og tilsidst viiste vore Matro-
ser sig som Dandsere. Da vi endelig toge Af-
sked kunde Maquinna ikke noksom tilkjendegive
sin Tilfredshed med den Ere, vi havde bevi-
snet ham ved vort Besøg. Han forsikrede, hverken
han, eller nogen Fremmed, var nogentid af U-
lændinge bleven bæret paa saadan Maade, og
lovede inden kort Tid at besøge os igjen.

Paa vor Tilbagereise til Nutka foreslog
Quadra for vor Chef, at lade en af os opdag-
e Havn eller De kaldes efter begge. Da ingen
Landstrækning passede bedre for vore Navne end
den De, hvilken vi hidtil langs med den østlige
vestlige Kyst havde beseilet, eller fra alle Sider
undersøgt, saa blev den givet Navn af Quadra
og Bancouversøe. Maquinna tilligemed to
hans Rømer og andre Slægtninge opfyldte if-
ter lange derefter deres Løfte. De havde ikke længe
været ombord paa vore Skibe, førend de vi-

ig som ufor-
enne Kyst h
ierne sands
De forlangte
i Rytte, f
unde sætte
adant dem
og pleied
rede derover
thi hvad
vede at tilt
rer dem. f
brværk, ble
troede end
ste, fordi d
ørke udford
erne og ande
di de bleve
ragtede med
et var med
inna og han
stige i Weir
Bed den
ef, at han
gninger med
nede Stykke
ttiske Unders
el af Nutka
om. Da d
tholdsordre,

ig som uforfammede Bøttere. Alle Vilde paa
 denne Kyst havde den samme Feil, hvilken Spa-
 pierne sandsynligviis altformeger havde næret.
 De forlangte, hvad de saae, det maatte tjene dem
 til Nytte, Zirak, eller være Ting, de hverken
 kunde sætte Priis paa eller bruge. Blev noget
 uadant dem afflaaet, saa toge de det meget ilde
 op, og pleiede endog i nogle Dage at anstille sig
 derover. Imidlertid fik de Foræring-
 er, thi hvad de ikke fik af Chesen, eller af ham
 berøvede at tiltrygle sig, det gavede de andre Dis-
 trictet. Da jeg havde lovet at give dem et
 Prædike, blev dette forventet med største Længsel;
 troede endog, at jeg ikke vilde opfylde mit
 Ord, fordi de ikke kunde begribe, at Rattens
 Ord ikke udfordredes dertil. Raketterne, Ildku-
 lerne og anden Lystild gjorde sin fulde Virkning,
 fordi de bleve meget godt vedligeholdte, og bleve
 brugte med Forundring og ikke uden Skræk.
 Det var med Noie, at vi kunde overtale Ma-
 donna og hans Broder til at lade nogle Raket-
 ter stige i Veiret.

Ved denne Tid skrev Hr. Quadra til vor
 Konge, at han var bereed til igien at udlevere de
 Lande med hosliggende Districter, eller ind-
 tagede Stykker Land, der i Maaret 1789 vare de-
 stitue Undersaatter berøvede, men den sørg-
 sel af Nutka vilde han beholde som spanske Ei-
 dom. Da dette var aldeles stidende mod vor
 Befehlsordre, saa blev det besluttet, at tilmelde

begge Hoffer vore hidtil førte Underhandlinger, og at oppebie deres Kjendelse. Imidlertid forstyrrede denne Tvist dog ikke den gode Forstaaelse mellem os og Spanierne. De erholdte af os Kartter over de af begge Skibene gjorte Opdagelser, ligesom vi igjen af dem fik fuld Underretning om deres Reiser i disse Blande. Spanierne grundede deres Paastand, at denne Kyst tilhørte deres Konge, paa dens tidligere Opdagelse, at de havde kjøbt den af Maquinna. Men just denne samme Hovding var det, som allerede 1787 overlod Herr Meares Nutka med nærliggende Egne for 10 Kobberplader, og hyldede Kongen af Engelland med de sædvanlige Ceremonier. Der under vort Ophold i Nutka ankom flere Pels-handlere, hvoraf otte tilhørte Spanierne alle, hvilke tillige skulde undersøge Kysten, saa blev det besluttet, at sende een af vore Officerer paa et portugisisk Skib til Kanton, for derfra at overbringe den brittiske Regiering Depecherne gaaende vor hidtil gjorte Reise, og Underhandlingerne med Spanierne.

Den 12te Oct. 1792 forlode vi Nutka, seilede i Følge med Dædalus og Chatham til Syden; Herr Quadra var allerede afreist før vi toge toende unge Piger fra Sandwichsøen med os, hvilke et Skib fra Bristol havde bragt, og ikke igjen kunde føre tilbage til Hjem, Onchov, da det fra Nutka var bestemt til Engelland. Da vi paa vor Cours gj

vilde u
seilede
Fu. asst
os, so
muelig,
very dog
at under
den span

De Hjør
ede paa
Post, var
De bevis
bare lang
hus eller
Opgang l

en Kanon
ede hen u
ene og ga
Det sidste
villigemed
os.
Ankou

vilde undersøge de af andre Skibe besøgte Havne, seilede vi stedse Kysten i Sigte. Vi seilede forbi Guasstræde, der i en lang Frastand viste sig for os, som om aldeles ingen Gjennemfart var muelig, saae Kloden Columbia, hvilken Discovery dog ikke formødelst den lave Grund vovede at undersøge, og naaede endelig den 24de Nov. den spanske Colonie St. Francisco.

Sjette Afdeling.

De Horder af Hornkvæg og Faar, som græsede paa Bjergene i Nærheden af denne spanske Post, vare for os et aldeles usædvanligt Syn. De beviste os deres Ejeres Boliger ikke kunde være langt borte, omendstjænt vi hverken vinede Huse eller Taubyggere. Som vi ved Solens Opgang lode det brittiske Flag vaie, og affyrede en Kanon, viste sig strax adskillige Ryttere, der kom og gavede hen mod Strandbredden, svingede med Hat og gavede Legn til at sætte en Baad i Land. Det sidste stode strax, og en Franciscaner Munk havde omgivet en spansk Sergeant begavede sig ombord og til os. Franciscaneren viste megen Glæde over vor Besøgs Ankomst, og forsikkrede, at han vilde bevise

os al den Tjeneste og Fæielighed, som stod i hans Magt. Ogsaa Underofficeren forskaffede, at det var ham paalagt, i Kommandantes Graværelse at forskaffe os alle de Bequemmeligheder, som paa dette Sted vare muelige.

Efter Frokosten ledsagede vi dem i Land, hvor de strax gave os et Bevitis paa, at deres Tjeneste var oprigtig meent, i det de forærede os en meget skøn Dye, et Haar og nogle ypperlige Haveurter. Efterat have anvist os hvor vi paa den bequemmeste Maade kunde holde Brænde og Vand, begav den gode Pater sig igjen tilbage til Missionen, der, som han sagde, laae i en ubetydelig Afstand derfra, hvor han meget indstændig bad os at besøge sig.

At Sergeanten erfarede vi, at de spanske Skibe pleiede at ankre betydelig høiere op ad den Deel af Kysten, hvor vi Alftenen tilfor havde seet Lys, og hvor Kanonerne bleve skudte. Imidlertid fandt vi vor Forfatning ganske beqvem og fuldkommen afpasset efter Trang, og opsløge paa dette Sted et Telt Brug for de Folk, der indskibede Brænde og Vand, medens de øvrige ombord vare beskjæftigede med at istandsætte Takkelagen, som ved sidste Storm var bleven beskadiget.

Herpaa forlystede vi os en Tidlang med syde Bagteler paa de nærliggende Bjerge, sendte om Estermiddagen tilbage ombord, for deeltage i et herligt Maaltid, som vore gjes-

Berter
isfærd h
Principa
og en sp
nen, bra
gjorde os
bud af d
forhverde

De
komst, s
spring af
at gjøre v
ikke blot s
fter, men

Fan
andre min
være mere
ham oftere
dels for d
meligheder
et stort La
Skibet og

Her
ndnu stedf
og overlev
enne Her
enne Hav
tre til fir
Den
er Anførs

Berter havde ladet anrette. Som vi just vare ifærd hermed, bleve Pater Antonio Danti, Principal for den hellige Franciscus's Mission, og en spansk Kændrik, Kommandant over Havnen, bragte ombord til os i en Baad. Disse gjorde os ligesaa venstabelige og veimeante Tilbud af deres Tjeneste, som begge de første, og forhverde sig derved vor oprigtigste Tak.

Den Lykke, som de lovede sig af vor Ankomst, syntes ganske og aldeles at have sit Udspring af den rene Kilde, at de vare i Stand til at gjøre pel imod os, hvilket, som de selv sagde, ikke blot stemmede overeens med deres egne Ønsker, men med alle deres Konges Befalinger.

Kændriken talede atter til mig om at forandre min Ankerplads, deels fordi jeg da kunde være mere i Nærheden af ham, hvilket vilde give ham oftere Leilighed til at være mig til Nytte, deels fordi vor Stilling virkelig havde Ubequemmeligheder, som ogsaa viiste sig ved Ebben, da et stort Lag blødt Dynd lod sig tilsyne mellem Skibet og Landet.

Her erfarede jeg ogsaa, at Hr. Quadra endnu stedse ventede i Monterey paa vor Ankomst, og overleverede af denne Marsag et Brev til denne Herre, hvori jeg meldte min Ankomst i denne Havn. Efter deres Forsikkring kunde vi tre til fire Dage erholde Svar.

Den 16de tidlig om Morgenen seilede vi under Anførsel af en Loods til den almindelige An-

ferplads, hvorved vi havde stærk Vind og heftig Regn. Det stormende Veir havde imidlertid ikke affrækket denne høflige Mand fra at oppebie os ved Strandsbredden, og saasnart vi lode vore Ankere falde, viiste sig tre af de Indfædte i en Canoe med Børespørgsel i hans Mavn, hvori han kunde være os til Tjeneste. Dette Fartøi var det eneste, vi i denne Egn saae, og uden Modsigelse det elendigste, der af dette Slags lader sig tænke. Dets Længde udgjorde omtrent 10 Fod, og Bredden 3 til 4; de Materialer, hvoraf det bestod, vare Siv og tørrét Græs, der havde lange og brede Straae; dette var, efter Længden af Canoen, sammenbundet i Knipper, der vare tykke i Midten, og lidt efter lidt løb spidse ud mod Enderne. Naar nu denne Straaemasse bliver snøret tæt tilsammen, danner den en Baad, der løber ud i en Spids med begge Ender, og sølgelig hverken har For- eller Bagdeel. Ved stille Veir og rolig Søe kan et saadant Fartøi vel nogenledes holde Vandet uden, men hvorledes det kan modstaae endog det ubetydeligste Vindstød eller Regn, begriber jeg ikke. Og dog hindrede det nuværende stormende Veir ikke de Vilde fra, saasnart de havde forrettet deres Verinde, at drage tværs over Havbugten, for at fange Fisk. Deres Koer vare som Ender, undtagen quinoernes toblad.

Havnen eller Havbugten St. Francisco ligger i en anseelig og meget rummelig, og strækker sig i en anseelig

Bidde
mod D
I denne
had gje
da det
ikke fuld
Eil
nt min
aa beque
den forri
Bestaffen
et var er
lev os in
e. Et F
Land, d
Med
ogle sadl
ed en ve
ans Poli
odtog.
er til La
ffand fra
d een eng
er for
en isteden
ndsbne,
er, undta
sluttet o
enne Egn
ndt omgi

g heftig
midlertid
oppebie
vde vore
dte i en
vori han
vrtai var
den Mode
ngs lader
ntrent 10
ler, hvor
bræs, der
var, efter
i Knipper
lidt løbe
ne Straae
anner. der
med begge
eller Bag
ans Bolig,
hvilken jeg
med nogle
Officerer i
kan et saa
odtog. Vi
rede nu hen
til Preffidio,
som man
kaldet uder
til Lands
kalder en
militair
Post. Deng
og det ubety
ffand fra
vor Anker
plads beløb
sig ikke til
meer
er jeg ifft
ad een engel
st Miil. Den
Muur, der
stod lige
mende Ve
der for Hav
nen, kunde
sees fra Sk
ibene af,
de forrette
en isfeden
for at faae
Dine paa
en Stad
eller
Havbugten
landsbye,
saae vi blot
en vidtløftig
grøn Slette,
re som Et,
undtagen
fra Sæfiden
af, rundt
om var
sluttet af
Bierge. Den
eeneste
Bygning i
Francisco
sne Egn var
en to hundrede
Skridt lang
Kiir,
en anseelig
omt omgivet
af en Leervæg,
over hvilken de

Bidde ud i to forskjellige Derektioner, den ene mod Osten og Syden, den anden mod Norden. I denne sidste Arm vare adskillige Ber; Jeg haab gjerne noiere undersøgt begge Arme, men, da det var spanst Ejendom, troede jeg mig ikke fuldkommen berettiget til at vove derte.

Til min store Misforvøielse fandt jeg snart, at min nærværende Stilling langt fra ikke var saa beqvem til at indskibe Brænde og Vand, som den forrige, ogsaa vart begge Deele af slettere Beskaffenhed. Men da man forsikrede os, at det var endnu langt bedre her end i Monterey, blev os intet andet tilbage, end at tage til Tak. Et Telt blev derfor opslaget og Folk sendt paa Land, der skulde hugge Brænde.

Medens disse Arbejder gik for sig, ankom nogle sadlede Heste fra Kommandanten, tillige med en venkabelig Indbydelse, at besøge ham i hans Bolig, hvilken jeg med nogle Officerer i et sadlodtog. Vi red nu hen til Preffidio, som man kaldet uder til Lands kalder en militair Post. Deng og det ubetyffand fra vor Ankerplads beløb sig ikke til meer er jeg ifft ad een engelst Miil. Den Muur, der stod lige mende Ve der for Havnen, kunde sees fra Skibene af, de forrette en isfeden for at faae Dine paa en Stad eller Havbugten landsbye, saae vi blot en vidtløftig grøn Slette, re som Et, undtagen fra Sæfiden af, rundt om var sluttet af Bierge. Den eeneste Bygning i Francisco sne Egn var en to hundrede Skridt lang Kiir, en anseelig omt omgivet af en Leervæg, over hvilken de

smaa, lave Hytters Straetage ragede frem, I det vi igiennem en stor Port red ind paa denne Plads, saae vi, at Muren paa een Side endnu ikke var fuldført, hvilken man imidlertid havde tilluffet med et Tørnegærde.

Den spanske Besætning bestod ikke af mere end 35 Mand, som tillige med deres Koner og Børn og nogle Bilde udgjorde alle Indvaanerne paa Stedet. Husene stode i en lige Række langhen ad Muren, saa at det midterste Rum blev frit. Lige over for Indgangen stod Kirken, der vel var lille, men i Sammenligning med Husene net bygget, og overstroget med Kalk af Musketaller. Kalksteen havde man til den Tid endnu ikke fundet her i Eggen. Kommandantens Hus bestod af to Stuer og et Kammer, der vare skilte fra hinanden ved Leervægge, og havde meget smaa Døre. Over disse vare nogle Loftkammer. Mellem Husene og Muren var en Hønsgeaard temmelig vel besat med Fjerkræ. De øvrige Husene var noget mindre, men for Resten indrettede paa samme Maade, og maade i Regntiden ikkun give et elendigt Huuslye, saa meget mere som Vinduerne hverken ere forsynede med Glasrunder eller noget andet Slags Middel til at holde Vind og Veir ude.

Det Værelse i Kommandantens Hus, hvori man førte os ind, var omtrent 30 Fod langt og 14 Fod bredt, og havde intet andet Gulv end den blotte Jord, der endnu desfor-

ikke en
været
tigeste i
groveste
med de
Spanie

E

paa Bec

finet Lev

gel ersta

nd hos

anrette e

til den T

med sin C

rekomme

vi traadde

Dame, sa

over Midd

iddende m

Matte, de

ogle Tom

en; begge

ent og si

andets S

ørnernes

g, og v

stænker,

ere alle F

apel og U

rigelige

ikke engang var jævnet. Baggene havde forhen været hvide, og Ameublementet var det nodvrigt i sit Slags, der lod sig tænke, og af det groveste Arbejde, hvilket lidet stemmede overens med de Begreber om Luxus, hvilke vi havde om Spaniernes Levemaade i den nye Verden.

Saa meget det her imidlertid manglede os paa Bequemmeligheder, der henhøre til en forfinet Levemaade, saa rigeligen blev denne Mangel erstattet ved den hjertelige Modtagelse, vi nød hos vor værdige Bert. Han havde ladet anrette et forfriskende Maaltid, der var passende til den Tid af Dagen, og gjorde sig i Forening med sin Gemalinde al myelig Umage for at forekomme os med Høfligheds Beviisninger. Som vi traadde ind ad Døren, fandt vi denne gode Dame, som tilligemed sin Gemal allerede var over Middelsalderen, i en anstændig Paaklædning staddende med Benene i Kors under sig, paa en Matte, der laae paa en Forhøining af Bræder nogle Tommer over Gulvet, ligeover for Døren; begge hendes Døtre og hendes Søn sadde rent og simpelt iflædte ved hendes Side, efter Landets Skik, naar man modtager Fremmede. Børnenes Opførsel var udmærket beskedent og artig, og virkelig beundringsværdig, naar man tænker, at de til deres Dannelselse maatte undgaa alle Fordele, undtagen deres Forældres Exempel og Underviisning, men som ved deres Omme rigeligen erstattede denne Mangel. Dette be-

hagelige Syn og den venstabelige Modtagelse af vor Bert traf snart vor Opmærksomhed bort fra deres lave Bolig, og efterat vi tilstrækkelig havde forfrisket os, steg vi igjen til Hest, for at besøge den omstiggende Egn, førend vi vendte tilbage igjen til Middagsmaaltidet ombord, hvor Kommandanten havde lovet at besøge os med sin Familie, og had endnu om Tilladelse at tage nogle andre af Garnisonens Damer med sig.

Den Glette, paa hvilken denne Post laa, er, som forhen blev anmærket, omgivet af Bjerge, dog er den ingenlunde en eensformig-Flade, men bestaaer vejeløst af smaa Høie og Dale. Jordbunden er sandig, og tjener blot til Græsning; vi saae ogsaa forskellige Hjerde af Faar og Hornkvæg. Skraaningen af Bjergene skjøndt kun af maadelig Høide, syntes meget ufrugtbar, og deres Toppe bestode af ulige, nøgne Klipper. To smaae Stykker Land paa Gletten med en ussel Indhegning, bleve brugte som Høveland til Riskenurter; dog syntes man kun have bidraget lidet til Jordbundens Forbedring og maadelig iagttaget Valget af Urterne; Enden blev betroet Jordens Skjød, det svømte maatte Naturen gjøre.

Da Kommandanten erfarede de Besværer heder, det kostede os at saae vort Brænde bragt til Stranden, tilbød han os meget tjenstagtig Brugten af sine Hjulbører. Men da man frem med dem, befandtes de at være endnu u-

gjemme
Straab

W
nien S
tilfreds
intet an
og nogle

He
om Folke
Tilstand,
Grandsk
ikke burde
til sit Kor
tal-Kanon
og for Ha
til en Træk

Vi
med Kom
er af Mis
get indstæn

Den
Missionen.
Østen for
var formed
Kængde s
Missionene
avde me
ende Dale
Egn behag
ere Afstan

qvennere til vor Hensigt, end de jammerlige Straabaade vare.

Vor Nyegjerrighed i Henseende til Colo-
nien St. Francisco var altsaa nu fuldkommen
tilfredsstillt, da vi isteden for et veldyrket Land
intet andet havde fundet, end naturlige Enge,
og nogle Hjorder Faar og Hornqvæg.

Heraf kan man tillige gjøre sig et Begreb
om Folkets dorste Karakter og den værgeløse
Eilstand, hvori Havnen befandt sig, der dog som
Grændse og Røgle til deres sydlige Eiendomme,
ikke burde ansees aldeles uvigtig. Stedet har
til sit Forsvar intet andet end en trepundig Me-
tal-Kanon paa en forfalden Lavet for Presidio,
og for Havnen et lignende Skyds, der er bundet
til en Træklovs isteden for en Lavet.

Vi spiste til Middag ombord i Selskab
med Kommandanten og hans Følge, og en Pa-
ter af Missionen, Martin de Landaeta, der me-
get indstændig bad os at besøge ham og hans Brødre.

Den følgende Dag, den 18de, rede vi til
Missionen. Denne ligger omtrent en Sømil
Østen for Præsidio, og Veien, som førte derhen,
var formedelst den løse, sandige Jordbund og en
Kængde smaat, lavt Krat, meget besværlig.
Missionens Beliggenhed og udbortes Udseende
havde megen Lighed med Præsidio's. Afvex-
lende Dale og Høie gjorde tillige den omliggende
Egn behagelig. Men Bjergene vare i en læu-
ere Afstand fra hinanden, og gave Sletten en

større Omfreds. Jorden var ogsaa ulige federe end i Egnen af Presidio, og bestod i en Blanding af Sand og sort Havejord. Jordens grønne Dække strakte sig temmelig langt op ad Bjergene, og oven paa deres ufrugtbare Toppe voxte dog nogle Træer. Missionens Bygninger udgjorde kun to Sider af en Firkant, men i øvrigt var Bygningsmaade og Materialier aldeles det samme som Presidio's.

Parrene modtog os med udmærket Venlighed, og ledsagede os til deres Bolig, der laa tæt ved Kirken. Disse Huse lignede dem, vi allerede havde seet, dog vare de noget større, bedre indrettede, og ulige mere reenlige.

Medens Maden blev tillavet, saae vi os om i de andre Huse. Nogle vare bestemte til at forvare Kornet i, hvoraf de dog ikke havde nogen stor Forraad; heller ikke kunde man fra Missionen af see den Egn, hvor det voxte. I et stort Værelse vare Arbeidere, der forfærdigede et Slægt grove, uldene Dækker af den Uld, de selv avle. Væverstoelene vare vel af plumpt Arbeide, men dog temmelig godt indrettede, og forfærdigede af de Vilde selv under Munkenes Veiledning. Disse havde og ved deres Flid bragt Fabriken i den nu værende Tilstand. Indtægten af denne Fabrik bliver ene og allene anvendt til Klæder for de nyomvendte Vilde. Man viiste mig det her for arbejdede Løi, hvilket ingenlunde var slet, og blot noget valket, kunde det bruges til en anstændig

dig Klæd
al Spind
som alle
tion. H
bre nyttig
ket man
ordre; d
til forte o
Rands H
tigen at u
omtiden
Formid
vone. D
e Plan fo
gen Sikker
oner og
olde Span
tilstrækkel
m for Ma
rlige Ansl
Bed a
ornene pa
fre paa a
m de behø
end hos
deres Re
ikke man
rdele ma
ger, saal
adelse ga

dig Klædning. Tilberedelsen af Ulden, som ogsaa
 al Spinden og Bævning, forrette Koner og Piger,
 som alle blive underviste i den christelige Reli-
 gion. Foruden Uldens Tilberedelse lære de an-
 dre nyttige Arbejder, iindtil de skal giftes, hvil-
 ket man saa meget som mineligs søger at be-
 fordre; da ophører det Opsyn, Patrene hid-
 til førte over dem, og de begive sig nu til sin
 Mand's Hytte. Ved dette Middel haabe de ha-
 ligen at udbrede sin Troe og besætte den, og i
 Fremtiden at see sin nuværende Møie belønnet
 Formindsfelsen af Gjordomme hos sine Under-
 vane. Ogsaa i politisk Henseende holde de den-
 ne Plan for uforbiegænglig nødvendig til deres
 egen Sikkerheds Befordring. Thi da de Wildes
 Koner og Børn ere deres kostbareste Eiendom,
 vilde Spanierne det for raadeligt, stedse at have
 tilstrækkeligt Antal i sin Magt, som indestaae
 om for Mændenes Troeskab, og forebygge alle
 mulige Anslag mod Missionen og Colonien.

Ved at opvuntre og lokke Forældrene og
 Børnene paa alle Slags Maader, ere de altid
 villige paa at erholde saa mange til at opdrage,
 som de behøve. Her beværtes og klædes de be-
 stemt end hos de nærgrændsende Wilde; man sørger
 for deres Keenlighed, underviser dem og lader
 dem ikke mangle paa nogen Ting. Men for disse
 Arbejde maade de underkaste sig visse Indskræn-
 kninger, saaledes maade de for Exempel ikke uden
 Tilladelse gaae udenfor den indere Kred, maade

ikke sove udenfor samme, og for at forebygge deres Flugt, har den hele Plads kun ved een Dør Korbindelse med den omliggende Egn; hvilkeden Dør, saavel som Dvindernes Boliger, Paatrene meget omhyggeligen behogte.

Til Lykke for Spanierne har disse æroverdige Geistliges milde, steds lige sagtmødige Opførsel forskaffet dem overalt, hvor de kun have sat sig ned, de Vildes Agtelse og Kjærlighed; deres Forsatning skulde ellers være meget betænkelig, da de selv ikkun ere tre i Tallet, og deres Bestyrrelse blot have en Underofficer og fem Mand hos sig, der boe i Missionens Bygninger, i nogen Frastand ved Siden af Kirken. Men hvad vilde disse faa Menneker udrette imod den Mængde af Wilde, hvoraf der i Landsbyen nær ved Missionen skal boe henved 600! Jeg besøgte denne Landsby, men troede at bemærke at Indvaanernes Antal var anslaaet meget for høit. De fleeste iblant dem skal være ombvendte til den katolske Troe, dog forbausedes jeg, da jeg blev vaer, hvor ringe Fordelse deres Omvendelse hidindtil havde tilveiebragt.

Deres velgjørende Benneres Exempel og Lære, at holde dem til Arbeide, havde allerede frugtet hos dem. De befandt sig endnu staaende paa det nederste Trin af Cultur, som man kan see hos Indvaanerne af Islandet og i Holland. De vare for det meeste under den delmaadige Størrelse, stet skabte, af hæl

Ansigt
se, og
Miner
lig Kir
den an
Hytter
6 indtil
Vale el
Pilearte
Kreds n
eventil,
svant
Træe se
der ere i
Hele end
Græs og
lavt Hu
paa alle
anden til
midt i H
kelfsets til
Dis
rummede
ved Siden
der, der
bare faa
ikke kunde
Lær
Storre
Bygmester

Insigtssdannelse, uden mindste Udtryk af Følelse, og i høieste Grad klodsede og dumme i deres Miner. I deres Huse og Klæder ere de utroelig skidensfærdige, og vige høertken i den ene eller den anden Punkt af fra deres Forsædre. Deres Hytter ere af kogleformig Dannelse, og nedentil 6 indtil 7 Fod i Gjennemsnit. De opbygges af Pæle eller Grenene af et Træ, der hører hen til Pilearten; disse Pæle eller Grene sættes i en Kreds ned i Jorden, og bindes saaledes sammen oventil, at de derved danne et temmelig plat og jævnt Tag. Syndere Grene af det selv samme Træ stettes ind imellem Pælene paa Siderne, der ere 10 til 12 Fod høie, og tilsidst bliver det hele endnu tildækket med et tæt Lag af tørret Græs og Siv. Indgangen er igjennem et lille, lavt Hul, hvorigjennem man maa krybe ind paa alle fire; ickun oventil lader man blive en anden lille Abning, af hvilken Røgen af den midt i Hytten antændte Ild trænger ud, og Værelsets lille Lysning falder ind.

Disse elendige Boliger, af hvilke enhver rummede en Familie, vare opførte i lige Rader ved Siden af hinanden, og dannede smaa Gader, der overstare hinanden i rette Vinkler, men endnu stode saa opfyldte af væmmeligt Skarn, at man ikke kunde gaae igjennem dem uden at ækles.

Tæt ved disse Hytter stod Kirken, som ved sin Størrelse og indvortes Prydelse gjorde sine Bygmestere ikke liden Ære, og gav den mest af-

stikkende Kontrast med de Billedes elendige Hytter. At fuldføre og udbynte dette Værk, syntes at have været Missionærernes fornemste Hensigt, for hvilken de havde opofret al Bequemmelighed og Behagelighed i deres egne Huse. Endog deres Hæder, som dog i deres Forsatning, maatte være en vigtig Gjenstand, var slet dyrket, og bar, foruden nogle Træfrugter, kun meget faa Kjøbteurter, som endnu ovenikjøbet næsten vare kvalte af Ukrud.

Ved vor Tilbagekomst til Klosteret fandt vi Middagsmaden færdig. Den bestod af en Overflodighed af Ørre og Bedelsød, Fjerkræ og nogle Høns og Markfrugter. Vore Verters Gjestfrihed og Venlighed erstattede, hvad de feilede i Indretning og Ziirlighed, og den fuldkomneste Mangel paa det nødvendigste Huusgeraad skulde intet Dieblis have forekommet mig fremmed, naar jeg ikke forud havde gjort mig et saa urigtigt Begreb om Coloniens Tilstand.

Denne Mission, som blev oprettet i Nareno 1775, og Presidio, som 1778 blev anlagt, ere Spaniernes nordligste Colonier paa den nordvestlige Kyst af Nordamerika. De have heller ingen Omgang med andre Colonier, efterdi de mangle gandske og aldeles Fartøier, de kunde sætte dem i Stand til at forskaffe sig alle de Bequemmeligheder, og ved Omgang opmuntre den kjedsommelige Eensformighed i deres Tilstand.

De
Santa C
Mission,
man anse
neligt,
Bandsforr
g Patren
g Komma
deres E
ldte af v
effrie De
Ved i
rev fra
hverken C
komme til
de sig see,
se, og at
snart an
Matter
gen Regn
blev me
ten, for
Weiien h
at tage
Komma
fordrede
erne var b
Di f
de efter
at kunne

Den nærmeste Colonie i denne Egn er Santa Clara, der skal ligge Sydøst for denne Mission, i en Afstand af 18 Esemile, hvilket man anseer for en Dagsreise. Da det var rimeligt, at Anskaffelsen af vor Brænde, og Vandforraad vilde opholde os i 3 til 4 Dage, og Patræne tilbød os Heste til at ride med dem, og Kommandanten til Santa Clara, modtoges deres Tilbud, og stiltes ad for den Nat oplydte af varm Taknemmelighedsfølelse for vore uinteressie Venners Godhed.

Med min Tilbagekomst fandt jeg et høfligt Brev fra Hr. Quadra, hvori han meldte mig, at hverken Chatham eller Dædalus endnu vare komne til Monterey, men at de, saasnart de kunde se sig, kunde regne paa enhver Understøttelse, og at han haabede, Discovery vilde ogsaa snart ankomme dertil.

Ratten imellem den 19 og 20 havde vi en Regn og Blæst, men da det mod Morgenen blev meget mildt Veir, begave vi os paa Veien, for at tiltræde vor Reise til St. Clara. Paa Veien holdte vi for Presidio og Missionen, og at tage vore derværende Venner med os; Kommandanten havde faaet Brevskaber, og fordrede hans Nærværelse, og een af Missionerne var blevet upasselig, saa at de undskyldtes. Vi fortsatte altsaa Reisen allene, ledsagede efter Landets Skik af en heel Hjord Heste, og at kunne bytte undervejs, og under Escorte

af en Sergeant fra Presidio og 6 haa. adfaste Soldater, der vare forsynede med Vaaben til vor Beskyttelse. Vor Vej syntes at trække sig langs henad Søekysten, dog strakte den forhen omtalte Bjergkjæde sig mellem Veien og Kysten hen mod Sydost. Efterhaanden som vi kom fremad, frembød Bergenes Straaeninger og Toppe en riig Overflodighed af Planteriget. Overalt voxede yndige Krattkove og Buskvæxt af med aabne, grønne Sletter og anseelige Træstammer af forskjellig Slags. Sletten, paa hvilken vi rede, strakte sig fra Koden af Hjelvstrækningen indtil Havnen, og efterhaanden som vi kom fremad, forvandledes de lavstammede Buske af Torneegens, Løn-, Kastanie- og Pileslægten til temmelig anseelige Træer, blandt hvilke ogsaa hist og her stode lavstammede Egner. Paa den hele Vej var hverken Huus, eller Høst eller noget Slags Lye at see, uden det, som Ibsfulde Træer forskaffede. Mod Middag, efter at have tilbagelagt omtrent 23 engelske Meils stansede vi paa en yndig, grøn Eng, omgivet af stoggefulde Træer, ved Koden af en lille Bæk ved hvilken en lille Bæk med fortreffelig Bækstrømme. En Forhøining, der hvælvede sig ud over den surrende Rilde, indbød meget til at indtage de Forfriskninger, vore omhyggelige Venner havde foranstaltet; og ved Hjælp af medbragte Grog, (thi Wiin og Brændeviin her til Lands store Sjeldenheder) gjorde vi et

perligt
forhøie
lig Dve
imidlern
vor Ke
B
bleve en
neppe ha
end tyve
ende af er
treffeligste
den i stor
der, ganse
der blødest
er og bli
Maade med
Hjelde beg
for Dnsket
Soliger m
i mange
Natte. Hul
elig vidste
Strax over
aa aaben
v Egn, f
Kværne,
em. Da
anden bedr
Missioner
er omtrent

perligt Maaltid. Himlens indtagende Blidhed forshiede vor Nydelse, og der udfordredes virkelig Overvindelse til at forlade dette yndige Sted; imidlertid maatte vi med friske Heste fortsætte vor Reise.

Vi havde endnu ikke redet langt, da vi bleve en Egn vaer, som jeg her i denne Orken neppe havde ventet. Et Stykke Land af meer end tyve engelske Mile havde fuldkommen Udseende af en omhyggelig dyrket Have, hvor de fortreffeligste Gegetræer voxte ved Siden af hinanden i største Kvalde og Kraft paa en Jordbund, der, ganske fri for al Underkov, var bedækket med det blødeste og fedeste Græs. Jævne Forhøininger og blide Dale afveklede paa en behagelig Maade med hinanden, og en Række af steile, stygge Hjelde begrændsede Udsigten, og lod intet tilovers for Ønsket uden at et arbeidsomt Folks reenlige Boliger maatte oplive det Hele. Siden fandt vi mange Røve-Huuler, Kanin-Egern, og Røtte-Huller, som vore sikke Heste dog omhyggelig vidste at slyge, skjønt vi rede et hurtigt Trav. Strax ovenpaa denne tilsyneladende Have fulgte en lille Naaben Eng, der endte sig i en sumpig, vild Egn, hvor vore Heste maatte vade i Vand og Knæerne, og hvor vi kun kom meget langsomt frem. Da det begyndte at blive mørkt blev Jordbunden bedre, og kort før Mattens Indbrud naede Missionen St. Clara, der efter mit Lykke ligesom er omtrent 40 geografiske Mile fra St. Francisco. Orde vi et

Vor Modtagelse hos de gæstfrie Geistlige i denne Mission opvakte hos os alle den mest levende Kærlighed af Taknemmelighed. Efter en behagelig tilbragt Aften, og en fortreffelig Frokost af Thee og Chokolade den følgende Morgen, besaae vi Colonien og den omliggende Egn.

Bygningerne ere, ligesom paa St. Francisco, opførte i en Kिरkant, der dog ei er ganske fuldført. Stedet ligger i Midten af en vidtstrakt, frugtbar Slette, paa en fortreffelig sort, fed Jordbund, som jeg endnu aldrig har seet saa skjøn i Amerika. Den Alet, Patrene egentlig har valgt syntes mig just ikke at være den beste, da Bygningerne stode paa et lavt, sumpigt Sted, for at have Fordelene af et lille forbiløbende Vand, der stod tæt under deres Vinduer, omendskjondt de Par hundrede Skridt derfra kunde vælge en mere og beqvem Hoi.

Husene ere byggede efter den samme Plan som i St. Francisco, kun noget mindre ubeqveme, end hine. Kirken udmærker sig her der fra alle andre Bygninger ved dens Udbygning. Inden for det Sted, hvor Præsterne ere Børelserne for de unge Indianske Fruentimmer, som her opdrages og underholdes. Deres Forretninger vare de samme, kun syntes mig Klæde, som de forfærdigede, at være noget bedre end det i den første Mission. Den øverste Etage af den inderste langagtige Kिरkant bruges til Kornlofter, og var rigelig forsynet med

Korn, o
to gans
for ikke

D
ner, de
Overflod

Af disse
Slags, h

per, som
uden al

der trække
gang opre

bomber ell
eller strø

den ned,
de da i Ju

ting paa e
er blive s

id Arbeid
og Hamp.

og tyve til
elighed ved
ed Oer,
mindre i d
af de Wilde
dning.

af disse vak
vers Trar
Forud
Arheden

Korn og Bælgfrugter. Desforuden havde de to ganske særskilt liggende Magaziner til Korn, for ikke i Tilfælde af Ildsvaade at tabe alt.

De dyrke Hvede, Mahis, Erter og Bønner, de sidste i stor Mængde, og alt i langt større Overflod, end deres Nødvendigheder udkræve. Af disse Markfrugter, der ere fortreffelige i sit Slags, have de en Forraad af flere tusinde Skiepper, som de have vundet med ringe Arbeide og uden al Gjødsef. Med en slet indrettet Ploug, der trækkes af Oxer, bliver Jordkorpren kun een gang oprevet, og jævnet med Harven. I November eller December saae de Hveden i Kurerne, eller strøe den ud paa den jævne Overflade, harve den ned, og uden videre Omstændigheder kunne de da i Julius eller August sikkert gjøre sig Regning paa en riig Høst. Mahis, Erter og Bønner blive saae om Foraaret, og fordre ligesaa lidt Arbeide, og lykkes ligesaa godt, som og Hør og Hamp. Hveden giver næsten almindelig fem og tyve til tredive Fold, og uagtet den store Odelsked ved Udtærskningen, der skeer paa fri Mark med Oxer, saa have de dog aldrig indsamlet mindre i deres Lader. Markarbeidet forrettes af de Vilde under de Geistliges umiddelbare Anvisning. Den hele Indhøstning bliver leveret til disse vakkre Geistlige, der uddeler den efter enhver overskuds Træng.

Foruden nogle Dages Plaieland, saae vi i Nærheden af Missionen endnu en liden Have, der

vel var rigelig forsynet med forskjellige Kjøkken-
væxter af fortrinlig Godhed, men den syntes
dog i det Hele at være alt for lille for de euro-
pæiske Indbyggerses, Præsternes, nogle Serge-
geanters og sex Soldaters Nødvendigheder. I Hav-
den vare plantede Kærken, Aprifos, Æble, Pære
og Figentræer og Viinstokke, hvilkke alle, Viins-
stokkene undtagen, syntes at love meget. Men
at de sidste her i St. Francisco mislykkes, syntes
at være en Folge af Behandlingen, da Climate
lader til at være meget passende for disse Frugter.
I dette Land er Egen at foretrække for alt andet
det Træ til Bygninger. I Nærheden af Colo-
nien saae vi et Træ af denne Sort, hvis Stam-
me havde femten Fod i Omkreds, og var af for-
holdsmæssig Hvide. Dog ansaae Patrene det
ikke for noget usædvanligt. Weeden skal være
ligesaa god som den europæiske. Æst, Elm,
Birk og Gran af forskjellig Slags vore dybt
ind i Landet og i de høiere Egne i stor Mængde,
og Skjønhed.

Nu besøgte vi ogsaa de Vilbes Flekke i
Nærheden af Missionen. Hytterne i denne
høerken stillede saa regelmæssig, ikke heller
de i saa stor Mængde, som i St. Francisco.
men i ørigt herskede i disse den selv samme
Ureenlighed, og den samme Dovenskab. Sam-
at sige, saa blev man, trods de Geistlige
menneskekjærlige Bestræbelser at gjøre disse
dige Skabninger meere sædelige og lykkelige,

nu kun
Hidtil h
have de
de, og
Hunger
ligheder
sionærern
ogsaa at
Mld forst
Sjød giv
Men alle
hos dem
at skride v
grave i
deres Egn
Man
at vække
da man in
den Ende
muntreste,
Beistliges
behageligt
maae, men
re, Boli
ræe, Ein
duns besta
ver, og
stor
and, stor
Kjerk
sa
ammelig sa

nu kun ringe Forandring vare i deres Tilstand.
 Hidtil har kun deres Føde forbedret sig; denne
 have de nu i Overflod og uden synderligt Arbej-
 de, og behøve ikke meere som forhen, drebne af
 Hunger og Kulde, at opsoge med tusende Besvær-
 ligheder en slet og usikker Underholdning. Mis-
 sionærernes utrættelige Omhyggelighed have de
 ogsaa at takke for Indførelsen af Kaarene, hvis
 Ild forskaffe dem en varm Klædning, og hvis
 Elendighed give dem en kostelig og nærende Epise.
 Men alle disse Fordele have endnu ikke frembragt
 hos dem nogen Virksomhed, nogen Bestræbelse
 at skride videre frem, og endnu stedsse ere de be-
 grabne i den dybe Sjæleslum, der holder alle
 deres Evner fængslede.

Man gjør nu i Missionen nye Forsøg paa
 at vække dem op af deres sløve Ligegyldighed,
 da man indretter nye Boliger for dem. Til
 den Ende havde man udsøgt sig et Antal af de
 smukkeste, høieligste og flittigste, der efter de
 Heistliges Anviisning maatte bygge sig paa et
 behageligt Sted lige over for Missionen en Række
 af huse, men forholdsmæssig bekvemmere og smuk-
 kere, Boliger. Væggene ere Bindingsværk af
 Franciscaners, Cimet med Græstørn og Leer. Ethvert
 Hus bestaaer af to Stuer, med Loftkammere
 og Bag, og bag hvert Hus et inhegnet Stykke
 af Jord, stort nok for at dyrke Høvedfrugter og
 andre deelsde Fjertræ i. Bygningerne vare allerede
 færdige, og det var afgjort, at kun

een Familie skulde behoe ethvert Huus. Naar-
 see vil denne væsentlige Forandring i deres Le-
 ventaade sætte Liv i deres Virksomhed og tilbrin-
 ge dem Smag paa Reenlighed og det sødelig Livs
 Bequemmeligheder, og da ville deres værdige
 Velgjørere indhøste Løn for deres mangeaarige
 Beskræbelsers for deres Undergionens Lykksalighed.

Vor Samtale med disse muntre, gode
 Mennesker standsede aldrig ved alle disse Leiligher-
 der, og Dagen var allerede temmelig endt, da
 vor Nygjerrighed var tilfredsstillt.

Til Ere af vort Besøg blev en Fest anret-
 tet for de Wilde i Landebyen. Den fornemste
 Deel af Gæstebudet bestod i Drekjød, hvortil
 man tog flere Stykker Dvæg af Hjorden. Disse
 Dyr formeere sig her meget hurtig, og da de
 paa de fede Græsgange i St. Clara leve paa
 en vis Maade i en vild Tilstand, saa udfordres
 der nogen Noie og Hærdighed, for at fange
 dem. Denne Forretning blev først tiltænkt de
 Indfødte, men efter modnere Overlæg troede
 man, at det var bedre, at bruge Soldaternes
 dertil, der ved Leilighed agere som Cavallerie
 og er unægtelig gode Nyttere. Vi satte os lige-
 ledes til Hest, og ledsagede dem som Tilskuere
 af dette Skuespil. Enhver af Soldaterne var
 forsynet med en stærk Snor af Hestehaar, eller
 en Læder Rem med en løbende Slyng, der om den i
 fuldt Løb blev af to paa eengang udfasket over
 Drens Horn; hvorpaa Mændene fastgjorde

Snore
 Sadel
 skade d
 see ved
 man der
 samme
 den og
 kaster de
 Ved den
 hvoraf e
 fordeelte
 de øvrige
 og Missi
 24 Styk
 kan bedøm
 rer sig he
 nedstamme
 Maret
 7
 re Missio
 meereelse i
 ses kloge o
 fte lode
 formeeret f
 frygte at
 ene gif m
 ene have f
 Deun
 om den i
 og, at den
 indbyggere

Snoren ved den høje, spidse Knap paa deres
 Sadel, og saaledes forhindrede Dyret fra at
 ffade dem eller deres Heste, der ellers let kunde
 ssee ved dets Wildhed. Paa denne Maade fører
 man det til Slagterbænken, hvor en tredie med
 samme Behændighed, i det Oxen stamper i Jor-
 den og raser, slaaer en Strikke om dens Bagbeen,
 kaster den ned og stjærer strax dens Strube over.
 Ved denne Leilighed bleve 22 unge Tyre slagtede,
 hvoraf enhver vog fra 4 til 6 Centner. Atten
 fordeelte man blandt Flekkens Indbyggere, og
 de øvrige beholdt man til Brug for Soldaterne
 og Missionen. Des foruden slagtes der endnu
 24 Stykker Hornqvæg hver Uge, hvoraf man
 kan bedømme, hvor hurtigt dette Qvæg formeer
 sig her, da deres hele nærværende Rigdom
 nedstammer fra femten Stykker Qvæg, der i
 Maaret 1778 blev fordeelt mellem denne og to an-
 dre Missioner til Forplantelse. Den store For-
 meerelse i saa kort Tid er en Følge af de Geistli-
 ges kloge og strænge Huusholdning, der aldeles
 ikke lode noget Qvæg slagte, førend det havde
 formeeret sig saaledes, at der ingen Fare var at
 frygte at Arten skulde udryddes. Med Saa-
 ene gif man ligeledes til Værts, og ogsaa He-
 stene have formeeret sig utroelig.

Deune Flekke syntes vel ikke saa folkeriig
 som den i St. Francisco, men man sagde mig
 ogsaa, at den indeholder næsten eengang saa mange
 Indbyggere, af hvilke en stor Deel af de beste

blandt dem vare adspredte imellem de uombendte Bilde, for at opmuntre deres Landsmænd til ogsaa at nyde de Fordeele, som ved Missionærernes Gavnildhed ere bleve dem til Deel. Deres Bestræbelser have heller ikke været frugteløse, og alle, som have meldt sig ved Missionen, bleven modtagne. Ikke heller have de Bedragerier, som mange af dem tillode sig, i det de opholdt sig hos de Geistlige saalænge, indtil de havde faaet et Forraad af Klæder og Levnetsmidler, og derpaa gif deres Vei, sat Grændser for deres Velgjørenhed; de have meget meere atter igien afhjulpet deres Fornødenheder ved et andet Besøg, og tillige ladet deres Gaver tilflyde alle omflakkende Stammer, der have anholdt derom.

Efter en behagelig tilbragt Fornmiddag toge vi i Klosteret Deele i et rigeligt Maaltid, af de fortreffelige Landsproducter, og den følgende Morgen tidlig, den 22de, toge vi Afseed, uagtet vore venstabelige Værter's nødende Bønner og vendte paa en noget forskjellig Vei tilbage til vort Skib.

Missionen St. Clara ligger ved den yderste Ende af den sydsørlige Arm af Havnen St. Francisco, der endes her i en lav Flod. Fra denne Flod og fra Havnen bliver Missionen forsynet med en riig Forraad af Fiske.

Mod Osten herfra, omtrent fem Sømil borte, ved Søfysken, eller snarere ved Bredden

af Bu
Mission
paa S
deroffic

den Sla
Chathan
Esterat

havde f
meget li
Anker, n
løbe ud,

I o
gle smaa

de man se
hovedet 6
dertil.

havde vi
orde, som
Betalinge
mandanter
age Peng

ryffelig f
at afgjøre
mig i Mo

Dette
forlægens
edes jeg
er forude
ntes at l

af Bugten Monterey, ligger den nylig anlagte Mission St. Cruz, der bestaaer, ligesom den paa St. Francisco, af tre Geistlige, en Underofficer og sex Mand.

Ved min Tilbagekomst ombord havde jeg den Glæde, at finde alting vel og i god Orden. Chathams Ankomst fremskyndede vor Afreise. Efterat vi paa en meget uvisommelig Maade havde forspøet os med Vand, og bragt en meget liden Forraad Brænde ombord, lættede vi Anker, men en ugunstig Vind hindrede os fra at løbe ud, og vi maatte blic til den følgende Dag.

I dette Mellemrum afgjorde jeg endnu nogle smaa Forretninger. Ved min Ankomst havde man sagt mig, at det store Qvæg kostede obero- hovedet 6 spanske Dalere, og Gaarene i Forhold dertil. Saavel af det eene, som af det andet, havde vi taget med ombord saa meget, vi behøvede, som og af Grønt og Hjerkræ og deslige. Betalingen for disse Ting overleverede jeg Kommandanten, der dog aldeles vægrede sig ved at tage Penge af mig, da Hr. Quadra havde udtrykkelig forbudt ham det, og forbeholdt sig selv at afgjøre alle Forretninger af dette Slags med mig i Monterey.

Dette Forbehold traf mig ud af en stor Forlægenhed, da jeg ellers ikke havde vidst, hvorledes jeg skulde modtage Tjenester af Personer, der foruden den eeneste Artikel: Levnetsmidler, syntes at leve i den største Trang.

Men denne Kundskab om de. 28 Tilstand
 gav mig ogsaa Middell i Hænde at bevise dem
 min Fjendtlighed, og jeg sølte den største For-
 nuelse ved at kunne afhjælpe nogle af deres
 meest trængende Fornødenheder ved en Foræring
 af Kjøkken og Bordsoi, og Stangjern, hvortil
 jeg endnu lagde nogle Prydelser for deres Kirke,
 et Orehoved Rum og et med Viin, med Begjær
 at dele det i lige Dele mellem Presidio og Mis-
 sionerne St. Clara og St. Francisco, hvilket
 ogsaa punktlig blev efterkommet, og, som jeg
 med megen Glæde blev paer, ret gjerne mod-
 taget.

Den 25de seilede vi, uagtet det stormende
 Veir og Modvinden ud af Havnen St. Francis-
 co, der, efter alle de Jagtagelser, som vi kun-
 de anstille over den, er en af de fortreffeligste i
 Verden, og har ingen Feil, uden at man ikke
 med tilbørlig Lethed kan faae Brænde og Vand.

Med en stærk Nordvestvind seilede vi
 langs med Kysten imod Sønden, og fik den
 næste Morgen Bugten Monterey i Sigte, hvor
 et Havblis sinkede os til henimod Middag. Om
 Eftermiddagen styrede vi stedse fremad, i Haab
 at finde tilstrækkelig Ankergrund, men da dette
 ikke vilde lykkes os, gjorde jeg det med Hr. Qua-
 dra aftalte Signal, der strax blev besvaret fra
 Presidio, og hvorved en Ankerplads blev anvist
 os under de høie Strandbredde ved den sydlige
 Side af Havbugten. Mod Aften kom ogsaa

Hr. Wit-
 havde la-
 sine Ord

E
 Strax este-
 orde jeg H-
 ldt sig i G-
 mlige Høst-
 ge ombord
 n ved Sole-
 ner, hvilk-
 tal, hvorp-
 d lige saa
 ment blev
 aa kom H-
 ren Arguel-
 ord, hvor
 som till-
 e jeg dem
 dem.
 Ved vor
 t. Quadra
 ndet en

Hr. Withby fra Dædalus ombord, hvilket Skib
 havde lagt her fra den 22de, og udrettet alle
 sine Ordre.

Syvende Afdeling.

Strax efter vor Ankomst i Havnen Monterey,
 orde jeg Hr. Quadra min Opvartning, der op-
 holdt sig i Gouverneurens Huus. Efter de sæd-
 vanlige Høfligheds Beviisninger vendte jeg til-
 bage ombord igien, og hilsede den søigende Mor-
 gen ved Solens Udgang Presidio med tretten Ka-
 noner, hvilke strax bleve besvarede med et lige
 Antal, hvorpaa vi saluterede Hr. Quabras Flag
 med lige saa mange Skud. Ogsaa denne Com-
 mandement blev besvaret i behørig Form, og strax
 derefter kom Hr. Quadra i Selskab med Gouver-
 nøren Arguello og nogle andre spanske Officerer
 ombord, hvor vi modtog dem med al den Agt-
 sæmhed, som tilkom deres Rang. Siden efter led-
 te jeg dem i Land, for at spise til Middag
 med dem.

Ved vor videre Underhandling erfarede jeg,
 at Hr. Quadra har ved sin Tilbagekomst fra Nut-
 tidet en Ordre her, at optage alle Skibe,

der dreve Handel paa denne Kyst, fra Presidio af og videre mod Norden; de Storbrittanien tilhørende Skibe allene undtagne, hvilke man skulde lade gaae, uden at forstyrre deres Forretninger. Af denne Befaling sluttede vi paa begge Sider, at alle Stridigheder mellem det spanske og vor Hof angaaende Districtet ved Nutka aldeles maatte være hilagte.

Denne Efterretning var for mig af stor Bigtighed, da den satte mig i Stand til at holde Chatham hos mig, i Tilfælde af at jeg fik Tilladelse at sende en Officeer gjennem Spanien til England med Depecher. Jeg beredte mig derfor hos Hr. Quadra, om det ikke var imod det spanske Hof's Befalinger, jeg sendte en Officeer med Depecher gjennem Spanien til England. Jeg havde udseet denne Forretning Hr. Broughton, Befalingsmanden paa Chatham, og erholdt af ham en Betænkning denne Tilladelse paa den venstfæreste Maade; med det Tillæg: at Hr. Broughton kunde ledsage Hr. Quadra lige til St. Barts en sydlig Havn paa denne Kyst, hvor han og Eone vilde forsyne ham med Penge og alle andre Fornødenheder, for at kunde foretage den sværlige Reise gjennem det faste Land af Amerika saa beqvemt som Beskaffenheden af dette Forbud tillod. Dette forbindtlige Tilbud gav mig meget, og jeg gjorde strax Anstalter til Hr. Broughtons Afreise, da ikke allene vor

Seilads
ander-H
Eft
2de Tel
servatori
Jagttage
Da
formfulde
te, og dis
tagne m
am bestjæ
rækkelig
den kun h
om udford
ge Skibe
Pundprov
de tillade.
Eftera
de og brag
skjellige sp
s Mission
Denne
ndost for
ge løber
te med m
rbund beg
De god
de og Sj
man med
aner, Ord

Seilsads, men ogsaa de spanske Skibes Afseiling under Hr. Quadras Befaling hængte deraf.

Efter forhen erholdt Tilladelse lod jeg den 28de Sletter opslaae paa Land, og indrettede Observatoriummet, og vi begyndte der de fornødne Jagttagelser.

Dækket paa Discovery var ved det sidste formfulde Veir meget beskadiget, som og Seilete, og disse forskjellige Reparationer bleve nu foretagne med al Iver. Men ombord paa Charlam bestjæftigede man sig med at indstille en tilværelselig Forraad af Levnetsmidler, da jeg tilvorn kun havde ladet bringe saa meget ombord, som udfordredes til Hjemreisen. Men nu maatte de unge Skibene indtage af Dædalus saa megen Rundprovision og anden Forraad, som Rummet ikke tillode.

Efterat alle disse Forretninger vare besørget og bragte i Gang, aflagde jeg i Selskab med de forskjellige spanske og engelske Officerer et Besøg paa Missionen St. Carlos.

Denne Colonie ligger omtrent en Sømiil nordost for Presidio Monterey. Veien mellem dem løber over steile Høie og dybe Dale, bestaende med mange adspredte Træer, og over en Jordbund begroet med herligt grønt Græs.

De gode Fædre modtog os med hjertelig Værd og Gæstfrihed. Ved vor Ankomst ringede man med Klokkerne, og Præsidenten for Franciscaner-Ordenen i Nyalbion kom os selv i

Møde med sine tvende Medhjælpere, Missionærerne i St. Carlos. Denne elskværdige Mand var 72 Aar gammel, og hans blide Sæder, og den høie Sjæleroe i hans Ansigt syntes at vise en Gemyts Tilstand, der gjorde ham fortrinlig skikket til at forestaae et saa velgjørende Foretagende.

Indretningen af Bygningerne o. s. v. var fuldkommen som i St. Clara og St. Francis, kun vare de endnu noget mindre.

I deres Forraadskammere var en temmelig Mængde Korn opdygget, hvoriblandt ogsaa var Byg, som vi ellers ikke havde seet. Men Jordbunden er langt slettere og mindre givtig end i Santa Clara.

Nær ved Missionen var ogsaa en Flekke af de Wilde. Nogle af dem vare just i Kærd med at opføre en Kirke under de Geistliges Anviisning af Steen og Kalk. Steenen var særdeles blødt og brækkelig, og neppe haardere, end tørt Læder. Men man sagde mig, at den efterhaanden har indvædede sig i Luften, og var meget brugbar til at bygge med. Dens Farve er lysgul, og de samme opførte Bygninger have et skjönt, ziirligt Udseende, naar man anvender nogen Umage paa dem. Man finder denne Steen i stor Mængde temmelig nær Overfladen, og det koster lidet Møie at faae dem op. Man vilste mig ogsaa uhyre store Steenmasser af sort Steen, som man vilde bruge til Bygninger, saasnart man fandt duelige Folk dertil. Deres Kalk berede de

Musling
her finde
relse.
opdaget.
skulde væ
nu mangle
de male d
maae Ste
ager man
noget tung
ermed, a
nalet Meel
Egner
elig; afve
brønt, og
de Træer
oppeler, v
ne løber en
der forbi s
ax derpaa u
armelo.
Ved vo
en behaget
aaltid. G
Skuespil
og andre
i Stinder
ke at fang
til det S
alle fire,

Muslinger, især af Dreemuslinger, som man her finder i stor Mængde og af usædvanlig Størrelse. Hidtil har man endnu ingen Kalkstene opdaget. Man troer, at de tunge, forse Stene skulde være meget brugbare til Mølkstene; da de nu mangle disse, maae de paa en besynderlig Maade male deres Meel med Haanden, mellem to smaae Stene. Af dette saaledes erhvervede Meel bager man et meget hvidt og velsmagende, men noget tungt, Brød, hvilken Feil man afhjælper dermed, at man blander deri Halvparten godt malet Meel.

Egnen omkring Missionen var meget behagelig; afvekslende Høie og Dale, bevoxne med Brønt, og zirede med enkelte og i Klumper staaende Træer af Ege, Gran, Pæl, Valbirk og Appeler, vare allevegne at see. I en af Dale løber en lille Bæk, der med sagte Surrender forbi Missionens Bygninger, og gyder sig derpaa ud i Havet. Spanierne kalde den Rio Armelo.

Ved vor Tilbagekomst i Klosteret fandt vi en behagelig Lovhytte i Haven et fortræffeligt Aaltid. Efter Bordet fornsiede man os med Skuespil, hvorledes de Vilbe fange Waady, og andre Dyr. De putte sig til den Ende i Skindet og Hovedet af det Dyr, som de se at fange, og saaledes udrustede gaae de til det Sted, hvor de vente Vildtet, løbe om alle fire, og efterabe alle Dyrets Stillinger.

og Bevægelser, som de lure paa; men især hylte det dem godt at efterligne Raadlyrets Narv. agenhed og Maaden, hvorpaa de spise. Paa denne Maade nærme de sig Wildtet paa to eller tre Skridt, og benytte Leiligheden, medens deres Opmærksomhed er henvendt til en anden Side, at skyde i en meget høiet Stilling en Piil efter det af deres skjulte Bue, der sædvanlig den første eller anden Gang er dræbende. Den hele Sag udføre de med en saadan Færdighed, at en Fremmed med ikke læt mærker Listen.

Mod Aften vendte jeg igjen tilbage ombord, og den følgende Dag beværte de jeg Selskabet til lige med Gouverneurens Gemalinde og nogle andre Damer hos mig ombord. Men Skibets sagte Slingren nødede de sidste, og endog nogle Herrer til min store Fortræd at begive sig bort meget tidlig.

Først den niende tillode mine Forretninger mig at ledsage Hr. Quadra og det øvrige Selskab til Middags i Haven ved Presidio. Der inde laae omtrent en Søemil fra Bygningerne, indeholdte nok fire Dages Plaieland. Dog her var Jordbunden slettere end i Santa Clara, dog havde den Gavn af en skjøn lille Flod, der løb tæt forbi, og ved Hjælp af denne Fordeel frembragte den en Mængde Grønt. Dog havde jeg søg af mange Skibe fra den nordvestlige Kyst i Nordamerika næsten ganske udtrømmet dens F. raad. Ved et noget større Anlæg, der udtr

kelig Sk
let fore
Jordbun
og her n
bemærket
andre Sk
stode i d
lode dere
Den
Hundstet
nogle Leer
der stude
Hr. Parice
hed, da h
tionens Ha
optte af Gr
shoervede
ghed.
Egner
bevoeret
er tiende N
andre Skaba
st og her o
Skibet
bde bortff
gede mig
n rode en
stte meget
ten fornøie
lokkede a

Kellig skulde indrettes til dette Niemeed, kunde man let forekomme al Mangel af dette Slags, da Jordbunden synes meget stikket til Havedyrkning og her næsten hersker et bestandigt Foraar. Vi bemærkede, at Bonner, Erter, Salat, Kaal og andre Kjøkkenvæxter just spirede, medens andre stode i deres Fuldkommenhed, og endnu andre stode deres Frøe falde.

Denne Have var ikke forsynet med noget Huuslye til at beværte Fremmede under, undtagen nogle Leerhytter for Gartneren og de Soldater, der stode beskytte den. Denne Mangel afhjælp Hr. Parties, en spansk Fændrik, ved sin Hændighed, da han indrettede os her, ligesom i Missjonens Have i St. Carlos, en rummelig Løshytte af Grene, der fandt almindeligt Bifald og erhvervede ham det hele Selskabs Taknemmelighed.

Eggen omkring Haven var en sandig Heede, bevoxet med tre til fire Fod høit, tykt Krat, der tiente Kæbe, Harer, Kaniner, Dagtesler og andre Stabninger til Opholdssted, hvilke vi saae sig og her at komme frem.

Skebets ubehagelige Slingren, der nyelig havde bortskræmmet nogle af mine Gæster, bevegde mig til at gibe dem den følgende Dag, og lode en Fæst i Land ved vore Telte. Vi stillede meget fornøiet sammen til Middag, og mod den fornøiede jeg dem med et Fyrværkerie, hvilket loffede alle Vilde i Eggen frem, og var et

her aldrig seet Skuespil. Et Bal og Aftensmaaltid endte Dagen til almindelig Tilfredshed.

Efterat Dædalus havde afleveret af sin Forraad paa Lebnetsmidler og andre Artikler saa meget, som Discovery og Chatam kunde rumme, bleve Sommermandene satte i Arbejde med at indrette Skibet til at modtage Hornqvæg og andre Huusdyr. Hr. Quadra havde tilbudt sig at forsyne os dermed, som og med alle andre her værende Landsprodukter, som jeg maatte anseetjenlige til Brug for den nye Colonie i Nyholland. I Følge deraf blev den 24de tolv Køer og sex Tyre, og et lige Antal Gaar og Bukke bragte ombord paa Dædalus. Dog forsinkedes Skibets Afreise formedelst Fodermangel. Da Warstiden overhovedet ikke var gunstig dertil, saae bestjæftigede Indsamlingen deraf næsten vort hele Mandskab. At skaffe Vand kostede os lige saamegen Møie, da det kun i smaa Quantiteter al Gangen kunde samles af flade Brønde, som selv havde gravet. Dog var det overordentlig godt. Da endelig alle disse Besværigheder var overvundne, seilede Dædalus den 29de bort med Dvæget i beste Tilstand.

Men først fik Chefen, Lieutenant Hansson en Instruction, hvorledes han skulde indrette sin Reise. Han skulde saa hurtig som mueligt forsvie sig til Nyhydwallis paa den østlige Kyst af Nyholland, paa Veien derhen lægge an ved Hegeforne for at indtage Vand og Foder

Dvæget,
til Nysee
uden det
maatte va
der væren
son vilde
og Fjærfr
Der; og d
Skjønne a
de for mig
endnu hav

Hans
en Hensig
ndnu det
te Matrose
ra London
na en Cre
fter denne
bet sig i
age tilfor
a seilede
en af dere
allis. M
en, Befal
erhead, u
a et andet
e allene ble
nien, men
andre For

Nøaget, seile derfra til Otahetti, fra Otahetti
 til Newseeland, og saa til Port Jackson. For-
 uden det her indskibede Nøag, hvilket nødvendig
 maatte være en meget velkommen Gave for den
 der værende Colonie, haabede jeg, at Hr. Han-
 son vilde kunne indtage et betydeligt Antal Svinn
 og Fjærkræ paa de forskjellige af ham besøgte
 Her; og derfor gav jeg ham Anviisning, efter sit
 Skjønne at anvende paa denne Maade nogle af
 de for mig bestemte Handelsartikler, som han
 endnu havde beholdt ombord.

Hans Besøg paa Otahetti havde, foruden
 den Hensigt at forsyne sig med Forfriskninger,
 endnu det Niemeed, at tage 21 derværende engels-
 ke Matroser ombord, som med Skibet Mathilde
 fra London havde i Februar 1792 lidt Skibbrud
 paa en Steenklippe, langt borte fra alt Land.
 Efter denne ulykkelige Tildragelse reddede Mand-
 skabet sig i sine Baade til Otahetti, som de sex
 dage tilforn havde forladt med deres Skib. Der-
 ved seilede den anden Styrmand med to Mand
 af deres aabne Hvalfiskebaade til Nyehyd-
 allis. Men det øvrige Mandskab forblev paa
 den, Befalingsmanden paa Skibet, Hr. Wear-
 head, undtagen, der seilede med nogle Følf
 paa et andet Skib til Nutka, og af Hr. Quadra-
 alle blev anviist Tilbagereise gjennem Nye-
 anten, men endog forsynet af ham med Penge
 andre Fornødenheder.

Dette Skibbrud havde for vore gode Ven-
 ner Otaheiterne meget sørgelige Følger, thi de
 faa reddede Artikler af nogen Værd bleve af Ma-
 troserne uforsigtigen henlægte og overladte til
 Indbyggernes Godtbefindende. Heraf vare op-
 komne Stridigheder om Byttets Deeling mellem
 Befalingsmændene paa Matavai og Oparri, i
 hvilken Strid Engländerne sloge sig deels paa det
 eene, deels paa det andet Partie. En Krig var
 Følgen, hvori Matavai havde en meget uheldig
 Skjebne. Næsten denne hele skønne Landstræk-
 ning blev ødelagt, Husene opbrændte, Krug-
 træerne oprevne med Rod, og alting udplyndret.

Da jeg havde fattet den faste Beslutning at
 fortsætte min videre Rejse, anmodede jeg Hr. Whi-
 lips, Gouvernør i Port Jackson, i mine Breve
 at forsyne Dædalus med et Forraad af Levnets-
 midler og andre Fornødenheder for mit Skib paa
 et Aar, og at befordre dette Skib til Nutka, hvor
 det vilde finde Forholdsordre, hvis jeg ikke selv
 var der.

Jeg meddeelte ham tillige de faa Ordage-
 ser, som vi havde gjort i Sydhavet, og sendte
 ham en Copie af Udsigten over den Deel af den
 sydvestlige Kyst af Nyeholland, som vi havde
 besøgt.

Vi havde nu anstillet tilstrækkelige Jagt-
 gælder, for saavel med Nøiagtighed at bestemme
 Beliggenheden af Monterey, - som og at fastsætte
 Chronometrets Gang, og berigtige mine Und-

søgelses a
 Cap Me
 disse Fou
 mine Dep
 holdte mig
 fandt jeg i
 dra flere C
 forhaste m

Inde
 endnu nogl
 ne berømte
 dinos og I
 2 engelske
 ysterne af
 Bygt træk
 Brevile.

trent en C
 ysten dann
 kunne lig
 ent fire W
 r den faa
 io Carmel
 , tilligem
 issionen C
 beskrive d

Nær ve
 den spanske
 aar en eler
 ved hvil

saggelser af Nyalbions Kyster mod Sonden fra
 Cap Mendoceno lige til denne Bugt. Alle
 disse Forretninger, og det Ønske at gjøre
 mine Depecher saa udførlige som mueligt, op-
 holdte mig her længere, end jeg havde troet, dog
 fandt jeg mig saa meget lettere deri, da Hr. Qua-
 dra flere Gange bad mig, for hans Skyld ei at
 forhaste mig.

Inden jeg ender denne Afdeling, tilføier jeg
 endnu nogle Bemærkninger over Monterey. Den-
 ne berømte Bugt ligger mellem begge Odderne
 Pinos og Anno Nuevo, der ligge i en Afstand af
 to engelske Mile fra hinanden, og mellem hvilke
 Kysterne af denne rummelige, men meget aabne,
 Bugt trækker sig in ad mod Landet omtrent fire
 Lægemile. Den eneste gode Ankerplads deri er
 omtrent en Søemil Sydost for Pinosodden, hvor
 Østen danner en lille Bliig, i hvilken nogle Sti-
 kene kunne ligge temmelig sikke for Anker. Om-
 trent fire Mile mod Nordost fra Pinosodden fly-
 der den saakaldte Montereyflod, der, ligesom
 Rio Carmelo, er en lille Bæk, hvilken Spanier-
 ne, tilligemed en endnu mindre i Nærheden af
 Missionen Santa Cruz, gibe Navn af Floder
 og beskrive dem som anseelige Strømme.

Nær ved den ovenfor beskrevne Ankerplads
 den spanske Colonie. Men tæt ved Stranden
 ligger en elendig Hytte, som de kalde et Maga-
 zine Under, ved hvilken de holde en Militair-
 Bagt.

Presidio ligger paa en fri, aaben Slette, og Egnen mellem den og Stranden er et lavt Morads. Med den mindste Opmærksomhed kunde man tæt i Nærheden have valgt den yndiaste Beliggenhed i Hensyn til Udfigt, Jordbund og Sundhed. Men Sundhed, Smag og Bequemmelighed synes at komme lidet i Betragtning hos Spanierne, thi Bygningerne ere uden Forandring og Forbedring endnu de selvsamme siden Coloniens Oprettelse i Aaret 1770. Bygningerne i Presidio danne en langagtig Kiirkant, der indslutter et Rum af omtrent 300 Skridt i Længden og 250 Skridt i Bredden, der fra alle Sider ere omgivne med en Leervæg. Husene have det selvsamme elendige Udseende, som i St. Francisco, undtagen at Officerernes Boliger ere takkede med Lagsteen. Ogsaa ere de større, da de indeholde fem til sex rummelige Værelser med Brædegulv, men uden Glasvinduer. Ved hvert Hjørne af Muren staaer et lille Blokhuus, der rager lidt frem over den. Deres hele Artilleri bestaaer af syv Kanoner, der ligge paa Lavetter og fire Ripundiger uden Lavetter. Dette Skib ligger, uden noget Lye for Veiret, paa den blotte Jord, og saaledes skal alle Colonier paa denne Kyst være bestaaende, den paa St. Diego ikke undtagen, der dog formedelst sin Beliggenhed er digtigt Sted.

All
 skal opby
 meget By
 Pre
 Prøving
 St. Franc
 til Forbj
 Californier
 halvøe lig
 anden ov
 med Oberst
 Sold
 bestaae af 1
 er bliv aff
 Dispositioner.
 er og Bør
 rages efter
 med ring
 andre Beque
 at bestaa
 rlige Haa
 forrettede
 officerernes
 Med d
 og Wenst
 ttigste God
 i saa riig
 e Folk, ta
 reiser dem

Alle Kanonerne ere bestemte for et Fort, der skal opbygges ved Ankerpladsen, hvortil allerede meget Bygningstømmer laae i Beredskab.

Presidio er Opholdsstedet for Gouverneuren og Provinsen, hvis Herredsømme strækker sig fra St. Francisco mod Snden langs med Kysten lige til Forbjergene St. Lucas, den sydlige Odde af Californien, og paa den østlige Side af denne Halvøe ligetil Bugten St. Louis. Befalingsmanden over dette anseelige District har Rang ved Oberstlieutenanter.

Soldaternes Antal synes i det høieste at bestaae af 100 Mand, hvoraf smaa Detachementer blive affendte, for at beskytte de nærliggende Missioner. De øvrige boe tillige med deres Kone og Børn inden for Postens Mure, uden at søges efter et mere landligt Opholdssted, skjøndt med ringe Møie kunde forskaffe sig Haver og andre Bequemmeligheder. Den hele Colonie synes at bestaae af dette Militair. De faa uundværlige Haandarbeider bleve paa en plump Maade forrettede af Soldaterne, hvortil de havde Officerernes Tilladelse.

Med de varmeste Høielser af Taknemmelighed og Vennskab for alle de Prover paa den uegentligste Godhed og Menneskekjærlighed, som vi her i faa riig Kynde modtog af disse vde gjæstlige Folk, tager jeg nu Afsked fra disse Colonier, og reiser dem dette offentlige Minde, der vel in

genlunde tilfredsfiller mit Dnske at kunne vise dem Gjengjeld, men der dog i det mindste gaaer mit Hjerte.

Men fortrinlig maae jeg berøre Hr. Quasdras sjeldne Høimodigheds. Da jeg bad hann at opgive mig Omkostningerne for vort Ophold her, for den rigelige Proviant, hvormed han havde forsynet de tre Skibe under min Commando, og for det, vi havde anskaffet for Nyholland, vægrede han sig uroffelig, og modtog ikke den mindste Erkjendelighed derfor, men fandt en tilstrækkelig Belønning i at have befordret vor Sundheds Tilfredshed og Fornøielse.

Dadalus's
dages
Woa
for at le
Dandelser
1792, vil j
Dadalus l
Indti
des i den
ger intet r
ed Taushet
Reisen
dhavet,
art som m
nde faae W
mere, for
udbredt sig
ter paa C
man der
at de alt
ede Hr. S
gten paa
rige, gjent
for Anker
Wed et
sine Anker

Ottende Afdeling.

Dædalus's Ophold ved Marquesas og nogle nye opdagede Øer. — Lieutenant-Hergest myrdes paa Boahu. — Dædalus ankommer til Nutka.

For at levere en fuldstændig Beretning om alle Hændelser paa vor Rejse til Enden af Naret 1792, vil jeg her kortelig anføre, hvad der mødte Dædalus lige til dets Ankomst i Nutka.

Indtil dette Skib naaede Marquesasøerne endes i den ulykkelige Lieutenant Hergests Dage ingen intet mærkværdigt. Jeg forbigaaer derfor med Tausghed alt, hvad der til den Tid foregik.

Reisens Længde fra Falklands Øerne til Nordhavet, gjorde det nødvendigt at see sig saarart som muelig om efter et Sted, hvor man kunde faae Vand og andre Forfriskelser, saa uendelig mere, som de Efterretninger, der nylig havde udbredt sig i England om Indbyggernes Character paa Sandwichsøerne, gjorde det uovist, om man der vilde finde en god Modtagelse. Efter at de altsaa havde naaet Marquesas Øerne, holdt Hr. Hergest sin Cours til Revolutionsøen paa Den Ohetah, hvor hans Skib efter nogle dage, ajentagne Vindstød endelig den 22. Marts kom for Anker.

Med et af disse Stød blev Skibet løsrevet sine Ankere og drevet ud af Bugten. Reppe

var dette skeet, saa mærkede man Ild i Skibet. Hele Matten igjennem havde ingen ombord. Kunnet sove formedelst den stærke Røg. Men man havde stedse berøeligt sig med Kolfenes Udsagn, der stode paa Vagt, at Røgen kom fra Land af. Men omsider kunde denne Forklaring ikke meere gjælde, og ved nærmere Undersøgelse opdagede man gjennem en aabnet Klap, hvorigjennem strax en uhyre Røgstøtte trængte frem, at Faren var nær og overhængende, da Ilden maatte være i en Deel af Skibet, hvor man havde forðaret Krudtet. Intet Dieblisk blev forsømt for strax at bringe dette ud og i en Baad ved Siden af Skibet. Da Krudtkammeret allerede var heedt og fuldt af Røg, og man meget uforsigtig havde pakket Krudtet mellem andet Løi, saa var Faren endnu større. Endelig, efterat alting var flyttet ud, og Røgen endnu bestandig steg op fra nede af, faldt man paa den Formodning, at det maatte være nede i det saakaldte Lazareth, hvor man mod al Fornuft havde gjemt nogle Senge, som Proviantskriveren (Purser) havde tilovers, som kom ved det stormende Veir paa Reisen om Land havde Horn vare blevne vaade, og havde antændt sig. Nu tilstoppede man omhyggeligen alle Tilgange og Aabninger fra dette Rum, for at hindre Røgens Udbredelse ved Luftens Træk, borede der paa Hulter i Dækket lige over Sengene, og gjød Vand i stor Mængde derved. Den gode Virkning af dette Foretagende viiste sig ogsaa snart, og da

Røg ophørte, vare gandske hoorpaa de fleste blevet til Forsynnet for Tidligere, som her i hiint hjem uden Røges Undergrebet af De brændte alle kaste i Bugten, der er omtrent 1000 Fagernes Klæde. Om Skibet gale af sine Sædene. En Mand samlet sig ikke var ender ved me det i Hænderne og Land havde Horn vare blevne vaade, og havde antændt sig, der at holde de tilbage af Røg, da mærksomhed lang tid efter S.

Stibet, og ophørte, fandt man, at flere Senge allerede
 vare gandske opbrændte, og tillige nogle Bræder,
 hvorpaa de laae, og Dækket over dem var gandske
 blebet til Kul, saa at de ikke nok kunde takke
 Forsynet for denne lykkelige Redning; thi noget
 tidligere, saa havde al Hjælp været forgjæves, da
 der i hiint Rum, foruden Sengene, intet blev
 hent uden Brændeviin og Olie, der havde gjort
 deres Undergang uundgaaelig, naar det først var
 grebet af Ilden.

De brændende og forraadnede Senge bleve
 alle kastede overbord, og nu seilede man igjen
 i Bugten, og lod Ankerne falde i en Egne,
 der er omtrent en Fjerdedeel Mil fra een af Ind-
 byggernes Flekker.

Om Estermiddagen gif Hr. Hergest med
 sig alle sine Folk i Land, for at lade fylde Vand-
 beholdere. En Mængde af de Indsødte, der havde
 samlet sig ved Stranden, men mellem hvilke
 ikke var en eeneste Mand af Ansæelse, opførte
 sig derved meget besværlige, og stjale alt, hvad
 de fik i Hænderne, saa at vore Folk snart ingen
 Gavn havde mere til at fylde Vand med. Hr.
 Hergest, der saae, at hans Folk vare for svage
 til at holde Indvaænerne i Løkke, vilde just
 hindre dem tilbage igjen ombord, for at hente en For-
 reder derved, da een af hans Folk tilbrog sig hans
 Agtsomhed. Indbyggerne havde allerede
 sig lang moeret sig med at trække denne unge
 Mand efter Haarene, og paa andre Maader at

drille ham; hans Bestræbelser at afværge deres Uartighed, fornøiede dem ligesaa meget, som et saadant Skuespil vilde have moeret en engelsk Dødel. Endelig blev denne Drillen saa besværlig for den arme Djævel, at han ude af Stand til at hævne sig, brød modløs ud i Taarer. Her Hergest bebreidede ham med haarde Ord hans umandige Svaghed, og i samme Dieblit faldt han, at Indbyggerne dreiede ham hurtig omkring og vristede ham sin Hagelbøsse af Hænderne. Der bragde ham til i sin første opbrufende Hebe at raabe til Styrmands Matten, at han skulde bringe de løb paa Eyben. Men lykkeligviis, søiede Hergest til, var Styrmandens Hane ikke spændt og jeg vandt Tid til at overlægge, at hans Gæster var det eeneste i Land, og at Koberens Dødsfunde have de sørgeligste Følger for os.

Engellænderne trak sig nu hurtig tilbage til deres Baade, hvor Indbyggerne heller ikke vadede dem til Hinder, dog fandt man, at de havde skaaet det lille Ankertoug til den store Baad over, hvorved Ankeret gik i Løbet.

Disse aldeles kaade Kornørmøller fundt man ikke tage saa taalsmodig imod, naar man ikke vilde opmuntre Indbyggerne til at drive dem endnu videre. Man roede derfor tæt ind til Stranden, og lod, for at indjage dem en lille Skraa, affyre nogle Salver af det smaae Skraa over deres Hoveder. Denne Forholds. Rejsen forjagede dem alle i største Hast fra Strand

et eneste S
tve staaer
ter Baad
d Hr. He
leffen, d
ndbaaneri
Mod
ierne, en
ummende
de straf
Hr. Herg
Forretn
i sin For
i Land, fa
ig, skjon
nu stedse v
ord. In
der i M
Blandt d
esse vaer
denne
rugter til
es belønne
engelske
forbedre
fredeligt
vare Engl
hjælpe dette
betyde, at

eneffe Karl undtagen, der var flæk nok til at
 live staaende, og at kaste med sin Slyngge Stens
 ter Baaden. Ved sin Tilbagekomst til Skibet
 Hr. Hergest endnu fire Kanoner affyre over
 Leffen, der udbredte saadan Skræk, at alle
 Indvaanerne flygtede til Bjergene.

Mod Aften kom en Vild med Freds Insti-
 ierne, en grøn Green indviklet i hvidt Klæde,
 kommende til Skibet, kastede Grenen ombord og
 de strax igjen til Land. Denne Ydmygelse
 Hr. Hergest haabe at kunne uforstyrret udføre
 Forretninger i Land. Han seilede heller
 i sin Forventning, thi da han efter Bordet
 Land, fandt han dem meget venlig og tjenste-
 sig, skjøndt deres Tilbøielighed til Tyverie
 nu stedse var den samme, og yttrede sig endog
 ord. Indbyggerne bragte ogsaa Frugter og
 der i Mængde, og nogle smaae Sviin til
 sig.

Blandt alle Tilstadesvarende blev man kun
 enefte vaer, der havde Udseende af et Over-
 d, denne bragte ogsaa et Par smaa Sviin
 frugter til Foræring, hvorfor han tilstræket
 os belønnet. Man gav ham tillige den
 engelske Soe, som endnu var ombord,
 forbedret Racen af deres Sviin. Nu gif
 fredeligt til, men Mængden af Indbyg-
 vare Englænderne meget til Besvær; for
 hjælpe dette Onde, lod man Slagget vaie,
 betynde, at Skibet var Tabu. Dette havde

ogsaa den gode Virkning, at Mændene holdt sig
tilbage; men Qvinderne, der sandsynlig havde
endnu andre Bevæggrunde, end Nødsjerrighed
vare ikke saa let at bortskræmme. De kom i saadant
danne Skarer svømmende ombord, at man saad
sig nød til at fyre over deres Hoveder, for
drive dem tilbage.

Krugter og Rødder fik man i temmelig
Mængde, men Svinene vare sjeldne og dyre.
man for hvert nok saa lille maatte give tolv
mer Stangjern.

To Overhoveder bragte den 27de det misfærdige
Anter ombord, og lovede ogsaa at bringe Hagskæben
bøssen tilbage.

Den 29de, efterat alle Forretninger
tilendbragte, og man just vilde gaae til Søen,
kom begge Overhovederne igjen ombord, og
toge deres Løfter i Henseende til Bøssen. De
diffe to havde faaet anseelige Foræringer, og
Hr. Hergest nu havde dem i sin Magt, og vilde
med Visshed, at de kunde virke, at Flinten
udleveret, saa erklærede han én af dem, at
Skib var færdig at seile bort, og hvis Flinten
ikke strax blev bragt tilbage, vilde han tage
med sig. Denne Esterrøstning satte ham i en stor
gest, og udbredte en saadan Skræk blandt de
Deboere, at de strax forlode Skibet. Ikke heller
denne Trudsel uden Virkning, thi der blev
sendt Bud til den, som havde Flinten, og inden
halv Time kom en Canoe med Fredstegn og

holdt sig hoorpaa Hr. Hergest strax udleverede sin Fange
 og havde til det Overhoved, som bragte den. Den Fange
 Herrighedsaes Zaarer, Omfavnelser og vinne Koresse, da
 som i saadan saae sin Landsmand igjen, viiste, hvor stor
 man saas hans Frygt havde været for evig at stilles fra
 er, for sit Fødreland. Man tog derpaa bort i den
 temmelig bedste Forstaaelse, og nogle Foræringer til begge
 temmelig høddinge syntes fuldkommen at forsonde dem.

Mod Aften gif Skibet under Seil. Den
 e tolv første Morgen tidlig fik man tre smaa De i Sig-
 , som Hr. Hergest ansaae for nye Opdagelser.
 den første, som blev kaldet Dioussøen, har om-
 inge 6 Søemile i Omfærd, og ligger paa 8
 Grader 50 Minuter sydlig Brede og 200 Gra-
 der 51 Minuter østlig Længde. Den syntes fol-
 ae til Søen og fugtbar, og især blev man i Dalene en
 rd, og der vængde Kokos- og Pisangtræer vaer, hvis
 ten. De bygter Indbyggerne bragte ombord, og bort-
 inger, og fæde imod Koraller og andre Smaaeting.

Den anden De, der ligger allersydligst, fik
 navn af Trevenens De, og ligger paa 9 Grader
 21 Minuter sydlig Brede, og 202 Grader 21
 Min. sydlig Længde. Seet langt borte har den
 han tage seende af en meget høi Klippe, i Nærheden af
 m i en stor Isen der findes tre andre Fjeldtoppe. Disse
 andt de alle ligg temmelig i Midten af Den.

Den tredje heller Formiddagen den følgende Dag, den 15de
 der blev til 1792, seilede man forbi den sydlige Side af
 en, og ind i tredje De, der blev kaldet Sir Henrik Mar-
 an og Sevø De, og har en rummelig sikker Bugt, som

af det Navn Comptrollers Bugt. Længere hen mod Vesten fandtes endnu en fortreffelig Havn, der af os blev kaldet Anna Maria, hvori en fljon Bæk med fortreffeligt Vand udgyder sig.

Den synes udmærket folkerig, da meere end 1500 Mennesker vare at see ved Stranden, da vi landede, hvilke modtog de Fremmede meget venligen. Lillige syntes Landet fortreffelig dyrket, og at indeholde i Omfreds omtrent 1000000 Sæmle.

Den 3die April opdagede man nordenfor tre nyåvante Der endnu to andre, af hvilke den største havde en klippesuld Strandbred, og begroet med Græs og nogle Træer, men syntes ikke at have andre Indbyggere, end en Mængde Sœfugle. Ved den nordvestlige Side opdagede man en beqvem Bugt, hvori en fljon Bæk udsigtes sig, og ved hvis Bredder en Lund af Koftræer voxte. Her landede man, og fandt en gravelsesplads og en forkadt Hytte ved Siden af en Hsi. Disse Spor, at Den var, om ikke beboet, saa dog stundom besøgt af Mennesker, sørgede Hr. Hergest til ikke at fælde Træerne, som han i Begyndelsen havde vildet. Man forskaffede sig altsaa Frugterne ved andre Midler, og sørgede lede fra mange, at hver Mand ombord kunde faae fem Stykker. Derne kaldte man Kobberøerne. De ligge paa den 7de Grad 53 Minuter sydlig Brede, og 219 Grad 47 Minuter af Længde.

Da
troede jeg
vare seet
Gruppe,
ngtværdig
erne. I
og'e ame
g at den
ra Hoods
e. Derf
anne sidste
rende, ik
sogte Ma
lbærelse.

Hr. H
denne D
se lignede
forsel, S
dbyggerne
re.

Saavid
Esterred
mange Her
fordi f
ger beraaf
rig har fa
med en B
balus om
den der v

Da jeg først fik Efterretning om disse Øer, troede jeg, som Hr. Hergest, at de endnu aldrig vare seet af Europæerne, og gav derfor den hele Gruppe, til Minde om min ulykkelige og meget værdifulde Rejsefælle, Navn af Hergest-Øerne. Men siden efter erfarede jeg, at allerede nogle amerikanske Koffardieskibe havde besøgt dem, og at den sydligste af dem ved klar Luft er synlig fra Hoodsoen, den nordligste af Marquesas-Øerne. Derfor betragte nogle dem som hørende til denne sidste Gruppe, skjøndt hverken spanske Søfarende, ikke heller Capitain Cook, der tidligere besøgte Marquesas-Øerne, vidste noget af deres Tilværelse.

Hr. Hergest anmærker i sine Beretninger om denne Ø, at Indbyggerne i Farve og Størrelse lignede dem paa Marquesas; men i deres Udsjættelse, Klædebragt og Udpyntninger kom de dem nær til de Indbyggerne paa Otahaiti og Selskabs-Øerne nærmest.

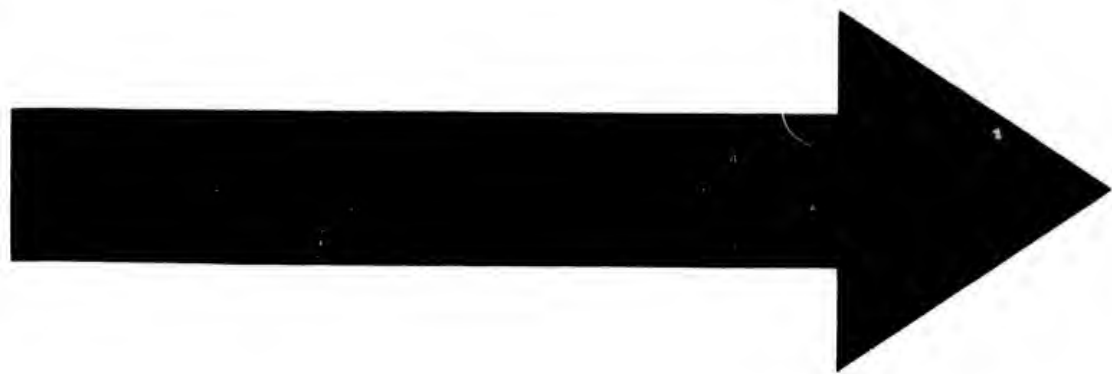
Saa vidt gaaer mit Udtag af Hr. Hergests Efterretninger, hans Rejse angaaende, der mange Henseender er bleven meget ufuldstændig, fordi han i Hensyn til udførligere Beretninger heraaber sig paa andre Papirer, som jeg aldrig har faaet Die paa. Jeg ender dette Udtag med en Beretning af Styrmanden paa Skibet *Daalus* om Hr. Hergests ulykkelige Skjæbne, den der var den sidste Ledtager til *Woahu*.

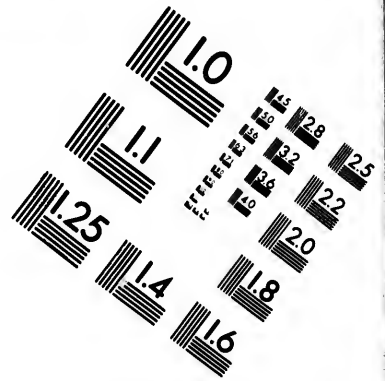
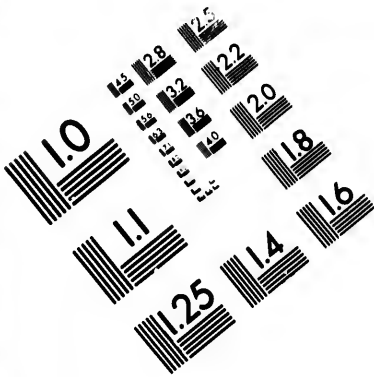
Paa Reisen fra Hergestsøerne til Sandvichsøerne hendte intet mærkværdigt, uden at de traf paa meget stærke Strømme i Havet, der nødede dem at styre mod Østen, for ikke siden at komme paa Vind af Øerne. I Følge disse Omstændigheder kom Skibet paa Kysten af Dirheihø, hvor Hr. Hergest fandt mine efterladte Forholdsbrevs ordre, og begav sig derfor til Den Woahu. Denne uhyggelige Beslutning syntes ham dengang, skienmod mine givne Befalinger, at være det raadeligste Middel, for at forvise sig en hurtig Sejlsads til Nutka.

Den 7de Maj tidlig styrede Dædalus sig til den samme Bugt, hvor Resolution og Discovery havde været i Maret 1779. Men Hr. Hergest vilde ikke antre der, fordi han anså Indbyggerne i denne Egn for de vildeste og mest løseste blandt Øboerne. Af denne Grund vilde han blot lægge bi, og kjøbte af Indvaanerne et Par Svine, Krugter og nogle Græskar fyldte med Vand. Mod Østen lagde han ud fra Kysten og bad Indvaanerne at bringe den følgende Dag nyt Forraad af Vand og Forfriskninger. Mod Middagen indfaldende Havblik og en Strøm, der drev Skibet mod Vesten, gjorde, at det ikke kunde naae Land før den ellefte. Hr. Hergest oplyste nu sit første Forsæt, og befalede at lægge Skibet for Anker. Efterat man en Tidlang havde købt Vand af de Indfødte, der vare om Skibet, forlod Hr. Hergest sine Folk ved denne Forretning

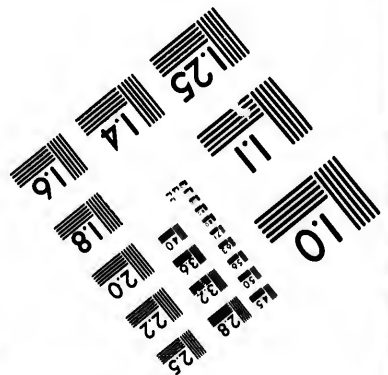
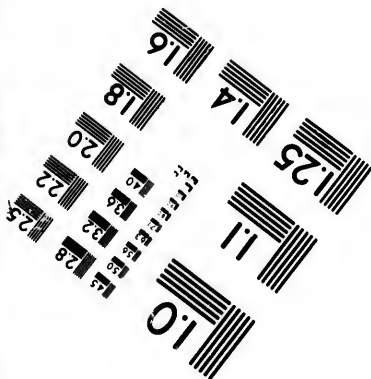
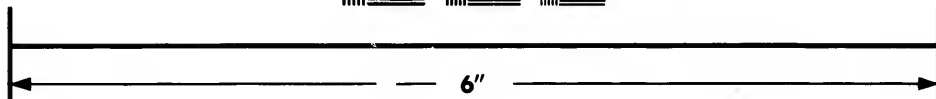
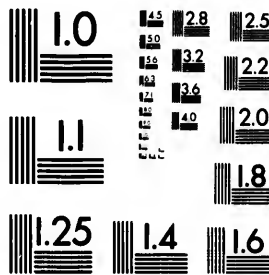
og gik i Land med Kutteren. Mod Aften kom
 berte Fartoi tilbage, og bragte iftedet for otte Perso-
 ner, som det havde taget med, ifkun fem ombord
 igjen; og af disse fik man den sorgelige Efterretning
 at høre, at, efterat Hr. Hergest, Hr. Gooch og
 to Matroser vare ubevæbnede gangne i Land med
 to Wandtønder, havde de Indfødte strax mærket
 deres værgeløse Tilstand, angrebet dem, dræbt
 en af Matroserne og bortført Capitainen og A-
 stronomien. Men den anden Matros, der var
 stærk, behændig Karl, arbejdede sig midt
 igjennem en stor Mængde Wilde og flygtede til
 Baaden, hvorfra han strax vendte tilbage i Land
 med to andre forsynede med Flinter, i den Hen-
 sigt at redde deres Befalingmand og at faae deres
 Kamerads Liig tilbage. De mærkede snart, at
 Hr. Hergest saavel som Hr. Gooch endnu vare i
 Live og befandt sig i en uhyre Trængsel af Ind-
 fødte, der rev dem Klæderne af Kroppen og
 arbejdede dem opad mod Bjergene. Englænderne
 søgte at nærme sig Mængden, men blev til-
 røddrede af en uhyre Steenregn. Da ogsaa
 Matten faldt paa, holdt de det for raadeligt at
 vende tilbage ombord igjen, for den følgende
 Dag at bruge virksommere Midler.

Styrmanden, Hr. Rev, sommentaldte strax
 til de øvrige Officerer, og man fattede den Beslutning,
 at gaae Matten igjennem at seile fra og til, og den
 følgende Morgen at sende Kutteren vel bemanded
 og bevæbnet i Land, for om mueligt at redde de

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

15 128
16 132
17 22
18 20
19 25

10
11
12
13
14

res ulykkelige Befalingsmand og hans Ledsager. En gammel Mand, et Overhoved fra Madagaskar som Hr. Hergest havde lovet at tage med sig til hans Fædrene, gif ogsaa med i Baaden, for at tjene dem som Løff, og ellers være dem behjælpelig. Denne gif først i Land og begav sig til de Indfødte, af hvem han fordrede de Famne, men fik strax det Svar, at de allerede var rene tilforn vare dræbte. Da han bragte denne Efterretning, sendte man ham igjen hen, for at forde Liigene, hvorpaa man sagde ham at være faarne i Stykker, og deelte mellem syv Overhøveder. I det mindste troede man at faa saae dette af den gamle Mand's Tale og Tegning.

Efter denne Samtale kom de Vilde i store Mængde løbende til Strandbredden, og dræbte Folkene i Baaden med Stene, hvorpaa disse gik til forskjellige Gange efter dem og nåbde dem til at trække sig tilbage. Da de nu heller ikke havde mere at udrette, vendte de tilbage ombord, hvorhen ogsaa den gamle Befalingsmand ledte dem, og Skibet styrede sin Cours til Madagaskar, for at sætte ham i Land der. Men næste vare de komne fem eller sex Søemile fra Waadisa, saa sprang den gamle voldselig overbord, og bortfjernede sig saa hurtig som mueligt ved svømme. Man lod Skibet i Djæblicket lægge anker, men da man saae, at han med Flid svømte bort, satte man igjen Seil til, og da de nu ikke

havde at gjøre
lige til Nutka.

Ni

I den forrige Sæson 1792 lige til den 15de og vedbliver nu den 15de. Hr. Dva
amode ham end
og nogle Faar,
yttige Dyr paa
unde modtage sig
dem paa følger
te Faar og to
Uagtet jeg
med mine For
ge til England
tebe dog først f
Da vi ikke
o. s. v. blev a
ttede at seile m
od Uften.
Men sørent
traf en meget

hadde at gjøre, i Matavai skyrede de deres Cours
lige til Nutka.

Tiende Afdeling.

I den forrige Afdeling ere alle Tildragelser i Na-
vori 1792 lige til Enden af Maret bleven fortalt;
jeg vedbliver nu at fortælle Historien af det nye
Aar. Hr. Quadras Godhed opmuntrede mig at
næmme ham endnu engang om noget Hornqvæg
i nogle Faar, for at forplante nogle af disse
nyttige Dyr paa Sandwichsøerne. Da vi ikke
kunde modtage flere end 12 Stykker, saa inddelte
de dem paa følgende Maade: fire Køer, to Tyre,
tre Faar og to Vædere.

Uagtet jeg gjorde mig al Umage for at ha-
nde med mine Forretninger, saa bleve de forskjelle
lige til England bestemte Kartter, Tegninger og
andre Redskaber dog først færdige den 6te Jannuar.

Da vi ikke brugte vore Telte, Instrumen-
ter, &c. f. v. blev alting bragt ombord, og jeg be-
vedt at seile med Landvinden den følgende Dag
med Uften.

Men førend jeg kunde udføre dette Forsæt,
traf en meget ubehagelig Omstændighed, der

nødte mig til at opsætte min Afreise endnu flere Dage. Dette var, at Bøffesmeden paa Chatham, en høist duelig og brugbar, og lige til den Tid meget ordentlig Mand, fandt Middel til at rumme tilligemed en af de beste Sæfoldater paa hiint Skib; hvilke vi uagtet alle anstillede Eftersøgelses ikke kunde komme paa Spor efter. Jeg havde lovet Soldaterne paa Presidio en Belønning af 25 Daler for hver af Flygtningene, og Hr. Quadra havde ligeledes budet en lige Belønning; men alt var forgjæves, og de til forskellige Tid udsendte Soldater vendte alle med uforrettet Eftersøgelse tilbage. Som et Beviis paa at Deserteuren være undvegne uden at de spanske Officerer vidste det ringeste derom, tilbød Hr. Quadra sig at erstatte Bøffesmedens Sted ved den eneste Smed paa Colonien, der skulde være en god Arbejder. Tilbud, hvis Antagelse kun vor trængende Nødvendighed kunde undskylde. Han blev derfor bragt ombord paa Chatham, og den 14de Discoverey med en sagte Landvind ud af Havnen Lige til den 13de seilede vi i Selskab med spanske Skibe. Men her nødte vor forskjellige Bestemmelse os at skilles ad, og efterat Broughton, Hr. Quadra og nogle spanske Officerer endnu engang havde spist til Middag os, toge vi Afsked fra hinanden uden Haab om at se saaa dyrebare Venner igjen, og fik ingen saadanne videre Oplysning om dem. Den 17de Augot,

Den
 Mat, og
 med Sand
 gjort Ende
 I H
 Gruppe D
 korter unde
 19de og 2
 den 221 og
 til eller ei,
 Men da jeg
 et i nogle T
 neden af de
 mere mod B
 rre Vind.

Den
 samme Bred
 fordoblede
 endog S
 seile tæt f
 efter mang
 rydset frem
 et lige over
 ulde være,
 ingen saad
 le videre E
 Divhyhte.
 Den 1
 denne De
 r. Pugot,

Den 21de mistede vi en Sommermands
 Mat, og af flere Omstændigheder lader det sig
 med Sandsynlighed slutte, at han frivillig har
 gjort Ende paa sit Liv.

J Følge min Hensigt at bestemme, om en
 Gruppe Der, som angives paa de spanske Sæ-
 korter under Navn af De los Majos mellem den
 19de og 21de Grad nordlig Brede og mellem
 den 221 og 225 Grad østlig Længde, virkelig ere
 til eller ei, havde jeg styret meget mod Østen.
 Men da jeg formodede, at de sagte Binde, som
 i nogle Dage havde, vare en Følge af Nær-
 heden af det faste Land, styrede jeg min Cours
 mere mod Vesten, i det Haab her at finde en stær-
 sig at en
 kere Vind.

Den 31te befandt vi os næsten paa den
 samme Brede, som disse Der skulde ligge paa,
 og fordoblede derfor vor Opmærksomhed, og jeg
 lod endog Seilene tage ind om Ratten, for ikke
 at seile tæt forbi et Land uden at blide det vaer.
 Efter mange forgjæves Forsøg og efterat have
 prøvet frem og tilbage, og efterat vi havde sei-
 let lige over det Sted, hvor disse foregionne Der
 skulde være, overbeviiste vi os uden Modsigelse,
 at ingen saadanne Der vare tit; jeg opgav derfor
 alle videre Eftersøgninger, og styrede min Cours
 mod Divyhyte.

Den 12de Februar fik vi den østligste Odde
 af denne De i Sigte, og da min Hensigt var, at
 r. Pugot, min første Lieutenant, som jeg havde

overdraget Kommandoen over Chatham i Hr. Broughtons Sted, skulde undersøge Kysterne af denne De fra den østlige Odde mod Sønden lige til Karakafuabugt, medens vi vilde beseile Kysterne i den modsatte Direktion, saa lod jeg Discovery lægge bi, for at meddele Hr. Pugot denne min Hensigt.

Da vi den 13de seilede langs med den nordøstlige Kyst af Den, kom en eneste Canoe roende ud af en lille Bugt! hen til Skibet, hvor paa vi strax lode lægge bi. Af Folkene i den fik vi at vide, at en almindelig Tabu hindrede Indbyggerne at komme til os, hvilket vi ogsaa allerede havde mærket, da paa vor hele Seilad langs med Kysten ikke en eneste Canoe nærmed sig til os. Disse havde imidlertid bøvst at besøge os, og derved udsat sig for den Fare at miste deres Liv, hvis deres Præster eller Overhoveder fik det at vide. Denne Tabu havde allerede vareet flere Dage, og skulde om to eller tre Dage være til Ende. Af disse Folk fik vi fremdeles at vide, at Tamahmah opholdt sig nu i Karakafuabugt, og at det under Dadsstraf var forbudt at bortruste til Europæere eller Amerikanere Sviler eller andre Lebnetsmidler uden mod Skydegevær og Munitton.

Disse bedrøvelige Folger reise sig af egen nyttige. Kjøbmænds uoverlagte. Handlemænd der benytte sig af denne Nations Tilbøielighed til Krig, for at skaffe sig forgjænlige Fordele

berbed m
Imidlertid
Tabu, dere
nogle Høne
Anseende m
Fjern og ro

Mod
af Dvhyhi
vie, yders
et meget
Teppe
kummende
vil af disse
nøgne Kl
ontrast med
vilke man
Den 12

Stran
geet folkeri
ndbyggere
ed, da jeg
te ophævet
stodte en

Folket
hommotu;
Bugten.
de ikke fo
strange D
ugen af
ade at bry

berbed nedsatte alle andre europæiske Varer. Imidlertid folgte vore Gæster os, uagtet denne Tabu, deres lille Ladning, der bestod af et Sviin, nogle Høns og noget Brødfrugt og Rødder, efter Udseende meget til deres Tilfredshed, mod noget Fjern og roede derpaa igjen tilbage til Land.

Mod Middag kom vi til den nordlige Side af Owhyhie, hvor Kysten bestaaer af en Række stejle, yderst stejle og taggede Klipper, som havde et meget romantisk Udseende, og fra hvis nøgne Toppe flere brusende Strømme styrtede sig ned i Havet. Dette majestætiske Skuespil af disse larmende Floder, der udgyde sig fra mellem nøgne Klipper, dannede en meget affikende Contrast med de skjønt dyrkede, smilende Egne, hvilke man øjnede mellem disse vilde Bosværke.

Den 14de kom vi til Ankers i Bugten Ende. Strandbreddene om denne synes at være meget folkerige og dyrkede, men dog viste ingen Bybyggere sig, hvilket forekom os ikke lidet frembrud, da jeg beregnede, at Tabu allerede maatte være ophævet. Omfider, da Kloften var henved 100 Fod, stødte en Canoe fra Land og roede hen til Skibe. Folkene i Canoen meldte os, at de tilhørte Ahomrotu, som opholdt sig i en Landsbye nede i Bugten. De søiede til, at Grunden, hvor de ikke for længe siden havde besøgt os, var besat af en frænge Tabu, der forbød alle Indvaanerne i Bugten af deres Canoer, eller paa anden Maade at begive sig bort fra Den. Men deres

Oberherres Rang og Bigtighed gav ham Ret til ved Leilighed at ophæve denne Indskrænkning, fordi han troede, at vort Skib vel kunde være det samme, som havde medtaget hans Vndlings tjener, Tarehua. Han havde derfor sendt dem ud, for at indhente de fornødne Underretninger, og i det Tilfælde, at hans Haab var grundet, var en Foræring af et Sviin og nogle Frugter for Tarehua i Fartøiet. Denne, der blandt os var mere bekendt under Navn af Jack, lagde strax ved sine frembrydende Laarer for Dagen, hvor inderlig denne kjærlige Erindring rørte ham. Sendebudene tilsøiede endnu den indstændige Begjæring, at jeg maatte seile dybere ind i Bugten, hvor de vilde forsyne mig med alle fornøden friskninger, saasnart Tabu ophørte, hvilkken var forbi den næstfølgende Dag ved Solens Nedgang.

Da jeg intet havde at indvende mod denne Indbydelse, saa styrede vi, saasnart en gunstigt Vind reiste sig, hen til Klekken Toaih.

Strax efterat Skibet havde kastet Anker besøgte vor gamle Ven Rahowmotu os, og bragte os en Foræring af sex skønne Sviin og en Mængde Markfrugter. Jeg benyttede den første Leilighed til at underrette ham om at Skibets gevær og Munition endnu stedse vare Tabu, saa meget han beflogede denne Indskrænkning, som libet syntes den at have Indflydelse paa hans Gjæstfrihed, og han forsikkrede, at, hvis jeg vilde opholde mig nogle Dage ved hans Landsby,

saa skulde jeg
ninger af alle
Efterat

ham, for a
sandt meget t
at Chatam va

Rahow
gle Dage paa
sage os til en
der vel var g

andre Vederq
forslag afflog
der endnu den

age Forraad f
s friskt Foder
et slette Hse,

Monterey, næ
behagelige Dr

et Tab, vi un
to Gaar,
meget betyde

behagelige Haa
na de forskjelli

abede jeg end
indste paa Dr
eneste Tyr,

ed Kærne i S
Men Rah

roesskab havde
gang foræred

faa skulde jeg rigelig blive forsynet med Forfriskninger af alle Slags.

Efterat vi havde spist, gik jeg i Land med ham, for at undersøge Vandstedet, som jeg fandt meget beqvemt, og beklagede derfor meget, at Chatani var borte.

Kahowmotu nødte mig meget at blive nogle Dage paa dette Sted, og lovede da at ledsage os til en anden af sine Eiendomme, hvor der vel var Mangel paa Vand, men hvor alle andre Nødvægselser vare i Overflod. Dette Forslag afflog jeg ikke ganske, og lovede at blive der endnu den følgende Dag, deels for at indtage Forraad for os selv, deels for at forskaffe os friskt Foder for vort Dvæg, der formedelst det slette Høe, som vi maatte tage med os fra Monterey, næsten var sultet ihjel. Paa denne behagelige Omstændighed skjød jeg Skylden for det Tab, vi underveis havde lidt af tre Væddere, to Faar, en Tyr og en Koe. Dette var meget betydeligt Uheld, og tilintet gjorde det behagelige Haab, at forplante disse nyttige Dyr paa de forskjellige Øer i Sydhavet. Desuagtet havde jeg endnu at naae mit Hjemme, i det mindste paa Owhyhie, hvor jeg vilde efterlade den eneste Tyr, som endnu var tilovers, tillige med Kørerne i Tamahmahs Hænder.

Men Kahowmotu, der stedse med den største Højsættelse havde sørget for de Gjeder, som jeg havde bragt med mig, overleverede jeg en Væds-

her, to Faar og et Lam, der underveis var kommen til Verden. Da han hørte, at de øvrige Dyr vare bestemte for Tamahmah, raadede han mig meget ivrig strax at sætte dem i Land her, da det var uomgængelig fornøden, at de strax fik friskt Foder; Tamahmah har i disse Egne vidtløftige Eiendomme, hvor man vilde bære den største Omfarg for dem. Jeg kjendte ham imidlertid alt for kort til at forlade mig saa blindt paa hans Løfter, og holdt det altsaa for det sikreste, selv at overlevere ham den bestemte Foræring.

Den 15de tidlig om Morgenen kom Karbov motu atter ombord, for at føre mig til sit Bolig. Hans Besøg var os saa meget behageligere, da han bragte med sig sex skjønne Sviin, en Mængde Frugter og Rødder og friskt Foder for Nvæget. Våben og Munition blev nu ikke mere fordret, og han syntes meget fornøiet, da han fik nogle Allen rødde Klæde, noget trykkes Lærred og nogle Glasforaller for hans Kone. Af disse havde han ikke mindre, end fire, hvilte ventede paa mig, som han sagde, med stor Utaalmodighed ved Strandbredden, da Tabu, skjøndt i mange Dele tilendebragt, dog endnu ikke tillod Kvinderne at betræde en Canoe, hvorfor ogsaa alle Damer, der hidtil havde beæret os med deres Besøg, kom sømmende ombord.

Kleffen Toaib ligger i en Lund af Cofospalmer, tæt bag ved den sandige Strandbred

Et Korall
 træffede
 Linie uel
 dog beqv
 Strandbre
 endnu i
 Ledsa
 er tiltraad
 Haade vel
 understo
 Dog syntes
 herflodig,
 ar høist ver
 m af adsp
 nte til B
 t andet C
 age og ista
 deres Slag
 ndt vi ogsa
 fjærdigede
 rdighed.
 Wide t
 age indslu
 d Saltva
 ggene er k
 arrelse og
 til Orde
 adskilt fra
 andbred,

Et Koraltreb, der fra denne strakte sig næsten
 refserdedeel Mil ud i Havet, gjorde den i lige
 Linie utilgjængelig for vore Baade; vi landede
 og beqvemt i en smal Kanal mellem Revet og
 Strandbredden i Egnen ved Korai, og havde
 endnu to Mile til Gods til Rahomotus Bolig.

Ledsagede af en Corporal og sex Sæfolda-
 er tiltraadde vi denne Spadseregang, og lode vore
 Baade vel bemandede og bevæbnede tilbage, for
 at understøtte os i Tilfælde af et fiendeligt Angreb.
 Dog syntes denne Forsigtighed at være gandske
 overflødig, thi Folkets Opførsel af alle Stænder
 var høist venlig og forekommende. Flekken bestod
 af adspredte Huse af to Slags. De, der
 mente til Boliger vare smaa og elendige, men
 et andet Slags, der var bestemt til at bevare,
 bygge og istandsætte Canoerne, vare fortreffelige
 deres Slags. Ved dette Baadbygger- Arbeide
 andt vi ogsaa flere Personer i Virksomhed, der
 befærdigede deres Arbeide med megen Nethed og
 Ordighed.

Midt i Byen, i et af Steenmuur og Leer-
 bygge indsluttet Rum, findes en Kam opfyldt
 med Saltvand. Rummet mellem Vandet og
 byggen er besat med Leerkar og Pander af ulige
 størrelse og Figur, der ere opstillede uden Hen-
 sigt til Orden og Forhøining. Vandkammeret
 adskilt fra Havet ved en Deel af den sandige
 Strandbred, synes heller ikke at staa i nogen

Forbindelse med dette, men har Udseende af en
 flaaende Pøl, der er bedækket med et grønagtigt,
 dyndfuldt Skum. Dette, siger Indbyggerne,
 frembringer den bestandig og leverer, uden at
 fyldes af Havet, en tilstrækkelig Qvantitet me-
 get salt Vand, for dermed at fylde alle Kar,
 hvori det, udsat for Solen, snart dunster ud
 og sætter Krystaller. Krystallerne samles med
 Omhyggelighed, de smudsige udvaskes i Søevan
 og tørres derefter. Paa denne Maade bereb-
 de deres Salt, som i Forhold til den derpaa
 anvendte Umage er baade hvidt og reent. De
 have en stor Mængde deraf, der i Gøphed
 Mængde kan sættes ved Siden af det beste eur-
 opæiske, men bestaaer af langt større Krystaller.
 At domme efter Parkens Udseende, som og
 Mængden af det vundne Salt, skulde man
 sten formode, at dette Saltvand (Sohle) snart
 fremkommer af den omliggende Jordbunds sa-
 agtige Bestaaffenhed end af det blotte Søevan.
 Men da imidlertid denne Vandkam ligger
 20 Skridt fra Havet, saa trænger sandsyn-
 Vandet fra dette igjennem den løse Sand
 Strandbredden, og Vædskens Righaltighed er
 Følge af begge Aarsager.

Undersøgelsen af denne Saltpart og
 Besøg hos Rahovmøtus Gemalinder optog
 første Deel af vor Tid. Disse sidste vare vi
 get kjærkomne, da vi uddelte nogle Forærin-
 mellem dem, som vi til den Ende havde to

med. P
 han, han
 Disse sid
 bestedne.

git dem f
 efter at v
 Ogsaa ful
 der havde
 s paa een
 om forbi,

Da v

ede jeg Ka

et spise til

edvarende

damerne or

gandske

ndlingsfor

ed, at, o

paa Cand

tte dog um

ermænd in

nger. De

Rahovm

rbord.

Mod

alinde t en

er erholde

berrette sig

te til han

med. Paa Tilbageveien til vor Baad ledsagede han, hans Kone og mange af de Indsødte os. Disse sidste opførte sig udmærket ordentlige og beskedne. De bragte os Cocosnødder, i det vi gik dem forbi, og syntes alle meget begierlige efter at vise os smaae Tjenester og Hosfligheder. Ogsaa fulgte de noie deres Overherres Forskrift, der havde befaleet, at kun saa skulde nærme sig os paa eengang, og Mængden steds, hvor vi kom forbi, holde sig i nogen Afstand.

Da vi vare komne til vore Baade, anmodede jeg Kahobmotu, at ledsage os ombord, for at spise til Middag, men i Anledning af den vedvarende Tabu faldt mig slet ikke ind at bede Damerne om en lige Artighed. Men disse vare ganske anden Meening, især Kahobmotus Indlingskone, der meget findrig lod sig forlode sig, at, om Tabu end forbød dem at ombordeste paa Canoer, der tilhørte. Oshyhi, saa kunde dette dog umulig strække sig til de Kartotier, hvis Hvermand intet vidste af deres Love og Indskrænkninger. Dette Ræsonnement syntes indlysende for Kahobmotu, og vi begave os alle sammen ombord.

Nod Aften gik Kahobmotu med sin Sejlskibe i en af vore Baade atter i Land. Efter at vi her er holdt, er vi et Budskab fra Tianna, for at vi derrettede sig om hvem vi vare, og, ifald vi var til hans Venner, lod han sige til, saa

vilde han besøge os saasnart som muligt. Men fordi Afsanden var stor og han kunde komme om Ratten, saa vilde han føre en stor Fld i den forreste Deel af sin Canoe, for strax at blive medtaget. Henimod Klokken fire om Morgen kom han ogsaa virkelig, just som vi vare i Begreb med at gaae til Seils. Han bragte sex Kønne Sooin med sig, og forsikrede, han havde endnu mange paa Veien, der skulde følge Skibet mod Sønden. Kahoumotu kom nu ogsaa med sin Favorit Sultaninde, for at ledsage os til Teiaiatua. Veiret var meget afvejlende, snart Habblik, snart Storm ledsaget af Lynild, Tornden og Regn. Mod Aften fik vi Die paa en Brigantine og en Schaluppe ved Udgangen af Bugten, og fik at vide af de Indfødte, at der var Chatam og Koffardiskibet Schackal. Vi forsøgte strax at nærme os til dem, men havde den følgende Morgen tabt dem af Sigte, og først den 18de fik vi dem igjen at see. Mod Middag var Chatam saa nær, at Hr. Puget kunde komme ombord, da jeg blandt andre Efterretning om hans Undersøgelser af Kysterne fik at vide at Karakakua var et langt frygteligere Sted, end jeg vel forestillede mig, (efter hvad Folkene Schackal havde sagt ham) da Tamahmah havde af forskellige Handelsfibe faaet et Antal Kanoner og Forraad paa Munitio. Disse Kanoner vare opplantede foran en Steenmur, som havde ladet opføre langs med Strandbredden

Bugten
hvor Pu
ulphkelig

Ha
nu i en
lelige try
anden D
hold paa
For, som
som havd
saa svage
nene, og
skaffe dem
res Liv. I

ventet til
Den
af de Ind
vi vare i en
en af dis
Tamahmah
triktet Ahi
der passede
Daab, at
at bringe
en bety
meget feil,
og Udflugt
Belønning
rede han
se mig d

Bugten foran Husene, just paa det samme Sted, hvor Præsternes Boliger efter Capitain Cooks ulghfelige Død bleve ødelagte.

Haablik og en stærk Svøgang holdt os endnu i en Afstand fra Land, hvilket ved den utaalnelige trykkende Hede var dobbelt besværligt. En anden Omstændighed gjorde os det længere Ophold paa Søen endnu ubehageligere; den eneste Tyr, som vi endnu havde tilbage, og en Roe, som havde bragt en død Kalv til Verden, vare saa svage, at de ikke mere kunde staae paa Benene, og hvis jeg ikke snart fandt Leilighed at skaffe dem i Land, var det umuligt at redde deres Liv. Dog ogsaa her kom Tilfældet mig ganske uventet til Hjælp.

Den 19de om Eftermiddagen besøgte mange af de Indfødte os i deres Canoe, omendfskjont vi vare i en Afstand af 8 til 9 Søemile fra Land. En af disse Vaade var en Halbroder af Kong Tamahmah, der var Befalingsmand over Districtet Ahiedo. Denne gjorde jeg Foræringer, der passede sig for hans Stand, hvilket gav mig Haab, at han ikke vilde afflaae min Begjering, at bringe Dvæget i Land, da hans Canoe var af en betydelig Størrelse. Men heri tog jeg meget feil, thi han gjorde tusinde Undskyldninger og Udflugter, og først, da jeg lovede ham en Belønning for Brugen af hans Canoe, forandrede han Tonen og var strax beredvillig til at vise mig den forlangte Villighed. Tyren og

Koen bleve ogsaa bragte ned i hans Fartsøi, og den første spiste strax med stor Appetit nogle friske Urter, som laae i Canoen, hvilket gav mig Haab, at den snart vilde komme sig, naar den fik friskt Foder.

Den 20de havde vi atter noget Besøg fra Land. Mandt disse var Tamahmahs ældste Søn, en Dreng ni Aar gammel, hvis Ansigt røbede megen Kyrtighed og Forstand. Han gjengjeldede mine Foræringer med tre til fire Sviin, og lovede den følgende Morgen et større Antal.

Handelen med de øvrige Indføde om deres Lands Produkter blev drevet meget fredelig og venstabelig. Blaat og rødt Klæde, og krykkede Lærred syntes at gjælde meest. Glasforaller og andet Legetøi toge de gjerne imod som Foræringer, men de betragtede dem ikke som Handelsartikler.

Endelig, den 22de, naaede vi Egnen ved Teiatatua. Her bærede Tamahmah, Kongen over hele Øehyie, os med sit Besøg, der allerede længe tilforn var bleven os meldt.

Saa vel af Capitain Kings Beskrivelse som ved Hjælp af min egen Hukommelse ventede jeg at gjenkende min fordums Bekjendter paa den vildeste Mine, som vi endnu havde fundet hos disse Deboere; men jeg forbausedes ikke lidt da jeg fandt, at den modnere Alder havde i sig Grad formildet den vilde Haardhed i hans Træk og havde i det Sted malet paa hans Ansigt

Udtryk af et høimodigt Genmæstet næsten af samme Art som hos Pomurry

Tamahmahs Canoe, ledsaget af en Matros, som var i Besiddelse af en Arho eller Jach, og leverede Kongen dette Selskab paa Overfarten til Landet og befandt sig der med sit Foder

Efter de første Dager meldte Kongen sig til os med nogle Canoen ved Siden af os ombord.

Den blev hendes Sølv og Pomotus Datter og Datterens Sammenbrødt Slægtstamme og meget gamle, og var gamle, og var gamle; thi hun var gammel, som vi havde hørt om i Sammenbrødt mellem dem og hvert Blik, og var behageligt

Udtryk af et aabent, muntert, forstandigt og
høimodigt Gemst. En lykkelig Forandring,
næsten af samme Slags, som vi havde mærket
hos Pomurry paa Otahetti.

Tamahmah kom ombord i en meget stor
Canoe, ledsaget af Johan Young, en engelsk
Matros, som syntes at være hans store Vndling
og i Besiddelse af en betydelig Indflydelse. Ta-
rehoa eller Jack, der var affendt, for at over-
bevare Kongen Koen og Tyren, var ogsaa med
i dette Selskab, og meldte mig, at Koen var
død paa Overfarten, men at Tyren lykkelig var
landet og befandt sig i et Hus, hvor han for-
ærede sit Foder med den bedste Appetit.

Efter de sædvanlige Hælsninger fra begge
Sider meldte Kongen mig, at hans Gemalinde
sammen med nogle Venner og Betslægtede vare i
Canoen ved Siden af Skibet, og ønskede at
komme ombord. Jeg gav strax min Tilladelse,
og blev hendes Majestæt forestillet, der var Ka-
pitanens Datter med hans Vndlings Gemalinde.
Datterens Sammenkomst med sine Forældre viiste
en betydelig Slægtskabet mellem begge og deres gjens-
idige Æmhed. Dronningen var omtrent sexten
Aar gammel, og gjorde Tamahmahs Smag me-
ndre Ære; thi hun var den skønneste Qvindeskab-
ning, som vi havde seet her. Den gjensidige
Æmhed mellem de to Ægtefolk, som de ytrede
i hvert Blik, ved hver Bevægelse, var et me-
get behageligt Skuespil, skjønt man i den store

Verdens finere Cirkler vilde finde saadan Odforsel latterlig. Men vi derimod, der vare saa langt borte fra denne store Verden, sølte ved Synet af denne rene, simple Lyksalighed, der saa aldeles uafhængig af Kultur og Forfinelse kan blive ethvert Naturens Barn tilbeelt, den inderligste Fornøielse.

Den eneste Hensigt med dette Besøg var at indbyde os til Karakakua, hvorpaa jeg svarede, at vore Baade vare seilede ud, for at undersøge Teiatatua og at deres Udsagn skulde bestemme min Beslutning. Dette Svar stillede dem vel tilfreds, dog anmærkede de, at jeg ikke vilde finde det saa beqvemt her, som i Karakakua.

Den Naade, hvorpaa alle de Personer, der nu omgave os, opførte sig, var uden Daddelse, fredelig, beskeden og venlig; men fremfor alt udmærkede Kongen sig ved Høflighed og Omhyggelighed, for ikke at mishage os, da han aldrig satte sig uden at spørge, om det ogsaa var tilladt.

De heftige Fordringer efter Naaben og Munitio, som i Begyndelsen syntes os en frygtelig Hindring i at tiltuse os og Forfriskningerne havde ganske ophørt; og den venstabelige Naade hvorpaa man modtog os, og den Overflod af alle Levnetsmidler, som vi fik for billige Priser gav mig et langt fordeelagtigere Bregreb af disse Deboeres Karakter, end man efter de forrige Skildringer havde fattet om dem.

Da gode Forsøden ovenfor Gjesten ikke Forøring. deres Eren for en gunstvenstabelig vil deres Etilter ubdelidste vilde fæstede minmahmah orlæggede i Cng mærkede ng, gav Gjesten opfykongen gavdes. De min Hensigtinger, 3lo Uddelinlighed, egge noget rrig Haaridstertid in ev rigelig gav Anleahmah felt rrræining

Da jeg havde besluttet at fremme denne gode Forstaaelse ved alle muelige Midler, og af den ovenomtalte Young faaet at vide, at vore Sjester ikke gjorde sig den ringeste Regning paa Forøringer, søgend de havde foregaaet os med deres Exempel paa Gavnildhed, ansaae jeg det for en gunstig Leilighed til at bevise dem vort venstabelige Sindelag ved Gaver, der svarede til deres Stand. Jeg lod derfor saadanne Artikler uddele blandt dem, som jeg af Erfaring vidste vilde være dem behagelige, og Følgen stadsøste min Forventning. Nu bad ogsaa Tahirah om Tilladelse for sine Venner og Bekendte i Canden at maatte besee Skibet, og da jeg mærkede godt Hensigten med denne Begjæring, gav jeg strax min Tilladelse, og de nye Sjester opfyldte snart den hele Kahytte, indtil Kongen gav Befaling, at ingen mere skulde indgaaes. Deryaa spurgde han mig, om det var min Hensigt, ogsaa at aflægge disse med Forøringer, og da jeg svarede Ja, paatog han sig selv Uddelingen, og det med saadan Sparsommelighed, at jeg idelig fandt Leilighed til at aflægge noget til hans Gaver, hvilke han især med sigte til de rigelige Haand tildeelte Damerne. Disse tabte imidlertid intet derved, da det Manglende stedsøstelig Prisen rigelig erstattet paa en anden Maade, hvorefter det gav Anledning til nogen Skjæmt, hvori Tahirah selv tog betydelig Deel. Efterat denne Forretning var tilendebragt, og enhver ansaae

sig lykkelig ved det, han havde faaet, Stjærte
 jeg Kongen endnu, foruden de Gaver, han al-
 lerede havde faaet, en Skarlagens Kappe, der
 naaede fra Halsen lige til Jorden, var prægtig
 garneret med vægte Træsser og brogede Baand
 og foran sammenbunden med blaae Baand
 Speilene, som man havde stillet lige over for
 hinanden, viste han paa een Gang sin hele
 kongelige Figur, og denne bragte ham i saadan
 Henrykkelse, at Pladsen i Kahytten var alt for
 snever til at rumme den. Hans Luftsprung for-
 drev snart Mængden, der havde gjort Lust-
 ntaalelig heed, og strax efter fulgte han dem
 paa Dækket, hvor han først gif nogen Tid sig
 op og ned, og stillede sig, efter Anseende
 Hensigt, paa de Steder, hvor han meest faldt
 Dinene, for at tiltrække sig sine Undersaatt-
 Beundring, hvis lydelige Frydestrig syntes
 get at smigre hans Forsængelighed. Hans Glæde
 blev imidlertid først ret fuldkommen om Efter-
 middagen, da Hr. Whitby kom tilbage, og
 den Underretning, at vi i Teiatatua vare udsatte
 mere udsatte for Vind og Veir end i Karakakua.
 Da jeg imidlertid ogsaa havde faaet at vide,
 Efterretningen om Tamahmahs Kanoner og
 ningsværker var ugrundet, besluttede jeg
 Betænkning at seile til Karakakua, hvilket gjor-
 Kongen en Glæde, hvis Udtryk overgif alt, hvad
 jeg af saadant hidtil havde seet.

Vi

Dag at t

forsigtigh

mig til Ka

et at sove

havde tilbr

ve Anledn

dsflugt, a

illie havd

skold i, a

de Forsæt

re i Hens

de begave s

gle saa me

og og Wi

Den m

e over for

Konge

vi hadde

Antal C

vis Orde

afleverede d

vi vare

vi kom for

røinger so

ge Sindel

Eviin,

er, Mate

rt og Chat

er af alle

Vi vare alt. for langt borte, til endnu i
 Dag at kunne naae vor Bestemmelse, og den
 Forsigtighed, som jeg i min Opførelse havde gjort
 mig til Regel, tillod mig ikke at tilstøde Selska-
 bet at sove ombord. Da imidlertid Kahoymotu
 havde tilbragt tre Nætter ombord, kunde det let
 have Anledning til Misforstaaelse, og kun den
 sin heldige Flugt, at det ugunstige Veirligt, der mod vor
 Villie havde holdt os saa langt fra Land, var
 skyld i, at jeg havde forandret mit engang fat-
 tede Forsæt, heroligede Kongen og hans Ledsa-
 gere i Henseende til mit benægtende Svar; og
 de begave sig mod Usten meget fornøiet i Land,
 og saae saameget mere, som de havde ladet sig vor
 og Wiin smage ret godt.

Den næste Morgen tidlig befandt vi os
 over for Karakakua, Tamahmahs Opholds-
 Sted. Kongen gjorde os strax et Besøg, endnu
 vi havde kaster Anker, ledsaget af et betyde-
 ligt Antal Canoer, der nærmede sig høitidelig i
 vis Orden til Skibet, roede rundt om det,
 og afleverede derpaa efter en formelig Forespørgsel,
 vi vare Undersaatter af Kong George, og
 vi kom som gode, trofaste Venner, en Mængde
 Forøringer som Beviis paa deres Konges vensta-
 nde og gode Sindelag. Disse Forøringer bestode i 90
 Sviin, en uhyre Mængde Frugter, Grønt,
 Matser og andre Landets Produkter.
 og Chatams Dæk var allerede saa fuldt af
 Matser af alle Slags, at det faldt os umuligt at

modtage alle disse Skatte, desuagtet vilde Kongen ikke tillade, at et eneste Sviin blev sendt tilbage. Men af de øvrige Ting blev meget bragt i Land, dog med den udtryffelige Befaling, at bevare alt med den største Omhyggelighed, som vor Eiendom, hvilket vi skulde indtage, saa snart vi fik mere Plads.

Kongen var ved denne Leilighed isørt Klædning af trykket Lerred, som Capitain Eordum havde skjænket Tereobu; under denne havde han den prægtigste Fjerkaabe, som jeg end havde seet, der fornemmelig bestod af mørkegrønne Fjere, og slæbede langt ned paa Jorden. Hovedet havde han en smuk Hjelm, og foran mig ogsaa fire prægtige fjedrede Hovedpryde af dette Slags.

I nogle af de store Canoer, som havde faget Kongen, sendte jeg det øvrige Dvæg, endnu var i Live, til Land. Det bestod af to Røer, to Haar og en Bødder. Disse vare friske, skønt svage, og da jeg smigrede med at Lyren ogsaa vilde komme sig, saa sat jeg paa nye Haar om disse nyttige Dyrs plantelse. Tamahmah viiste sig ved denne Leilighed udmærket virksom og omhyggelig, og selv beffestiget med at stille Dvæget paa en gammel Maade i Canoerne, hvorpaa han gav Folk, som ledsagede det, de nøiagtigste Befalinger, at vise ubetinget Lydighed mod vor

ers Anvi
at besørge
Kah
meget opm
og over In
mærkede ha
ng, at se
am, Tian
erpaa soan
m Uret i
entlig van
aatte give
art komme
æg med, o
an hørte p
og synt
let, saa j
rensielse op
ordringer.
opkom
ntomst.
Saafto
i Diebliff
de Blik,
lettet. I
flighed og
forsøge Ko
rede mig e
faling til
havde me

ers Anviisninger, hvilken jeg sendte med, for
at besørge Landingen.

Kahoomotu var ved alle disse Foretagender
meget opmærksom. Han syntes meget at glæde
sig over Indførelsen af Køer og Faar, dog an-
mærkede han, at det var en meget ulige Udde-
ling, at forære Tamahmah alt stort Dvæg, og
ham, Tianna og de andre Overhoveder intet.
Derpaa svarede jeg, at jeg alt havde gjort Kon-
gen Uret i at forære Kahoomotu de Faar, der
rentlig vare bestemte for ham, hvorfor han
skulde give sig tilfreds; jeg skulde sandsynligviis
 snart komme igjen, og da ogsaa bringe det Slags
 Dvæg med, og maaskee endnu andre nyttige Dyr.
 Han hørte paa alt dette med stor Opmærksom-
 hed, og syntes derved at være temmelig tilfreds-
 stillet, saa jeg smigrede mig med, at have til-
 bragt en del af disse Dyr, og dermed ogsaa
 opfyldt alle disse ioversøge Overhoveders
 Ønske. Men, medens vi sadde ved Bor-
 den, opkom et nyt Optrin ved Tiannas Mel-
 komst.

Saa snart han traadde ind i Kahyten, saae
 han i Dieblikket i Tamahmahs Ansigt det mørke,
 og de Blis, hvis Spor jeg endog havde troet
 sig at se. Desuagtet modtog jeg Tianna med
 Venlighed og Hjertelighed, hvilket ikke lidet syntes
 at forøge Kongens onde Lune. Tianna overle-
 dede mig en Hjelmskud og bad, at jeg vilde give
 den til at tage nogle Svømme ombord, som
 hun havde medbragt. Disse var: 15 af de skøn-

neste Dyr af dette Slags, som jeg nogentid havde seet. Men den store Mængde af Forraad, som vi allerede havde, nødte mig imidlertid til at aflaae denne Foraring, hvilket jeg dog blot med den Betingelse turde gjøre, at jeg vilde modtage den igjen, saasnart vort Forraad var for-tæret. Zianna syntes at være fuldkommen tilfreds med dette Løfte. Men Kahomotus Misundelse opvakte derved, og han gjorde med Misforvielse den Anmærkning: saa venkabelig havde man ikke behandlet ham, da han uden Betingelse maatte tage 20 smukke Sviin tilbage. Det jeg nu bestræbede mig for, ogsaa at tilfredstille denne ved et lignende Løfte, faldt Kongen der siden Ziannas Ankomst ikke havde talt et Ord med temmelig Hidsigthed ind: Jeg behøvede ikke at tage hverken Sviin eller andre Landets Produkter af Kahomotu, Zianna eller af nogen anden, han havde selv nok til at forsyne os med Alting. Ved disse Ytringer af gjensidig Misundelse var det vanskeligt at iagttage en Opførelse, der behagede alle. Jeg havde imidlertid allerede fattet min Beslutning, fornemmelig vise Tamahmah, som Konge over den hele og min Erbsiddighed, og omgaaes de andre Dødhoveder med Agtelse og Venkabelig.

Efterat denne Strid var bilagt, havde Tamahmah en alvorlig Samtale med Zianna, hvis Gjensand vi ikke ret forstode, dog begreb vi saa meget omtrent, at den angik den Omst

dighed, at
 Tidende va
 af Den. I
 Hentefulde
 og efterhaa
 de Forsta
 sider.

Da I
 Sinde at s
 rium i Lan
 ktringer, a
 tilstøde os
 yle Indstr
 at vedlige
 herskede sa

Da Sk
 ndet i den
 Discovery
 79 vare op
 ed Fortrin
 strax tage
 Deel af den
 turde betr
 ede, der sk
 vare til G
 , hvori in
 maatte ha
 ophørte,
 bare Omst

bighed, at Tianna uden Kongens Tilladelse eller
 Vidende var kommen hid fra den nordvestlige Egn
 af Hen. Da denne var endt, foresaldt endteet
 hemtfuldt Spøg imellem dem, og Kongen an-
 og efterhaanden sin Munterhed igien, og den
 gode Forstaaelse blev atter tilveiebragt fra alle
 Sider.

Da Samahmah fik at vide, at jeg havde
 Ginde at slaae Telte op og indrette et Observa-
 orium i Land, gav han mig de kraftigste For-
 stringer, at ikke den mindste Ubehagelighed skul-
 tilstøde os, naar vi kun vilde underkaste os
 nogle Indskrænkninger, som han vilde angive,
 at vedligeholde den fredelige Forstaaelse, der
 herskede saa lykkelig imellem os.

Da Skibene beqvemtest kunde nærme sig
 landet i den Deel af Bugten, hvor Resolutions
 Discoverys Telte og Observatorium i Aaret
 79 vare oplagne, saa gav jeg ogsaa nu dette
 ved Fortrin for alle andre. Dog kunde vi
 siraar tage Pladsen i Besiddelse, da den var
 Deel af den til Morai helligede Jord, som vi
 turde betræde, saalænge den periodiske Tabu
 rede, der skulde begynde ved Solens Nedgang,
 vare til Solens Dvgang den 24de; et Tids-
 aar, hvori ingen Dmgang med Skibet og Lan-
 maatte have Sted. Men saastart dette For-
 ophorte, lovede Kongen at komme ombord,
 bære Omsorg for vor Landning og Sikker-

Den hele følgende Dag, den 23de, forbleve vi i den fuldkomneste Rolighed og Stillehed, og i den hele Bugt var ingen Canoe at see, nogle faae undtagne, der lagde ud, for at fange Fiske. Denne Rolighed var en meget behagelig Forandring og Bedervedelse, efterat vi den foregaaende Dag vare bedsvede af den uhyre Larm af næsten 3000 Mennesker, som omgav Skibet fra alle Sider.

I Følge sit Løfte kom Kongen tidlig ved Solens Opgang tilligemed Young, for at meddele os, at alle Anstalter vare gjorte til at modtage os i Land. Jeg lod strax sende Teltene og de øvrige Ting under Hr. Whitbys Opsigt i Land, og fulgte siden bag efter med en Vagt af sex Soldater, der skulde blive i Land til vore Kongs Bedækkelse, skjondt denne Omhue syntes ganske overflødig formedelst Kongens gode Anstalter. Men for ikke at give Deboerne nogen Fristelse til Utrofskab, forbad jeg aldeles at tage overflødig Waaben med sig i Land. Ogsaa lod jeg til den største Sikkerhed istandsætte Kanonerne paa Landet, for ved det ringeste Tilfælde strax at kunne bibringe vore Folk i Land til Hjelp.

Kongen mærkede og billigede alle disse Forholdsregler, da han sagde, han havde mange Fiender, endog iblandt Overhovederne og Omhyer og deres Vasaller, som af Tiendmod ham kunde lade sig bevæge til at forgribe paa vor Eiendom eller vore Personer.

Han
smuelige
nogen af n
trøde dere
eller at ang
billigede P
Personer st
melde det ti
at see sig on
Beibiser
Bestyttelse,
unde begive
I Da
vilke den en
Maaneder ti
Koffart
s, var ul
Konerten K
er, som jeg
se, synes
jeg her fo
Young fortal
hs Menne
ke Lys, m
Karakter
stere, og
remmede ia
Omgang
ndt Lama

Han bad os derfor, for at forebygge alle
 uæmelige Uheld, at det ikke maatte tillades
 nogen af mine Folk, under noget Paastud at be-
 træde deres Morais eller andre indviede Steder,
 eller at angribe nogen af deres Forrettigheder og
 hellige Privilegier, ei heller at lade enkelte
 Personer streife om i Landet, men hver Gang
 melde det til ham, naar nogen havde i Sinde
 at see sig om i det Indre, da han vilde give dem
 en Beviser og paaalidelige Folk med til deres
 Beskyttelse, under hvis Ledsaagelse de uden Fare
 kunde begive sig ind i de inderste Egne af Den.

I Dag traf jeg to Matroser i Land, af
 hvilke den ene var en Irlander, der omtrent tre
 Maaneder tilforn havde deserteret fra et ameri-
 kansk Koffardieskib. Den anden, ved Navn Da-
 vis, var utvifeligvis taget af Deboerne med
 Anstalten Fair Amerikan. Da de Esterretning-
 sretter, som jeg dengang erholdt om denne Tildra-
 gelse, synes væsentlig at afsøige fra Sandheden,
 vil jeg her fortælle i igjentage, hvad Davis og
 Young fortalte, hvilket ikke allene sætter Tamah-
 mahs Mennesselighed og Retfærdighed i det klar-
 ste Lys, men skildrer tillige den meget forskjel-
 lene Karakter hos nogle andre af denne Oes Be-
 havde Matroser, og beviser hvor nødvendigt det er, at
 Overboerne fremmede iagttage her al mulig Forsigtighed i
 af Siend Omgang med de Indfødte. Thi omend-
 at forgiftende Tamahmah oprigtigen hader al Vold og

Uretfærdighed, saa synes det dog ikke altid at staae i hans Magt, at indskrænke de underordnede Ansøreres Herkesyge og Ondskab.

Johan Young var Styrmand paa et amerikansk Skib, kaldet Eleonora, der var bemannet med 10 Amerikanere og 45 Chinesere, eller andre af hine Landes Indvaanere, og hvis Kaptein hedte Hr. Metcalf. Dets Bestemmelse var Pelshandel paa den nordvestlige Kyst af Amerika, i hvilket Verinde Hr. Metcalf ogsaa havde udrustet sin Søn, en aattenaarig Yngling paa en lille Skonnert kaldet den skønne Amerikanerinde, paa omtrent 26 Tønder, med 5 Mand og Davis som Styrmands Mat.

Begge disse Fartøier seilede tilsammen fra China, og i Maret 1789 blev Fair Amerikansk anholdet af Spanierne i Nutka, men Eleonora kom om Høsten samme Aar til Sandvichsøerne og opholdt sig Vinteren over i Eggen af Diskoheihi.

I Februar 1790, fortælte Young, havde de seilet til Maurie (Movrie), hvor en Skib tilhørende Baad, tilligemed en Matros, blev bortkapret af de Indfødte. Hr. Metcalf udsendte en Besending for Udleverelsen af Baaden og Manden; men man meldte ham, at den første var død af ituslagen, og Manden dræbt. Herpaa fordrøede man den Dræbtes Been, som tilligemed nogle Stykker af det sønderslagne Fartøi bleve bragte ombord inden tre Dage. De Indfødte ha-

midlertid
med Mand
stemmedes
Benene,
Hr. Metcalf
besalede
og Som
Side af
alle de
Fyr mid
aa Skib
hundrede
et langt
Esterat
Metcalf troed
se, forlod
heihi, ho
staaelse m
Den 17
i Land
mede sig
Legn paa
sin store
u, og Tai
gjorde et
vilde ma
ende Dag
ng ingen
ste sig sin

midlertid uforkyret fortsat deres Lusthandel med Mandskabet, og da de indbildte sig, at de fremmedes Bredde var forsonet ved Udleverelsen af Benene, fordrede de den udlovede Belønning. Metkalf svarede, de skulde snart faae den, befalede strax at lade alle Kanoner med Kugler og Bom, og lod derpaa, efterat han paa den ene Side af sit Skib havde gjort Tabu, for at atter alle Baadene hen til den anden Side, og de Fyr midt iblant dem. Kanonerne og det paa Skibets paa Dækket gjorde stor Virkning, hundrede Mennecker i det mindste bleve dræbte, et langt større Antal saarede.

Efterat have taget denne Hevn, som Hr. Metkalf troede passende med den lidte Fornærkelse, forlod han Maurie, og vendte tilbage til Sibi, hvor han efter al Udseende stod i god Forstaaelse med Overhovederne og de Indfødte.

Den 17 Mars havde Young Tilladelse at komme i Land indtil den følgende Dag, da Skibet bemærkede sig Landet, og lod en Kanon affyre, og tegn paa at han skulde komme ombord. Men da han sin store Forundring fandt han alle Canoer tomme, og Tamahmah forklyndte ham, at hvis han gjorde et Forsøg selv at forskaffe sig en Cano, vilde man stille ham ved Lipet. Men den følgende Dag lovede han ham et Fartsi. Da Young ingen anden Udvei saae, maatte han nødsaget sig til at tage sig sin Skjebne, og med Aften erfarede

han, at Skonetten den skønne Amerikanerinde var borttaget af Tamahmutu Sønden for Loahibah, og Hr. Metcalfs Søn tilligemed de på Skibet værende fire Mænd paa en grusom Maade myrdede.

Eleonora blev endnu to Dage i Egnen af Karakafua, i hvilken Tid de fyrede flere Signaler, for at Young skulde komme ombord. Da da Esterretningen om Skonetens Borttagelse var bleven bekræftet, vilde Kongen ikke tillade at nogen Canoe bragte ham hen til Skibet, Frygt for man skulde dræbe hans Folk. Imidlertid behandlede han ham med den største Gærlighed, forsikkrende, at intet Ondt skulde blive ham tilføiet, og at han kunde drage bort med det første Skib, som ankorn. Herved tog han ham sit eget Huus, og behandlede ham overalt med den største Venlighed.

Kongen, som var yderst bedrøvet og bragt over denne Tildragelse, samlede en almindelig Mængde Folk tilfammen, og reiste, som han havde i Sinde at affstraffe Uophavsmanden til denne Udaad, bort tilligemed Young, for at erfare de nærmere Omstændigheder ved denne skædelige Krænkelte af Gjestretten. Fartøiet fandt de i en aldeles forstyrret Tilstand, men Tamahmah lod sig dog udlevere, for at overgive ham til Hr. Metcalf, i Tilfælde af at han nogensinde skulde komme tilbage til Owhoithi; men Tamahmah gav han en skarp Trettesættelse for

Kremførd
jøre derv
fader har
uåhandl
Her.

at Davi
elig Tilka
de ham s
mulig L

Davi
den ung
ord lyder

Skon
mment Ho
gt af Tam
ange af J
som, deres
ur anseelig

andre Le
de de, fo
at erhold
ns Faders
st, og at
m at see.

Davis
ge Mand
ude, og
st, da De
kelig.
denstabel

Fremsærd, hvilken denne stræbte at retfærdig-
gjøre derved, at han sagde, den unge Mand's
Fader havde slaget ham og paa andre Maader
misshandlet ham.

Her fandt de ogsaa Styrmands-Maten Je-
suaak Davis, vel endnu i Live, men i en beklæ-
delig Tilstand. Samahmah gav Befaling til at
bringe ham strax til sin Residens, og bære
den mest mulig Omfarg for ham.

Davis Beretning om Fartøiets Borttagelse
og den unge Metcalfs og hans Kammeraders
Dødslyder saaledes:

Skonerten befandt sig, i et næsten fuld-
komment Havblik, tæt ved Landet, og blev be-
søgt af Samahmutu, et mægtigt Overhoved, og
en Menge af Indvaanerne. Mange af disse, saa-
som deres Anfører, gjorde den unge Comman-
dants anseelige Forøringer, og folgte deres Evin-
dende andre Levnetsmidler for Skamtsjob; tillige
bad de, for destomere at indsmigre sig hos ham,
at erholde Tilladelse at komme ombord, at
hans Faders Skib var kun noget længere mod
Øst, og at han endnu samme Aften vilde faae
at see.

Davis, som førte Roeret, forestillede den
unge Mand det Farlige ved denne Fremgangs-
maade, og advarede ham om at være paa sin
Vagtsomt, da Deboernes Opsørsel forekom ham mis-
synlig. Men denne var saa overbeviist om de-
s uønskabelige Sindelag, at han svarede, de

vilde intet Ondt tilføie dem, og tillod herpaa
 faa mange at komme ombord, som havde Lust der-
 til. Faa Minuter derefter greb Samahimutu fat
 paa ham, og kastede ham over Bord, hvor han
 ikke mere kom tilsyne. Davis, som just havde
 en Pistol i Haanden, sigtede paa Chesfen, men
 til Uheld kliffede Pistolen. Nu kastede man og
 faa ham over Bord, og behandlede ham der paa
 det grusomste. Qvinderne forsøgte at rive Klæ-
 derne af ham, og Mændene at slaae ham ihjel
 med deres Klarer, da de vare aldeles uden Va-
 ben. Men Davis, der var en svæt Soomme-
 og en stærk scenefuld Mand, flygtede for sin
 Forsølgere fra en Canoe i den anden, for at redde
 sit Liv, hvilket dog kun for en kort Tid syntes
 sigt at beholde. Endelig udmattet af Træth-
 og et stærkt Tab af Blod, slæbte man ham i
 stor, dobbelt Canoe, og da de aldeles ingen
 Vaaben eller Redskaber havde ved Haanden
 at dræbe ham med, holdt de ham fast med
 sen tværs over de Træer, som forbaandt be-
 Canoerne, og sprang derpaa om paa Hals
 Bryst, for at gjøre Ende paa hans Liv, men
 stedse forgæves, indtil de, trætte af deres
 somhed, hørte op at martere ham.

Efter et kort Tidsrum kom han sig til-
 igjen, og sagde, i det han bedende saae op
 den Virksomhede, mytite, mytite, hvilket be-
 der godt; herpaa varede Manden strax, arre-
 had, hvilket vil sige saa meget som, han be-

ger ham,
 Berørelse
 at afbaste
 efter gjore
 han blev f
 motus Bo
 viiste meg
 hand. W
 gjennem S
 Kong
 stessomma
 lanene Su
 elbare Be
 Den
 stføelige K
 en Raade
 var det fra
 disse forvov
 tet havde
 China ble
 var Kanden
 tets store,
 mit Mand
 aren ung
 esto sikker
 Doun
 levet i de
 ang med S
 em tre for
 motu, der

ger ham, hilse ham ogsaa strax ved Kæsernes
 Berørelse, gav ham noget Lsi, og hjalp ham
 at afsøfse Blodet og forbinde hans Saar. Her-
 efter gjorde man ham intet mere Ondt, og da
 han blev ført til Land, plejede Harapy, Rahov-
 motus Broder, ham med den største Omhed, og
 viste megen Medlidenhed med hans sorgelige Til-
 stand. Men Tamahmutu førte ham i Triumph
 gjennem Flekken, og spottede over hans Lidelser.

Kongen derimod antog sig ham paa det
 voldsomste, trøstede ham formedelst hans ud-
 standne Smerter, og tog ham under sin umid-
 delbare Beskyttelse.

Den uroelige og ærgjerrige Tamahmutus
 afhjælpelige Fremgangsmaade lader sig vel paa in-
 den Maade undskylde, men ligesaa uforsvarligt
 var det fra den ældre Metcals's Side, at give
 disse forvovne Vilde en saadan Anledning. Far-
 det havde nemlig tilforn været et Lystskib, og
 i China bleven noget forlænget; men desuagtet
 var Randen neppe en Fod høiere end paa Lan-
 skets Stør, dobbelte Canoe, og da det kun havde
 en Mand ombord, under Anførsel af en uer-
 faren ung Mand, kunde Tamahmutu saantogt
 desto sikrere have et Angreb derpaa.

Young og Davis havde fra den Tid af sted-
 levet i den fortroligste og meest ærefulde Om-
 gang med Kongen. Han havde foræret hver af
 dem tre forskjellige skønne Godser, og Rahov-
 motu, der ved Slægtstabs Baand paa det næste

var foreenet med Tantahmah, behandlede dem
 ligesledes paa den venstabeligste Maade, og havde
 ogsaa givet dem nogle Stykker Land. Ligesa
 roesværdigt var de andre anseeligste Overhove
 ders Forhold. Kun Zianna allene betragtede
 dem med misundelige Øine, og gjorde sig al
 mage for at sværte dem hos Kongen, og ved fal
 ste Bestyldninger for forræderiske Planer at loffe
 ham til at lade dem ombringe. Fornemmelig
 benyttede han dertil et Forsøg, de havde gjort
 paa at forlade Den, og at redde sig paa Kap
 tain Colnets Skib, som den Gang laae ved Ky
 sten. Dette Forsøg mislykkedes vel, efterdi de
 bleve bevogtede paa det nærmeste; men Tamahmah
 beskyttede dem ikke bestomindre paa det eftertræ
 feligste mod den af Zianna ophidsede Pøbels Pa
 serie, der vilde myrde dem formedelt deres Flugt.
 Dog vilde heller ikke Kongen tillade dem at for
 lade Den, af Frygt for, de skulde søge at hæ
 ne sig formedelt det borttagne Fartsøi.
 Efter denne Tildragelse tillod man aldrig
 begge paa eengang at være paa Gæen, og gav
 dem at forstaae, at den enes Flugt vilde ha
 ve sørgeligste Følger for den anden. Det var
 rigtigste Venstabs, som herskede mellem begge,
 bragte dem ogsaa til den Beslutning, aldrig at
 forsøge deres Redning hver for sig; et Forsøg
 de hidtil med sjelden Redelighed ere blevne tro
 omendskjændt de næsten alleveide havde tilbragt
 Nar paa Omveiji.

Det
 lighed til
 ste store O
 holdt jeg i
 Tia
 høist ærgje
 den med u
 alle Farer,
 na med De
 Anslag paa
 øgt Den,
 øde ham h
 ørige Stor
 ørde alle
 øgelse. E
 Kongens
 Tiannas
 øre Prince
 øn, for at
 øtte Tilfa
 ø Royal fr
 ø for tillad

Dette lange Ophold havde givet dem Lei-
 lighed til at lære paa det noieste at kjende de fle-
 ste store Overhoveders Karakter, og af dem er-
 holdt jeg mange Oplysninger over denne Punkt.
 Zianna skildrede de som en Mand af en
 høist ærgjerrig og urolig Tænkemaade, forbun-
 den med utrættelig Virksomhed og Foragt for
 alle Karer. Siden hans Tilbagekomst fra Chi-
 na med Vaaben og Munition, havde han gjort
 Anfslag paa ethvert lille Fartsøi, som havde be-
 tagt Den, hvori begge hans Brødre troligen
 døde ham hi. Men til Lykke var Kongen og de
 øvrige Store dem bestandigen imod, og tilintet-
 gjorde alle deres forræderiske Planer uden Und-
 tagelse. En vis Anfører Kammanow var stedse
 Kongens frebelige Tænkemaade, og forkaste-
 de Ziannas Forslag, undtagen i et Tilfælde,
 hvor Princes Rojal blev erobret. Dog paastod
 han, for at retfærdiggjøre sin Fremgangsmaade
 i dette Tilfælde, at Spanierne havde taget Prin-
 ces Rojal fra Engellænderne, derfor holdt han
 det for tilladt, igjen at fratage Spanierne den-

Det op-
 lem begge
 aldrig a-
 et Forsø-
 leppe tro-
 tilbragte

Tiende Afdeling.

Vort fornemste Niemeed var nu henvendt paa at forsyne os med et Forraad af godt Vand, hvilket Egnen af Karakakua ikke leverede. Den Ende foreslog Kongen, at et vis Antal hans Gaaer skulde tage to, tre eller flere Fæd efter som de vare store, ombord, og med de paa forskjellige Steder paa denne Side af Indtage Vand, hvilket de Indsøde skulde bringe i Callebasser fra de smaae Brønde paa deres Pladser tager til Strandbredden. Denne Plan lykkedes fuldkommen, og vi erholdt Forraad af fortræffeligt Vand for meget billig Pris; i det vi hvert Fæd gad et 6 Tommer langt og 2 Tommer bredt Snykke Jern, ligesom Kongen havde ordnet; og hermed syntes Deboerne at være tilfreds.

Den 27de kom Kongen ikke ombord Morgenen som sædvanlig, men lod mig se der var blevet en Dyr og nogle Smaating let fra Chatham; Tyvene vare nogle Dind som man havde tilladt at sove ombord, og uformærkt havde flygtet til Land med deres Den første Efterretning om dette Tyveri vi hans Narvaagenhed, og strax derpaa han os, at Tyven, et ungt Dindemenn allerede var indhentet, og at Sagerne

blive udebetede, saasnart man kunde bringe dem tilbage. Desuden bragte han os ogsaa den betydelige Efterretning, at Tyren, for hvis Helbredelse jeg var saa bekymret, var død. Mit næste Haab beroede nu paa, at den ene af de to Køer, der syntes drægtig, vilde bringe en Tyrekuld til Verden, for at erstatte det lidet store Tab. Af begge Kaarene var ogsaa det skønneste Dagen efter Landingen bleven dræbt af en Hund, med den forstrax maatte bøde for sin Forseelse med Livet.

Den følgende Dag om Eftermiddagen modtog jeg Besøg af Kermicuberey, den afdøde Leierens uheldige Enke. Efterat hun havde oplevet sin Mand's Død, og sin Families næsten lidtomme Udryddelse, var hun indtil den Dag bleven tilbage i en Tilstand af Rangenstab. Dog havde hun i denne sørgelige Forsatning fundet i Samahmah ikke allene en mild Seiervinder, men endog en Ven og Beskytter.

Under hlin Revolution havde denne endog maattet bruge Magt, for at beskytte hende mod de nærmeste Slætninge og Pöbelens Maserie, som i Dieblicket fordrede hendes Henrettelse, og de deres Død, der vare Tilhængere af hendes Tid. Allerede den Gang, da jeg i Mæret 1779 besøgte disse Øer, havde hun opnaaet en gammel hoi Alder, desuagtet gjentjendte jeg hende strax, i hvorvel den sørgelige Skjebne, hun havde oplevet, var indgrabet med dybe Spor i hendes talende Træk.

Med en saag, brudt Stemme sagde hun mig, at vi forhen havde kjendt hinanden, og at hun nu var kommen med Samahmah, for at besøge Skibet; tillige overleverede hun mig en Hue af Fjer; hvilket var alt, hvad hun nu kunde give. Mit Navn faldt hende let at erindre, derimod kostede det hende Noie, inden hun kunde gjensjende mit Udseende, saa stor var den Forandring, hvilken 14 Aar havde gjort deri. Nysgjerrigheden drev hende til at see sig om overalt paa Skibet, og under denne Besjefsigelse udbredede sig en Straale af Munterhed paa hendes Ansigt, og Lunnieren, der betyngede hendes Alder, syntes for et Dieblit at vige. Efter at hun noie havde iagttaget alt, og erkjendiget sig paa sine gamle Bekjendte, Officererne paa Resolution og Discovery, overleverede jeg hende nogle Forøringer, der vare passende med hendes forrige ophviiede Rang, og lod mig i hendes Nærværelse give et høitideligt Løfte af Samahmah, at intet deraf skulde blive hende fradraget.

Kahomotu, som med sin Familie hidtil havde været vor bestandige Gjest om Dagen og tro Ven, tog nu Afsked med os, for at sammentrive de Ting, som vi maaskee endnu kunde behøve, hvis vi igjen kom til Bugten Toon. Ved hans Afreise forærede jeg ham et Antil Seil, af gammelt Seildug, for hans store Canoe, og en Kappe af Skarlagenstai, gi-

paa den
sigt ick
De

Samahm
melig det
lige Cook
gjorde sig
ulskkelige
hvorfor de
Prophetie
forudsagt

Deb

var meget
vi vel beva
var tillige
nærværende
hans Utilfs
ede ham
gen. Ogs
det han

hvorfor jeg
ham saa li
Jeg søgte a
angsmænd
reds derim

Da
tilendebragt
forvarkeri
saa at b
Samahmah

paa den samme Maade, som den for Tamamah, sjønt ikke fuldt saa prægtig udsmykket.

Den 3 Mars besøgte jeg i Selskab med Tamamah de tre Flekker i Bayen; og fornemmelig det ulppkelig Sted, hvor vor uforglemmelige Cook mistede sit dyrebare Liv. De Indsødte gjorde sig megen Umage for os at beskrive denne ulppkelige Tildragelse, at anføre Marsagerne, hvorfor den skeede, og at bevise, at deres Præsters Prophetier derved bleve opfyldte, hvilke havde forudsagt denne sørgelige Begivenhed.

Deboernes Opførsel paa alle disse Steder var meget venlig og rolig, men desuagtet havde vi vel bevæbnet os og vort Mandskab. Tianna var tilligemed nogle andre Overhoveder ogsaa nærværende, men hans mørke Blik forraadede hans Utilfredshed dermed, at man ikke behandlede ham med saa udmærket Agtelse, som Kongen. Ogsaa i Ord yttrede hans onde Lune sig, det han spurgte mig i en fortrædelig Tone, hvorfor jeg gav hiint Menneske saa meget og ham saa lidt? hvorved han pegede paa Kongen. Jeg søgte at forklare ham Grunden til min Fremgangsmaade, men tvivler paa, at han var tilfreds dermed.

Da nu alle vore Forretninger i Land vare tilendebragte, vilde jeg fornøie Kongen ved et Forvarkerie, og bestemte dertil den 4de. For ogsaa at bidrage til Dagens Fornøielse, vilde Tamamah om Eftermiddagen lade opføre en

Lyfftagning af sine beste Krigere, saamange han deraf i den Hast kunde bringe sammen.

Saasnart Maaltidet var forbi, indbød man os til Kampeafdsen, og da Tamahmah troede, at alle Høitideligheder fra vor Side forsgede hans Vigtighed, bad han, at jeg vilde lade mig ledsage af en Vagt.

Vi fandt Krigerne, af hvilke der vare om trent 150 samlede, ved Strandbredden, bevaende med kump tilspidsede Spyd. Det ene Partie forestillede Titerris og Taios Arme, og det andet Kong Tamahmahs.

I Begyndelsen var det blot en Skjermbydel, hvori enhver søgte med saa megen Færdighed, som muelig, at kaste sit Spyd, og at fange sin Modstanders i Flugten med Haanden eller paa hvilken som helst anden Maade at undvige det. De Spyd der traf, frembragte Saar og Buler, der ikke vare ubetydelige, men bleve stedse taalt med uforandret godt Lune og eens Sindstemning. I disse Legemsøvelser viiste ingen mere Behændighed og Færdighed, end Kongen selv. I et Tilfælde især bemærkede vi med sand Beundring at 6 Spyd til een og samme Tid bleve kastede efter ham, af hvilke han opfangede 3 i Flugten, sonderbrød 2 ved Afpareren med sit Spyd, og undgik det sjette ved en snild Vending af Legeme.

Derefter søgte man at forestille hvad det foregaaer, naar den første Mænd er bleven dræbt

eller falder
Partier.

Unde
fter at be
anligen m
ge Partie
vrende elle
vilighed vo
der opsto
delig Tai
gynkte at
er bortslæb
e arme D
bede ved
illen Rase
asnart man
bet, skyll
ligesaa se
det.

Det sid
Træfning
vende Tale
d hinanden
anden ved
ber Fodbr
e Tropper
med Styr
som man
og det.

eller falder om paa Baldbladsen mellem begge Partier.

Under begge Parters indbyrdes Stræben efter at bemægtige sig den Ulykkelige, bliver sædvanligent meget Blod udgydet; og hvis det fiendelige Partie faaer ham i Hænde, bliver han strax død eller død offret til Morai. Ved denne Tilfælde var den Saarede af Titetris Partie, og der opstod en meget hidsig Fægtning, indtil den berømlige Laios og Titetris formeentlige Armee begyndte at vige, og Tamahmahs seierlige Tropper bortslæbde nogle døde Legemer i Triumph. De arme Dødsde, der spillede disse Roller, bleve begravet ved Benene igennem den løse Sand, af hvilken Næse, Mund og Øine bleve fulde; men snart man tillod dem at staae op, løb de til Høvet, skjulte sig af, og lode sig derpaa atter ligesaa fornøiede, som om intet var foregaaet.

Det sidste Skuespil forestillede en regelmæssig Træfning, hvor begge Partier, efter foretagne Forhandlinger og Underhandlinger, marscherede mod hinanden i en tæt sluttet Phalanx, og gjorde sig gældende ved kunstige Vendinger og Evolutioner over Kobbred Jord stridig, medens Partierne af de Tropper paa begge Fløie skarmyserede langt med Slinger og Lantser. Seieren erklærede sig som man kunde vente, til Tamahmahs Forsæde, og det Hele viiste, at de ikke ere aldeles

uvidende i Krigskunsten, og med megen Færdig-
hed kunne udholde et heftigt Angreb.

Saa snart det var mørkt, forlystede Kongen og en stor Mængde Folk med vore Fyrværkerier, og da man paa denne De endnu ikke havde seet andre end nogle meget maadelige, som Kapitein Cool lod afbrænde Terrioba til Været var Slæden og Forundringen (Skjøndt ikke uden Blanding af Frygt) overvættets stor.

Den følgende Morgen sagde Kavaher Overhoved af Kaurua, til mig, at han ved Tilbagekomst fra vore Forlystelser havde fundet Indvaanerne af sin Flekke i stor Skræk; i Begyndelsen havde de anseet de opstigende Raketter blot for en Tidsfordriv; men siden efter havde den lange Tid, i hvilken det vedvarede, og den uhyre Støi og Larm, som de derved hørte, dem i stor Angest, da de troede, at der var kommen Uenighed mellem os og Tamahmah, vi med Ild og Sværd ødelagde den hele Egne.

Dette Vink benyttede jeg strax, til at dem Europæernes Magt i et frygteligt Lys. beskrev dem alle Raketter, Haandgranater, Ballons som Kanoner, der, naar de skulde til Tidsfordriv, bleve affyrede uden Rysmen som man ved Leilighed kunde bruge frygtelige og ødelæggende Krigsredskaber. over syntes de ikke at have den mindste Tvivl vare over al Forestilling begjærlige efter at forsynet med nogle af disse Instrumenter, for

forsvare sig m
fremfor alle sa
afflaae hans B
er stedse saab
og meget retska
elem af Haan
befaling, ene
nads personlig
em, under hv
beles ikke at l
hjælpelig i noget
erliggende Der
Jeg havde
for at bevi
hed førte lang
end den ide
lagt disse Der.
er var jeg end
ndste at gøre
nkt, og bringe
erveielse. M
delig Vanstelig
Tillid mellem
en Fredsslutn
mmenkomst br
er, som man
de til Maurie,
on, og som
st.

forbære sig mod Taito og Titerri. Kongen bad fremfor alle saa indstændig, at jeg umuelig kunde aflaae hans Bøn. Jeg anbetroede derfor Young, der stedse saabelsom hans Kammerad havde vilst sig meget retskaffen, et Dusin Raketter og Halvdelen af Haandgranaterne, med den strengeste Befaling, ene og allene at bruge dem til Tamamahs personlige Forsvar. Lillige formanede jeg dem, under hvad Paaskud det end maatte være, ligeledes ikke at ledsage eller være Tamamahs hjælpelig i noget ærgjerrigt Foretagende paa de nærliggende Øer.

Jeg havde hidindtil benyttet alle Leiligheder, for at bevise dem, at Fred og Gendragelse førte langt sikkrere til almindelig Lykkelig-
 hed, end den idelige Krig, som saa længe havde belagt disse Øer. Ved gjentagne ivrige Samtaler var jeg endelig bleven saa lykkelig, i det mindste at gjøre dem opmærksomme paa denne Tanke, og bringe dem til at tage den i alvorlig Overveelse. Men her fandt man snart en uovervindelig Vanskelighed i den fuldkomne Mangel paa Tillid mellem begge de stridende Partier. Kun en Fredsslutning kunde blot ved en virkelig Sammenkomst bringes i Stand, og enhver Anseelse, som man i de fredeligste Hensigter vilde sætte paa sig selv, vilde der blive anseet for en Bivildfarelse, og som en saadan paa Stedet blive afvist.

I en stor Forsamling af Overhovederne paa Owhaihi, hvilken jeg maatte bivaane, søgte jeg at have denne Hindring, i det jeg tilbød mig at føre En af dem; forsynet med Fredsforslag under min Beskyttelse til Maurie. Men da man indvændte mig, at Gesandten's Sikkerhed vilde være i Fare fra det Dieblif af, da jeg lod Den, forlangte de af mig, at jeg vel vilde føre deres Gesandt til Maurie, men efterat jeg havde overbevist Taio og Titerri om Fordelen af Fred, bringe Taio selv igjen til Owhaihi for der at fastsætte alle Punkter, og som begge Partiers fælles Ven bilægge alle Ueenigheder. Dette Forslag, saa fornuftigt det end var, kunde jeg formedelt Tidens Korthed ikke antage, altsaa blev det besluttet, at jeg blot ved min Reise til Maurie skulde bevæge de derværende Kystler til Fred, og naar jeg i Efteraaret igjen kom tilbage til disse Øer, skulde Taio blive bered

Over Betingelserne ved dette Forbund stod ogsaa endnu mange Stridigheder, da Mahmah fordrede, at hans Fiender skulde staae ham Maurie, Morotoi og de hosliggende Øer, og derimod forblive i rolig Besiddelse af Woahu, Attowai og de mindre Øer under hans Herredømme. Men disse Fordringer satte jeg mig ikke indom, og forsikrede, at de aldrig kunde føre til en varig Fred, da Røden vel kunde de tvinge Titerri til at indgaae saa haarde

ingelser, men samlet Kræfter, Besiddelse af sin, jeg fordrede der, og nsie med H, som de se, vængde og Fri, der tilsammen ta, første Herredø, er megen Begri, og maatte bring, Maade, og ved, om om, hvorv, underhandlinger, ved, der skulde, emme det Duri, Den 5te m, abe have Sted, om de var, lod, at det bring, enner roge Aff, l. indstændig, a, Ende, men da, gunstig Vind i, en mig endnu, øpe af røde og, beheder. I, under den præ, ladsbesøg ved

tingelser, men at han, saasnart han igjen hadde samlet Kræfter, ikke vilde undlade at sætte sig i Besiddelse af sine Forsædres ældgamle Eiendom. Jeg fordrede derfor, at Tamahmah skulde lade sig nsie med Herredømmet over Den Dwheishi, der, som de selv sagde, i Størrelse, Folke- mængde og Frugtbarhed overgik alle de øvrige Her-tilsammentagne, og overlade begge de andre Herter Herredømmet over de øvrige Her. Es- seler megen Begring samtykkede de endelig i, at jeg maatte bringe Freden i Stand paa min egen Raade, og ved et Brev til Young underrette dem om, hvorvidt jeg var kommen med mine Underhandlinger, da de derpaa med det Over- blik, der skulde bringe dette Brev, vilde be- stemme det Øvrige.

Den 5te mod Aften skulde en almindelig Raad have Sted. Da altsaa vor Afreise var nær, lod jeg Teltene, Observatoriumet og alt det bringe fra Land ombord, og vore Sø- mænd tog Afsked med os. Kongen bad mig indstændig, at jeg vilde biev, indtil Tabu var Ende, men da jeg ikke kunde love det, hvis ugunstig Vind indtraf før den Tid, overrakte han mig endnu som Afskedsforæring en Skøn- ne Sæbe af røde og gule Fjære, og nogle andre Gjenstande. Tillige overleverte han i mine Hænder den prægtige Talar, som han, ved sit Besøg ved vor Ankomst, havde baaret.

Denne var meget net forkærdiget af gule Fjære. Efterat han nu havde viist mig dens Skjønheder, og tillige gjort mig opmærksom paa tvende Hulker, som han i et Slag om Overherredømmet over Dwheih i havde bekommet ved de fiendelige Synd, den første Dag, paa hvilken han bar den, lagde han den net sammen, og bød, at jeg ved min Ankomst til England vilde overlevere Kongen den i hans Ravn. Derhos bad han mig meget indstændig, at, da ingen havde baaret den uden han, jeg ikke heller vilde tillade, at nogen anden iforte sig den, da det var det Kjöbte bære i hele Dwheih; paa Grund heraf var det ogsaa, at han vilde sende det til en saa stor Mark nær og saa god en Ven, som Kongen af England var.

Omenskjönt Lamahmah troede sig ved de forskellige Foræringer, som jeg fra Tid til anden havde gjort ham, rigelig belønnet for al hans Bønsker, saa var jeg dog af den Mening, at hans usforanderlige Hengivenhed fortjente en endnu større Løn, og udsøgte derfor endnu nogle nyttige og til Ziir henhørende Ting for ham. Blandt de sidste vare endnu to saadanne Manerter, som den, hvilken han allerede havde medtaget, og en Mængde hvide og farvede Bænder. Disse skatterede de meget høit, især naar tre forskellige Sorter vare syede tilsammen, som at udgjøre den Deel af deres Klædning, som kaldte Maro, hvilket er en fire Alen lang og

trent sex Tommer. Artikler bestod af gulerødder, gærredskaber, sølvermands-Bælsker, Bønsker syntes ikke lide Herpaa med mig og alle Døkket, og for Efterat han flere Hering, at vi for Afreise.

Blandt de andre Bønsker, var der en af Hymakuh og en af Prædøkket af Prædøkket Omsorgen for dem, hvilken med første Toer og os til Nyttede dem nogle Forretninger meget fornødt. Blandt alle disse Bønsker var der en af Whitby i hvide Selskab, og en af Skikke, at den var for os, der kaldte af deres under

trent sex Tommer bred Strimmel. De nyttige
 Artikler bestode af en Mængde Kjøkkentoi og N-
 gerredskaber, tilligemed noget Smede- og Tom-
 mermands-Værktøi. Dette nye Beviis paa vort
 Venskab syntes ham meget behageligt, og han
 syntes ikke lidet forundret over vor Gævmildhed.

Herpaa tog han en meget kjærlig Afsked
 med mig og alle Officererne, og enhver især paa
 Døkket, og forlod Skibet med synlig Døveln,
 efterat han flere Gange havde gjentaget sin Be-
 sgering, at vi endnu til Fredag vilde opsætte
 vor Afreise.

Blandt dem, der ledsagede Kongen ved
 dette Besøg, vare toende Overhoveder ved Ravn-
 skrymæksh og Quoti. Begge disse og nogle
 Indsædte af Præstestanden havde Kongen anbe-
 roet Omsorgen for Hr. Whitby og Observato-
 rummet, hvilken Bestilling de havde forvaltet
 med største Iver og en lige Bestræbelse efter at
 gøre os til Nytte. Til Belønning herfor gjorde
 dem nogle Foræringer, hvormed de syntes at
 være meget fornøiede.

Blandt alle Deboerne yttrede ingen saa in-
 derlig Bedrøvelse over vor Afreise, som disse to
 unge Mænd. De havde uophørlig været hos
 Hr. Whitby i hans Telt, sølt sig saa lykkelige i
 et Selskab, og fundet saa megen Smag i alle
 de Skikke, at de havde satiet et sandt Ven-
 skab for os, der grundede sig ganske paa Følel-
 ser af deres underordnede Cultur, og vor for-

bestandig Overbud dreve de ubetydeligste Bagteller, som de strax derpaa vare ligegyldige ved, eller om faa Dage fastede over Bord, op til en utroelig Hsids.

Den 7de havde vi stormende Vindstød fra Norden, blandet med Regn, hvilket holdt os fastbunden til vort Sted, til megen Glæde for Beboerne, der alle tilsammen, Kongen undtagen, indfandt sig hos os ved Solens Duggang. Deres Besøg var bleven opholdt, fordi han vilde vise sig i den største Stads, i en af sine anseeligste Canoer, hvilken vi havde udrustet med Seil og Takkellage, og prydet med Flag og Vimpel. At bringe alt dette i Orden fordrede Tid, og han krydsede derfor endnu en Tid lang i Bugten, inden han nærmede sig Skibet. Ved sin Ankomst syntes han ikke lidet stolt af sit Krigsskib, dog anmærkede han tillige, at nogle Svingesasser vilde give ham et langt bedre Ansæende. Jeg indrømmede dette, men Ordene, Konges Tøbu, vare nok til at forebygge alle videre fordringer.

Da min Hensigt at besøge Kahobmotu var bleven Tamahmah bekjendt, sagde han mig, at han havde givet Folkene paa sine Godser i Soaih Befaling, at forsyne os rigeligen med Svinn, Kartfrugter og alle andre Landprodukter, og paa det at hans Befalinger kunde blive nære erlevende, skulde Davis og Young ledsage os derhen. Selv turde han ikke forlade Karakua,

førend han havde underkafst sig visse Ceremonier; for derved at bøde for den Overtrædelse af Loven, som han havde begaaet, ved at have fortrølig Omgang med os, der aad og drak i Selskab med Qvinder.

Strax efter vor Afreise skulde Tamahmah underkaste sig de strenge Anordninger ved en Loabu, som da skulde tage sin Begyndelse. Ved denne Leilighed maatte alle de af hans Underfaatter, der havde staaet i Handelsforbindelse med os, forelægge ham alle sine erhvervede Skatter, og deraf afgive en Tribut; alle de Foræringes Kongen havde erholdt af os, skulde ogsaa stille offentlig til Skue, og Præsterne forrette derved allehaande Bonner og Ceremonier, der undertog den vedbare ti Dage efter hinanden.

Den 3de feilede vi med gunstig Vind ud af Karakua-Bugten, og passerede ikke langt fra en lille Viig, hvor vi saae det borttagne europæiske Fartøi ligge forvaret under et Skum indtil Kongen maatte finde Leilighed til, isigt at overlevere det til den retmæssige Eier. Mandagen befandt vi os i Bugten Loaih.

Strax den følgende Morgen besøgte vi den Kahomotu os, og bragte os 20 skjøne Sviin, en Mængde Frugter og Haveurter, og en kostbar Fjermentel til Foræring.

Kongens Tjenere udrettede ligeledes med hurtig deres Konges Befalinger, og bragte os 30 skjøne Sviin for Discovery, og Halvdelen

af dette Antal frugter i Overmærksomhed, meer af disse Befaling at Skraad var langt jeg blot beholdt det øvrige tilbage.

Endnu sa os, og bragte. Smaa Sviin eller tage med. tage bort uden an, som maa fordringer, efter første Besøg,

Men han ogsaa her, og te havde viist fort ham saa aah. Overhø og saa forst te kunde andet gelevere en Sdeel andre nyt det ham, siden re saa lidet af ette syntes imind, og han a

af dette Antal for Chatam, samt Hæbe og Markfrugter i Overflod. De viiste os den største Opmærksomhed, og spurgte, om vi endnu forlangte meer af disse eller andre Artikler, da de havde Befaling at skaffe alt tilveie. Men denne Forraad var langt større end vor Trang, hvorefter jeg blot beholdt en tredie Deel deraf, og sendte det øvrige tilbage.

Endnu samme Formiddag besøgte Lianna os, og bragte til Foræring et halvt Dufin mag, og smaa Sviin, som vi hverken kunde bringe eller tage med. Desuagtet lod man ham ikke bære bort uden Afsteedspræsent, og det en saadan, som maatte have tilfredsstillt alle hans Fordringer, efterdi han aldrig, undtagen ved sit første Besøg, tilbød os Forfriskninger.

Men hans misundelige Sindelag viiste sig ogsaa her, og han knurrede derover, at man ikke havde viist ham saa megen Agtelse, eller bort ham saa anseelige Foræringer, som Tamahwah. Overhovedet opførte han sig saa overmodig og saa forskjellig fra alle de øvrige, at jeg ikke kunde andet end bede ham, at han vilde tilgelevere en Skarlagens Kappe, nogle Ører og et par andre nyttige Ting, som jeg nylig havde bedt ham, siden de dog, efter hans Meening, var saa lidet afmaalte efter hans Fortjenester. Dette syntes imidlertid ikke at være efter hans Lyst, og han anstillede sig nu temmelig fornøiet,

ihvorvel man alt for tydelig kunde mærke hans Gemyts sande Stemning.

Gandske modsat denne opførte den vakkre Kohovmotu sig, der yttrede den fuldkomne Tilfredshed med det, jeg gav ham, og havde overalt viist sig som vor varme og virksomme Ven.

Robbunden, som endnu holdt os tilbage Havnen, gav os i Dag Leilighed til at bemærke den Færdighed, med hvilken disse Deboer fange en vis Sort smaa Fiske (Bonettos). En lille Canoe blev saa hurtig som mulig roet frem og tre til fire Karle, medens en anden i Bagdelen af Kartsiet var forsynet med en Fiskerstang, en Fjøn Liine og en net lille Krog. Denne Krog der glider hurtig igjennem Vandet, holdes Bonetto for en lille Fisk, hvortil endnu den stændighed bidrager, at Angleren stedse med Haanden sprudler Vand omkring Krogen, ved det at den ikke tydeligen skal sees. Den er heller ikke for kastet i Cæen, for en Bonetto allerede har hængt sig fast ved den. Dette Slags Fiskerie drive de med saadan Færdighed, at vi i kort Tid saae en uhyre Mængde Fisk blive fanget.

Koruden den Forlystelse, som dette Erfor skaffede os, erfarede vi ogsaa nu, at den mindelige og strænge Tabu, som ved vor Ankomst til Kyften herskede paa hele Øen, blev forandiget ved Indtrædelsen af den Karstid, i hvilken man fanger disse Fiske. De ere en foretreff

Epise, naar
it af Indvaa

Mod M
baanerne me
Wenstak Affe
vis forlode os
gjorde deres

Jeg affe
jeg formodest
dre den gode
fødte, var m
Beviser paa m
Deel kunde bid
seelse btandt
havde andendr
meligheder, so
være. Tillige
byrd om deres
for Fremtiden
komme herhen

Epise, naar de ere ferske, og saltede udgjøre de
 et af Indvaanernes fornemste Næringsmidler.

Mod Aften tog Rahovmotu og alle Ind-
 vaanerne med alle Ytringer af det oprigtigste
 Venskab Afsteed med os. Ogsaa Young og Da-
 vis forlode os med en Grad af Bedrøvelse, der
 gjorde deres Hjerte Vre.

Jeg affædigebe begge disse brave Folk, som
 jeg formødelst deres troe Tjeneste, ved at befor-
 dre den gode Forstaaelse mellem os og de Ind-
 fødte, var megen Tak skyldig, ikke uden mange
 Beviser paa min Taknemmelighed, hvilke for en
 Deel kunde bidrage til at vedligeholde deres An-
 seelse blandt Deboerne, den de saa rosværdigen
 havde andendt til at forskaffe disse nogle Bequem-
 meligheder, som de hidindtil havde maattet und-
 være. Tillige efterlod jeg dem et skrevet Vidnes-
 byrd om deres gode Opsørsel, og formante dem,
 for Fremtiden at vise alle Europæere, som maatte
 komme herhen, lige væsentlige Tjenester.

Elleste Afdeling.

Den røde Mars tidlig om Morgenen befandt vi os omtrent en Sømiil borte fra Strandbredden af Den Maurie (Movrie).

Landet havde i denne Egn et yndigt Udseende, var bedækket med Grønt, og bar tydelige Spor af en meget-cultiveret Tilstand. Antallet af Landsbyer og enkelte Huse syntes ogsaa at tilkjendegive en anseelig Befolkning. Nogle Mile længere hen mod Vesten forandrede den skjønne Udsigt. Strandbredden og Bjergenes Skraaninger viste intet Spor af Befolkning og lige saalidet vegetabiliske Produkter. Man saae intet uden raae Masser af nøgne, ufrugtbare Klipper, fløvede ved dybe Huulbeie, der strakte sig fra Bjergene lige til Søen. Foruden disse bemærkede vi en Mængde smaa, runde Høi af Sand eller Steen, hvis glatte Overflade var af lysebrunn Farve. Noget længer hen kom nogle elendige Indvaanere til os fra en lille, sandig Bugt, hvor deres usle Hytter laae. Deres Armod viste sig tydelig i deres smaa forfaldne Baade, og de smaa Pakker Salt, som de bragte med til Salg.

Medens vi seilede langs med Kysterne, kom om Eftermiddagen et Overhoved til os i den eneste anstændige Canoe, som vi hidtil havde seet

paa Maurie.
sendt ham ud f
vi kom i fred
Svar paa han
trav at være b
lag, formedel
De Rygter, i
ulykkelige Tildr
et tale med Tit
de nærmere Dr
lagde jeg Gefan
erne vare Ind
Kærlighedens
ulde ikke hånd
fandt at de va
redelige Tænkem
forøring med f
dste, at den ik
am. Gefandte
et han desto red
han sagde mig
nkergrund var
sheina kaldet,
ehen, vilde Tit
komme ombord
Mod Aften
n sydvestlige S
lav Landstrimm
høie Dele af
andre wild end

paa Maurie. Han mældte os, at Titterri havde sendt ham ud for at spørge, hvem vi vare, og om vi kom i fredelige Hensigter. Efter erholdet Svar paa hans første Spørgsmaal, syntes han strax at være bekymret for Hensigten af vort Besøg, formædelsst det her nyelig udøvede Mord. De Knygter, der have udbredet sig om denne uslykkelige Tildragelse, gjorde mig begjerlig efter at tale med Titterri og Taio, for af dem at faae de nærmere Omstændigheder at vide. Dette sagde jeg Gesandten og svarede til, hvis Forbrydere vare Indfødte, maatte de overleveres i Hænderne af Retfærdighedens Hænder, men Titterri og Taio vilde ikke hændes det ringeste Ondt, naar jeg havde fundt at de vare uskyldige; til Pant paa min fredelige Tænkemaade gav jeg ogsaa Deboeren en Erklæring med for sin Herre, hvorom jeg vel tænkte, at den ikke var uværdig at modtages af ham. Gesandten blev heller ikke forglemmt, paa hvilket han desto redeligere skulde udrette sit Erinde. Han sagde mig endnu til Afsked, at den bedste Grundgrund var paa den nordlige Deel af Øen, som de her kaldet, og hvis jeg vilde begive mig derhen, vilde Titterri ikke tage i Betænkning der at komme ombord til mig.

Mod Aften seilede vi i en stor Bugt paa den sydvestlige Side af Øen, der ligger lige for den sydlige Landstrimmel, der forbinder begge de store høie Dele af Øen. Egnen var her ikke meget anderledes end den foregaaende Dag, dog var

Landkanten ikke saa steil og havde for det meste en sandig Strandbred, bag hvilken Bjergene hævedes i Veiret. Man saa endnu stedse kun lidet Spor af Befolkning og Cultur, og de faa Indvaanere, der besøgte os, bragte næsten ingen Ting med til Salg. Veiret var mørkt, og undertiden havde vi heftige Vindstød fra Nordøst hen over den flade Landtunge.

Mod Middag besøgte en Anfører os i sin skøn Canoe. Han foregav, at han var en yngre Broder af Titerri, og at det var ham paalagt at led sige os til den bedste Ankerplads, Raheina, hvor vi snart vilde forefinde Kongen. Under Førelse af denne Loods seilede vi tværs over Bunden forbi Landtungen, og kom mod Aften til den bestemte Sted paa en god Rehd, hvilken allerede Hr. Broughton havde roest for os, som en god Ankerplads. Flekken Raheina havde en smaa Beliggenhed ved den nordvestlige Side af Rehd, paa en umærkelig i Hviden stigende Grund, i den Rund af Brødtrær, Kokospalmer og andre Træer. Husene i Flekken syntes talrige og stærkt beboede. Men mod Osten saa Landet meget sde ud. Indfødtne, som besøgte os, medbragte kun lidt til Salg, og seilede i elendige Canoer; hvor tilstrækkelig beviste deres Armod, der, som vi i Osbeihl sagde os, var en Følge af den langvarige Krig.

Vor Loods syntes at være meget stol og den Tillid, vi satte til ham, i det vi havde

ladt ham at v
og siden efter
Dielik, han
med al sin Vel
og reent ud na
hadde foranled
der yderst opbra
af dem, der hat
ette. Men na
trafærdige, h
lange undveget
og havde opgi
gjort.

Jeg maa
brunde ikke kun
ulde have befa
da ogsaa ma
adnan Befaling
oldt os paa W
aa denne De ju
ri, saa forraad
tet Spor af
og letteligen ha
regange i deres
De Esters
bde faaet, for
d, at Deboere
befalingsmand
bde opført sig
ernærmelse giv

ladt ham at vælge en Underplads for vort Skib, og siden efter bifaldt samme. Fra det første Dieblis, han var kommen ombord, havde han al sin Veltalenhed forsvaret Titerri og Taio, og reent ud nægtet, at de ved sine Befalinger havde foranlediget hine Mord: toertimod vare de yderst opbragte derover, og havde ladet tre af dem, der havde meest Skyld i denne Sag, hængte. Men nogle andre, der ikke syntes mindre strafværdige, havde flygtet til Bjergene, og saalænge undveget alle Eftersøgelses, at man endelig havde opgivet dem; og anseet Sagen for Udforsjort.

Jeg maa ogsaa tilføje, at jeg af flere Grunde ikke kunde troe, at Titerri nogenstunde havde besejlet at dræbe alle Hvide, efterdi da ogsaa maatte have erfaret Følgerne af en saadan Befaling, i det vi fort for Dædalus opholdt os paa Woahu. Om nu vor Modtagelse paa denne De just ikke var saa overordentlig gjeftig, saa forraabede dog deres Opførsel aldeles det Spor af nogen ond Hensigt, hvilken de dog letteligen havde kunnet udføre ved vore Sparregange i deres Plantager.

De Efterretninger, hvilke jeg nu nylig havde faaet, som og den væsentlige Omstændighed, at Deboeren tilstod mig, at den uheldige Befalingsmand paa Dædalus og hans Ledsgere havde opført sig aldeles ulastelig, og ved ingen Fornærmelse givet Anledning til deres beklagte

sesværdige Skjebne, befæstede mig stedse mere i det Forsæt, med største Iver at drive paa de Skyldiges Afstraffelse, for at r. dde Europæernes Anseelse, og forebygge lignende Misgjerninger for Fremtiden.

Nu indsaae jeg ogsaa stedse mere, hvor nødvendigt det var igjen at bringe Freden tilbage mellem disse Naboer, deels for at rive de forarmede Beboere ud af den beklagelige Tilstand hvori en elleve Aars ødelæggende Krig havde styrtet dem; deels ogsaa til Fordeel for alle de Skibe, som efter lange Reiser maatte lande her for at indtage Forfriskninger, hvilke Landet sin nu værende Tilstand vanskeligen kan forskaffe dem. Thi man fortalte mig, at Kannai og Tahuruwa, hvilke man tilforn roste som meget frugtbare, vare nu ganske overgroede af Ukrud og blottede for Indvaanere. Endog Dødeligheden havde ikke ganske kunnet undgaae Følgerne af mange ødelæggende udbortes og indvortes Uroligheder.

Denne Formiddag modtog vi Besøg af en ung Mand, der var en Amerikaner af Koble. Han fortalte, at han omtrent for tre Maaned siden havde undveget fra et amerikansk Skib, formedelst slet Behandling af Capitainen; at han nu var i Litteris Tjeneste, der brugte ham til at besøge alle Skibe ved deres Ankomst til de og forsyne dem med Brænde, Vand og andre Fornødenheder, uden at de behøvede at dr

Handel med d
Færlighed blot
den ved deres 2
af, ankommen
se os den sam
snart, at b
gentunde tilfo
ans Befalinger
Dnsdngen
et Besøg af
ig, vad Konge
er Leebarts fo
in et underordn
Men man
hans Optog,
Stand, selv
da han nær
siden af Skibet,
selv, syntes
ogte Overhobede
ntes omtrent 60
stils og aftage
tede jeg, at e
ode gjort han
nemme gav han
ans med dnbe
nu nogle Spor
ende Mine, f
stke havde kunn

Handel med de Indføbte; og at man for denne
 Frielighed blot ventede en lille Forøring til Kon-
 gens ved deres Afreise. Nu var han, seiede han
 sig, ankommen her, for i Følge sit Embede at
 tjene os den samme Tjeneste. Imidlertid erfarede
 han snart, at han anmassede sig en Post, der
 uventet tilkom ham, og at man ikke adlød
 hans Befalinger.

Om Onsdagen, den 13de, bleve vi bærede
 et Besøg af Etterri, der, som man sagde
 sig, var Konge over alle Nerne ad Egen til
 Her Leebærts for Obheiti, og tilstod Talt selv
 sig et underordnet Heeredemite.

Men man saae intet i hans Udvores eller
 i hans Dytog, der syntes at forkynde en saa
 høi Stand, selv Folkemængden tog ikke mærkelig
 sig, da han nærmede sig. Han kom dristig til
 Landet af Skibet, men, da han betraadde Skibet
 sig selv, syntes hans Mod noget paataget.
 De gamle Overhoveder ledsagede ham beständig. Han
 syntes omtrent 60 Aar gammel, men var meget
 afslappet og afstøvet, og af hans Huuskarde
 sagde jeg, at en umaadelig Nydelse af Ura,
 havde gjort ham saa svag. Hans Kjelvende
 Skjæmme gav ham et endnu ældre Udseende, og
 at hans med dybe Rhinnet bedækkte Næse saae man
 om nogle Svør af behagelige Træk og en ud-
 vortes Mine, hvilke Tidens Jernhaand ikke
 havde kunnet udlette.

Blant de Foræringer, jeg o. errakte ham, var en Kappe, fuldkommen liig den, hvilken jeg havde givet Tamahmah. Den syntes at foraae sage ham megen Glæde, ligesom ogsaa de øvrige Foræringes; hans Kølge gjorde jeg ligeledes Foræringes hør efter sin Stand.

Efter nogen Tid at have underholdt hinanden med ligegyldige Ting, ledede jeg Samtalen paa det vigtige Ærinde angaaende en almindelig Fredsslutning, hvis Fordelene jeg udførligen sagde ud fra hinanden, og især indskærpede, jeg dem den Punkt, at den gjenoprettede Rolighed, den deraf følgende Flor i Agerdyrkingen formentlig vilde sætte dem i Stand til at skaffe fuldt op af alle Europæernes Handelsartikler. Disse Forestillinger fandt villig Bifald, ikke alene hos Kongen, men ogsaa hos hans Kølge og syntes dem meget indlysende, kun manglende det her, som i Omheibi, paa Tillid, og en paastodde eenstemmig, at man ikke kunde forlange sig paa hiin troløse Nation, og saasnart de Overhovederne, som nu til Landets Sikkerhed vare forsamlede paa Maurie, igjen bleve adspredte i deres Bopæle, maatte man vente, at Tamahmah ikke vilde forsmætte en saa gunstig Leilighed til at udføre sine ærgjerrige Planer. Det forgjæves, at jeg forsikrede dem, at Tamahmah ønskede Freden ligesaa ivrig, som de, at han det helligste vilde tagtage den; min Tale fik liden Tillid, og det blev besluttet at op-

agens videre
man ventet
Da Kongen
overbevist
orde jeg, efter
aaende Herge
straffelse saa l
ingen beredvill
striffringer, at
ud af Unseelse
Eildragelse,
Satisfaction
i alle Dele
han svæde end
at undgaane. St
haude indfun
Broders God
eller fre, hu
sigte. Kunde u
Sibe drages t
else. Jeg for
ordes ved St
muligt bekjen
saatter, at de
Deeltagelse i sa
i Fremtiden h
Førebrydelsen f
en lige Forbr

Agens, videre Forhandling indtil Caios Ankomst,
 om man ventede den følgende Dag.

Da Kongen og hans Følge syntes fuldkom-
 men overbevist om vort venstabelige Sindelag,
 lovede jeg, efter nogle foreløbige Spørgsmaale,
 paaende Hergests Word, at bringe Mordernes
 straffelse saa loselig i Erindring. Jeg fandt
 kongen beredvillig hertil, og efter de høitideligste
 Erklæringer, at hverken han eller nogen anden
 end af Ansæelse havde haft Deel i denne uhyg-
 lige Tildragelse, lovede han mig den fuldkom-
 me Satisfaction. Hans Fortælling stemmede
 paa i alle Dele overeens med hans Broders,
 som søiede endnu til, at de Skyldige, der,
 at undgaae Straf, havde flygtet til Biergene,
 som havde indfundet sig, og levede paa et af
 hans Broders Godser. Af disse fordrede jeg nu,
 at elkes fire, hvilke man ansaae for de straf-
 sigste, skulde uden ringeste Medvirkning fra
 Sids drages til Straf for deres svære For-
 seelse. Jeg forlangte, at Straffen maatte
 udføres ved Skibet, og at man saa meget
 muligt bekiendtgjorde blandt alle Titleris
 Forsaatter, at de fornedelst et begaaet Word,
 Deeltagelse i samme, havde forbrudt sit Liv,
 i Fremtiden hoerken Stand, ei heller den
 Forbrydelsen forlignne Tid, nogenfinde skulde
 en lige Forbryder, fra samme Straf.

Da

Alle disse Forsøg fandt ikke den ringeste Modstand, og til Værs for Kongen og det hollandske Selskab vilde alle sig villige til at iværksætte dem. Kongen udnævnte et Overhoved, der skulde påtage sig denne Forretning.

Den 14de havde vi atter et Besøg af Kongen og hans Følge. Hr. Menzies ønskede at vide sig noget om i det Indre af Landet, og på min Anmodning befalede Kongen, at en Person af Anseelse skulde ledsage ham. Han udnævnte dertil to, Befalingsmanden over Distriktet og een af Kongens Sømmere, en erfarbar og velstillet Ungling på femten Aar. Under deres Bestyrelse begav Hr. Menzies sig på Beten med eller tre Mand af vor Equipage og Amerindierne.

For at vederlægge min Foræring bragte Litteri mig den samme Dag fire smaa maa Gsvin og nogle Frugter, og undskyldte sig, at hans Fattigdom ikke tillod ham at gjøre mere. Samahmah havde forstyrret og ødelagt det Land, bortført alle Levnetsmidler, nedbrudt Gjerderne om deres Marker, nedbrudt Døreningerne for deres smaa Vandledninger, og Hønen, Hundene og Gjerkræet vare deels fortabte deels ødelagte, så at de nu saae sig nødsagede at slæbe Levnetsmidler fra Woahu og Attofor at underholde deres talrige Armee i den østlige Deel af Den. Jeg udtrede for ham min oprigtige Deeltagelse i hans Lands sørgelige Til-

og afflog
rede, at
ve ring
tiene ha
og endnu
offjerpe
nde afhj
Du
alo, der
od jeg for
anden af
ar derpaa
ri. Da
sig igjen b
den gam
am: dog er
de forvaret
de noget m
Dagen
de indlade
retninger;
for Laid
ressere sig
hidindtil
mtale an
ret fortrol
ke Attovai
e for mig
blive i det
gheden af

og afflog tillige hans Gave, hvorhos jeg forsit-
tede, at denne hans Uformuenhed ikke skulde
have ringeste Indflydelse paa min Attraae efter
at tjene ham i alle Tilfælde; og endelig benyttede
jeg endnu denne Leilighed til paa det nøieste at
afskjerpe Nødvendigheden af Freden, der ene
kunde afhjælpe alle disse Ulykker.

Om Eftermiddagen havde vi et Besøg af
Taio, der skjenkede mig en Fjermantel, hvori-
med jeg forærede ham blandt andre Kostbarheder
anden af Skarlangensbrødt Klæde, hvilken han
derpaa gav sin ældre Broder og Første Li-
eri. Da jeg spurgte ham, hvortfor han saa
stig igjen bortgav min Foræring, svarede han,
den gamle Konge blot skulde forvare den for
sin: dog erfarede jeg snart nok, at den var saa
forvaret i hans Hænder, at Taio neppe vilde
gøre noget mere med den at gjøre.

Dagen hældede allerede for meget til at jeg
kunne indlade mig udsørlig i mine Underhandlings-
retninger; jeg berørte dem altsaa kun i Kort
for Taio, men fandt ham langt mere at
interessere sig derfor, end alle dem, med hvilke
hidindtil havde talet derom. Efter en kort
amtale anmærkede han, at vi tilforn havde
et fortrolige Venner, da Cook og Clarke bes-
te Utobai, at han endnu nærrede megen Ag-
te for mig, og smigrede sig med at vi vilde
blive i dette Sindelag. Til Beviis paa Op-
sigtigheden af hans Vennskab, gjemte han endnu

een af mine Haarloffer, som jeg den Gang had
 skjenket ham, til en Tid, da jeg nægtede En-
 moh og nogle andre Overhoveder et lignen
 Pant. Denne Fortælling, som nøie stemmer
 overrens med det, jeg i forrige Aar havde erf
 ret af Enemoh og Lianna, bevægede mig
 spørge, hvor Haarloffen var, hoorpaa de
 svarede, at den var bleven tilbage i Land tilli
 med endeel andre kostbare Venfskabspant. Ell
 pleiede han stedse at føre den med sig paa
 Reiser eller Feldtoge; men næste Gang vi
 han bringe dem med.

Den Omstændighed med Haarene, hvil
 man saa ofte havde fortalt mig, gjorde, at
 anstrængede min Hukommelse, for at erindre
 min forhørende Vens Udseende, og jeg d
 Formodning om, at den nuværende Lailo
 Gang maatte have været en ung, attena
 Hovding, der havde gjort mig Foræringer,
 givet mig andre Beviis paa Venfskab. Men
 min store Forundring saae jeg nu, da han tra
 ind i min Kabytte, en Mand i det mindste
 50 Aar, hvem man vel tydelig kunde see at
 yngre end Litterri, men som næsten befand
 en lige afmægtig Tilstand. Var han altsaa
 felig den samme, som jeg erindrede mig fra
 Tid, saa maa jeg enten den Gang have fe
 Henføende til hans Alder, eller en umaadelig
 af den skadelige Awa og den langvarige
 Besværligheder havde gjort ham til Oldin

Tiden. Uag
 bemærkede ma
 af Land og l
 angav ham,
 næst forekom
 lige Spørgsm
 til nyttige Kur
 dnedede tydelig
 omhed, og ga
 reb om hans

Med en m
 gelse befandtes
 ret en Deel af
 sel var overtru
 idigtis stødte
 Stæde saa snart
 og jeg Hr. Pug
 et Forraad af
 , og paa Veie
 ge Side af Mo
 d min Afreise
 st.

Den 15de
 io sig med Ha
 ndet sammen i
 Deel røde Fjær
 omhyggelige
 hereensstemmel
 thed.

Tiden. Magtet alle disse Tegn paa en høi Alder, bemærkede man dog i hans Ansigt et høit Udtryk af Aand og levende Deeltagelse i alt hvad der angik ham, og i hans Opsættelse herskede den mest forekommende Venlighed. Hans skarpsindige Spørgsmaale, hans Videlyst for at komme til nyttige Kundskaber, og sine Bemærkninger, vidnede tydelig om hans Aands Kraft og Virksomhed, og gavede os et meget fordeelagtigt Billede om hans hele Karakter.

Ved en med Hensigt anstillet Skibsundersøgelse befandtes, at man med Magt havde løst robet en Deel af det Kobber, hvormed Chatams Skib var overtrukket, sandsynlig da Skibet tilfældigvis stødte paa Grund ved Nutka; da denne Skade saa snart som mulig maatte istandsættes, gav jeg Hr. Puget Befaling, strax efter indtaget Forraad af Brænde og Vand at seile til Nutka, og paa Veien derhen at undersøge den nordlige Side af Morotai, da jeg selv havde i Sindet min Afreise at seile langs med den sydlige Kyst.

Den 15de om Morgenen indfandt min Ven sig med Haarlocken, som meget net var bundet sammen i den ene Ende, og prydet med en Deel røde Fjær; ogsaa syntes den at have været omhyggeligen forvaret. Fjærens narske og blødsindige Berørelse med mit Haar beviiste dens Blødsindighed.

Ved denne Leilighed kunde jeg ikke and
 end inderlig føle en vis Bestæmmelse, naar jeg
 sammenlignede Taio's urokkelig trofaste Venkæ
 med min Ligegyldighed. Efter en korten
 femten Aars Skilsmisse gjemte han endnu m
 Haar, mit Navn faldt endnu let for hans H
 Formelse og Lunge, og enhver lille Omstændi
 hed, ethvert gjensidigt Beviis paa oprigtig Be
 villie var endnu fast indpræget og nærværende
 hans Sjæl, saa at han endnu med synlig Fø
 nøielse dvælede ved Erindringen, medens a
 dette for længe siden var udsløttet af min Huf
 melse.

Samme Formiddag samlede Taio og s
 anseelige Overhoveder i min Kahytte, for at t
 med hinanden angaaende Fredsunderhandling
 ne. Alle vare de eenstemmige i oprigtige Hvil
 for denne Fordeels Opnaaelse, men ogsaa lig
 saa eenstemmige i den Paastand: man kunde
 forlade sig paa Tamahmah. Jeg igjentog h
 paa for dem alle mine forrige Grunde, og be
 ste dem, at Owheihî havde ligesaa megen Nær
 til at ønske Freden, som Maurie og de and
 Der, og at Tamahmah neppé vilde have udbe
 sig min Megling og enhver Tjeneste i denne S
 dersom han ikke alvorlig havde ønsket Følgen.

Ikke destomindre var Taio af den Men
 at Freden ikke kunde sluttes, med mindre
 vendte tilbage til Owheihî, da man ellers
 vilde sætte Lid til nogen af deres Besand

herpaa medbe
 rufne Forhold
 sine Besandten
 som opholdt sig
 dne Oprigtig
 mine Omstæ
 opholde mig
 og, for at bet
 og Opfyldelse a
 om med Taber
 gre sig ved at
 Efter en k

den erklærede
 ra, og Taio til
 mist at ledsage
 re alt i egen
 Som jeg u
 ene af Freden
 den mig med e
 n Oprigtighede
 befalede dem
 vide Grundene
 ved saa ganske
 offardiecaptain
 hidindtil saa o
 gttage, da diff
 ns Fortsættelse
 ene af samme,
 ed Waaben og
 varede jeg me

herpaa meddeelte jeg dem mine med Samahmah
 rufne Forholdsregler i dette Tilfælde, jeg skulde
 give Gesandten et Brev med til den Engellænder,
 som opholdt sig paa Dwheih; og i samme be-
 vidne Oprigtigheden i Gesandten's Andragende,
 at mine Omstændigheder ikke tillode mig længere
 at opholde mig i disse Egne. Fremdeles vilde
 jeg, for at betage Kongen af Dwheih til punkt
 og Boplydelse af hans mig givne Løfter, true
 ham med Tabet af mit Venkab, hvis han skulde
 agte sig ved at indgaae billige Fredsbetingelser.

Efter en kort Beraadslagning mellem hin-
 anden erklærede nu alle sig eenstemmig for Fre-
 den, og Taito tilbød sig selv, ved min Tilbage-
 reise at ledsage mig til Dwheih, for der at af-
 sige mig alle i egen Person.

Som jeg under vor Samtale udviklede For-
 sandene af Freden, tilspurgte Taito og endnu et
 enden mig med en meget ærbødig Høitidelighed
 og min Oprigtigheden af min Tankemaade, da jeg
 befalede dem Freden saa meget. De ønskede
 at vide Grundene til en Fremgangsmaade, der
 med Fred saa ganske tværtimod den, de forskjellige
 Offardiecapitainer med deres Mandskaber, hvil-
 ke hidindtil saa ofte havde besøgt dem, pleiede at
 tage, da disse altid havde tilraadet dem Kri-
 gens Fortsættelse med Dwheih, viist dem For-
 sandene af samme, og til den Ende forsynet dem
 med Vaaben og Munition. Disse Spørgsmaale
 svarede jeg med Kjendsgjerninger, der vare

dem alle bekjendte. Jeg vilste dem, at disse Raad blot hidrorte fra Egennytte, da hine Folk havde medbragt fra sine Lande en Mængde Vaaben og Munitiøn som Handelsartikler, og maatte lide et anseeligt Tab, naar Behoerne af disse Værelse i Fred og Enighed med hinanden. Men var dette forønskete Maal engang opnaaet, skulde disse ødelæggende Kedskaaber snart synke ned til en ringe Priis. Det var altsaa ikke at undre over, at de anbefalede Ueenighed, for at drive deres Varer op i Prisen, og tilhandle et større Forraad af Forfriskninger istæden. Jeg havde fulgt andre Hensigter, hadde de kunnet indsee af Beskaffenheden af de forskjellige Artikler, hvilke de havde modtaget af mig som Foræringer, dels ved Lusthandel med deres Landsprodukter. Disse Artikler tjente enten til Prydelse, eller de vare dem til væsentlig Nytte, og at jeg ved alle mine Handlinger ingen anden Hensigt havde, derom skulde de jo længer jo deligere blive overbeviste.

Gesandtskabet til Omweih blev overdraget et Overhoved, ved Ravn Martier, hvis udbetede Udseende og Opførsel aldeles ikke syntes skikket til at indgyde Tillid; men man forsikrede mig, at han var en klog og forslagen Mand, uagtet sit vilde Udseende, af en blid og jævn Karakter. Ved alle vore Samtaler var han af dem, der fornemmelig førte Ordet, og til-

rid og Salo
Priis paa h

Da vo
tilendebragte
andre Forfri
seile bort de
gjorde denne

Mit fo
meget, og en
ligt; de bad r
se een Gang
ikke kunde skee
; saa at
at bie indtil
stilige at forly
et de havde vt

Den 17d
medeen Dag a
Indføde, hvil

med megen
ed til Side,
s, der førte o
elendige Hys
under hvilke ma
Forfriskning

Jeg anme
en Spads
som de fo

vid og Taios Opførsel viste tydelig, at de satte Priis paa hans Duelighed.

Da vore Forretninger her lykkeligen vare ellendebragte, og vi hverken havde Svinn eller andre Forfriskninger at vente, besluttede jeg at rejse bort den følgende Morgen, og bekendtgjorde denne Beslutning for de Indfødte.

Mit korte Ophold syntes at bedrøbe dem meget, og endog at forekomme dem besynderligt; de bad mig derfor indstændig, i det ringeste een Gang at besøge dem paa Land, men som ikke kunde skee den følgende Dag, da den var Tabu; saa at jeg maatte bestemme mig til endnu at hie indtil Søndag den 17de. Jeg lovede tillige at forlyste dem med et Fyrværkerie, hvilket de havde yttret megen Lyst til at see.

Den 17de om Morgenen begav jeg mig med en Deel Officerer og to bevåbnede Baade, tillige med en Vagt af Sæesoldater, fra Borde. De Indfødte, hvilke syntes meget talrige, modtoges med megen Artighed, og vege med Beskedenhed til Side, for at gjøre Plads for Kongen og Sæesoldaterne, der førte os til sin Bolig. Den bestod af et stort og elendige Hytter i en Skov af styggesfulde Træer, under hvilke man opvartede os med Cocosnødder og andre Forfriskninger.

Jeg anmodede Titerri og Taio at følge os paa en Spadseregang igjennem Plantagerne, som de formædelsk deres Legems Svaghed

afflog, og gav os nogle anseelige Overhoveder med til vor Ledsaaning.

I dette Selskab, og under Bedækning af vor Bagt, besaae vi de dyrkede Egne af Sletten ved Kabeina, hvilke just ikke vare meget vidt løstige. Langs med Søehøsten vare Planterger af Tarorsodder, Karcoster og Sukterrær paa hvilke ogsaa stod en Mængde skyggesfulde Træer, mestendeels af Brødfrugt, Arren. Tarorsodderne voxte ikke i Vandet, men saae meget usle ud, og vare i ringe Antal. Den elendige Tilstand, hvori deres Agerdyrkning befandt sig, var en Følge af den ødelæggende Krig, hvis sørgelige Spor man mærkede overalt. Hjorterne stode øde og forladte, de forhen dyrkede Marker vare bedækte med Ukrud, de smaa Vandledninger mestendeels ødelagte, og ingensteds saa man et Sviiin eller en Høne. Næsten den største Deel af Sletten befandt sig i denne sørgelige Tilstand, og den lille dyrkede Deel havde aldeles Udseende af, først for kort siden at have undgået Ødelæggelsen.

Efterat have tilfredsstillet vor Nysgjerrighed, vendte vi tilbage til den kongelige Bolk hvor vi fandt Titerri og Taido ved et Maaltid raee, ragede Fisk og Pochraro (en Belling eller Moos af Tarorsodder). Da de forudsaae, disse Spiser ikke vilde smage os, havde de ladet besørge to skoonne Sviiin stegte, hvilke man satte for os; men da Rokken havde forglem

have noget Gr
ligste, saa aff
med Forsterne

Da dette

ste Besøg,

Samling af ny

inned, Glasf

og ogsaa Titer

første udenla

Wowi, bl

stbar Forærin

og øvrige af Fo

andede bort,

siace, at min

forventninger.

forhold imod os

leve modtagne

og gjerne havde

vis deres Lande

ladt dem det.

Mod Aften

den hagerste

steste Grad Ben

er ombord, og

i sine Canoer.

Da Ratten

rændinger slog

re Gjesster det

tilbragte derf

amtaler. Jeg

have noget Grønt dertil, hvilket var det væsentligste, saa afløge vi Beværtningen, og vendte med Færsterne tilbage ombord.

Da dette sandsynlig var Litteris og Laids sidste Besøg, forærede jeg dem en stor udvalgt Samling af nyttige Redskaber, tilfældig med Klæde, Linned, Glasforaller og andre Zirater. Jeg købte ogsaa Litterri endeel Geder; og da disse vare første udenlandske Dyr, som man havde set paa Mowii, bleve de betragtede som en meget sjælden Forøring. De rlingere Befalingsmænd og øvrige af Færsternes Følge gif heller ikke som vandede bort, og jeg havde den Fornøielse at se, at min Gæmildhed oversteeg alle deres Forventninger. Samahmahs ædle og høimodige Forhold imod os, og den Maade, hvorpaa vi bleve modtagne i Owheih, var dem alle bekyndt, og gjerne havde de fulgt dette skønne Exempel, hvis deres Lands forarmede Tilstand blot havde gaaet dem det.

Mod Aften blev vort Fyrværkerie afbrændt paa den bagerste Deel af Skibet, og opvakte i alle de næste Grad Beundring og Skræk hos vore Gjæster ombord, og Mængden, der havde forsamlet sig i sine Canoer.

Da Ratten var meget mørk, og heftige Bølger sloge mod Strandbredden, fandt vore Gjæster det ikke raadeligt at gaae i Land, og tilbørgte derfor den største Deel af Tiden med samtaler. Jeg begav mig imidlertid til Hvile,

dog blev jeg oftere foruroliget, og hørte da, at deres Samtaler for det meste angik det, der var foregaaet under vort Ophold, og de skadelige Virkninger af vort Fyrværkerie i Krigen.

Den 19de mod Middag gik vi under Seil, efterat vore Venner havde taget en meget oprigtig Afsked med os.

De Forfriskninger, vi her havde bekommet, vare af ringe Betydning, thi omendstjant vi tjante alt, hvad der blev os tilbuden, beløb det sig dog neppe til saa meget, som vi behøvede til Underholdning i to Dage.

To
ette Vinde ful
indtil vi
Kopi og Korot
atten lagde vi i
Om Morg
som paa Be
pper, og lod
en østlige Epid
203° 16' Læng
der Landet sig n
har et romant
sten seer det ufr
nye dele Moroto
Halvø. Paa
s fartigste Bebo
maatte hente de
der paa deres C
Dette bestemte
en nordlige Sid
fordi Torna
derne paa den
t, hvor Lildra
Der kom kun
Skib, og disse
var Jacob Col
s ladet tilbage

Tolote Afdeling.

Dette Binde fulgte os ved vor Afreise fra Ra-
vina, indtil vi mod Aften i Canalen mellem
Towai og Morotoi traf en staaende Bind. Om
Aften lagde vi bi otte Mile fra Morotoi.

Om Morgenen tidlig nærmede vi os denne
Ø, som paa Vestkysten var aldeles omgøven af
Lippur, og lod Skibet intet Lye for Bindene.
Den østlige Spids ligger under $21^{\circ} 9'$ Brede
og $203^{\circ} 16'$ Længde; en halv Mil fra denne
Øer Landet sig mod Bjergene i Midten af Øen,
har et romantisk Udseende. Længere mod
Østen seer det ufrugtbare ud. Bjergstrøknin-
gen dele Morotoi i en østlig ujevnt og en vestlig
Halvø. Paa den sidste boede kun nogle af
den fattigste Beboere, der nærmede sig af Fiskerie,
maatte hente deres Vand meget langt borte,
der paa deres Side intet var at finde.

Dette bestemte mig til at seile den 20de Mars
den nordlige Side af Woahu. Vi valgte dette
Ø, fordi Tomohomoho troede for at finde
Øerne paa denne Side, og ankrede i Weitite
Ø, hvor Tildragelsen var flest.

Der kom kun faa Baade med Indsøtte til
Øskib, og disse havde intet at handse. Blandt
var Jacob Colemann, som Hr. Kendrick
ledet tilbage i Aetowai. Han havde begi-

vet sig i Titerri's Tjeneste, og var sendt til Boahu, for at sørge for Handelen og de europæiske Skibes Fornødenheder. Dette modtog den Titerretning, at Titerri lod alle Hvide i sit Land dræbe.

Colemann blev fulgt af en Høvding og hans næst, og et niagt Meeneste ved Næbn Tøhubuato, hvilken fødte paa en Reise til China havde lært noget Engelsk. Han sagde, at Titerri's ældste Søn sendte ham, for at tilbyde os sin Tjeneste, da Sygdom hindrede ham selv fra at komme.

Colemann fortalte os Tildragelsen med Høvdingen, og til ydermere Bekræftelse henvisede han til Tøhubuato. Denne sagde, at han havde advaret Hr. Høvding imod at gaae i Land, fordi ingen Ansøer var nærværende, men at de besværgede med Hr. Gooch uden Vedtænkning gik hen at hente Vand; at Tøhubuato havde forladt dem her, for at bade sig i Fløden, hvilket man her pleier at gjøre, naar man en Tid har opholdt sig til Søes; og at imidlertid et Strid var opkommen ved Vandet, og den tungeste Matros' ihjelslagen. Da Efterretningen om dette Mord kom til det Sted, hvor Gooch og Høvding befandt sig, havde man bedraget sig af den Leilighed, at have de Høvdingens Tjenestende i sin Magt, og dræbt Hr. Gooch med sin Pahu, ligesom Hr. Høvding ved et Steer Tøhubuato viste os et Saar, som han

et i Tummel
terne. Een a
mann, som fo
samme Maa
Tøhubuato
mohomoho hen
ge fulgte ham
tilbage; og ha
re med sig; hv
rumplet; og
Alle tre vo
met, fra Jffen
buarto og Mil
ningsmanden
tilbød sig at af
oburt, Korsten
angne vare Mo
deres Død.
Bebøget ved se
deres Henrettelse
llige Colemann
Land. De Fa
e til nogen an
s intet vidste o
var saa godt s
nueligt at de fu
Alle Officererne
Menning, at s
De bleve der

et i Tummelen, da han søgte at redde Euro-
berne. Een af Morderne havde han viist Co-
mann, som forsikrede at have hørt Historien
sa samme Maade af de andre Deboere.

Lohuboarto tilbød sig at føre Tennavi og
mohomoho hen til Mordernes Opholdssted, og
fulgte ham i Land. Den anden Dag kom
tillbage, og havde Hovedmanden tilligemed to
re med sig; hvilke de i største Stilhed havde
rumplet, og lige saa hemmelig bragt om-
d. Alle tre vare paa den ene Halvdeel af
met, fra Iffen til Fodsaalen sort tattoverede.
buarto og Midshipmen Dobson gjenkjendte
ningsmanden ved første Diekast, og den
tilbød sig at aflægge Eed imod ham. Ogsaa
oburi, Førsten paa Den, lod mig sige, at
fangne vare Morderne, og at han selv an-
deres Død.

Bevæget ved saa vigtige Grunde, bestemte
deres Henrettelse til den næste Morgen, og
illige Colemann og Tennavi at bekjendtgjøre
Land. De Fangne vare imidlertid ikke at
e til nogen anden Tilstaaelse, end at de
s intet vidste om hiin Tildragelse. Men
var saa godt som en Bekjendelse, da det
ueligt at de kunde have glemt alt.

Alle Officererne og deres Landsmand vare
Mening, at Henrettelsen ikke maatte op-
De bleve derfor lagt i Lænker paa Dæk-

ket, og i Overværelse af alle Skibsfolkene og mange Indianere blev Anklagen og Beviserne mod dem igjentaaget.

For at gjøre Henrettelsen saa skrækkelig som muligt, befatte Matroser og Soldater den Ende af Skibet, ved hvilken en Canoe stod færdig til Execution. De øvrige Matroser vare ved Pladononerne. Man affjar nu Delinqventernes Hæder og der opstod en heftig Strid blandt Overhovederne, hvem der skulde overlævere Kongen Hæderne. Saa snart de vare blevne eenige, bragte man de arme Slagtoffer i en dobbelt Hænder bandt deres Hænder og Fødder, og Tennesse deres Overhoved, henrettede dem med megen Færdighed ved et Pistolskud.

Dette overbeviste os endnu saa meget mere at vi havde grebet de rette Gjerningsmænd og Tennesse saa villig fra Begyndelsen af havde vi os hi. De døde Legemer bleve langsomt bragte til Land og undervejs lydeligen beklagede. Jeg forlangte, at de skulde ophænges nogen Tid til Advarsel, lod Tomohomoho mig vide, at det skred imod deres Religions Stikke. **Spørgsmaal:** hvorfor saa saa Indsædte ladet sig see ved Henrettelsen, svarede han at det hidrørte fra den falske Distanse, vilde lokke dem nær til Skibet, og da giend iblandt dem, hvilket allerede nogle Gange forn var skeet af engelske og amerikanske Delskibe.

Indbydel

er endnu sted

flig jeg, for

ed til Hevn, o

enrettelsen end

Da det blo

er mig og Tryc

skade Tag paa

de underholde

en Stool trække

de komme ham

lige. Coleman

er, og førte ha

blev uden mi

Dækket.

Trytoburi syn

er mager og aft

gen af sine Been

er fra et Sted ti

den hastige Rejs

Efter de sædva

om at nyde han

samtykkede; m

bekjendt for d

er, førend de i

klade Dækket.

alle disse Forest

ne Folk at bær

ande en beqvem

Indbydelsen til et Besøg hos Erytoburi, er endnu stedse var syg og ønskede at see mig, foreslog jeg, for ikke at give Indvaanerne Leilighed til Hevn, og os til nye Blodsudgydelse, da Nemrettelsen endnu var i friskt Minde.

Da det blot kom an paa en Samtale mellem mig og Erytoburi, saa foreslog jeg at opføre et fast Tag paa en dobbelt Canoe, hvorpaa jeg kunde underholde mig med ham, eller lade ham sætte en Stool trække op paa Dækket, paa det at jeg kunde komme ham til Hjælp med Lægemidler eller andet nødvendigt. Coleman og Tennavi reiste til Erytoburi, og førte ham strax med sig tilbage, og blev uden mindste Besørlighed hidset op paa Dækket.

Erytoburi syntes at være over 33 Aar gammel, mager og aftaget, og saa ganske berøvet Hænderne af sine Been, at han som et Barn maatte bæres fra et Sted til et andet. Hans Feber var endnu i den hastige Reise temmelig formeret.

Efter de sædvanlige Complimenter bad jeg ham om at nyde hans Selskab i Kahytten, hvortil jeg samtykkede; men neppe blev hans Beslutning bekendt for de Indianere, der omgav ham, før de indstændigen bade ham, ikke med Vand, men med ladede Dækket. Men Erytoburi agtede ikke at lade sig afbryde af alle disse Forestillinger, tværtimod befalede han sine Folk at bære sig ned i Kahytten, hvor de kunde have en beqvem Hvile. Hr. Menzies, vor

Læge, tillavede nogle Lægemidler for ham, hvo
paa jeg fattede Haab om hans Helbredelse.

Han billigede ethvert af vore Skridt,
forsikrede, allerede længe at have kjendt disse
flette Mennesker fra den værste Side. Der
endnu nogle flere saadanne paa Woahu; men
han haabede, at Dagens Exempel vilde affræ
dem.

Freden med Dwheihī blev nu forslaaet.
Han roste Forholdsreglerne overordentlig,
sagde, hvis dette Foretagende kom i Staa-
ville det være ham til stor Nytte: saasnart
gerne vendte tilbage igjen, vilde Landet
bedre befolknet og dyrket, og tillige erholde
ler til at forskaffe sig flere europæiske Fornø-
heder. Men den samme Mangel paa Tillid
mig befrygte, at Freden ikke saa hastig
blive sluttet.

Nygtet om vore Fyrværkerier fulgte os
'alt', og Trytoburi var meget begjerlig efter
see dem. Da det altsaa nu ikke var paa
urette Sted, saa lod jeg til almindelig
og Forbauselse afbrænde et fra den bagerste
af Skibet; derpaa aflagde jeg Trytoburi me-
æringer, og han blev meget fornøiet med
Land.

Ledsaget af en sagte Vestenvind for-
Morotoi Søndagen den 24de Mars, og
ved Opuroa, den vestlige Havn paa
Den anden Morgen sendte jeg Hr. Whit-

to bebrødne
Skibet kunde
Indfødte hav

Den De

essod af fladt
frugtbar; dog
ere ind i Land
s i smaa Baa
t handle.

Hr. Whit

Landbanken for
Skibe.

Den østlige

omho mig som
erde jeg siden,
gseres ind i den

Om Efterm

omho Affkeed med
re Foræringer,

freds, og som
havde vel fortj

Den sydvest

og ufrugtbar
kom til os i d

tænke. I Mi
ste Flekke af F

Lostræer. Lig

Klippe, som t
med Landet;
ndet. De Indf

to bevæbnede Baade ud, for at undersøge, om Skibet kunde bugseres ind i Havnen, som de Indsødte havde forsikket.

Den Deel af Den, som laae lige over for os, bestod af fladt Land, og var hverken befolket eller frugtbar; dog skulde Jordbunden være bedre dybere ind i Landet. Kun faae Indsødte kom til os i smaa Baade, mere af Nygierrighed end for at handle.

Hr. Whitby fandt Havnen dyb nok, men Sandbanken foran den var kun seilbar for smaa Skibe.

Den østlige Havn Honununo bestreb Tomohomo mig som meget lav, men desuagtet erbrødre jeg siden, at vore Skibe letteligen kunde bugseres ind i den.

Om Eftermiddagen tog vor Den Tomohomo Afsted med os. Jeg gjorde ham meget store Foræringer, hvormed han var ualmindeligfreds, og som han ogsaa ved sin artige Opførelse havde vel fortjent.

Den sydvestlige Side bestaaer af steile Klippe og ufrugtbar Jordbund. Nogle faa Indvaare kom til os i de elendigste Fartøier, der lade os tænke. I Midten af denne Egn ligger den største Flekke af Fiskerhytter, omgivet af flatte Løstræer. Lige for den lille Bugt ligger en Klippe, som ved en Sandbank har Forbindelse med Landet; langt fra synes den at faae indgang til Landet. De Indsødte forsikrede os, deres Over-

hoved vilde komme ombord med mange Soin, hvis vi om Matten vilde blive for Anker; men vi ansaae det for bedre at seile til Attowai med en sagte Vind.

Da vi havde lagt den halve Dei tilbage fandt vi Bredden $21^{\circ} 19'$, og Længden $201^{\circ} 8'$.

De Kartsier, der seilede fra Attowai til Nowi, og tildeels besøgte os, vare meget smukke; det forreste var 60 Fod langt, altsaa større end de anseeligste i Owheih, og Piraterne meget stærke. Det var tømret af et Slags Fyr, der ikke voxer her, altsaa formodentlig var drevet hid fra Nordamerika.

Indvaanerne havde ventet paa en anden Stamme, for at forfærdige en stor dobbelt Kanoe; men da ingen ankom, byggede de blot den Kartsier, som ved sin Lethed og Ublæggerens Stærkelse passede meget godt til at bringe Taio og hans Skab, naar han var borte fra sine Lande.

Det hænder ofte, at Fyrretræer blive døde hen til disse Her; vi saae ogsaa flere af samme Art at ligge der, men som vare ormstukne. Det er ikke kommen fra noget andet Land end Amerika; ellers skulde dette vist allerede for længe siden have været opdaget. Dette forklarer ogsaa den Mellemøst, hvorpaa Ostroens Beboere forfærdige deres Canoer, da de ligge det faste Land 80 Meil nærmere end Attowai.

Baaden bragte Taio Efterretning om nogle Rebellers lykkelige Undertvingelse, af hvilke

deel vare dræbte. Deen bevisste. til Fanger, som befandt sig.

Den Høi en ung Mand, Distriktet Weinbord, var reist denne Vaer, begyndte en halv Time naa han udnævnte paa Puris Begjæret for hans Nær

De yderste Land, og ligge i den. Den sidste ved et særskilt Sted den sidste ved en af disse har Landet med tykke Skove

En Miil sørbjerg, og ved kongen, eller den udbanlig en Miil holdt Enemo og sendte Walliser de sig melde. I dan Agtelse holdt lang havde va

deel vare dræbte, som de Thjesslagnes medbragte Been beviste. Andre af dem havde man taget til Fanger, blandt hvilke endog hans Halsøster befandt sig.

Den Høistcommanderende paa Canoen var en ung Mand, til hvilken Taio havde betroet Distriktet Weimea; da Puri, som vi havde ombord, var reist til Nowi. Saa snart han blev denne vaer, begav han sig hen til ham, og talte en halv Time meget hemmelig med ham; hvorpaa han udnævnte en anden til Gesandt, og drog paa Puris Begjering med os tilbage til Attowai, hvor hans Nærvarrelse var meget fornøden.

De yderste Ender af Den bestaae af lavt Land, og ligge i en Afstand af ni Mile fra hinanden. Den østlige Odde af Den er kjendelig ved et særskilt staaende Bjerg med to Spidser; den sidste ved en lang Række af smaa Høie. Bag disse har Landet et yndigt Udsende, som ved de tykke Stove beklædte Bjelde meget bliver smukt.

En Mil længer hvi ligger Dens sydøstlige Bjerg, og ved samme en Flekke. Her boer en høvding, eller den øverste Magthavende; men omtrent en Mil derfra. Paa det sidste Sted holdt Enemo og den unge Prinz Samuerri sig; sendte Walliseren Williams til mig, for at de sig melde. Denne sagde, at vi stode i en Adgang hos Regenten, at alle Givninge vilde lang havde været Tabu, paa det at de kunde

strække til for os. Imidlertid kjendte jeg alt for vel den ringe Sandhedskjærlighed hos alle Deboere i Sydhavet, for at fæste nogen Lid til denne Efterretning; virkelig var ogsaa den for os sammensparede Forraad overladt fremmede Koffardieskibe mod Munition. Williams berettede os ogsaa, at næsten hele Attowai var omgivet af en Havstrøm, saa at vi, for at naae den nordlige Odde, næsten maatte omseile hele Den.

Han stadfæstede Efterretningen om Opstanden, og søiede til, at Folket var kun opbragt mod Enemo allene, og ønskede at Taio vilde sætte en anden til Gouverneur, indtil hans Son Tamuerri selv kunde regiere; at Enemo havde ladet flere af Indbaanerne henrette fornødt Hexerie; og at det havde været hans Lykke, at han, Williams, og sex andre deserterede Martrøser paa hans Side, havde hjulpet at quæle Oprøret. Ogsaa de Indfødte bevidnede Engellændernes Tapperhed.

Om Eftermiddagen kom Enemo. Jeg lovede mig megen Fornøielse af at fornøye vor Bekjendtskab; men ved Synet af ham opstod ganske andre Følelser hos mig. Han var saa udtæret, at han blot syntes at være Skind og Been, og en tør, hvid Spedalskhed bedækkede ham fra Iffen til Fodsaaalen. Han gjorde mig en meget smigrende Compliment, hvilken jeg

optog med at vente.

Uagterter, og betragtede Jeg takkede forærede hantværksti, hvor disse Folk gik Behag.

Enemomine Bestræbelse forlangte at reise til England hans inderligste Jeg lovede ham derom.

Klokker gamle Første igjen. Han komme, fordi de sende et

Strax efter i Følge med tillidsfuld og Han vilde endes Stranden, for Svoin, og for Vi seiled ab. Om Mor Svoin og noget

optog med den Erkjendelighed, som han syntes at vente.

Uagtet hans Sygdom var han meget munter, og beklagede, at vi ikke før vare komne. Jeg takkede ham for hans Opmærksomhed, og forærede ham en fuldstændig Samling af Smedeværktøi, hvorover han var meget fornøiet, da disse Folk gjerne forarbejde Jernet efter eget Behag.

Enemø takkede mig med megen Varme for mine Bestræbelser, at stifte en varig Frib, og forlangte at vide, om jeg vel paa min Tilbage- reise til England vilde tage ham med, da det var hans inderligste Ønske at tale med Kong Georg. Jeg lovede ham det, da han saa indstændig bad derom.

Klokken 4 om Eftermiddagen forlod den gamle Første os, med lidet Haab om at see ham igjen. Han sagde, i Morgen kunde han ikke komme, fordi det var Tabu-puri, men han vilde sende et Overhoved med Lejnersmidler.

Strax efter Enemøes Afseked kom Samuerri i Følge med Puri ombord, og var meget mere tillidsfuld og modig end ved sit første Besøg. Han vilde endnu blive tre Dage i Nærheden af Stranden, for at forsyne os med Frugter og Sviin, og forlod os mod Aften.

Vi seilede den hele Nat kun en Miil fremad. Om Morgenens kom Puri virkelig med 3 Sviin og noget Grant. Da vi ikke haabede at

faae mere, seilede vi videre fremad til Weimeai Bigt. Der vilde vi fylde vore Vandfade, og uden Ophold seile mod Norden, fordi jeg endnu havde Sviin nok fra Owhetih, og enhver Mand paa Skibet kunde æde deraf efter Behag.

Puri og de øvrige Formænd fulgte os til Weimeai, hvor vi formedelst sagte Vinde først ankom Klokken 11 om Natten. Puri begav sig i Land for at opdrive Sviin, og Lieutenant Swaine drog med Baaden efter Vand.

Selv gif jeg i Land, for at sørge for begge de qvindelige Passagerers, Kabeinas og Tymaros Modtagelse, hvilke man med Magt havde fort herfra til Nutka, og som vi igjen havde bragt tilbage derfra.

Nogle Skippere fra de foreenede Stater i Nordamerika havde blandt andre Beskoldninger mod Engellænderne ogsaa udspredet den, at Hr. Baker, Capitain paa Skibet Jenny, havde solgt disse Piger for Pelsværk til de Bilde paa den nordøstlige Kyst. Men Hr. Baker ankom til Nutka med begge, og gjendrev derved denne Bagvaskelse; tillige forsikrede Fruentimmerne selv, at de stedse vare bleve godt behandlede.

Hr. Baker var vist ikke i Stand til at begaae en saadan Nederdrægtighed, da han med saa megen Omsorg anbefalede mig begge; han forsikrede ogsaa, at han først efter sin Afreise fra Sandwichsøerne havde erfaret, at de vare ombord. Begge disse Piger vare med nogle an-

dre komne p
hadde ikke la
sperrret dem i
langt nok bo
altid en Med
skulde.

De var
ler som hun e
og Tymaros i

Synet
saldende, at d
og kunde følge
til de gjeffrie
imodtagne, og
Mandsfolkene h
dem meget.

Men den
de bleve meget
fuldkommen fr

Den eur
og iført den f
De vante sig,
efterligne vore
saa let til de n

Vi hørte
land Onewow
ladt af alle Ind
lade Pigerne til
Enemo, Litter
skulde være ald

dre komme paa Bakers Skib, men Mandfabet havde ikke ladet dem komme i Land igjen, men sperret dem inde i Kahytten, indtil Skibet var langt nok borte fra Onewow; men dette bliver altid en Nederdrægtighed, der ikke lader sig undskyldes.

De vare begge fra Onewow, Raheina (eller som hun egentlig hedte, Tahiopeia) 15 Aar, og Eymaro 19 Aar gammel.

Synet af Heste i Nutka var dem saa paa-faldende, at de overordentlig snart lærte at ride, og kunde følge os paa vore smaae Ekursioner til de gjesfrie Spanier. De bleve overalt vel imodtagne, og deres Kjønns frie Omgang med Mandfolkene hos civiliserede Nationer, behagede dem meget.

Men denne Fornøielse varede ikke længe; de bleve meget syge, og først paa Dwheih i igjen fuldkommen friske.

Den europæiske Ridehabit stod dem især an, og isært den fandt de megen Behag i sig selv. De vante sig, især Raheina, meget snart til at efterligne vore Sæder. Eymaro overlod sig ikke saa let til de nye Indtryk, da hun var ældre.

Vi horte i Dwheih, at deres Fædrene-land Onewow var formedelst total Misvært, forladt af alle Indvaanerne, og besluttede derfor at lade Wigern tilbage i Attowai, dog ikke førend Enemo, Eiterri og Taio havde lovet mig, at de skulde være aldeles fritagne fra den Dødsstraf,

som deres Lob fassatte over dem, formedelst deres nye Omgang med Fremmede.

Jeg vilde nu kjøbe to Huse og Land for dem, med den Betingelse, at det skulde tilhøre mig, og ikke uden mit Vidende kunne fratages dem; men Enemo tilbød sig at forære mig et Stykke af den vestlige Deel. Han anviste et saa stort Stykke, at jeg tvivlede om Oprigtigheden af hans Hensigt; men alle Deboerne stadfæstede den. En Allee adskilte begge disse Eiendomme; Kabeina erholdt den største ved Strandbredden, og begge toge dem med varmeste Tak i Besiddelse. Jeg forsynede dem med alle nødvendige Redskaber, og tog herpaa Afsked med dem, hvorover de syntes meget rørte.

Vore Venner havde imidlertid kun lidet forsynet os med Mundprovision; jeg fandt kun 17 Sviin og nogle Kartofler, men da de forsikrede, at de ikke kunde skaffe mere, og jeg tillige var tilstrækkelig forsynet med Vand, saa tog jeg Afsked med dem, gjorde dem store Foræringer, og seilede bort om Aftenen Klokken 10.

Da vi ikke fik nogen Eendenvind, opgav jeg det Forsæt, at undersøge den nordlige Kyst af Den; derimod vilde vi udforske, om Cooks Beretning, at Onehow og Orihua ikke hang sammen, og Kings Angivelse, at Indbaanernes Antal beløb sig til 4000 Sjele, vare falske, som man troede. Vi fandt Orihua og Onehow adskilte ved en Kanal, der i det mindste var saa dyb

at man ikke kun
 havde foregivet
 givelse maae v
 Orihua bestaa
 Jordbund, og
 af et eneste Me
 Efterat vi
 Sandwichsøerne
 til Nutka.

at man ikke kunde vade gjennem den, som man havde foregivet. Men med Capitain Kings Angivelse maae være foregaaet en Feiltagelse, da Orihua bestaaer ganske af Klipper og steenig Jordbund, og har neppe nogentid været beboet af et eneste Menneske.

Efterat vi havde berigtiget dette, forlode vi Sandwichsøerne for denne Gang, og seilede lige til Nutka.

